

www.turkishstudies.net/language

Turkish Studies - Language and Literature

eISSN: 2667-5641

Research Article / Araştırma Makalesi

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

Language Unity and Foreign Policy in the Turkic World: International Influence and Soft Power Dynamics of the Organization of Turkic States

Türk Dünyasında Dil Birliği ve Dış Politika: Türk Devletler Teşkilatı Üzerinden Uluslararası Etki ve Yumuşak Güç Dinamikleri

Sıddık Arslan*

Abstract: This study examines the effect of language unity on foreign policy capacity and soft power production within the Organization of Turkic States within a multi-layered framework. The research carries the role of language in international relations beyond that of a merely communicative instrument and conceptualizes it as a structural component of power production. Within a qualitative research design, and by means of process tracing and content analysis, the study examines the institutional documents, summit declarations, public diplomacy practices and digital communication strategies of the organization. The findings reveal that language unity functions as a strategic transformative mechanism that directly shapes foreign policy outputs through interconnected mechanisms such as narrative coherence, normative alignment, perception management and public diplomacy effectiveness. The study evaluates in particular the potential of artificial intelligence assisted translation tools and digital learning platforms to accelerate, within a short term, processes of linguistic integration that traditionally extend over decades. The research analyses the dynamics of transformation into an integrated geocultural actor of the multi-layered structure comprising five founding member states, observer countries and diaspora communities, through a shared conceptual repertoire. The findings also show that the effect of language unity is conditional and sector dependent: it produces rapid results in the fields of culture, education and public diplomacy, whereas in security, the defence industry and economic integration convergence remains largely discursive. In conclusion, by carrying language unity from a romantic discourse of kinship to an analytical account of power construction, the study offers applicable theoretical and policy recommendations for regional organizations characterized by linguistic affinity.

Keywords: Language unity, Organization of Turkic States, Soft power, Public diplomacy, Digital diplomacy, Geocultural power, Process tracing

Öz: Bu çalışma, Türk Devletler Teşkilatı (TDT) bünyesinde dil birliğinin dış politika kapasitesi ve yumuşak güç üretimi üzerindeki etkisini çok katmanlı bir çerçevede incelemektedir. Araştırma, dilin uluslararası ilişkilerdeki rolünü salt iletişimsel bir araç olmaktan öteye taşıyarak, güç üretiminin yapısal bir bileşeni olarak kavramsallaştırmaktadır. Nitel araştırma deseni kapsamında süreç izleme yöntemi ve içerik çözümlemesi kullanılarak, TDT'nin kurumsal belgeleri, zirve bildirileri, kamu diplomasisi uygulamaları ve dijital iletişim

* Dr, Deputy Secretary General of Erzurum Metropolitan Municipality, Türkiye. Independed Researcher.

Dr., Erzurum Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı, Türkiye. Bağımsız araştırmacı.

ORCID <https://orcid.org/0009-0009-3169-3763>

siddikarslan@hotmail.com

Cite as/ Atıf: Arslan, S. (2026). Language unity and foreign policy in the turkic world: International influence and soft power dynamics of the organization of Turkic states / Türk dünyasında dil birliği ve dış politika: Türk devletler teşkilatı üzerinden uluslararası etki ve yumuşak güç dinamikleri. *Turkish Studies- Language and Literature*, 21(3), 4535-4687. Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.89516>

Received/Geliş: 21 January/Ocak 2026

Accepted/Kabul: 20 September/Eylül 2026

Published/Yayın: 25 September/Eylül 2026

Checked by plagiarism software

stratejileri incelenmiştir. Bulgular, dil birliğinin anlatı tutarlılığı, normatif uyum, algı yönetimi ve kamu diplomasisi etkinliği gibi birbirine bağlı düzenekler üzerinden dış politika çıktılarını doğrudan biçimlendiren stratejik bir dönüştürücü mekanizma olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Çalışma, özellikle yapay zekâ destekli çeviri araçları ve dijital öğrenme platformlarının, geleneksel olarak on yıllara yayılan dilsel bütünleşme süreçlerini kısa vadede hızlandırma potansiyelini değerlendirmektedir. Araştırma, beş kurucu üye devlet, gözlemci ülkeler ve kopuntu toplulukları arasındaki çok katmanlı yapının, ortak bir kavramsal repertuar aracılığıyla bütünleşik bir jeokültürel aktöre dönüşüm dinamiklerini çözümlemektedir. Bulgular ayrıca dil birliğinin etkisinin koşullu ve sektörel olarak farklılaştığını göstermektedir: kültür, eğitim ve kamu diplomasisi alanlarında hızlı sonuç üretilirken, güvenlik, savunma sanayii ve ekonomik bütünleşme alanlarında yakınsama büyük ölçüde söylemsel düzeyde kalmaktadır. Sonuç olarak çalışma, dil birliğini romantik bir kardeşlik söyleminden çözümlemeli bir güç inşası açıklamasına taşıyarak, dilsel yakınlığa sahip bölgesel örgütler için uygulanabilir kuramsal ve politika önerileri sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dil birliği, Türk Devletler Teşkilatı, Yumuşak güç, Kamu diplomasisi, Dijital diplomasi, Jeokültürel güç, Süreç izleme yöntemi

Structured Abstract:**Aim**

Turkic world scholarship has documented historical, cultural and linguistic commonality, yet has not explained how it becomes measurable foreign policy output. Two disconnected bodies of scholarship lie behind this shortfall: the language policy literature treats language planning as an inward looking instrument of nation building and neglects its cross-border effects, while the international relations literature assumes language to be a given background condition rather than an explicit explanatory variable. At their intersection stands a conceptual gap: the language-identity-power triangle has not been systematically theorized in the context of regional organizations. This study fills that gap by establishing to what extent and through which mechanisms language unity contributes to the production of international influence and soft power. Three subsidiary questions operationalize this aim: do common language and communication policies increase message coherence in public diplomacy; does language unity generate convergence in foreign policy discourse among member states; and how do these initiatives affect perceptual coherence among international publics and diaspora communities? The central hypothesis is that language unity accelerated through technological instruments will create an asymmetric multiplier effect in the organization's foreign policy capacity. The research is necessary because the claim to global actorness in the Turkic World Vision 2040 presupposes an untraced communicative infrastructure.

Method

The research uses a qualitative design and a single case study strategy, the case being the Organization of Turkic States. That choice is grounded methodologically: no comparable example exists in which linguistically related states have come together under so comprehensive an organizational roof. Two alternatives were excluded with justification. The phenomenological design was rejected because the unit of analysis is institutional discourse rather than individual lived experience; the mixed methods design because no standardized quantitative indicator set capable of measuring the effect of language unity on foreign policy outputs yet exists. Data were collected through document analysis, which requires institutional texts to be read as evidence of strategic orientation rather than merely as sources of information. The study group was built through criterion sampling: production by the organization or its affiliated institutions; publication between 2009 and 2024; and reference to language, conceptual unity, a common alphabet or common terminology. The data set comprises summit declarations, the Turkic World Vision 2040 document, strategy reports, public diplomacy texts, digital diplomacy content and the publications of TURKSOY, the Turkic Academy and the Turkic Culture and Heritage Foundation. Analysis followed the stages of access, verification of authenticity, comprehension, analysis and use of findings, with qualitative content analysis coded through a partly deductive and partly inductive procedure. Causal inference was established through process tracing, following the mechanisms of narrative coherence, normative acceleration and digital diffusion. Validity was secured through credibility, transferability, dependability and confirmability, and through data source and theory triangulation. Since the research used only publicly available documents, it requires no ethics committee approval.

Findings

The analysis reveals that language unity has become a strategic institutional priority rather than a merely cultural aspiration. The Turkic World Vision 2040 document adopted after the 2021 Istanbul Summit placed common concepts, common words and common maxims among the organization's fundamental strategic priorities, and the institutional transformation hypothesis is explicitly supported in approximately ninety per cent of the documents examined. Language unity operates through five mechanisms: institutionalization as a strategic priority; a multiplier effect in public diplomacy; discursive convergence; cumulative infrastructure for soft power; and diaspora mobilization potential. Findings on the first subsidiary question confirm that common language and communication policies increase message coherence in public diplomacy, at a realization level of approximately eighty-five per cent, though this coherence has not yet spread evenly across all digital platforms. Findings on the second question reveal marked convergence in foreign policy discourse among member states at a realization level of approximately seventy-five per cent, reflecting high convergence in cultural and diplomatic domains alongside incomplete alignment in customs legislation, the defence industry and economic integration. Findings on the third question show strengthened perceptual coherence among international publics and diaspora communities at a realization level of approximately sixty-five per cent, though additional institutional and technological investment is required for full activation. The

overall realization level of the central hypothesis is approximately eighty per cent. The findings further reveal sectoral differentiation: in culture, education, youth and public diplomacy a common language operates as a direct functional instrument, whereas in security and economic integration it remains discursive, confirming that the effect is conditional rather than deterministic.

Conclusion

The study demonstrates that language unity is not a passive cultural inheritance but a capacity producing measurable policy effects that can be managed strategically. It shapes foreign policy outputs through interconnected mechanisms such as narrative coherence, normative alignment, perception management, public diplomacy effectiveness, diaspora mobilization and crisis coordination, whose interconnectedness gives the effect a systemic character. The contribution to the literature materializes at four levels. The first is an integrated analytical model carrying language unity beyond classical linguistic boundaries into international relations theory, combining poststructuralist discourse theory, the constructivist identity approach, soft power and the geocultural power framework in a single phenomenon. The second is the explicit articulation of the linguistic infrastructure that remains implicit in Nye's conceptualization of soft power; the production of attraction cannot function effectively without shared narratives and conceptual frameworks. The third is the demonstration of the effect of linguistic homogeneity on coordination capacity; compared with the costs created by the European Union's twenty-four official languages, the linguistic kinship of the Organization of Turkic States emerges as a distinctive advantage. The fourth is the emphasis that message coherence in public diplomacy must be secured at the conceptual and terminological level, not only that of content. For policymakers the implication is clear: language unity should be raised in the hierarchy of strategic priorities, understood as strategic capacity building rather than cultural nostalgia, and supported by a shared terminology database, artificial intelligence assisted translation systems and digital education platforms. By carrying language unity from a romantic discourse of kinship to an analytical account of power construction, the study integrates Turkic world scholarship with the mainstream of international relations theory.

Keywords: Language unity, Organization of Turkic States, Soft power, Public diplomacy, Geocultural power, Process tracing

الملخص المنهجي:

الهدف

لقد وثقت الدراسات الخاصة بالعالم التركي القواسم المشتركة التاريخية والثقافية واللغوية، لكنها لم تفسر كيف تتحول هذه القواسم إلى مخرجات قابلة للقياس في السياسة الخارجية. يقف وراء هذا النقص جسدان منفصلان من الأدبيات: أدبيات سياسة اللغة التي تتعامل مع التخطيط اللغوي كأداة داخلية لبناء الأمة وتتجاهل آثاره العابرة للحدود، وأدبيات العلاقات الدولية التي تفترض اللغة كشرط خلفي معطى بدلاً من كونها متغيراً تفسيرياً صريحاً. وفي تقاطع هذين المجالين يظهر فراغ مفاهيمي: مثلث اللغة-الهوية-القوة لم يُنظر له بشكل منهجي في سياق المنظمات الإقليمية. تسد هذه الدراسة ذلك الفراغ عبر تحديد مدى، وآليات، إسهام وحدة اللغة في إنتاج النفوذ الدولي والقوة الناعمة. وتُفعل هذه الغاية من خلال ثلاثة أسئلة فرعية: هل تزيد السياسات اللغوية والتواصلية المشتركة من اتساق الرسائل في الدبلوماسية العامة؟ هل تولد وحدة اللغة تقارباً في الخطاب السياسي الخارجي بين الدول الأعضاء؟ وكيف تؤثر هذه المبادرات في الاتساق الإدراكي لدى الجماهير الدولية والجاليات في المهجر؟ الفرضية المركزية هي أن وحدة اللغة، حين تتسارع عبر الأدوات التكنولوجية، ستخلق أثراً مضاعفاً غير متناظر في قدرة المنظمة على إنتاج السياسة الخارجية. وتكتسب هذه الدراسة ضرورتها لأن الادعاء بالفاعلية العالمية في "رؤية العالم التركي 2040" يفترض وجود بنية تواصلية لم تُرصد بعد.

المنهجية

تعتمد الدراسة على تصميم نوعي واستراتيجية دراسة حالة واحدة، وهي منظمة الدول التركية. ويستند هذا الاختيار إلى مبررات منهجية: إذ لا يوجد مثال مماثل اجتمعت فيه دول ذات قرابة لغوية تحت مظلة تنظيمية شاملة بهذا القدر. وقد استُبعدت بديلاً مع التبرير فالتصميم الظاهري رُفض لأن وحدة التحليل هي الخطاب المؤسسي لا التجربة الفردية؛ والتصميم المختلط رُفض لعدم وجود مجموعة مؤشرات كمية معيارية قادرة على قياس أثر وحدة اللغة في مخرجات السياسة الخارجية. جُمعت البيانات عبر تحليل الوثائق، حيث تُقرأ النصوص المؤسسية كأدلة على التوجه الاستراتيجي لا كمصادر معلومات فحسب. بُنيت مجموعة الدراسة عبر العينة المعيارية: إنتاج صادر عن المنظمة أو مؤسساتها التابعة؛ منشور بين 2009 و2024؛ ويتضمن إشارات إلى اللغة أو الوحدة المفاهيمية أو الأبجدية المشتركة أو المصطلحات المشتركة. تتألف مجموعة البيانات من إعلانات القمم، وثيقة "رؤية العالم التركي 2040"، تقارير استراتيجية، نصوص الدبلوماسية العامة، محتوى الدبلوماسية الرقمية، ومنشورات توركسوي، الأكاديمية التركية، ومؤسسة الثقافة والتراث التركي. اتبعت عملية التحليل مراحل الوصول، التحقق من الأصالة، الفهم، التحليل، واستخدام النتائج، مع تحليل محتوى نوعي مشفر جزئياً بطريقة استنتاجية وجزئياً بطريقة استقرائية. أنشئت الاستدلالات السببية عبر تتبع العمليات، متتبعه آليات الاتساق السردية، التسارع المعيارية، والانتشار الرقمي. ضمنت الصلاحية عبر المصادقية، القابلية للنقل

الاعتمادية، وقابلية التأكيد، وعبر مثلثية المصادر النظرية والبيانية. وبما أن البحث استخدم وثائق متاحة للعامة فقط، فلا يحتاج إلى موافقة لجنة أخلاقيات.

النتائج

تكشف التحليلات أن وحدة اللغة أصبحت أولوية مؤسسية استراتيجية وليست مجرد تطلع ثقافي. فقد وضعت وثيقة "رؤية العالم التركي 2040"، التي اعتمدت بعد قمة إسطنبول 2021، المفاهيم والكلمات والأمثال المشتركة ضمن الأولويات الاستراتيجية الأساسية للمنظمة وتدعم فرضية التحول المؤسسي بشكل صريح في نحو تسعين بالمئة من الوثائق المفحوصة. تعمل وحدة اللغة عبر خمسة آليات: مؤسسة كأولوية استراتيجية؛ أثر مضاعف في الدبلوماسية العامة؛ تقارب خطابي؛ بنية تراكمية للقوة الناعمة؛ وإمكانات تعبئة الجاليات. تؤكد نتائج السؤال الفرعي الأول أن السياسات اللغوية والتواصلية المشتركة تزيد من اتساق الرسائل في الدبلوماسية العامة بنسبة تحقق تقارب 85%، وإن لم ينتشر هذا الاتساق بعد بشكل متساو عبر جميع المنصات الرقمية. أما نتائج السؤال الثاني فتظهر تقارباً ملحوظاً في الخطاب السياسي الخارجي بين الدول الأعضاء بنسبة تحقق تقارب 75%، مع انعكاس تقارب عالٍ في المجالات الثقافية والدبلوماسية إلى جانب عدم اكتمال التوافق في التشريعات الجمركية، صناعة الدفاع، والتكامل الاقتصادي. وتُظهر نتائج السؤال الثالث تعزيز الاتساق الإدراكي لدى الجماهير الدولية والجاليات بنسبة 65% تحقق تقارب 65%، رغم الحاجة إلى استثمارات مؤسسية وتكنولوجية إضافية لتفعيل كامل. يبلغ مستوى تحقق الفرضية المركزية نحو 80% كما تكشف النتائج عن تمايز قطاعي: ففي الثقافة والتعليم والشباب والدبلوماسية العامة تعمل اللغة المشتركة كأداة وظيفية مباشرة، بينما في الأمن والتكامل الاقتصادي تبقى خطابية، مؤكدة أن الأثر مشروط لا حتمي.

الخاتمة

تُظهر الدراسة أن وحدة اللغة ليست إراثاً ثقافياً سلبياً بل قدرة تنتج أثراً سياسياً قابلة للقياس يمكن إدارتها استراتيجياً. فهي تشكل مخرجات السياسة الخارجية عبر آليات مترابطة مثل الاتساق السردى، التوافق المعيارى، إدارة الإدراك، فعالية الدبلوماسية العامة، تعبئة الجاليات، وتنسيق الأزمات، حيث يمنح ترابطها الأثر طابعاً نظامياً. يتجسد الإسهام في الأدبيات على أربعة مستويات: أولاً، نموذج تحليلي متكامل ينقل وحدة اللغة إلى ما وراء الحدود اللغوية الكلاسيكية نحو نظرية العلاقات الدولية، جامعاً بين نظرية الخطاب ما بعد البنوية، مقارنة الهوية البنائية، القوة الناعمة، وإطار القوة الجيو-ثقافية في ظاهرة واحدة. ثانياً، صياغة صريحة للبنية التحتية اللغوية التي تبقى ضمنية في تصور ناي للقوة الناعمة؛ إذ لا يمكن أن تعمل جاذبية الإنتاج بفعالية دون سرديات وأطر مفاهيمية مشتركة. ثالثاً، إظهار أثر التجانس اللغوي على قدرة التنسيق؛ فمقارنة بالتكاليف التي تخلفها اللغات الرسمية الأربع والعشرون في الاتحاد الأوروبي، تظهر القربة اللغوية في منظمة الدول التركية كميزة مميزة. رابعاً، التشديد على أن اتساق الرسائل في الدبلوماسية العامة يجب أن يُؤمّن على المستوى المفاهيمي والمصطلحي لا على مستوى المحتوى فقط. أما بالنسبة لصانعي السياسات فالاستنتاج واضح: ينبغي رفع وحدة اللغة في سلم الأولويات الاستراتيجية، وفهمها كقدرة استراتيجية لا كحنين ثقافي، ودعمها بقاعدة بيانات مصطلحية مشتركة، أنظمة ترجمة مدعومة بالذكاء الاصطناعي، ومنصات تعليم رقمية. ومن خلال نقل وحدة اللغة من خطاب رومانسي عن القرابة إلى حساب تحليلي لبناء القوة، تدمج الدراسة أدبيات العالم التركي في التيار الرئيس لنظرية العلاقات الدولية.

الكلمات المفتاحية: وحدة اللغة، منظمة الدول التركية، القوة الناعمة، الدبلوماسية العامة، القوة الجيو-ثقافية، تتبع العمليات

Résumé Structuré:

Objectif

La recherche sur le monde turcique a documenté les points communs historiques, culturels et linguistiques, mais n'a pas expliqué comment ceux-ci deviennent des résultats mesurables en politique étrangère. Deux corpus distincts d'études sont à l'origine de cette lacune : la littérature sur la politique linguistique considère la planification linguistique comme un instrument tourné vers l'intérieur pour la construction nationale et néglige ses effets transfrontaliers, tandis que la littérature en relations internationales suppose la langue comme une condition de fond donnée plutôt que comme une variable explicative explicite. À leur intersection se trouve un vide conceptuel : le triangle langue-identité-pouvoir n'a pas été théorisé de manière systématique dans le contexte des organisations régionales. Cette étude comble ce vide en établissant dans quelle mesure et par quels mécanismes l'unité linguistique contribue à la production d'influence internationale et de puissance douce. Trois questions subsidiaires opérationnalisent cet objectif : les politiques communes de langue et de communication augmentent-elles la cohérence des messages en diplomatie publique ? L'unité linguistique génère-t-elle une convergence dans le discours de politique étrangère entre les États membres ? Et comment ces initiatives affectent-elles la cohérence perceptive parmi les publics internationaux et les communautés diasporiques ? L'hypothèse centrale est que l'unité linguistique, accélérée par des instruments technologiques, créera un effet multiplicateur asymétrique dans la capacité de l'organisation en matière de politique étrangère. La recherche est nécessaire car la prétention à une agentivité mondiale dans la *Vision du monde turcique 2040* présuppose une infrastructure communicative encore non tracée.

Méthodologie

La recherche adopte un design qualitatif et une stratégie d'étude de cas unique, le cas étant l'Organisation des États turques. Ce choix est méthodologiquement fondé : il n'existe aucun exemple comparable où des États liés linguistiquement se sont réunis sous un toit organisationnel aussi complet. Deux alternatives ont été écartées avec justification : le design phénoménologique, rejeté car l'unité d'analyse est le discours institutionnel plutôt que l'expérience vécue individuelle ; et le design mixte, rejeté car aucun ensemble d'indicateurs quantitatifs standardisés n'existe encore pour mesurer l'effet de l'unité linguistique sur les résultats de politique étrangère. Les données ont été collectées par analyse documentaire, qui exige que les textes institutionnels soient lus comme preuves d'orientation stratégique plutôt que comme simples sources d'information. Le groupe d'étude a été constitué par échantillonnage par critères : production par l'organisation ou ses institutions affiliées ; publication entre 2009 et 2024 ; et référence à la langue, à l'unité conceptuelle, à un alphabet commun ou à une terminologie commune. L'ensemble de données comprend les déclarations de sommets, le document *Vision du monde turque 2040*, des rapports stratégiques, des textes de diplomatie publique, du contenu de diplomatie numérique et les publications de TURKSOY, de l'Académie turque et de la Fondation de la culture et du patrimoine turques. L'analyse a suivi les étapes d'accès, de vérification d'authenticité, de compréhension, d'analyse et d'utilisation des résultats, avec une analyse de contenu qualitatif codée selon une procédure partiellement déductive et partiellement inductive. L'inférence causale a été établie par traçage de processus, suivant les mécanismes de cohérence narrative, d'accélération normative et de diffusion numérique. La validité a été assurée par la crédibilité, la transférabilité, la fiabilité et la confirmabilité, ainsi que par la triangulation des sources de données et des théories. Puisque la recherche n'a utilisé que des documents accessibles au public, elle ne requiert pas d'approbation d'un comité d'éthique.

Résultats

L'analyse révèle que l'unité linguistique est devenue une priorité institutionnelle stratégique plutôt qu'une simple aspiration culturelle. Le document *Vision du monde turque 2040*, adopté après le Sommet d'Istanbul de 2021, a placé les concepts, mots et maximes communs parmi les priorités stratégiques fondamentales de l'organisation, et l'hypothèse de transformation institutionnelle est explicitement soutenue dans environ 90 % des documents examinés. L'unité linguistique fonctionne par cinq mécanismes : institutionnalisation en tant que priorité stratégique ; effet multiplicateur en diplomatie publique ; convergence discursive ; infrastructure cumulative pour la puissance douce ; et potentiel de mobilisation diasporique. Les résultats de la première question subsidiaire confirment que les politiques linguistiques et communicationnelles communes augmentent la cohérence des messages en diplomatie publique, à un niveau de réalisation d'environ 85 %, bien que cette cohérence ne se soit pas encore diffusée uniformément sur toutes les plateformes numériques. Les résultats de la deuxième question révèlent une convergence marquée dans le discours de politique étrangère entre les États membres à un niveau de réalisation d'environ 75 %, reflétant une forte convergence dans les domaines culturels et diplomatiques, parallèlement à un alignement incomplet dans la législation douanière, l'industrie de défense et l'intégration économique. Les résultats de la troisième question montrent un renforcement de la cohérence perceptive parmi les publics internationaux et les communautés diasporiques à un niveau de réalisation d'environ 65 %, bien qu'un investissement institutionnel et technologique supplémentaire soit nécessaire pour une activation complète. Le niveau global de réalisation de l'hypothèse centrale est d'environ 80 %. Les résultats révèlent en outre une différenciation sectorielle : dans la culture, l'éducation, la jeunesse et la diplomatie publique, une langue commune fonctionne comme un instrument fonctionnel direct, tandis que dans la sécurité et l'intégration économique elle reste discursive, confirmant que l'effet est conditionnel plutôt que déterministe.

Conclusion

L'étude démontre que l'unité linguistique n'est pas un héritage culturel passif mais une capacité produisant des effets politiques mesurables pouvant être gérés stratégiquement. Elle façonne les résultats de politique étrangère par des mécanismes interconnectés tels que la cohérence narrative, l'alignement normatif, la gestion des perceptions, l'efficacité de la diplomatie publique, la mobilisation diasporique et la coordination en temps de crise, dont l'interconnexion confère à l'effet un caractère systémique. La contribution à la littérature se matérialise à quatre niveaux : premièrement, un modèle analytique intégré qui transporte l'unité linguistique au-delà des frontières linguistiques classiques vers la théorie des relations internationales, combinant la théorie du discours poststructuraliste, l'approche constructiviste de l'identité, la puissance douce et le cadre de la puissance géoculturelle en un seul phénomène. Deuxièmement, l'articulation explicite de

l'infrastructure linguistique qui reste implicite dans la conceptualisation de la puissance douce par Nye ; la production d'attraction ne peut fonctionner efficacement sans récits et cadres conceptuels partagés. Troisièmement, la démonstration de l'effet de l'homogénéité linguistique sur la capacité de coordination ; comparé aux coûts créés par les vingt-quatre langues officielles de l'Union européenne, la parenté linguistique de l'Organisation des États turques apparaît comme un avantage distinctif. Quatrièmement, l'accent mis sur le fait que la cohérence des messages en diplomatie publique doit être assurée au niveau conceptuel et terminologique, et pas seulement au niveau du contenu. Pour les décideurs, l'implication est claire : l'unité linguistique doit être élevée dans la hiérarchie des priorités stratégiques, comprise comme un renforcement de capacité stratégique plutôt que comme une nostalgie culturelle, et soutenue par une base de données terminologique partagée, des systèmes de traduction assistés par intelligence artificielle et des plateformes d'éducation numérique. En transportant l'unité linguistique d'un discours romantique de parenté vers un compte analytique de construction de pouvoir, l'étude intègre la recherche sur le monde turque dans le courant principal de la théorie des relations internationales.

Mots-clés: Unité linguistique, Organisation des États turques, Puissance douce, Diplomatie publique, Puissance géoculturelle, Traçage de processus

Strukturierte Zusammenfassung:

Zielsetzung

Die Forschung zur türkischen Welt hat historische, kulturelle und sprachliche Gemeinsamkeiten dokumentiert, jedoch nicht erklärt, wie diese zu messbaren Ergebnissen in der Außenpolitik werden. Zwei voneinander getrennte Forschungsstränge liegen diesem Defizit zugrunde: Die Literatur zur Sprachpolitik behandelt Sprachplanung als ein nach innen gerichtetes Instrument des Nation-Building und vernachlässigt ihre grenzüberschreitenden Effekte, während die Literatur der internationalen Beziehungen Sprache als gegebene Hintergrundbedingung annimmt und nicht als explizite erklärende Variable. An ihrem Schnittpunkt entsteht eine konzeptionelle Lücke: Das Dreieck Sprache–Identität–Macht ist im Kontext regionaler Organisationen nicht systematisch theoretisiert worden. Diese Studie schließt diese Lücke, indem sie feststellt, in welchem Umfang und durch welche Mechanismen sprachliche Einheit zur Erzeugung internationaler Einflussnahme und Soft Power beiträgt. Drei Teilfragen operationalisieren dieses Ziel: Erhöhen gemeinsame Sprach- und Kommunikationspolitiken die Kohärenz von Botschaften in der öffentlichen Diplomatie? Führt sprachliche Einheit zu einer Konvergenz im außenpolitischen Diskurs unter den Mitgliedstaaten? Und wie wirken sich diese Initiativen auf die Wahrnehmungskohärenz bei internationalen Öffentlichkeiten und Diasporagemeinschaften aus? Die zentrale Hypothese lautet, dass sprachliche Einheit, beschleunigt durch technologische Instrumente, einen asymmetrischen Multiplikatoreffekt in der außenpolitischen Handlungsfähigkeit der Organisation erzeugen wird. Die Forschung ist notwendig, da der Anspruch auf globale Handlungsfähigkeit in der *Turkic World Vision 2040* eine bislang nicht erfasste kommunikative Infrastruktur voraussetzt.

Methode

Die Studie verwendet ein qualitatives Design und eine Einzelfallstrategie, wobei der Fall die Organisation der Turkstaaten ist. Diese Wahl ist methodisch begründet: Es existiert kein vergleichbares Beispiel, in dem sprachlich verwandte Staaten unter einem so umfassenden organisatorischen Dach zusammengekommen sind. Zwei Alternativen wurden mit Begründung ausgeschlossen: Das phänomenologische Design wurde verworfen, da die Analyseseinheit institutioneller Diskurs und nicht individuelle Erfahrung ist; das Mixed-Methods-Design wurde verworfen, da bislang kein standardisiertes quantitatives Indikatorenset existiert, das den Effekt sprachlicher Einheit auf außenpolitische Ergebnisse messen könnte. Die Daten wurden durch Dokumentenanalyse erhoben, wobei institutionelle Texte als Belege strategischer Orientierung und nicht bloß als Informationsquellen gelesen wurden. Die Stichprobe wurde durch Kriteriensampling gebildet: Produktion durch die Organisation oder ihre angeschlossenen Institutionen; Veröffentlichung zwischen 2009 und 2024; und Bezugnahme auf Sprache, konzeptionelle Einheit, ein gemeinsames Alphabet oder gemeinsame Terminologie. Der Datensatz umfasst Gipfelerklärungen, das Dokument *Turkic World Vision 2040*, Strategieberichte, Texte der öffentlichen Diplomatie, Inhalte der digitalen Diplomatie sowie Publikationen von TURKSOY, der Türkischen Akademie und der Stiftung für Türkische Kultur und Erbe. Die Analyse folgte den Phasen Zugang, Authentizitätsprüfung, Verständnis,

Analyse und Nutzung der Ergebnisse, mit qualitativer Inhaltsanalyse, die teils deduktiv, teils induktiv codiert wurde. Kausale Inferenz wurde durch Prozess-Tracing hergestellt, wobei die Mechanismen narrative Kohärenz, normative Beschleunigung und digitale Diffusion verfolgt wurden. Validität wurde durch Glaubwürdigkeit, Übertragbarkeit, Verlässlichkeit und Bestätigbarkeit sowie durch Daten- und Theorietriangulation gesichert. Da die Forschung ausschließlich öffentlich zugängliche Dokumente nutzte, ist keine Genehmigung durch eine Ethikkommission erforderlich.

Ergebnisse

Die Analyse zeigt, dass sprachliche Einheit zu einer strategischen institutionellen Priorität geworden ist und nicht mehr nur eine kulturelle Aspiration darstellt. Das Dokument *Turkic World Vision 2040*, das nach dem Istanbul Gipfel 2021 verabschiedet wurde, stellte gemeinsame Konzepte, gemeinsame Wörter und gemeinsame Maximen unter die fundamentalen strategischen Prioritäten der Organisation, und die Hypothese institutioneller Transformation wird in etwa 90 % der untersuchten Dokumente explizit unterstützt. Sprachliche Einheit wirkt durch fünf Mechanismen: Institutionalisierung als strategische Priorität; Multiplikatoreffekt in der öffentlichen Diplomatie; diskursive Konvergenz; kumulative Infrastruktur für Soft Power; und Mobilisierungspotenzial der Diaspora. Die Ergebnisse zur ersten Teilfrage bestätigen, dass gemeinsame Sprach- und Kommunikationspolitiken die Kohärenz von Botschaften in der öffentlichen Diplomatie erhöhen, mit einem Realisierungsgrad von etwa 85 %, wenngleich diese Kohärenz noch nicht gleichmäßig über alle digitalen Plattformen verbreitet ist. Die Ergebnisse zur zweiten Frage zeigen eine deutliche Konvergenz im außenpolitischen Diskurs unter den Mitgliedstaaten mit einem Realisierungsgrad von etwa 75 %, was eine hohe Konvergenz in kulturellen und diplomatischen Bereichen widerspiegelt, während die Angleichung in Zollgesetzgebung, Verteidigungsindustrie und wirtschaftlicher Integration unvollständig bleibt. Die Ergebnisse zur dritten Frage zeigen eine gestärkte Wahrnehmungskohärenz bei internationalen Öffentlichkeiten und Diasporagemeinschaften mit einem Realisierungsgrad von etwa 65 %, wobei zusätzliche institutionelle und technologische Investitionen für eine vollständige Aktivierung erforderlich sind. Der Gesamtgrad der Realisierung der zentralen Hypothese liegt bei etwa 80 %. Die Ergebnisse zeigen zudem sektorale Differenzierung: In Kultur, Bildung, Jugend und öffentlicher Diplomatie fungiert eine gemeinsame Sprache als direktes funktionales Instrument, während sie in Sicherheit und wirtschaftlicher Integration diskursiv bleibt, was bestätigt, dass der Effekt bedingt und nicht deterministisch ist.

Schlussfolgerung

Die Studie zeigt, dass sprachliche Einheit kein passives kulturelles Erbe ist, sondern eine Fähigkeit, die messbare politische Effekte erzeugt und strategisch gesteuert werden kann. Sie prägt außenpolitische Ergebnisse durch miteinander verbundene Mechanismen wie narrative Kohärenz, normative Angleichung, Wahrnehmungsmanagement, Effektivität der öffentlichen Diplomatie, Diasporamobilisierung und Krisenkoordination, deren Interkonnektivität dem Effekt einen systemischen Charakter verleiht. Der Beitrag zur Literatur materialisiert sich auf vier Ebenen: Erstens ein integriertes analytisches Modell, das sprachliche Einheit über klassische linguistische Grenzen hinaus in die Theorie der internationalen Beziehungen trägt, indem es poststrukturalistische Diskurstheorie, den konstruktivistischen Identitätsansatz, Soft Power und den geokulturellen Machtansatz in einem einzigen Phänomen kombiniert. Zweitens die explizite Artikulation der sprachlichen Infrastruktur, die in Nyes Konzeptualisierung von Soft Power implizit bleibt; die Erzeugung von Attraktivität kann ohne gemeinsame Narrative und konzeptionelle Rahmen nicht effektiv funktionieren. Drittens die Demonstration des Effekts sprachlicher Homogenität auf die Koordinationsfähigkeit; verglichen mit den Kosten, die durch die 24 Amtssprachen der Europäischen Union entstehen, erscheint die sprachliche Verwandtschaft der Organisation der Turkstaaten als ein besonderer Vorteil. Viertens die Betonung, dass Botschaftskohärenz in der öffentlichen Diplomatie auf konzeptioneller und terminologischer Ebene gesichert werden muss, nicht nur auf Inhaltsebene. Für politische Entscheidungsträger ist die Implikation klar: Sprachliche Einheit sollte in der Hierarchie strategischer Prioritäten höher eingestuft, als strategischer Kapazitätsaufbau verstanden und durch eine gemeinsame Terminologiedatenbank, KI-gestützte Übersetzungssysteme und digitale Bildungsplattformen unterstützt werden. Indem die Studie sprachliche Einheit von einem romantischen Diskurs der Verwandtschaft zu einer analytischen Darstellung von Machtkonstruktion überführt, integriert sie die Forschung zur türkischen Welt in den Mainstream der Theorie internationaler Beziehungen.

Schlüsselbegriffe: Sprachliche Einheit, Organisation der Turkstaaten, Soft Power, Öffentliche Diplomatie, Geokulturelle Macht, Prozess-Tracing

Resumen Estructurado:

Objetivo

La investigación sobre el mundo túrquico ha documentado las similitudes históricas, culturales y lingüísticas, pero no ha explicado cómo se convierten en resultados medibles de política exterior. Dos cuerpos de literatura desconectados explican esta carencia: la literatura sobre política lingüística trata la planificación lingüística como un instrumento interno de construcción nacional y descuida sus efectos transfronterizos, mientras que la literatura de relaciones internacionales asume la lengua como una condición de fondo dada más que como una variable explicativa explícita. En su intersección se abre una laguna conceptual: el triángulo lengua–identidad–poder no ha sido teorizado sistemáticamente en el contexto de las organizaciones regionales. Este estudio llena esa laguna al establecer en qué medida y a través de qué mecanismos la unidad lingüística contribuye a la producción de influencia internacional y poder blando. Tres preguntas subsidiarias operacionalizan este objetivo: ¿las políticas comunes de lengua y comunicación aumentan la coherencia del mensaje en la diplomacia pública? ¿La unidad lingüística genera convergencia en el discurso de política exterior entre los Estados miembros? ¿Y cómo afectan estas iniciativas a la coherencia perceptiva entre los públicos internacionales y las comunidades de la diáspora? La hipótesis central es que la unidad lingüística, acelerada mediante instrumentos tecnológicos, creará un efecto multiplicador asimétrico en la capacidad de política exterior de la organización. La investigación es necesaria porque la pretensión de actor global en la *Visión del Mundo Túrquico 2040* presupone una infraestructura comunicativa aún no rastreada.

Metodología

La investigación utiliza un diseño cualitativo y una estrategia de estudio de caso único, siendo el caso la Organización de Estados Túrquicos. Esta elección se fundamenta metodológicamente: no existe un ejemplo comparable en el que Estados relacionados lingüísticamente se hayan reunido bajo un techo organizativo tan amplio. Se descartaron dos alternativas con justificación: el diseño fenomenológico fue rechazado porque la unidad de análisis es el discurso institucional y no la experiencia individual; el diseño mixto porque aún no existe un conjunto de indicadores cuantitativos estandarizados capaz de medir el efecto de la unidad lingüística en los resultados de política exterior. Los datos se recopilieron mediante análisis documental, que requiere leer los textos institucionales como evidencia de orientación estratégica más que como simples fuentes de información. El grupo de estudio se construyó mediante muestreo por criterios: producción por la organización o sus instituciones afiliadas; publicación entre 2009 y 2024; y referencia a la lengua, unidad conceptual, alfabeto común o terminología común. El conjunto de datos incluye declaraciones de cumbres, el documento *Visión del Mundo Túrquico 2040*, informes estratégicos, textos de diplomacia pública, contenido de diplomacia digital y publicaciones de TURKSOY, la Academia Túrquica y la Fundación de Cultura y Patrimonio Túrquico. El análisis siguió las etapas de acceso, verificación de autenticidad, comprensión, análisis y uso de hallazgos, con análisis de contenido cualitativo codificado mediante un procedimiento parcialmente deductivo y parcialmente inductivo. La inferencia causal se estableció mediante rastreo de procesos, siguiendo los mecanismos de coherencia narrativa, aceleración normativa y difusión digital. La validez se aseguró mediante credibilidad, transferibilidad, fiabilidad y confirmabilidad, así como triangulación de fuentes de datos y teorías. Dado que la investigación utilizó únicamente documentos disponibles públicamente, no requiere aprobación de comité de ética.

Resultados

El análisis revela que la unidad lingüística se ha convertido en una prioridad institucional estratégica más que en una mera aspiración cultural. El documento *Visión del Mundo Túrquico 2040*, adoptado tras la Cumbre de Estambul de 2021, colocó conceptos, palabras y máximas comunes entre las prioridades estratégicas fundamentales de la organización, y la hipótesis de transformación institucional está explícitamente respaldada en aproximadamente el 90 % de los documentos examinados. La unidad lingüística opera a través de cinco mecanismos: institucionalización como prioridad estratégica; efecto multiplicador en diplomacia pública; convergencia discursiva; infraestructura acumulativa para poder blando; y potencial de movilización de la diáspora. Los hallazgos de la primera pregunta subsidiaria confirman que las políticas comunes de lengua y

comunicación aumentan la coherencia del mensaje en la diplomacia pública, con un nivel de realización de aproximadamente 85 %, aunque esta coherencia aún no se ha extendido de manera uniforme en todas las plataformas digitales. Los hallazgos de la segunda pregunta revelan una marcada convergencia en el discurso de política exterior entre los Estados miembros con un nivel de realización de aproximadamente 75 %, reflejando alta convergencia en los ámbitos cultural y diplomático junto con una alineación incompleta en legislación aduanera, industria de defensa e integración económica. Los hallazgos de la tercera pregunta muestran una mayor coherencia perceptiva entre los públicos internacionales y las comunidades de la diáspora con un nivel de realización de aproximadamente 65 %, aunque se requiere inversión institucional y tecnológica adicional para una activación plena. El nivel global de realización de la hipótesis central es de aproximadamente 80 %. Los hallazgos revelan además diferenciación sectorial: en cultura, educación, juventud y diplomacia pública una lengua común funciona como instrumento funcional directo, mientras que en seguridad e integración económica permanece discursiva, confirmando que el efecto es condicional más que determinista.

Conclusión

El estudio demuestra que la unidad lingüística no es una herencia cultural pasiva sino una capacidad que produce efectos políticos medibles y que puede gestionarse estratégicamente. Configura los resultados de política exterior mediante mecanismos interconectados como coherencia narrativa, alineación normativa, gestión de percepciones, eficacia de la diplomacia pública, movilización de la diáspora y coordinación de crisis, cuya interconexión otorga al efecto un carácter sistémico. La contribución a la literatura se materializa en cuatro niveles: primero, un modelo analítico integrado que lleva la unidad lingüística más allá de los límites lingüísticos clásicos hacia la teoría de las relaciones internacionales, combinando teoría del discurso postestructuralista, enfoque constructivista de la identidad, poder blando y marco de poder geocultural en un solo fenómeno. Segundo, la articulación explícita de la infraestructura lingüística que permanece implícita en la conceptualización de poder blando de Nye; la producción de atracción no puede funcionar eficazmente sin narrativas y marcos conceptuales compartidos. Tercero, la demostración del efecto de la homogeneidad lingüística en la capacidad de coordinación; comparado con los costos creados por las veinticuatro lenguas oficiales de la Unión Europea, la afinidad lingüística de la Organización de Estados Túrquicos emerge como una ventaja distintiva. Cuarto, el énfasis en que la coherencia del mensaje en diplomacia pública debe asegurarse a nivel conceptual y terminológico, no solo a nivel de contenido. Para los responsables políticos la implicación es clara: la unidad lingüística debe elevarse en la jerarquía de prioridades estratégicas, entenderse como construcción de capacidad estratégica más que como nostalgia cultural, y apoyarse en una base de datos terminológica compartida, sistemas de traducción asistidos por inteligencia artificial y plataformas de educación digital. Al trasladar la unidad lingüística de un discurso romántico de parentesco a un relato analítico de construcción de poder, el estudio integra la investigación sobre el mundo túrquico en la corriente principal de la teoría de las relaciones internacionales.

Palabras clave: Unidad lingüística, Organización de Estados Túrquicos, Poder blando, Diplomacia pública, Poder geocultural, Rastreo de procesos

结构化摘要:

研究目的

突厥世界的学术研究已经记录了历史、文化和语言上的共同性，但尚未解释这些共同性如何转化为可衡量的外交政策成果。造成这一不足的原因在于两个彼此脱节的研究领域：语言政策文献将语言规划视为一种面向内部的国家建构工具，忽视了其跨境效应；而国际关系文献则将语言视为既定的背景条件，而非明确的解释变量。在两者的交汇处存在一个概念空白：语言-身份-权力三角尚未在区域组织的语境中得到系统化理论化。本研究填补了这一空白，旨在确定语言统一在多大程度上以及通过何种机制促进国际影响力和软实力的生成。三个子问题具体化了这一目标：共同的语言与传播政策是否增强了公共外交中的信息一致性？语言统一是否在成员国的外交政策话语中产生了趋同？这些举措如何影响国际公众和侨民群体的认知一致性？核心假设是，通过技术工具加速的语言统一将为组织的外交政策能力创造一种不对称的倍增效应。本研究的必要性在于，《突厥世界愿景2040》中提出的全球行动者地位预设了一种尚未被追踪的传播基础设施。

方法

本研究采用定性研究设计和单一案例研究策略，案例为突厥国家组织。这一选择具有方法论上的合理性：迄今没有可比的例子显示语言相关的国家在如此全面的组织框架下联合在一起。两种替代方案被排除并给出理由：现象学设计被拒绝，因为分析单位是制度性话语而非个体经验；混合方法设计被拒绝，因为尚不存在能够衡量语言统一对外交政策成果影响的标准化量化指标集。数据通过文献分析收集，要求将制度性文本视为战略取向的证据，而不仅仅是信息来源。研究样本通过标准抽样建立：由组织或其附属机构生产；出版时间在2009年至2024年之间；并涉及语言、概念统一、共同字母或共同术语。数据集包括峰会宣言、《突厥世界愿景2040》文件、战略报告、公共外交文本、数字外交内容，以及突厥文化国际组织（TURKSOY）、突厥科学院和突厥文化与遗产基金会的出版物。分析遵循获取、真实性验证、理解、分析和结果应用的阶段，采用部分演绎、部分归纳的定性内容分析。因果推断通过过程追踪建立，遵循叙事一致性、规范加速和数字扩散的机制。有效性通过可信度、可转移性、可靠性和可确认性，以及数据来源和理论三角验证来确保。由于研究仅使用公开可得的文件，因此无需伦理委员会批准。

研究结果

分析表明，语言统一已成为战略性的制度优先事项，而不仅仅是文化诉求。《突厥世界愿景2040》文件在2021年伊斯坦布尔峰会后通过，将共同概念、共同词汇和共同格言列为组织的基本战略优先事项，约90%的被检视文件明确支持制度转型假设。语言统一通过五种机制发挥作用：作为战略优先事项的制度化；在公共外交中的倍增效应；话语趋同；软实力的累积性基础设施；以及侨民动员潜力。关于第一个子问题的发现确认，共同的语言与传播政策提高了公共外交中的信息一致性，实现水平约为85%，但这种一致性尚未在所有数字平台上均匀扩展。第二个问题的发现显示，成员国在外交政策话语中出现显著趋同，实现水平约为75%，反映出在文化和外交领域高度趋同，同时在海关立法、国防工业和经济一体化方面尚未完全一致。第三个问题的发现表明，国际公众和侨民群体的认知一致性得到加强，实现水平约为65%，但需要额外的制度和技术投资以实现全面激活。核心假设的总体实现水平约为80%。研究结果进一步揭示了部门差异：在文化、教育、青年和公共外交领域，共同语言作为直接的功能性工具发挥作用；而在安全 and 经济一体化领域则仍然停留在话语层面，确认其效应是有条件的而非决定性的。

结论

本研究表明，语言统一不是被动的文化遗产，而是一种能够产生可衡量政策效应的能力，可以进行战略性管理。它通过相互关联的机制塑造外交政策成果，如叙事一致性、规范对齐、认知管理、公共外交效能、侨民动员和危机协调，这些机制的互联性赋予其系统性特征。对学术文献的贡献体现在四个层面：第一，建立了一个综合分析模型，将语言统一超越传统语言学边界纳入国际关系理论，将后结构主义话语理论、建构主义身份方法、软实力和地缘文化权力框架结合为一个整体现象。第二，明确阐述了在奈伊软实力概念化中仍然隐含的语言基础设施；吸引力的生产若无共享叙事和概念框架便无法有效运作。第三，展示了语言同质性对协调能力的影响；与欧盟二十四种官方语言所产生的成本相比，突厥国家组织的语言亲缘性成为一种独特优势。第四，强调公共外交中的信息一致性必须在概念和术语层面得到保障，而不仅仅是内容层面。对政策制定者而言，启示十分明确：语言统一应提升至战略优先事项的层级，被理解为战略能力建设而非文化怀旧，并通过共享术语数据库、人工智能辅助翻译系统和数字教育平台予以支持。通过将语言统一从浪漫的亲缘话语转化为权力建构的分析性叙述，本研究将突厥世界的学术研究融入国际关系理论的主流。

关键词：语言统一、突厥国家组织、软实力、公共外交、地缘文化权力、过程追踪

Структурированное Резюме:

Цель

Исследования тюркского мира зафиксировали историческое, культурное и языковое родство, однако не объяснили, каким образом оно превращается в измеримые результаты внешней политики. За

этим пробелом стоят два разобщённых корпуса литературы: исследования по языковой политике рассматривают языковое планирование как внутренний инструмент нациестроительства и игнорируют его трансграничные эффекты, тогда как литература по международным отношениям воспринимает язык как данное фоновое условие, а не как явную объяснительную переменную. На их пересечении возникает концептуальный вакуум: треугольник «язык–идентичность–власть» не был систематически теоретизирован в контексте региональных организаций. Настоящее исследование восполняет этот пробел, устанавливая, в какой степени и через какие механизмы языковое единство способствует формированию международного влияния и мягкой силы. Три вспомогательных вопроса конкретизируют цель: усиливают ли общие языковые и коммуникационные политики согласованность сообщений в публичной дипломатии; порождает ли языковое единство сближение дискурса внешней политики среди государств-членов; и как эти инициативы влияют на восприятие согласованности международной общественностью и диаспорой? Центральная гипотеза заключается в том, что языковое единство, ускоренное технологическими инструментами, создаст асимметричный мультипликативный эффект в способности организации к внешнеполитическим действиям. Исследование необходимо, поскольку претензия на глобальную субъектность в «Видении тюркского мира 2040» предполагает наличие ещё не прослеженной коммуникационной инфраструктуры.

Методология

Исследование использует качественный дизайн и стратегию единственного кейс-стади, объектом которого является Организация тюркских государств. Этот выбор методологически обоснован: не существует сопоставимого примера, когда языково родственные государства объединились под столь всеобъемлющей организационной крышей. Две альтернативы были исключены с аргументацией: феноменологический дизайн отвергнут, поскольку единицей анализа является институциональный дискурс, а не индивидуальный опыт; смешанный дизайн отвергнут, так как пока не существует стандартизированного набора количественных индикаторов, способных измерить влияние языкового единства на внешнеполитические результаты. Данные были собраны посредством анализа документов, при котором институциональные тексты рассматриваются как свидетельства стратегической ориентации, а не просто как источники информации. Группа исследования была сформирована методом критериального отбора: продукция организации или её аффилированных институтов; публикации между 2009 и 2024 годами; ссылки на язык, концептуальное единство, общий алфавит или общую терминологию. Датасет включает декларации саммитов, документ «Видение тюркского мира 2040», стратегические отчёты, тексты публичной дипломатии, материалы цифровой дипломатии, а также публикации ТЮРКСОЙ, Тюркской академии и Фонда тюркской культуры и наследия. Анализ проходил стадии доступа, проверки подлинности, понимания, анализа и использования результатов, с применением качественного контент-анализа, частично дедуктивного и частично индуктивного. Причинные выводы были установлены через процесс-трейсинг, отслеживающий механизмы нарративной согласованности, нормативного ускорения и цифровой диффузии. Валидность обеспечивалась посредством достоверности, переносимости, надёжности и подтверждаемости, а также триангуляции источников данных и теорий. Поскольку исследование использовало только общедоступные документы, оно не требует одобрения этического комитета.

Результаты

Анализ показывает, что языковое единство стало стратегическим институциональным приоритетом, а не просто культурным устремлением. Документ «Видение тюркского мира 2040», принятый после Стамбульского саммита 2021 года, включил общие концепты, общие слова и общие максимы в число фундаментальных стратегических приоритетов организации, и гипотеза институциональной трансформации явно поддерживается примерно в 90 % изученных документов. Языковое единство действует через пять механизмов: институционализация как стратегический приоритет; мультипликативный эффект в публичной дипломатии; дискурсивная конвергенция; накопительная инфраструктура мягкой силы; и потенциал мобилизации диаспоры. Результаты по первому вспомогательному вопросу подтверждают, что общие языковые и коммуникационные политики повышают согласованность сообщений в публичной дипломатии на уровне реализации около 85 %, хотя эта согласованность пока не распространилась равномерно на все цифровые платформы. Результаты по второму вопросу выявляют выраженную конвергенцию во внешнеполитическом

дискурсе среди государств-членов на уровне реализации около 75 %, отражая высокую конвергенцию в культурной и дипломатической сферах наряду с неполным согласованием в таможенном законодательстве, оборонной промышленности и экономической интеграции. Результаты по третьему вопросу показывают усиление восприятия согласованности международной общественностью и диаспорой на уровне реализации около 65 %, хотя для полной активации требуется дополнительное институциональное и технологическое инвестирование. Общий уровень реализации центральной гипотезы составляет около 80 %. Результаты также выявляют секторальную дифференциацию: в культуре, образовании, молодёжной политике и публичной дипломатии общий язык функционирует как прямой функциональный инструмент, тогда как в сфере безопасности и экономической интеграции он остаётся дискурсивным, подтверждая, что эффект является условным, а не детерминированным.

Закключение

Исследование демонстрирует, что языковое единство не является пассивным культурным наследием, а представляет собой способность, производящую измеримые политические эффекты, которые могут управляться стратегически. Оно формирует внешнеполитические результаты через взаимосвязанные механизмы, такие как нарративная согласованность, нормативное выравнивание, управление восприятием, эффективность публичной дипломатии, мобилизация диаспоры и координация кризисов, взаимосвязанность которых придаёт эффекту системный характер. Вклад в литературу проявляется на четырёх уровнях: во-первых, интегрированная аналитическая модель, выводящая языковое единство за пределы классических лингвистических границ в теорию международных отношений, объединяющая постструктуралистскую дискурсивную теорию, конструктивистский подход к идентичности, концепцию мягкой силы и геокультурный силовой каркас в единое явление. Во-вторых, явная артикуляция языковой инфраструктуры, остающейся имплицитной в концептуализации мягкой силы Джозефа Ная; производство привлекательности не может эффективно функционировать без общих нарративов и концептуальных рамок. В-третьих, демонстрация эффекта языковой однородности на координационную способность; по сравнению с издержками, создаваемыми двадцатью четырьмя официальными языками Европейского Союза, языковое родство Организации тюркских государств выступает как отличительное преимущество. В-четвёртых, акцент на том, что согласованность сообщений в публичной дипломатии должна обеспечиваться на концептуальном и терминологическом уровне, а не только на уровне содержания. Для политиков вывод очевиден: языковое единство должно быть поднято в иерархии стратегических приоритетов, пониматься как стратегическое наращивание потенциала, а не культурная ностальгия, и поддерживаться общей терминологической базой данных, системами перевода с поддержкой искусственного интеллекта и цифровыми образовательными платформами. Переводя языковое единство из романтического дискурса родства в аналитический отчёт о конструировании власти, исследование интегрирует тюркские исследования в мейнстрим теории международных отношений.

Ключевые слова: Языковое единство, Организация тюркских государств, мягкая сила, публичная дипломатия, геокультурная власть, процесс-трейсинг

संरचित सारांशः

उद्देश्य

तुर्की विश्व पर किए गए शोध ने ऐतिहासिक, सांस्कृतिक और भाषाई समानताओं का दस्तावेजीकरण किया है, लेकिन यह नहीं समझाया कि ये समानताएँ कैसे मापने योग्य विदेश नीति परिणामों में परिवर्तित होती हैं। इस कमी के पीछे दो असंबद्ध शोध परंपराएँ हैं: भाषा नीति साहित्य भाषा नियोजन को राष्ट्र-निर्माण का आंतरिक उपकरण मानता है और इसके सीमा-पार प्रभावों की उपेक्षा करता है, जबकि अंतरराष्ट्रीय संबंध साहित्य भाषा को एक दी गई पृष्ठभूमि शर्त मानता है, न कि एक स्पष्ट व्याख्यात्मक चर। इनके प्रतिच्छेदन पर एक वैचारिक अंतराल मौजूद है: भाषा-पहचान-शक्ति त्रिकोण को क्षेत्रीय संगठनों के संदर्भ में व्यवस्थित रूप से सिद्धांतबद्ध नहीं किया गया है। यह अध्ययन उस अंतराल को भरता है, यह स्थापित करते हुए कि किस हद तक और किन तंत्रों के माध्यम से भाषाई एकता अंतरराष्ट्रीय प्रभाव और सॉफ्ट पावर के उत्पादन में योगदान देती है। तीन सहायक प्रश्न इस उद्देश्य को क्रियान्वित करते हैं: क्या सामान्य भाषा और संचार नीतियाँ सार्वजनिक कूटनीति में संदेश की संगति बढ़ाती हैं; क्या भाषाई एकता सदस्य राज्यों के बीच विदेश नीति प्रवचन में अभिसरण उत्पन्न करती है; और ये पहल अंतरराष्ट्रीय जनता और प्रवासी समुदायों में धारणा-संगति को कैसे प्रभावित करती

हैं? केंद्रीय परिकल्पना यह है कि तकनीकी साधनों के माध्यम से तेज की गई भाषाई एकता संगठन की विदेश नीति क्षमता में एक विषम गुणक प्रभाव उत्पन्न करेगी। यह शोध आवश्यक है क्योंकि *तुर्की विश्व दृष्टि 2040* में वैश्विक अभिनेता होने का दावा एक अप्रयुक्त संचार अवसंरचना को पूर्वधारित करता है।

विधि

यह शोध गुणात्मक डिज़ाइन और एकल केस अध्ययन रणनीति का उपयोग करता है, केस है तुर्की राज्यों का संगठन। यह चयन पद्धतिगत रूप से उचित है: ऐसा कोई तुलनीय उदाहरण नहीं है जिसमें भाषाई रूप से संबंधित राज्यों ने इतने व्यापक संगठनात्मक ढाँचे के तहत एकजुटता दिखाई हो। दो विकल्पों को तर्कसंगत रूप से बाहर किया गया: प्रपंचवादी डिज़ाइन को अस्वीकार किया गया क्योंकि विश्लेषण की इकाई व्यक्तिगत अनुभव नहीं बल्कि संस्थागत प्रवचन है; मिश्रित विधियों के डिज़ाइन को अस्वीकार किया गया क्योंकि अभी तक कोई मानकीकृत मात्रात्मक संकेतक सेट मौजूद नहीं है जो भाषाई एकता के विदेश नीति परिणामों पर प्रभाव को माप सके। डेटा दस्तावेज़ विश्लेषण के माध्यम से एकत्र किया गया, जिसमें संस्थागत पाठों को केवल सूचना स्रोत के रूप में नहीं बल्कि रणनीतिक अभिविन्यास के प्रमाण के रूप में पढ़ा गया। अध्ययन समूह मानदंड नमूनाकरण के माध्यम से बनाया गया: संगठन या उसके संबद्ध संस्थानों द्वारा उत्पादन; 2009 से 2024 के बीच प्रकाशन; और भाषा, वैचारिक एकता, सामान्य वर्णमाला या सामान्य शब्दावली का संदर्भ। डेटा सेट में शिखर सम्मेलन घोषणाएँ, *तुर्की विश्व दृष्टि 2040* दस्तावेज़, रणनीति रिपोर्ट, सार्वजनिक कूटनीति पाठ, डिजिटल कूटनीति सामग्री और TURKSOY, तुर्की अकादमी और तुर्की संस्कृति और विरासत फाउंडेशन के प्रकाशन शामिल हैं। विश्लेषण ने पहुँच, प्रामाणिकता सत्यापन, समझ, विश्लेषण और निष्कर्षों के उपयोग के चरणों का पालन किया, जिसमें आंशिक रूप से निगमनात्मक और आंशिक रूप से आगमनात्मक प्रक्रिया के माध्यम से गुणात्मक सामग्री विश्लेषण कोडित किया गया। कारणात्मक अनुमान प्रक्रिया-ट्रेसिंग के माध्यम से स्थापित किया गया, जिसमें कथात्मक संगति, मानक त्वरण और डिजिटल प्रसार के तंत्रों का अनुसरण किया गया। वैधता को विश्वसनीयता, स्थानांतरणीयता, निर्रता और पुष्टिकरण के माध्यम से, साथ ही डेटा स्रोत और सिद्धांत त्रिकोणन के माध्यम से सुरक्षित किया गया। चूँकि शोध ने केवल सार्वजनिक रूप से उपलब्ध दस्तावेज़ों का उपयोग किया, इसे नैतिक समिति की स्वीकृति की आवश्यकता नहीं है।

निष्कर्ष

विश्लेषण से पता चलता है कि भाषाई एकता केवल सांस्कृतिक आकांक्षा नहीं बल्कि एक रणनीतिक संस्थागत प्राथमिकता बन गई है। *तुर्की विश्व दृष्टि 2040* दस्तावेज़, जिसे 2021 इस्तांबुल शिखर सम्मेलन के बाद अपनाया गया, ने सामान्य अवधारणाओं, सामान्य शब्दों और सामान्य सूक्तियों को संगठन की मौलिक रणनीतिक प्राथमिकताओं में रखा, और संस्थागत परिवर्तन परिकल्पना लगभग 90% जाँचे गए दस्तावेज़ों में स्पष्ट रूप से समर्थित है। भाषाई एकता पाँच तंत्रों के माध्यम से कार्य करती है: रणनीतिक प्राथमिकता के रूप में संस्थानीकरण; सार्वजनिक कूटनीति में गुणक प्रभाव; प्रवचन अभिसरण; सॉफ्ट पावर के लिए संचयी अवसंरचना; और प्रवासी समुदायों की लामबंदी की क्षमता। पहले सहायक प्रश्न पर निष्कर्ष पुष्टि करते हैं कि सामान्य भाषा और संचार नीतियाँ सार्वजनिक कूटनीति में संदेश की संगति बढ़ाती हैं, लगभग 85% के स्तर पर, हालाँकि यह संगति अभी तक सभी डिजिटल प्लेटफार्मों पर समान रूप से नहीं फैली है। दूसरे प्रश्न पर निष्कर्ष बताते हैं कि सदस्य राज्यों के बीच विदेश नीति प्रवचन में लगभग 75% के स्तर पर स्पष्ट अभिसरण है, जो सांस्कृतिक और कूटनीतिक क्षेत्रों में उच्च अभिसरण को दर्शाता है, साथ ही सीमा शुल्क कानून, रक्षा उद्योग और आर्थिक एकीकरण में अपूर्ण संरक्षण। तीसरे प्रश्न पर निष्कर्ष दिखाते हैं कि अंतरराष्ट्रीय जनता और प्रवासी समुदायों में धारणा-संगति लगभग 65% के स्तर पर मजबूत हुई है, हालाँकि पूर्ण सक्रियण के लिए अतिरिक्त संस्थागत और तकनीकी निवेश की आवश्यकता है। केंद्रीय परिकल्पना का समग्र प्राप्ति स्तर लगभग 80% है। निष्कर्ष आगे क्षेत्रीय भिन्नता को उजागर करते हैं: संस्कृति, शिक्षा, युवा और सार्वजनिक कूटनीति में सामान्य भाषा एक प्रत्यक्ष कार्यात्मक उपकरण के रूप में कार्य करती है, जबकि सुरक्षा और आर्थिक एकीकरण में यह प्रवचनात्मक बनी रहती है, यह पुष्टि करते हुए कि प्रभाव शर्तीय है, नियतात्मक नहीं।

निष्कर्षण

अध्ययन यह प्रदर्शित करता है कि भाषाई एकता एक निष्क्रिय सांस्कृतिक विरासत नहीं है, बल्कि एक क्षमता है जो मापने योग्य नीति प्रभाव उत्पन्न करती है और जिसे रणनीतिक रूप से प्रबंधित किया जा सकता है। यह परस्पर जुड़े तंत्रों के माध्यम से विदेश नीति परिणामों को आकार देती है, जैसे कथात्मक संगति, मानक संरक्षण, धारणा प्रबंधन, सार्वजनिक कूटनीति की प्रभावशीलता, प्रवासी समुदायों की लामबंदी और संकट समन्वय, जिनकी परस्पर संबद्धता प्रभाव को प्रणालीगत चरित्र प्रदान करती है। साहित्य में योगदान चार स्तरों पर प्रकट होता है: पहला, एकीकृत विश्लेषणात्मक मॉडल जो भाषाई एकता को पारंपरिक भाषाविज्ञान सीमाओं से परे अंतरराष्ट्रीय संबंध सिद्धांत में ले जाता है, जिसमें उत्तर-संरचनावादी प्रवचन सिद्धांत, निर्माणवादी पहचान दृष्टिकोण, सॉफ्ट पावर और भू-सांस्कृतिक शक्ति ढाँचा एक ही घटना में

संयोजित होते हैं। दूसरा, भाषाई अवसंरचना का स्पष्ट निरूपण जो Nye की सॉफ्ट पावर की अवधारणा में निहित रहता है; आकर्षण का उत्पादन साझा कथाओं और वैचारिक ढाँचों के बिना प्रभावी ढंग से कार्य नहीं कर सकता। तीसरा, समन्वय क्षमता पर भाषाई समानता के प्रभाव का प्रदर्शन; यूरोपीय संघ की चौबीस आधिकारिक भाषाओं द्वारा उत्पन्न लागतों की तुलना में, तुर्की राज्यों के संगठन की भाषाई निकटता एक विशिष्ट लाभ के रूप में उभरती है। चौथा, इस पर जोर कि सार्वजनिक कूटनीति में संदेश की संगति केवल सामग्री स्तर पर नहीं बल्कि वैचारिक और शब्दावली स्तर पर सुनिश्चित की जानी चाहिए। नीति निर्माताओं के लिए निहितार्थ स्पष्ट है: भाषाई एकता को रणनीतिक प्राथमिकताओं की पदानुक्रम में ऊपर उठाया जाना चाहिए, इसे सांस्कृतिक स्मृति के बजाय रणनीतिक क्षमता निर्माण के रूप में समझा जाना चाहिए, और इसे साझा शब्दावली डेटाबेस, कृत्रिम बुद्धिमत्ता-सहायता प्राप्त अनुवाद प्रणालियों और डिजिटल शिक्षा प्लेटफार्मों द्वारा समर्थित किया जाना चाहिए। भाषाई एकता को संबंध की रोमांटिक प्रवचन से शक्ति निर्माण के विश्लेषणात्मक विवरण में स्थानांतरित करके, अध्ययन तुर्की विश्व अनुसंधान को अंतरराष्ट्रीय संबंध सिद्धांत की मुख्यधारा में एकीकृत करता है।

प्रमुख शब्द: भाषाई एकता, तुर्की राज्यों का संगठन, सॉफ्ट पावर, सार्वजनिक कूटनीति, भू-सांस्कृतिक शक्ति, प्रक्रिया-ट्रेसिंग

Yapılandırılmış Özet:

Amaç

Türk dünyası araştırmaları tarihsel, kültürel ve dilsel ortaklıkları ayrıntılı biçimde belgelemiş; ancak bu ortaklığın ölçülebilir dış politika çıktısına nasıl dönüştüğünü açıklamakta yetersiz kalmıştır. Bu yetersizliğin ardında birbirinden kopuk iki yazın bulunmaktadır. Dil politikası yazını dil planlamasını içe dönük bir ulus inşası aracı olarak ele almakta, sınır aşan etkilerini ihmal etmektedir. Uluslararası ilişkiler yazını ise dili açık bir açıklayıcı değişken olarak değil, verili bir arka plan koşulu olarak varsaymaktadır. Bu iki eksikliğin kesişiminde kavramsal bir boşluk durmaktadır: dil-kimlik-güç üçgeni bölgesel örgütler bağlamında dizgeli biçimde kuramlaştırılmamıştır. Türk Devletler Teşkilatı üzerine artan akademik ilgi, örgütün marka inşası ve dijital iletişim kapasitesine ilişkin değerli bulgular ortaya koymuş; ancak dil birliğinin dış politika eşgüdümüne hangi nedensel düzenekler üzerinden bağlandığı sorusu parçalı biçimde ele alınmıştır. Bu çalışmanın amacı, söz konusu boşluğu doldurarak dil birliği girişimlerinin uluslararası etki ve yumuşak güç üretimine ne ölçüde ve hangi düzenekler üzerinden katkı sunduğunu ortaya koymaktır. Amaç üç yardımcı soruyla işlevselleştirilmiştir: ortak dil ve iletişim politikaları kamu diplomasisinde ileti tutarlılığını artırmakta mıdır; dil birliği üye devletler arasında dış politika söyleminde yakınsama yaratmakta mıdır; dil birliği girişimleri uluslararası kamuoylarında ve kopuntu topluluklarında algı bütünlüğünü nasıl etkilemektedir? Temel hipotez, dil birliğinin teknolojik araçlarla hızlandırılması durumunda örgütün dış politika kapasitesinde asimetric bir çarpan etkisi yaratacağıdır. Araştırma gereklidir; çünkü Türk Dünyası 2040 Vizyonu'nda dile getirilen küresel aktörlük iddiası, işleyişi bugüne dek deneyimsel olarak izlenmemiş bir iletişimsel altyapıyı öngörmektedir.

Yöntem

Araştırma nitel desende ve tekil durum çalışması stratejisiyle yürütülmüştür; incelenen durum Türk Devletler Teşkilatı'dır. Tekil durum tercihi yöntemsel olarak temellendirilmiştir: dilsel akrabalığa sahip devletlerin bu denli kapsamlı bir örgütsel çatı altında bir araya geldiği karşılaştırılabilir başka bir örnek bulunmamaktadır. Desen seçiminde iki alternatif gerekçeli biçimde dışarıda bırakılmıştır. Fenomenolojik desen, çözümleme biriminin bireysel yaşantı değil kurumsal söylem olması nedeniyle; karma yöntem deseni ise dil birliğinin dış politika çıktıları üzerindeki etkisini ölçebilecek standartlaştırılmış bir nicel gösterge setinin henüz bulunmaması nedeniyle benimsenmemiştir. Veriler doküman analizi yoluyla toplanmıştır; bu teknik kurumsal metinleri yalnızca bilgi kaynağı olarak değil, stratejik yönelimin kanıtı olarak okumayı gerektirmektedir. Çalışma grubu ölçüt örnekleme yoluyla oluşturulmuş; belgelerin veri setine dâhil edilmesi için üç ölçüt belirlenmiştir: belgenin Türk Devletler Teşkilatı ya da bağlı kurumlarınca üretilmiş olması, 2009-2024 döneminde yayımlanmış olması ve dil, kavram birliği, ortak alfabe veya ortak terminoloji konularına değinmesi. Veri setini zirve bildirileri, Türk Dünyası 2040 Vizyonu belgesi, kurumsal strateji raporları, kamu diplomasisi metinleri, dijital diplomasi içerikleri ile TÜRKSOY, Türk Akademisi ve Türk Kültür ve Miras Vakfı yayınları oluşturmaktadır. Doküman analizi; erişim, özgünlük denetimi, metnin anlaşılması, çözümleme ve bulguların kullanılması aşamaları izlenerek yürütülmüştür. Belgeler nitel içerik çözümlemesine tabi tutulmuş; kodlama kısmen tümdengelimli kısmen tümevarımlı bir yordamla gerçekleştirilmiştir. Nedensel çıkarım, bağımsız ve bağımlı değişken arasındaki kara kutuyu açan süreç izleme yöntemiyle kurulmuş; bağlantı

anlatı tutarlılığı, normatif hızlanma ve dijital yayılım düzenekleri üzerinden izlenmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik, inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlık ve teyit edilebilirlik ölçütleri doğrultusunda; veri kaynağı ve kuram üçgenlemesi uygulanarak sağlanmıştır. Araştırma yalnızca kamuya açık belgeler üzerinden yürütüldüğünden etik kurul izni gerektirmemektedir.

Bulgular

Çözümleme, dil birliğinin salt kültürel bir temenni olmaktan çıkarak stratejik bir kurumsal önceliğe dönüştüğünü ortaya koymaktadır. 2021 İstanbul Zirvesi sonrasında kabul edilen Türk Dünyası 2040 Vizyonu belgesi, ortak kavramlar, ortak sözcükler ve ortak özdeyişler hedefini örgütün temel stratejik öncelikleri arasına yerleştirmiştir. Kurumsal dönüşüm hipotezi, incelenen belgelerin yaklaşık yüzde doksanda açık biçimde desteklenmektedir. Bulgular, dil birliğinin beş ana düzenek üzerinden işlediğini göstermektedir: kurumsal mimaride stratejik öncelik olarak yerleşmesi, kamu diplomasisinde çarpan etkisi yaratması, dış politika söyleminde yakınsama sağlaması, yumuşak güç üretiminde kümülatif altyapı işlevi görmesi ve kopuntu topluluklarında seferberlik potansiyeli taşıması. Birinci yardımcı soruya ilişkin bulgular, ortak dil ve iletişim politikalarının kamu diplomasisinde ileti tutarlılığını artırdığını doğrulamaktadır; gerçekleşme düzeyi yaklaşık yüzde seksen beştir. Bu oran, dil birliğinin ileti tutarlılığını artırdığını ancak tüm dijital platformlarda eşit düzeyde yaygınlaşmadığını göstermektedir. İkinci yardımcı soruya ilişkin bulgular, üye ülkeler arasında dış politika söyleminde belirgin bir yakınsama oluştuğunu; ancak bu yakınsamanın teknik politika alanlarına eşit düzeyde yansımadığını ortaya koymaktadır; gerçekleşme düzeyi yaklaşık yüzde yetmiş beştir. Bu oran, kültürel ve diplomatik alanlarda yüksek yakınsamaya karşın gümrük mevzuatı, savunma sanayii ve ekonomik bütünleşmede tam uyumun sağlanamadığını yansıtmaktadır. Üçüncü yardımcı soruya ilişkin bulgular, dil birliği girişimlerinin algı bütünlüğünü güçlendirdiğini; ancak bu potansiyelin tam etkinleştirilmesi için ek kurumsal ve teknolojik yatırım gerektiğini göstermektedir; gerçekleşme düzeyi yaklaşık yüzde altmış beştir. Temel hipotezin genel gerçekleşme düzeyi yaklaşık yüzde seksendir. Bulgular ayrıca etkinin sektörel olarak farklılaştığını ortaya koymaktadır: kültür, eğitim, gençlik ve kamu diplomasisinde ortak dil doğrudan işlevsel bir araç olarak çalışırken, güvenlik ve ekonomik bütünleşmede söylemsel düzeyde kalmaktadır. Bu farklılaşma, etkinin belirlenimci değil koşullu olduğunu doğrulamaktadır.

Sonuç

Çalışma, dil birliğinin edilgen bir kültürel miras değil, ölçülebilir politika etkileri üreten ve stratejik olarak yönetilebilen bir kapasite olduğunu ortaya koymaktadır. Dil birliği; anlatı tutarlılığı, normatif uyum, algı yönetimi, kamu diplomasisi etkinliği, kopuntu seferberliği ve kriz dönemlerinde eşgüdüm gibi birbirine bağlı ara düzenekler üzerinden dış politika çıktılarını biçimlendirmektedir. Bu düzeneklerin birbirine bağlılığı, etkinin sistemik ve bütüncül bir doğaya sahip olduğunu göstermektedir. Araştırmanın yazına katkısı dört düzeyde somutlaşmaktadır. Birincisi, dil birliğini klasik dilbilimsel sınırlardan çıkarıp uluslararası ilişkiler kuramının kavramsal çerçevesine taşıyan bütünelşik bir çözümleme modeli sunulmasıdır; model postyapısalcı söylem kuramını, inşacı kimlik yaklaşımını, yumuşak güç kavramını ve jeokültürel güç çerçevesini tek bir olguda birleştirmektedir. İkincisi, Nye'in klasik yumuşak güç kavramsallaştırmasında örtük kalan dilsel altyapı boyutunun açık biçimde ortaya konmasıdır; bulgular, çekicilik üretiminin ortak anlatılar ve paylaşılan kavramsal çerçeveler olmaksızın etkin biçimde işleyemeyeceğini göstermektedir. Üçüncüsü, bölgesel örgütler yazınında dilsel türdeşliğin eşgüdüm kapasitesi üzerindeki etkisinin gösterilmesidir; Avrupa Birliği'nin yirmi dört resmî dilli yapısının yarattığı eşgüdüm maliyetleriyle karşılaştırıldığında, Türk Devletler Teşkilatı'nın dilsel akrabalık potansiyeli özgün bir avantaj olarak belirmektedir. Dördüncüsü, kamu diplomasisi yazınında ileti tutarlılığının yalnızca içerik düzeyinde değil, kavramsal ve terminolojik düzeyde de sağlanması gerektiğinin vurgulanmasıdır. Politika yapıcılar açısından çıkarım açıktır: dil birliği stratejik öncelikler hiyerarşisinde üst sıralara taşınmalı; kültürel bir nostalji projesi olarak değil, stratejik kapasite inşası olarak kavranmalı; ortak terminoloji veri tabanı, yapay zekâ destekli çeviri sistemleri, dijital eğitim platformları ve ortak içerik üretim platformlarıyla desteklenmelidir. Çalışma, dil birliğini romantik bir kardeşlik söyleminden çözümlemeli bir güç inşası açıklamasına taşıyarak, Türk dünyası araştırmalarını uluslararası ilişkiler kuramının ana akımıyla bütünleştirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dil birliği, Türk Devletler Teşkilatı, Yumuşak güç, Kamu diplomasisi, Jeokültürel güç, Süreç izleme

www.turkishstudies.net/language**Turkish Studies - Language and Literature**

eISSN: 2667-5641

**ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY**

Language Unity and Foreign Policy in the Turkic World: International Influence and Soft Power Dynamics of the Organization of Turkic States

Introduction

In the first quarter of the twenty-first century the international order is undergoing a profound transformation that extends beyond material components of power. Whether states and regional organizations can be recognized as effective subjects in the global arena now depends not only on their military capacities or economic resources but also on their ability to generate legitimacy, construct norms and shape international narratives (Adler-Nissen & Zarakol, 2021; Goddard & Nexon, 2022). In this new order, where traditional parameters of power prove insufficient, the capacity of actors to convert the resources they possess into a coherent and persuasive discourse has become the decisive variable in the struggle for international status (Guzzini & Leander, 2021; Kornprobst, 2023). This transformation has made a reappraisal of the concepts of discursive authority and symbolic capital unavoidable in international relations theory, and has laid bare the strategic importance of actors' capacities, beyond their material means, to produce meaning and to legitimize that meaning on a global scale (Pouliot, 2020; Lerner & O'Loughlin, 2023). In this context language has ceased to be a neutral instrument employed in interstate communication and has become a constitutive infrastructure in which geopolitical boundaries are redrawn in the mind, collective identities are encoded and strategic narratives are produced (Bachmann et al., 2025; Lake, 2021). The capacity of rising regional powers to produce a unified voice in the global system is therefore directly related to how effectively they can mobilize their linguistic and conceptual capital (Hurd, 2021). Taking up this transformation in the particular case of the Organization of Turkic States (OTS), this study examines analytically how language unity may transform the foreign policy capacities of regional organizations.

Rising upon this theoretical and conjunctural ground, the Organization of Turkic States occupies a unique position at the geopolitical centre of Eurasia. With its five member states (Türkiye, Azerbaijan, Kazakhstan, Uzbekistan and Kyrgyzstan), the critical actors holding observer status (Hungary, the Turkish Republic of Northern Cyprus and Turkmenistan) and institutional stakeholders such as the Economic Cooperation Organization, the organization harbours a potential far exceeding that of a regional cooperation platform (Uzun & Kaya, 2023; Kocatepe, 2024). This potential is not confined to geographical breadth and demographic size; it also encompasses a unique accumulation of geocultural capital formed by shared historical memory, linguistic kinship and cultural codes (Rings & Rasinger, 2020; Montrul & Polinsky, 2021). The influence of the OTS, moreover, is not restricted by the boundaries of formal membership. A multi-layered Turkic world reality extends from the Russian Federation and the autonomous Turkic republics of various geographies into the Balkans and Europe, and from there to diaspora communities dispersed on a global scale (Baser et al., 2025; Kennedy, 2022). This geographical depth and demographic plurality carry the OTS beyond a classical diplomatic forum and place it in the position of a candidate for

integrated collective actorness capable of having a say in global balances of power (Akin, 2025; Salihi & Mehmetcik, 2025). Indeed, the picture that emerges when these actors are considered together points to an immense potential capable of producing a global centre of power in geopolitical, geoeconomic and geocultural terms.

In the existing literature the OTS is analysed for the most part through historical ties, energy corridors or security cooperation; yet the claim to global actorness voiced in strategic documents such as the Vision 2040 makes a far deeper model of integration imperative (Erendor, 2023). The fundamental point of departure of this study is that, in the evolution of the potential in question into a geopolitical, geoeconomic and geocultural power, the construction of a common language is not a secondary cultural restoration but rather constitutes a constitutive, strategic and functional precondition. The comparative literature on regional organizations indeed reveals that the capacity for collective actorness rests not only on institutional architecture but also on a shared communicative infrastructure; in the absence of that infrastructure, processes of joint position taking, crisis management and strategic coordination encounter structural obstacles (McLarren, 2025; Martill & Mesarovich, 2024). The language unity intended here is not the homogenization of the languages of member countries but the establishment, through common concepts, common words and common maxims, of a communication regime extending from the diplomatic plane to the social sphere (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021; Gazzola et al., 2024). If the OTS can realize this linguistic integration within a short period of one to three years by means of digital communication technologies and artificial intelligence assisted learning tools, the single and powerful voice that emerges will create an asymmetric multiplier effect both in the individual foreign policies of member countries and in the collective posture of the organization (Stockwell & Wang, 2025; Chitty et al., 2023). This perspective removes language unity from a romantic discourse of union and converts it into a strategic capacity producing measurable policy effects.

The growing academic interest in the OTS in recent years has produced valuable findings concerning the organization's brand construction, public diplomacy and digital communication capacity; the question of the mechanisms through which language unity is connected to foreign policy coordination, however, is treated in the literature in a fragmented manner (Akıllı & Kim, 2024; Altun, 2023). While cultural cooperation is mostly discussed in existing studies as an outcome or an aspiration, insufficient systematization has been achieved regarding how language planning and standardization function as an intervening variable in the processes of joint discourse production, common attitude formation and consensus building on international platforms (Gazzola et al., 2024; Costa & Jørgensen, 2023). This deficiency stems from the fact that the language policy literature has remained largely within national boundaries while the discipline of international relations has mostly treated language as a given background condition (Yüksel, 2024; Mokry, 2022). Yet language is not merely the carrier of interstate interaction but also a constitutive element determining the content and the form of that interaction. Foreign policy coordination, moreover, is shaped not only by institutional decision-making mechanisms but also by cognitive and discursive components such as a shared normative framework, a shared threat perception and a shared definition of interest (Mello & Ostermann, 2023; Kornprobst, 2023). The fundamental gap in the literature is therefore the inadequacy of explanations connecting the cultural capacity possessed by the OTS with its desired foreign policy performance through the functional power of language. Aiming to fill that gap, this study removes language unity from classical linguistic boundaries and carries it onto a strategic plane.

In this context the principal research question of the article is the following: To what extent and through which causal mechanisms do language unity initiatives in the Turkic world contribute to the production of international influence and soft power through the Organization of Turkic States? This question bears directly on the debate over whether language is merely a supportive and symbolic element in the field of foreign policy or whether it carries an independent capacity for power

production (Hurd, 2021; Chitty et al., 2023). Formulating the question in this manner renders visible the tension between the instrumental and the constitutive functions of language and thereby makes it possible to test whether language unity is a mere communicative convenience or a structural factor directly shaping foreign policy outputs (Singh et al., 2025). The research aims to trace the connection between language unity and foreign policy coordination in the context of the discursive productions, institutional documents and public diplomacy practices of the OTS (Mello & Ostermann, 2023). The fundamental problematic is whether language unity functions as an instrument of imagery shaping the perceptions of international actors or whether it has become a structural factor determining the policy preferences and reflexes of states (Bially Mattern, 2022; Adler-Nissen & Zarakol, 2021). The central hypothesis of the study is as follows: in the context of member countries of the OTS, observers, autonomous republics and diaspora Turks, the construction of a common language and conceptual repertoire will create a multiplier effect far exceeding the present one in both the individual and the collective foreign policy of the organization. This hypothesis maintains that the linguistic synchronization to be achieved within a short term of one to three years, particularly through the opportunities afforded by artificial intelligence and digital communication technologies, will convert the geopolitical and geocultural potential of the Turkic world into a single and powerful voice (Stockwell & Wang, 2025; Bachmann et al., 2025).

Three principal subsidiary questions have been identified in order to render the main research question operational. The first subsidiary question asks whether the common language and communication policies developed within the OTS increase message coherence and effectiveness in public diplomacy activities (Cull, 2024; Snow & Cull, 2020). This question rests on the assumption that the success of public diplomacy is largely related to message discipline and narrative continuity, and it tests whether language unity can provide that discipline (Natil, 2024; Lam, 2023). The second subsidiary question examines whether language unity leads to a convergence in foreign policy discourse among member countries of the OTS and thereby strengthens the capacity for joint position taking (Costa & Jørgensen, 2023; Kornprobst, 2023). The third subsidiary question investigates how language unity initiatives affect the coherence of perceptions concerning the Turkic world among international publics and diaspora communities (Chitty et al., 2023; Hedling, 2024). These questions aim to render visible the strategic value language carries not only for internal integration but also for the production of external influence, and to analyse in a multi-layered manner the relationship between the discursive capacity of the OTS and its concrete policy outputs (Goddard & Nexon, 2022; Gazzola et al., 2024). The sub-hypotheses corresponding to these subsidiary questions may be stated as follows. First, the use of a common language increases message coherence in public diplomacy and thereby creates a more durable perception among target audiences (Hedling, 2025). Second, language unity generates alignment in foreign policy discourse and thereby lowers the cost of displaying a common reflex in moments of crisis (Mello & Ostermann, 2023). Third, a common language of communication produces indirect influence through diaspora communities and thereby increases the global visibility of the Turkic world asymmetrically (Kennedy, 2022).

The principal aim of this study is to set out analytically what role language unity initiatives in the Turkic world play in the production of international influence and soft power through the OTS, under which conditions they strengthen foreign policy coordination and which limitations they may encounter (Chitty et al., 2023; McKercher, 2022). To this end the article constructs an integrated framework that conceptually connects the literatures on language policy and planning, language standardization, public diplomacy and strategic narratives under the concept of geocultural power, which has become prominent in recent years (Bachmann et al., 2025; Gazzola et al., 2024). This integrative effort aims to gather under a single analytical umbrella the language-identity, identity-power and power-policy relations that are treated in isolation from one another in the existing literature, and thereby to render visible the causal chain extending from language unity to foreign policy outputs (Ku & Mitzen, 2022; Sadiq & Tsourapas, 2023). The study casts language unity not

merely as a process of linguistic alignment but as a strategic process in which the cultural and communicative capacity of the OTS is transferred to the concrete field of foreign policy and converted into a multiplier effect (Roig-Sanz, 2025; Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). In this context language unity is treated as a technology of coordination constructed through common concepts, common words and common maxims across a broad spectrum extending from education to daily life and from diplomacy to digital networks. The opportunities offered in particular by digital communication and artificial intelligence assisted language learning tools make it possible to compress into a short term of one to three years processes of linguistic convergence that in the past could take decades (Stockwell & Wang, 2025; Vadrot & Ruiz Rodríguez, 2022).

The most critical element determining the analytical scope of the study is the assumption concerning the timing of the language unity process. While traditional approaches evaluate linguistic integration as an intergenerational process, this article argues that, thanks to digital communication technologies and artificial intelligence assisted learning modules, the process can produce strategic results in the short term (Stockwell & Wang, 2025; Vadrot & Ruiz Rodríguez, 2022). This assumption rests on current evidence that technology has radically transformed the processes of language learning and language diffusion, and it takes into account in particular the accelerating effect of online learning platforms, artificial intelligence assisted translation systems and digital content production tools on linguistic convergence (Sadeghi, 2025; Manan & Hajar, 2025). The article therefore analyses language unity through the combination of conceptual standardization, digital circulation and institutional narrative. This perspective positions the OTS not merely as the custodian of a historical inheritance but as a contemporary centre of narrative production equipped with technological means and capable of acting rapidly and simultaneously (Akıllı & Kim, 2024). The study thus distances itself from a discourse that romanticizes language unity and aims to discuss it through measurable policy effects and institutional mechanisms (Albaugh et al., 2024; Hurd, 2021). If the OTS can construct a common conceptual vocabulary among member countries, observers, autonomous republics and diaspora communities by using this technological infrastructure, this will provide a functional ground on which fragmented national narratives may be converted into an integrated strategic narrative (Baser et al., 2025).

Methodologically, drawing on the literatures of foreign policy analysis and public diplomacy, the study adopts a research design that proceeds through process tracing and qualitative content analysis of the institutional discourses, digital diplomacy practices and fields of cooperation of the OTS (Mello & Ostermann, 2023; Fisher et al., 2022). Unlike classical correlational analyses, this approach rejects the flat logic according to which the existence of language unity entails the existence of power. Process tracing moves beyond correlation among variables and makes it possible to follow causal mechanisms step by step and thereby to answer the questions of how and why; this methodological choice aims to open the black box of the process by which language unity is converted into foreign policy outputs (Visoka & Brajshori, 2025; Aggestam, 2023). It instead traces, through causal chains, how common concepts and terms become standardized in diplomatic texts, how they enter circulation in digital networks and how they are converted into the production of a common reflex in moments of crisis (Kornprobst, 2023; Bially Mattern, 2022). Taking into account, moreover, that the dimensions of narrative and emotion may be decisive in public diplomacy outputs, inferences are drawn regarding how strategic narratives resonate among target audiences (Hedling, 2025). This methodological choice carries the study beyond a descriptive statement of the situation and directs it towards explaining the effects of language unity in the field of foreign policy from a mechanism oriented perspective. The research treats as its objects of examination the official documents of the OTS, joint summit declarations, cultural and language based cooperation projects and public diplomacy practices (Altun, 2023; Cull, 2024).

The analytical approach of the study addresses the effects of language unity on foreign policy on two distinct temporal planes: immediate functional outputs and long term structural

transformations. In the short term, technology assisted language standardization provides visible discursive coherence in summit declarations, joint statements and digital diplomacy messages, thereby increasing the capacity of the OTS to respond immediately to crises (Altun, 2023; Cull, 2024). This short term effect is of critical importance particularly in moments of international crisis, since the capacity to produce a rapid and coherent collective response at such moments directly affects the international credibility and deterrent capacity of the organization (Walter & Plotke-Scherly, 2025; Suong, 2025). In the long term, language unity conducted through educational curricula, communication media content and academic exchange programmes carries the potential to transform not only today's diplomats but also the strategic culture and the threat and interest perceptions of future generations (Gazzola et al., 2024; Hatoss, 2024). In this context the study analyses language unity not as a technical process limited to the translation of diplomatic texts but as a dynamic process that constructs a common cognitive map among the foreign policy elites of member states and thereby renders foreign policy coordination structural (Kornprobst, 2023; Costa & Jørgensen, 2023). In the absence of a shared conceptual repertoire, decision makers of different countries will interpret the same event through different frames, and this will delay or entirely obstruct the process of joint position taking. A shared set of language and concepts, by contrast, will facilitate the production of similar interpretations in the face of similar events and phenomena and will thereby render foreign policy reflexes simultaneous.

Evaluating the potential effect of the OTS in the context of foreign policy also requires including in the analysis the structural constraints and points of resistance the organization confronts. Language unity initiatives may at times experience tension with member countries' sensitivities regarding national sovereignty, their differentiated foreign policy priorities and their existing national language policies (Albaugh et al., 2024). These tensions may concentrate in particular around concrete questions such as which language or dialect will be taken as the basis of the language unity process, through which institutional mechanisms standardization will be conducted and how costs will be shared (Svendsen & Jonsson, 2024; C. Wei & Chao, 2025). Language unity is therefore, beyond being a technical linguistic matter, a multidimensional process requiring political negotiation and compromise. Furthermore, the risk that the goal of a common language may be perceived as a centre-periphery relation or a hierarchical imposition may give rise to internal resistance instead of the production of soft power (Guzzini & Leander, 2021; Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). For this reason the article deliberately keeps its distance from the deterministic and romantic assumption according to which language unity spontaneously creates cooperation. The study instead adopts a conditional effect approach, arguing that language unity can strengthen foreign policy coordination only when it is presented within an inclusive, pluralist and technologically accessible framework (Mello & Ostermann, 2023). This critical distance converts the study from a text of normative aspiration into a realistic analysis that shows policymakers both the risks and the opportunities. The article therefore addresses with equal rigour the obstacles and the conditions of failure confronting this process while emphasizing its possible gains.

This article carries the subject of language unity, starting from the particular case of the Turkic world, onto a broader theoretical ground intersecting with the literatures on regional organizations and geocultural power. The research questions set out in the introduction test systematically the role of language in foreign policy processes and thereby contribute to explaining how cultural elements are converted into concrete political capacity in international relations (Chitty et al., 2023; Goddard & Nexon, 2022). This contribution bears directly on the debate on non-material sources of power that has become prominent in international relations theory in recent years, and it tests the role of language, identity and narrative in the production of power through a concrete case (Rynhold, 2021; Prather, 2020). The case of the OTS offers a distinctive laboratory for understanding the struggle of actors possessing geocultural proximity, namely member states, observers and diaspora communities, to be recognized as a global actor through institutional narratives and common

concepts. The study thereby removes Turkic world research from the status of an inward looking field and integrates it with the narrative turn and the soft power debates in international relations theory. This theoretical positioning enables the article to address not only regional specialists but also the general political science literature examining the relationship among power, language and institutions (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). The study moreover offers an interdisciplinary opening that bridges the language policy literature with the discipline of international relations, thereby establishing a common conceptual ground from which both fields may learn.

The general analytical logic integrating the empirical and theoretical orientations of the study should be set out more explicitly at this point. The article treats language unity not as an unchanging, given or spontaneously effective substance for the Turkic world but as a strategic capacity that can be converted into a concrete foreign policy output under particular technological, institutional and discursive conditions (Hurd, 2021; Mello & Ostermann, 2023). This approach deliberately departs from reductionist interpretations that treat the effect of language as a directly causal variable. The article instead adopts an analytical stance that places structure-agency interaction at its centre, acknowledging that language unity is both shaped by structural conditions and shapes the strategic preferences of actors (Pouliot, 2020). The institutional discourses of the OTS, the Vision 2040 documents and its digital diplomacy practices offer a distinctive field of examination for observing how this mechanism operates or where it falters. In analysing this case the study prioritizes empirical consistency and theoretical explanatory power over normative expectations, thereby shifting analyses concerning the Turkic world from a romantic narrative of kinship towards an analytical account of power construction in which the multiplier effect can be calculated.

The scope of the research has been limited to the official documents of the OTS, joint summit declarations, cultural and language based cooperation projects and public diplomacy practices. This scope encompasses the fundamental institutional fields that render visible the interaction between language unity and foreign policy, and in particular the digital and discursive fields capable of producing concrete results through technological acceleration within one to three years (Altun, 2023; Cull, 2024). In determining the scope, account has also been taken of the relative novelty of the institutional framework of the OTS and hence of the difficulty of comparative analyses with historical depth; this circumstance legitimates as a methodological choice the study's proceeding through a single case (Sahakyan, 2024; Schiavon et al., 2026). Rather than comparing in detail the national foreign policies of individual member countries, the study focuses on the claim of the OTS to collective actorness as a regional centre of power (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). The analysis therefore concentrates not on individual national preferences but on the fields of common discourse and action capable of rendering member states, observers and diaspora communities a single voice. This choice aims to increase the generalizability of the study and to offer an interdisciplinary model of how linguistic elements may be integrated into foreign policy analysis (Guzzini & Leander, 2021). Among the limitations of the research may be counted the absence of an in-depth examination of the domestic political dynamics and public perceptions of member countries, as well as the choice to proceed through a single case rather than a comparative case analysis.

The definition of the fundamental terms constituting the conceptual infrastructure of the study is necessary for the clarity of the analysis. The concept of language unity is used in this article not in the sense of reducing the languages of member countries to a single language but in the sense of establishing a communication regime that increases mutual intelligibility through common concepts, common words and common maxims (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). This definition preserves the principles of multilingualism and linguistic pluralism and deliberately departs from assimilationist approaches that threaten linguistic diversity; what is aimed at here is not the elimination of the different Turkic languages but the strengthening of mutual intelligibility among them (Piccardo et al., 2022; Stavans & Jessner, 2022). Soft power is defined as the capacity of an actor to influence others through attraction rather than coercion or payment, and it is accepted that

this capacity operates through culture, values and policies (Chitty et al., 2023). The concept of geocultural power expresses the process by which geographical proximity and cultural commonality are converted into a strategic advantage in the international arena (Bachmann et al., 2025). The multiplier effect means that the discursive coherence provided by language unity generates an increase in power far exceeding existing capacity. Strategic narrative, finally, is treated as a coherent discursive pattern that tells who an actor is, what it wants and what kind of place the world is, and that secures legitimacy and recognition in the international arena (Kornprobst, 2023; Lerner & O'Loughlin, 2023). This conceptual set constitutes the theoretical framework of the article and provides the basis for the analyses conducted in the following sections.

The contributions expected from this article exhibit a multi-layered structure. At the theoretical level the study systematically relates language unity to the literatures on soft power and foreign policy coordination and thereby offers an in-depth explanation of the role of language in international relations (Guzzini & Leander, 2021; Chitty et al., 2023). This theoretical contribution renders visible the role of language, which mostly remains invisible in the discipline of international relations, and thereby establishes a productive ground for dialogue between the language policy and international relations literatures (Makoni et al., 2025; L. Wei & Schnell, 2025). While the existing literature mostly treats language as a cultural background condition, this study positions it as a strategic variable directly affecting foreign policy outputs. At the empirical level the study shows, through the case of the OTS, how language based cooperation becomes institutionalized and how it is transferred to the field of foreign policy. At the methodological level the study proposes an applicable framework for how discourse and narrative analysis may be integrated into foreign policy research (Mello & Ostermann, 2023). For policymakers, finally, it emphasizes that language unity is not a symbolic goal of kinship but a state capacity requiring strategic planning, technological investment and institutional design. The article thus offers both a theoretical opening to the academy and an applicable road map to decision makers.

The essence of the fundamental assumption and the strategic vision on which the article rests is as follows: when the five member countries of the Organization of Turkic States, the three observer countries and stakeholders such as the Economic Cooperation Organization are considered together with the autonomous Turkic republics in Russia and other regions and with the global diaspora communities, there exists an immense potential capable of producing a global actor (Uzun & Kaya, 2023; Kennedy, 2022). Rendering this potential concrete requires the simultaneous mobilization not only of diplomatic will but also of strategic vision, institutional capacity and technological infrastructure; historical examples show that similar potentials have remained unrealized when these conditions were not met (Tsvetkova, 2021; LeoGrande, 2020). The first and most fundamental element enabling this potential to be converted into a geopolitical, geoeconomic and geocultural, coherent and integrated power is the construction of a common language used in every field from daily life to education through common concepts, common words and common maxims (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). If this construction process can be completed within a short period of one to three years by drawing on the opportunities of artificial intelligence and digital learning technologies, the single and powerful voice that emerges will create an asymmetric multiplier effect many times exceeding present capacity, both in the individual foreign policies of all countries connected with the OTS and in the collective posture of the Turkic world as a whole on international platforms (Stockwell & Wang, 2025; Bachmann et al., 2025). This vision constitutes the fundamental argument tested and rendered concrete in every section of the article.

In order to deepen empirically and theoretically the comprehensive framework drawn in the introduction, the study has been divided into seven principal sections. The Literature Review that follows will consolidate the ground on which the study rests by discussing the neglected role of language in international relations in critical dialogue with the literatures on soft power and regional organizations (Chitty et al., 2023; Goddard & Nexon, 2022). The third section, the Theoretical

Framework, will present the conceptual set of geocultural power, which casts language unity as a precondition of narrative production, norm construction and collective identity formation (Bially Mattern, 2022; Kornprobst, 2023). In the fourth section the Research Method will detail how the techniques of process tracing and qualitative content analysis are applied to the documents, digital practices and public diplomacy outputs of the OTS (Mello & Ostermann, 2023). The fifth section, Findings, will present the analysis of the discursive and institutional outputs of the OTS, while the sixth section, Discussion, will interpret the theoretical and political meanings of these findings. The Conclusion and Recommendations section will complete the study with strategic proposals for policymakers in the light of the available data.

At this point the analytical focus of the study extends beyond making a simple statement of the situation. The research interrogates within a holistic framework how language unity contributes to the production of international influence and soft power through the OTS, through which mechanisms that contribution occurs and under which conditions it remains limited. This interrogation combines explanatory and exploratory dimensions and aims both to describe the present situation and to evaluate future possibilities (Sundqvist & Jerdén, 2024). Taking shape along the axis of the subsidiary questions and hypotheses, this interrogation assumes that language is not merely an instrument of communication but also a strategic power multiplier that increases message coherence in public diplomacy, creates convergence in foreign policy discourse and produces indirect influence through diaspora communities (Kennedy, 2022; Snow & Cull, 2020). By clarifying what it explains and what it leaves aside, the article thus offers a measurable and testable ground of discussion concerning the potential of the OTS. Deliberately keeping its distance from technical linguistic debates, the study focuses on the strategic dimension of language unity in the context of international relations and foreign policy. This focus preserves the interdisciplinary character of the article while keeping it accessible to readers in political science and international relations.

The original value of the research lies in its attempt to remedy two fundamental deficiencies in the existing literature. The first deficiency is that Turkic world studies, while mostly emphasizing historical and cultural commonalities, have not systematically analysed how those commonalities are converted into concrete foreign policy outputs (Erendor, 2023; Kocatepe, 2024). The second deficiency is that the language policy literature largely treats language planning as an inward looking instrument of nation building and neglects its cross-border foreign policy effects (Gazzola et al., 2024). The point of intersection of these two deficiencies is the insufficient conceptualization of the language-identity-power triangle in the context of international relations; this study aims precisely to fill that conceptual gap (Zhuo, 2022). By addressing both deficiencies within a single analytical framework, the study positions language unity as the functional precondition of the claim of the OTS to global actorhood. The article thereby brings new tools from international relations theory to Turkic world research while offering the international relations literature a distinctive case concerning the role of language and culture in the production of power (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). This mutual enrichment constitutes the basis of the interdisciplinary contribution of the study.

Ultimately this article proposes to read the Organization of Turkic States not merely as a regional diplomatic forum but, together with its five member states, the critical actors holding observer status, stakeholders such as the Economic Cooperation Organization, the autonomous republics in Russia and other geographies and the global diaspora communities, as a candidate geocultural power bloc (Uzun & Kaya, 2023; Kennedy, 2022). This mode of reading conceptualizes the OTS not as a static institutional structure but as a dynamic and expanding network of influence. This conceptualization moves beyond traditional state centred analyses of international relations and includes in the analysis non-state actors, transnational networks and identity based patterns of solidarity (Vaynman & Volpe, 2023; Hale & Peshkopia, 2025). The demographic depth, geographical diffusion and cultural commonality contained in this network carry, with the right strategic moves, the potential to become a decisive actor at the global level. Yet the realization of

that potential is too critical a process to be left to chance or to historical necessity. It is precisely for this reason that the study aims to set out systematically the conditions and mechanisms of the transition from potential to power (Goddard & Nexon, 2022). The registration of the OTS as a global centre of power will be possible only through the implementation of the strategic framework proposed in this study.

The most critical point at which the study arrives, and which it will defend throughout, is the following: the primary condition for the conversion of this immense potential into a functional, integrated and strategic power is the technology assisted construction of a common language and conceptual unity (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Language unity in this context is not a cultural luxury or a distant ideal; it is the necessary infrastructure enabling the OTS to act as an effective actor in the international arena. This necessity should be understood not merely as a normative preference but as a strategic requirement arising from the structural conditions of the international system, since the inability to produce a coherent and powerful voice in an environment of global competition means the waste of existing potential (Pozsgai-Alvarez & Bratu, 2025). In the absence of a shared conceptual repertoire the strategic narratives of the organization will remain fragmented, its capacity to respond in coordination in moments of crisis will weaken, and a coherent image will not be formed among international publics. If this linguistic infrastructure can be synchronized, through the opportunities of artificial intelligence and digital learning technologies and within a short term of one to three years, so as to produce a single and powerful voice in every field from daily life to strategic communication, the influence of the Turkic world in the international system will move beyond an arithmetic increase and create an asymmetric multiplier effect (Stockwell & Wang, 2025; Bachmann et al., 2025). This argument stands at the centre of the theoretical and empirical analyses of the article.

At this final stage of the introduction the fundamental problematic and the expected contributions of the study should be restated concisely. The main question of the research is to what extent and through which causal mechanisms language unity initiatives in the Turkic world contribute to the production of international influence and soft power through the OTS. The subsidiary questions accompanying this question ask whether language unity increases message coherence in public diplomacy, whether it creates convergence in foreign policy discourse and how it affects perceptual coherence through diaspora communities. The central hypothesis is that the construction of a common language and conceptual repertoire will create a multiplier effect far exceeding present capacity in both the individual and the collective foreign policy of the OTS. This problematic and hypothesis constitute the analytical core tested and rendered concrete in every section of the article. By supporting that core with theoretical depth, empirical evidence and methodological consistency, the study aims to offer an original contribution at international standards.

In terms of expected contributions, this article aims to produce academic and political value at multiple levels. At the theoretical level, by integrating language unity with the narrative turn and the soft power debates in international relations theory, it offers a new conceptual framework concerning the constitutive role of language in foreign policy processes. At the empirical level it shows, through the case of the OTS, how language based regional integration is converted into concrete foreign policy outputs. At the methodological level it proposes an applicable model of how process tracing and qualitative content analysis may be used in examining the language-power relation. At the political level, finally, it conveys to decision makers the message that language unity is not a romantic aspiration but a field of strategic investment, and it discusses the concrete steps of that investment (Mello & Ostermann, 2023; Chitty et al., 2023). This multi-layered structure of contribution increases the potential of the study to resonate in both academic and political fields and thereby carries the impact of the research beyond a narrow circle of specialists (Hale & Peshkopia,

2025). The study thus bridges Turkic world research with the international relations literature while also assuming the function of transferring academic knowledge into policy practice.

Literature Review

In the discipline of international relations language remained for a long period in the shadow of material variables such as power, interest and security and was regarded as a neutral medium in which interstate communication is conducted. Over the past two decades, however, with the rise of constructivist approaches and discourse analytical methods, the role of language in foreign policy processes has been fundamentally redefined (Guzzini & Leander, 2021; Kornprobst, 2023). This paradigm shift has not remained confined to constructivist theory alone; critical theory, poststructuralism and pragmatist approaches have also problematized the constitutive function of language in international relations from different angles (Pouliot, 2020). This theoretical transformation has revealed that language is not merely the carrier of messages but also a constitutive element of political reality. The power capacities of states and international organizations are now associated not with the mere sum of military or economic resources but directly with the discursive authority through which they legitimize their actions, define their identities and make sense of the international order (Bially Mattern, 2022; Adler-Nissen & Zarakol, 2021). In this context language functions, to use Bourdieu's concept, as a fundamental field in which symbolic capital is both produced and distributed in the international domain (Guzzini & Leander, 2021). The concept of geocultural power emphasized in the introduction expresses precisely the conversion of that discursive authority into a strategic capacity and offers an indispensable point of departure for understanding the role of language unity in foreign policy coordination. A critical evaluation of the existing literature therefore requires addressing together the conceptual and empirical dimensions of the constitutive function of language in international relations.

The concept of soft power constitutes one of the most frequently invoked theoretical frameworks for analysing the strategic value of language and culture in foreign policy. Developed by Joseph Nye, this concept expresses the capacity of an actor to influence others on the basis of attraction, without coercion or reward (Nye, 2021). The concept of soft power has, however, been exposed to criticism regarding its applicability particularly in non-Western contexts, and its universality and measurability have been questioned (Tsvetkova, 2021). More significantly, an important part of the soft power literature, while enumerating resources such as culture, values and policies, has failed to illuminate adequately the intervening function of language in connecting those resources to one another and rendering them operational. Yet language is the strategic infrastructure that converts the three fundamental components of soft power, namely culture, political values and foreign policy, into a coherent narrative (Chitty et al., 2023; Rynhold, 2021). From this perspective language ceases to be a passive resource of soft power and evolves into an active transformative mechanism; the neglect of this mediating role between resource and output constitutes one of the most conspicuous conceptual gaps in the literature (Snow & Cull, 2020). Viewed in this light, language unity initiatives in the context of the Organization of Turkic States should be evaluated not merely as the sharing of a cultural inheritance but as a soft power infrastructure that renders possible the production of common messages among member states, observers and diaspora communities. The multiplier effect hypothesis set out in the introduction aims precisely to test the asymmetric effect that would emerge were that infrastructure to be accelerated through digital and institutional instruments. The existing soft power literature has not yet systematically addressed the consequences of such linguistic acceleration at the level of regional organizations.

The literature on regional organizations and multilateralism, while examining the preconditions for developing a common foreign policy posture, has mostly assumed the role of linguistic and conceptual alignment implicitly. The examination of structures such as the European Union, the African Union and the Association of Southeast Asian Nations has clearly demonstrated

the effect of institutional design and decision-making mechanisms on foreign policy coordination (Costa & Jørgensen, 2023; Schiavon et al., 2026). The multilingual structure of the European Union, for example, has created serious coordination costs in the development of a common foreign policy discourse; this circumstance points to the potential advantages of linguistic homogeneity in regional integration (Gazzola et al., 2024). Yet the great majority of these studies have not sufficiently problematized the fact that the ability of member states to understand one another through a common conceptual language is the necessary but invisible precondition of coordination. The case of the Organization of Turkic States offers a distinctive laboratory at this point, since although the linguistic kinship of member states provides a historically given commonality, the conversion of that commonality into an operational capacity for coordination requires a deliberate strategy (Uzun & Kaya, 2023; Akın, 2025). That strategy makes necessary not only linguistic rapprochement but also institutional capacity building, investment in technological infrastructure and political will (Salihi & Mehmetcik, 2025). The immense potential emphasized in the introduction will be able to become concrete only through the standardization of that linguistic commonality by means of common concepts, common words and common maxims. This conceptual gap in the regional organizations literature clearly reveals the need for comparative and single case studies capable of illuminating the functional role of language unity in foreign policy coordination.

The literature on public diplomacy and strategic communication constitutes another fundamental point of reference for understanding the role of language unity in the production of international influence. Research in this field has examined the strategies of states and international organizations for influencing foreign publics along the dimensions of cultural diplomacy, media relations and digital communication (Snow & Cull, 2020; Cull, 2024). The effectiveness of public diplomacy depends directly on the intelligibility of the message to its recipient and on its congruence with the cultural context; linguistic coherence therefore constitutes an invisible but decisive precondition of successful public diplomacy (Chitty et al., 2023). An important part of the public diplomacy literature, however, while focusing on the content of the message and on communication channels, has treated the effect of the linguistic infrastructure of the message on message coherence as a matter of secondary importance. Yet messages produced in different languages or with unstandardized terminologies undergo translation losses and semantic shifts before reaching their target audiences; this circumstance can seriously weaken the effectiveness of public diplomacy efforts (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). This finding carries critical importance for the Organization of Turkic States, since the member and observer countries of the organization come from different branches within the Turkic language family and possess standard language traditions that have diverged from one another. This linguistic differentiation carries in particular the legacy of the deliberate policies of separation implemented during the Soviet period; renewed rapprochement therefore also acquires the character of a historical correction (Mokry, 2022). The vision of a single and powerful voice expressed in the introduction requires the overcoming of the communication barriers arising from this linguistic diversity. The public diplomacy literature has not yet systematically tested the possible effects of such linguistic integration on communicative effectiveness.

The relationship of diaspora communities with their homelands and their roles in international politics have recently stood at the focus of increasing academic interest. This literature has comprehensively examined the political participation of migration based communities in host countries, their transfers of resources to their homelands and their constructions of identity through transnational networks (Baser & Féron, 2022; Kennedy, 2022). Diaspora communities offer their homelands not only economic resources but also political lobbying power, information networks and a capacity for rapid mobilization in moments of crisis (LeoGrande, 2020). The mobilization of diaspora communities as effective actors in the field of foreign policy is possible only through a common conceptual and linguistic framework shared with the homeland. In the context of the Turkic

world this circumstance acquires a distinctive importance, since millions of people dispersed across a broad geography, from the autonomous Turkic republics within the Russian Federation to migrant communities in Europe and North America, constitute the potential sphere of influence of the OTS (Baser et al., 2025). These diaspora communities have divergent experiences with respect to intergenerational language transmission, the preservation of identity and the maintenance of ties with the homeland; a strategy of language unity therefore requires a gradual approach taking that heterogeneous structure into account (Montrul & Polinsky, 2021). The claim to integrated collective actorness emphasized in the introduction requires as a precondition the synchronization of these diaspora communities through common language and concepts. The existing diaspora literature, however, has not sufficiently addressed in depth the effect of language policy and standardization initiatives on the mobilization of these communities. This gap shows that language unity may assume a strategic function not only at the interstate level but also at the intersocietal level, and reveals that the case of the OTS offers a distinctive field of examination in this respect as well.

The literature on language planning and language policy offers a rich theoretical and empirical accumulation regarding how language unity may be constructed. This field has comprehensively examined the language choices of states and communities, processes of standardization and strategies of language diffusion (Gazzola et al., 2024; Albaugh et al., 2024). The language planning literature has revealed the multidimensional nature of language policy by distinguishing sub-dimensions such as corpus planning, status planning and acquisition planning (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). The great majority of the language planning literature, however, has addressed these processes within national boundaries and in the context of nation building, and has relatively neglected the cross-border foreign policy effects of language. Yet decisions of language planning shape directly not only internal social integration but also international communicative capacity and the potential for regional cooperation. In the context of the Organization of Turkic States this circumstance is particularly evident, since each of the member countries confronts different alphabet systems and standard language traditions inherited from the Soviet period (Mokry, 2022). This differentiation should be treated not merely as a technical obstacle but also as a matter carrying political sensitivities, owing to the constitutive role language plays in the construction of national identities (Rings & Rasinger, 2020). The objective of common concepts, common words and common maxims emphasized in the introduction requires precisely the deliberate rapprochement of these differentiated linguistic structures through policy. The language planning literature has not yet adequately theorized the foreign policy dimensions of such multi-state and regionally scaled standardization initiatives.

Turkic world studies possess a well established academic tradition addressing historical, cultural and linguistic commonalities. Research in this field has comprehensively documented the common origins of Turkic peoples, their processes of migration, their linguistic kinships and their cultural interactions (Erendor, 2023; Kocatepe, 2024). This literature intensified in particular after the dissolution of the Soviet Union and acquired strategic importance in the context of the redefinition of relations with the Turkic republics that gained their independence (Uzun & Kaya, 2023). An important part of the Turkic world literature, however, has been content to convey these historical and cultural commonalities in a descriptive language and has not systematically analysed how those commonalities might be converted into concrete foreign policy outputs. Many studies have presented the common past and linguistic proximity as a given potential for integration but have not asked under which institutional, technological and discursive conditions that potential might be realized. This normative tendency has weakened the analytical depth of the literature and has led to insufficient treatment of the structural obstacles, conflicts of interest and external pressures confronting the integration of the Turkic world (Sahakyan, 2024). The emphasis on the transition from a romantic narrative of kinship to an analytical account of power construction expressed in the introduction represents precisely a critical intervention directed at this tendency in the literature. This

study aims to remove Turkic world research from the status of an inward looking field and to integrate it with the debates on power, narrative and institutions in international relations theory.

Academic studies conducted on the Organization of Turkic States have examined the founding process of the organization, its institutional structure and its various fields of cooperation. This literature has addressed in detail the organization's initiatives of economic integration, its cultural diplomacy activities and its regional security dimensions (Uzun & Kaya, 2023; Salihi & Mehmetcik, 2025). The process extending from the founding of the organization as the Turkic Council in 2009 to the adoption of its present name in 2021 reflects the dynamics of its institutionalization and its increasing political will; this transformation attracts ever greater interest in the literature (Akin, 2025). Valuable findings have been produced recently in particular concerning the organization's brand construction, public diplomacy and digital communication capacity (Akıllı & Kim, 2024; Altun, 2023). The great majority of these studies, however, have either treated language unity as a sub-component of cultural cooperation or presented it as a goal hoped to be realized in the future. Yet language unity is a strategic priority explicitly emphasized in the Vision 2040 documents of the OTS and carries the character of a cross-cutting variable directly affecting the effectiveness of the organization's other fields of cooperation (Kocatepe, 2024). The question of the causal mechanisms through which language unity is connected to foreign policy coordination has been treated in a fragmented manner in the literature and has remained deprived of a holistic theoretical framework. The research question set out in the introduction aims precisely to fill that gap and positions language unity not merely as a cultural objective but as a strategic variable shaping foreign policy capacity.

The literature on digital diplomacy and technological transformation is becoming an ever more important point of reference for understanding the possibility of constructing language unity in accelerated form. Research in this field has comprehensively examined how artificial intelligence assisted translation tools, digital learning platforms and social media networks transform international communication (Stockwell & Wang, 2025; Sadeghi, 2025). The recent development in particular of large language models and neural machine translation has significantly reduced barriers to communication among languages; this circumstance carries the potential to transform radically the traditional time horizons of language planning (Fisher et al., 2022). While the traditional language planning literature conceptualizes processes of language standardization as a linear process spread over decades, digital technologies carry the potential to accelerate those processes significantly. The vision of linguistic integration realizable within one to three years emphasized in the introduction rests precisely on the strategic mobilization of these technological possibilities. In the context of the Organization of Turkic States, digital platforms, common alphabet and terminology initiatives and artificial intelligence assisted language learning tools constitute the concrete instruments of that accelerated integration. Technological determinism must nonetheless be avoided; digital tools can produce transformative effects only when combined with appropriate institutional design, political will and social acceptance (Cull, 2024). The digital diplomacy literature, however, has not yet sufficiently examined how these technological instruments may be adapted to the construction of language unity at the level of regional organizations.

Processes of norm diffusion and socialization in international relations offer important theoretical tools regarding how language unity may be operationalized at the institutional level. This literature has comprehensively analysed how international norms are adopted, internalized and diffused by states (Kornprobst, 2023; Goddard & Nexon, 2022). Intersubjective meaning, one of the fundamental concepts of constructivist theory, cannot be formed in the absence of a common language and conceptual framework; this circumstance points to the ontological priority of language unity in processes of norm diffusion (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Processes of norm diffusion depend on the existence of common conceptual frameworks and shared worlds of meaning, since norms can be transmitted effectively only when mutual intelligibility is secured among the parties.

Language unity constitutes the most fundamental infrastructure of that mutual intelligibility; the communication regime constructed through common concepts and words directly affects the speed and the depth of norm diffusion. In the context of the Organization of Turkic States this circumstance is directly related to the question of how the objectives set out in the Vision 2040 documents will be internalized by member states. That process of internalization is not confined to the adoption of official documents; it also requires the formation of shared perceptions of value and identity at the social level (Prather, 2020). The mechanism of normative alignment expressed in the introduction emphasizes precisely the linguistic infrastructure of these processes of socialization. The norm diffusion literature has not yet systematically theorized the facilitating role of language unity in these processes.

The literature on collective identity and community construction offers an indispensable theoretical framework for understanding the ontological foundations of language unity. Research in this field has comprehensively examined how nations and supranational communities are imagined, through which symbolic resources they are constructed and how a sense of collective belonging is sustained (Prather, 2020; Lerner & O'Loughlin, 2023). Benedict Anderson's concept of imagined communities has clearly revealed the constitutive role of language and communication technologies in the construction of collective identity; this conceptual framework offers an applicable analytical instrument in the context of the Turkic world as well (Kennedy, 2022). Language constitutes one of the most fundamental building blocks of these processes of construction; the concepts, narratives and symbols shared through a common language render possible the reproduction of collective identity. In the context of the Turkic world this theoretical perspective sheds light on the question of how historical and cultural commonalities may be transformed into a contemporary collective consciousness. This process should be treated not merely as a top-down project but also as the integrated outcome of demands arising from below, of civil society initiatives and of cultural interaction (Baser et al., 2025). The claim of the Organization of Turkic States to integrated collective actorness emphasized in the introduction requires as a precondition the existence of a shared perception of identity among member states and diaspora communities. The collective identity literature has not yet sufficiently examined, in the specific case of the Turkic world, how that perception may be strengthened through deliberate language policies and how it may be reflected in foreign policy attitudes.

The literature on strategic narrative and discursive power offers critical conceptual tools for understanding the processes by which language unity is converted into international influence. Studies in this field have examined how states and international organizations develop coherent narratives in order to legitimize their identities, values and policies, and how they diffuse those narratives on a global scale (Miskimmon et al., 2022; Bially Mattern, 2022). Strategic narratives aim to shape the perceptions of both internal and external target audiences by offering a coherent framework concerning the structure of the international system, the position of the actor within that system and the policies that should be pursued (Goddard & Nexon, 2022). Strategic narratives are not merely communication strategies; they are practices of power through which actors define their positions in the international system and shape the perceptions of other actors. Language unity constitutes the necessary infrastructure for the coherent and effective production of these strategic narratives, since narratives produced in different languages or with unstandardized concepts fragment before reaching their target audiences and lose their effect. In the context of the Organization of Turkic States this circumstance is directly related to the organization's capacity to present a coherent message to global public opinion. When the existing discursive outputs of the OTS are examined, it is observed that member countries at times employ differentiated emphases and that full narrative coherence has not yet been secured; this circumstance renders the strategic priority of language unity still more evident (Altun, 2023). The vision of a single and powerful voice expressed in the introduction points precisely to the linguistic foundations of that strategic narrative

coherence. The strategic narrative literature has not yet systematically addressed how regional organizations may secure that coherence through language unity.

Debates on geopolitical and geocultural power are becoming an ever more important point of reference for grasping the geographical and strategic dimensions of language unity. This literature, while reassessing the determining role of geography in international politics, has examined how cultural and linguistic elements are articulated to geopolitical calculations (Bachmann et al., 2025; Lake, 2021). The perspective of classical geopolitical theories focused on material resources and geographical position has been extended by the concept of geocultural power; cultural attraction, identity politics and discursive hegemony have been accepted as inseparable components of the equation of power (Guzzini & Leander, 2021). The concept of geocultural power expresses the conversion of cultural resources into a strategic capacity and the projection of that capacity across a geographical sphere of influence. With its structure positioned at the geopolitical centre of Eurasia and encompassing a broad geography on the basis of linguistic kinship, the Organization of Turkic States offers a distinctive example through which the concept of geocultural power may be rendered concrete. This geographical position makes the OTS not merely a regional actor but a strategic centre capable of serving as a bridge on the East-West and North-South axes (Salihi & Mehmetcik, 2025). The objective of converting the immense potential emphasized in the introduction into a geopolitical, geoeconomic and geocultural integrated power acquires meaning precisely within this conceptual framework. The geocultural power literature, however, has not yet sufficiently theorized the specific role of language unity in that transformation and its functional mechanisms.

The foreign policy analysis literature, while having comprehensively examined the internal and external factors affecting the foreign policy decisions of states, has shown limited interest in linguistic variables. Research in this field has analysed in detail how factors such as leader perceptions, bureaucratic politics, public pressure and the structure of the international system shape foreign policy outputs (Mello & Ostermann, 2023; Hurd, 2021). The three levels of foreign policy analysis, namely the individual, the state and the international system, show that language and discourse play a constitutive role at each; that role, however, has mostly been treated not as an explicit variable but as an implicit background condition (Kornprobst, 2023). The greater part of the foreign policy analysis literature has either assumed language as a given communicative medium or employed discourse analytical methods focusing solely on the legitimization of particular decisions. Yet language is not merely an instrument through which decisions are legitimized; it is a constitutive structure shaping how decision makers perceive the world, how they evaluate options and how they articulate preferences. In the context of the Organization of Turkic States this circumstance carries critical importance for understanding the preconditions for member states to develop common foreign policy attitudes. In regional crises in particular, on matters such as questions of regional conflict or the sharing of water in Central Asia, the absence of a common conceptual framework can lead to differentiations of attitude; language unity may assume a function facilitating coordination in such crises (Akin, 2025). The mechanism of convergence in foreign policy discourse set out in the introduction points precisely to the coordinative capacity of that linguistic infrastructure. The foreign policy analysis literature has not yet addressed within a holistic framework the role of language unity in multi-state processes of coordination.

The literature on comparative regionalism offers valuable points of comparison for positioning the Organization of Turkic States by examining the structural characteristics, levels of institutionalization and conditions of success of regional organizations in different geographies. Studies in this field have comprehensively evaluated the conditions of success and failure of different regional structures, from the European Union to the African Union and from the Association of Southeast Asian Nations to the Gulf Cooperation Council (Schiavon et al., 2026; Sahakyan, 2024). These comparisons have revealed that regional integration must be explained not solely by economic interests but by multidimensional factors such as common identity, shared values and institutional

design (Costa & Jørgensen, 2023). This comparative perspective is indispensable for understanding in which respects the OTS differs from other regional organizations and what kinds of opportunities or obstacles those differences create. One of the most conspicuous characteristics distinguishing the Organization of Turkic States from other regional structures is the linguistic kinship among member states; this circumstance offers a unique potential for integration not found in other organizations. While the operation of the European Union in twenty-four official languages, for example, creates serious translation costs and communication barriers, the linguistic proximity of the OTS carries the potential to reduce those barriers significantly (Gazzola et al., 2024). The multiplier effect hypothesis emphasized in the introduction aims precisely to test the asymmetric effect that would emerge from the strategic evaluation of that linguistic advantage. The comparative regionalism literature has not yet addressed in sufficient depth the specific role of linguistic proximity in processes of regional integration.

Methodological tendencies in Turkic world studies harbour important limitations that impede a full understanding of the role of language unity in foreign policy. The greater part of the existing literature conveys summit declarations, leaders' discourses and institutional documents in a descriptive language but does not trace the causal mechanisms explaining how those discourses are converted into concrete foreign policy outputs (Kocatepe, 2024; Erendor, 2023). This methodological limitation is not peculiar to Turkic world studies; across area studies in general the descriptive tendency detached from theoretical frameworks constitutes one of the fundamental points of criticism of the field (Sahakyan, 2024). While this descriptive approach succeeds in documenting the existence of language unity initiatives, it remains inadequate in explaining under which conditions those initiatives are effective, through which mechanisms they operate and in the face of which obstacles they falter. The mechanism oriented analytical approach emphasized in the introduction aims precisely to fill that methodological gap. Process tracing carries the potential to set out with concrete evidence the connection between language unity and foreign policy outputs by following cause-effect chains step by step (Mello & Ostermann, 2023). Process tracing in the foreign policy analysis literature has thus far remained hesitant in incorporating linguistic data into analysis, while the language planning literature has not benefited sufficiently from the methodological tools of the discipline of international relations. By establishing a methodological bridge between the two literatures, this study aims to trace systematically the processes by which language unity is converted into foreign policy effects.

The effect of technological transformation on language planning and international communication attracts ever greater interest in the existing literature, yet the intersection of these two fields has not yet been sufficiently theorized. Current research on artificial intelligence assisted translation tools, neural machine learning and digital learning platforms shows that processes of language learning and standardization may be compressed into far shorter periods than the traditional decade long time frames (Stockwell & Wang, 2025; Sadeghi, 2025). This technological leap calls into question the fundamental assumptions of the language planning literature and makes a reappraisal of established views concerning the long term and gradual nature of language change unavoidable (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). The questions of how these technological possibilities may be adapted to the construction of language unity at the level of regional organizations, which institutional capacities they require and what kind of strategic planning they make necessary have not, however, been addressed systematically in the literature. The vision of linguistic integration realizable within one to three years expressed in the introduction rests precisely on the strategic evaluation of that potential for technological acceleration. In the context of the Organization of Turkic States this intersection carries the potential to become concrete through common digital platforms, artificial intelligence assisted content production and simultaneous translation applications. The realization of that potential, however, requires not only technological investment but also the addressing of accompanying difficulties such as digital literacy,

infrastructural inequalities and cybersecurity (Cull, 2024). The existing literature thus clearly reveals the need to address the technology-language-foreign policy triangle within a holistic framework.

At this point in the review the fragmented structure of existing research and the absence of an integrated theoretical framework emerge distinctly. The soft power literature enumerates language and culture as resources but does not sufficiently explain their operational mechanisms; the language planning literature remains within national boundaries and neglects international dimensions; the regional organizations literature assumes linguistic alignment implicitly but does not problematize it; and Turkic world studies remain in a descriptive register and do not trace causal mechanisms. This fragmentation also reflects the insufficiency of interdisciplinary dialogue; linguistics, political science, international relations and communication studies have not become sufficiently integrated around common research questions (Gazzola et al., 2024). This fragmentation shows that the interaction among language unity, soft power and foreign policy coordination lacks a holistic and mechanism oriented framework, particularly in the context of the Turkic world. The research question and hypotheses set out in the introduction aim precisely to overcome that fragmentation and to offer an integrated explanation uniting the different branches of the literature. This integrative effort aims to offer not merely a theoretical synthesis but also an analytical toolkit capable of producing applicable recommendations for policymakers (Mello & Ostermann, 2023). This study positions language unity not merely as a cultural objective but as a strategic variable shaping foreign policy capacity through the mechanisms of narrative production, normative alignment and perception management.

In the light of this comprehensive review of the literature the distinctive position of the study may be set out more clearly. The article integrates, within the framework of the concept of geocultural power, different branches of the literature such as the constitutive role of language in international relations, the linguistic infrastructure of soft power, the preconditions of coordination in regional organizations, message coherence in public diplomacy, the mobilization of diaspora communities and the accelerating effect of digital technologies. This conceptual integration is more than an eclectic compilation; it offers a coherent theoretical framework explaining the specific function of language unity in foreign policy processes (Hurd, 2021). This integration treats language unity as a specific variable shaping the foreign policy capacity of the Organization of Turkic States and secures the transition from a romantic discourse of kinship to an analytical account of power construction. The multiplier effect hypothesis emphasized in the introduction constitutes the empirical test of that theoretical positioning and aims to evaluate in measurable form the asymmetric effect that would emerge were language unity to be accelerated through technological instruments. This hypothesis is not confined to the case of the OTS alone; it offers a testable theoretical proposition for other regional structures characterized by linguistic affinity as well (Sahakyan, 2024). The study thus offers a distinctive theoretical contribution to Turkic world research while bringing to the general international relations literature a new perspective on the relationship among language, power and institutions.

In conclusion, the comprehensive evaluation of the existing literature clearly reveals that the interaction among language unity, soft power and foreign policy coordination lacks a holistic theoretical framework, particularly in the context of the Turkic world and regional organizations. This gap is not merely an academic deficiency; it also denotes the absence of guiding frameworks to which policymakers might refer in designing strategies of language unity (Chitty et al., 2023). The gap renders evident the need for research that moves beyond descriptive studies, traces causal mechanisms and unites the different branches of the literature. The Theoretical Framework section that follows will present an integrated theoretical structure centred on the concept of geocultural power in order to respond to that need. This theoretical structure will conceptualize language unity not merely as a communicative convenience but as a fundamental infrastructure of the production of power, of norm diffusion and of the construction of collective identity in the international system

(Bachmann et al., 2025). It will position language unity as a precondition of narrative production, norm construction and collective identity formation, and will show how these conceptual tools may be applied in the case of the Organization of Turkic States. The gaps identified in the literature review will thus be addressed at the theoretical level and a sound foundation will be established for the empirical analysis of the study.

Theoretical Framework

The theoretical backbone of this study departs from traditional approaches that evaluate language as a secondary and neutral instrument of communication in foreign policy analysis and rests instead on constructivist and poststructuralist perspectives that position it as a constitutive element in the production of power, legitimacy and influence. In the international relations literature, and particularly over the past two decades, the concept of power has been discussed anew beyond concrete capacity measured by military hardware or economic indicators, through the abilities of actors to define the international order, to frame events and to produce meaning (Guzzini & Leander, 2021; Lake, 2021). This paradigm shift renders visible not only the coercive dimension of power but also its capacity to produce consent and to legitimize. This conceptual expansion moves beyond the material power centred perspective of realist theories and brings to the fore the relational and discursive dimensions of power (Goddard & Nexon, 2022). In this context language is not a passive channel carrying a merely given foreign policy message; it is a structural condition that draws the boundaries of that message, fixes its content and determines its reception among target audiences. The constitutive function of language emphasized in the literature review acquires theoretical depth precisely at this point, since language is not merely a medium through which messages are transmitted but the fundamental instrument through which political reality is constructed (Bially Mattern, 2022). Evaluated in the context of the Organization of Turkic States, the conversion into a functional power of the immense potential formed by member states, observer countries and the broad network of diaspora communities is possible only if these actors read and interpret the world through the same concepts. The objectives of integration set out in the Vision 2040 documents of the OTS constitute the institutional counterpart of that common conceptual framework (Altun, 2023). The multiplier effect hypothesis set out in the introduction constitutes the empirical test of this theoretical premise; a shared conceptual repertoire functions as the fundamental catalyst converting dispersed capacities into an integrated centre of power.

Constructivist international relations theory constitutes the first pillar of the conceptual framework of this study. Constructivism maintains that the international system is composed not only of material structures but also of shared ideas, norms and identities (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). According to this approach the interests of states are not predetermined independently of their identities; on the contrary, identities and interests are mutually constructed in processes of social interaction. Alexander Wendt's principle that anarchy is what states make of it summarizes the fundamental logic of that process of mutual construction; the structure of the international system is shaped according to the world of meaning shared by actors (Wendt, 1999; Pouliot, 2020). Language is the most fundamental instrument of this process of construction; through language actors define their identities, express their interests and make sense of their relations with other actors (Kornprobst, 2023). Viewed from a constructivist perspective, the initiative of language unity in the Turkic world carries, beyond providing a merely communicative convenience, the potential to construct a common world of meaning, shared values and a perception of collective identity. This potential becomes concrete through institutional structures such as TURKSOY and the Turkic Academy; these structures function as institutional platforms on which common concepts are produced and diffused (Erendor, 2023). The romantic narrative of kinship criticized in the literature review acquires analytical content when reassessed through constructivist theory, since collective identity is not a given inheritance but a continually reproduced social construction (Prather, 2020). Within this framework language unity emerges as the necessary precondition for members of the Organization

of Turkic States to develop a common worldview and to act as a coherent collective actor in the international arena. The vision of a single and powerful voice emphasized in the introduction points precisely to the discursive infrastructure of that construction of collective identity.

Poststructuralist discourse theory constitutes the second fundamental theoretical support for grasping the language-power relation. This approach maintains that language does not merely reflect reality but also constitutes and shapes it (Guzzini & Leander, 2021). Discourse does not consist of words alone; it is a complex set of practices in which knowledge is produced, subjectivities are established and relations of power are reproduced. Michel Foucault's concept of the knowledge-power relation explains how discourse legitimizes particular definitions of reality and excludes alternative interpretations; this perspective sheds light on the question of how the discourse of the Turkic world is positioned in the international arena (Hurd, 2021). In this context foreign policy discourse discloses how states see the world, how they position themselves and how they define their relations with other actors (Bially Mattern, 2022). In the specific case of the Organization of Turkic States this theoretical perspective reveals that the discourses the organization produces do not merely reflect policy preferences but also perform a constitutive function defining what the Turkic world is and what it may become. Language unity is the fundamental variable determining the coherence and effect of that discursive production, since discourses produced with unstandardized concepts face the risk of fragmenting and losing their effect (Kornprobst, 2023). The problem of conceptual fragmentation identified in the literature review, when evaluated from a poststructuralist perspective, emerges not merely as a technical obstacle to communication but as a structural constraint on the ability of the Turkic world to claim a coherent identity and position in the international arena. This constraint becomes still more evident with the divergent alphabet systems and terminological traditions inherited from the Soviet period; this historical legacy renders concrete the structural obstacles to discursive coherence (Mokry, 2022). Language unity is therefore the necessary infrastructure of discursive coherence and, consequently, of the claim to identity.

The concept of strategic narrative constitutes the third fundamental theoretical component of this study and offers a critical analytical instrument for understanding the processes by which language unity is converted into international influence. Strategic narratives are coherent stories that tell who an actor is, what it wants, what kind of place the world is and how the future should be shaped (Miskimmon et al., 2022). These narratives aim to shape the perceptions of both internal and external target audiences, to secure legitimacy and to generate support. This paradigm shift, designated the narrative turn in the international relations literature, rediscovers the central role of language and discourse in the production of power (Goddard & Nexon, 2022). Strategic narratives operate at three fundamental levels: system narratives concerning the structure of the international system, identity narratives concerning the identity of the actor and policy narratives concerning particular policies; in the context of the OTS these three levels encompass a broad spectrum extending from the position of the Turkic world in the global system to individual policy preferences (Lerner & O'Loughlin, 2023). In the context of the Organization of Turkic States the concept of strategic narrative emphasizes that the discourses the organization produces are not merely transmissions of information but also practices of power that define and legitimize the position of the Turkic world in the international system. For strategic narratives to be effective, however, coherence and continuity are essential; fragmented narratives conveyed in different forms by different actors lose their effect before reaching their target audiences (Lerner & O'Loughlin, 2023). Language unity constitutes the necessary infrastructure for securing that coherence; common concepts and terminology render possible the conveyance of the strategic narrative by all actors with the same substance. The objective of common concepts, common words and common maxims expressed in the introduction, when evaluated in terms of strategic narrative theory, acquires meaning not merely as a linguistic rapprochement but as the necessary condition for the Turkic world to be heard as a coherent voice in the international arena.

The concept of soft power constitutes the fourth theoretical component of this study and offers a fundamental framework for explaining the processes by which language unity is converted into foreign policy outputs. Soft power is defined as the capacity of an actor to influence others on the basis of attraction, without coercion or reward (Chitty et al., 2023). This capacity operates through culture, political values and foreign policies, and it produces indirect influence by generating identification, admiration and a desire for emulation among target audiences. This concept, set out by Joseph Nye, has been extended in subsequent studies by being adapted particularly to non-Western contexts, and it has been accepted that soft power operates in context specific rather than universal forms (Tsvetkova, 2021; Rynhold, 2021). As emphasized in the literature review, however, an important part of the soft power literature, while enumerating these resources, has failed to illuminate adequately the intervening role of language in connecting them to one another and rendering them functional (Snow & Cull, 2020). Yet language is the strategic infrastructure that converts the three fundamental components of soft power into a coherent narrative; cultural values can produce effect only when expressed in an intelligible and attractive language (Cull, 2024). In the context of the Organization of Turkic States this theoretical perspective reveals that the rich cultural inheritance and historical commonalities possessed by the organization can be converted into soft power only when conveyed through a common language and conceptual framework. The organization's cultural diplomacy activities, Nevruz celebrations and joint history projects are concrete manifestations of that soft power potential; the effect of those activities, however, depends on conceptual coherence (Kocatepe, 2024). Language unity is the key mechanism converting dispersed cultural capital into an integrated centre of attraction; in the absence of that mechanism the rich potential is condemned to remain fragmented and ineffective. The vision of technological acceleration over one to three years set out in the introduction aims precisely to render that soft power potential concrete within a short period.

The concept of geocultural power constitutes the fifth and perhaps the most explanatory theoretical component with respect to the distinctive structure of the Organization of Turkic States. This concept expresses the process by which geographical proximity and cultural commonality are converted into a strategic advantage in the international arena, and it extends the perspective of classical geopolitical theories focused on material resources and geographical position with cultural and linguistic dimensions (Bachmann et al., 2025). Geocultural power accepts that geography is not merely a physical ground but also a field in which identity, value and meaning are produced. This concept moves beyond the geographical determinism of classical geopolitical theorists and explains how cultural elements are articulated to strategic calculations; geography is no longer merely a space to be controlled but a ground on which meaning is to be produced (Lake, 2021). The Turkic world constitutes a distinctive geocultural basin formed on the basis of linguistic kinship across a broad geography extending from the Adriatic to the Great Wall of China (Uzun & Kaya, 2023). The potential power of this basin cannot be measured solely by the total population or the economic capacity of member states; it is also related to the discursive authority and cultural attraction these actors may produce through a common world of meaning. The concept of immense potential emphasized in the literature review acquires concrete content when evaluated from the perspective of geocultural power, since that potential is of a character that may be integrated through linguistic and cultural commonality despite geographical dispersion (Lake, 2021). When the five member states of the OTS, the three observer countries, the stakeholders of the Economic Cooperation Organization and the autonomous Turkic republics within the Russian Federation are evaluated as a whole, the dimensions of this geocultural basin are understood more clearly (Sahakyan, 2024). Language unity is the fundamental instrument for converting that geocultural potential into a strategic power; common concepts and words transcend geographical distances and bring together decision makers in different capitals and diaspora communities on different continents within a common cognitive framework. The vision of an integrated centre of power expressed in the introduction may

be read as the operational counterpart of the concept of geocultural power; dispersed capacities can be converted into a geocultural centre of power only when integrated through a common language.

The literature on normative alignment and foreign policy coordination constitutes the sixth theoretical support for explaining the coordinative function of language unity. Norms are sets of shared expectations guiding the behaviour of international actors; for a norm to be effective, however, the concepts defining it must be understood in the same way by all parties (Hurd, 2021). In regional organizations where linguistic unity is weak, fundamental concepts such as security, stability or cooperation are interpreted differently in different capitals; this circumstance leads to semantic shifts and to an increase in coordination costs (Costa & Jørgensen, 2023). The experience of the European Union shows concretely how a common conceptual framework lowers coordination costs; the institutional language of the Union constitutes one of the fundamental infrastructures facilitating policy coordination among member states (Schiavon et al., 2026). In the context of the Organization of Turkic States this theoretical perspective positions language unity not as a merely cultural instrument of rapprochement but as a structural mechanism of coordination that synchronizes the foreign policy reflexes of member states, reduces friction in decision-making processes and accelerates normative alignment. Possessing a common terminology provides a functional advantage that shortens the response time of the organization by accelerating diplomatic communication in moments of crisis (Mello & Ostermann, 2023). The problem of conceptual fragmentation criticized in the literature review, when evaluated from the perspective of normative alignment, emerges not merely as an obstacle to communication but as a structural constraint on the production of common policy. Language unity is the fundamental infrastructure that strengthens the capacity of the organization for collective actorness by lowering these coordination costs; common concepts function as a bridge bringing different national interests together within a common normative framework. The motto of unity in language, in thought and in work emphasized in the introduction is the concise expression of that process of normative alignment.

The literature on collective identity and community construction offers the seventh theoretical framework for grasping the ontological foundations of language unity. Research in this field has comprehensively examined how nations and supranational communities are imagined, through which symbolic resources they are constructed and how a sense of collective belonging is sustained (Prather, 2020). The concept of imagined communities has clearly revealed the constitutive role of language and communication technologies in the construction of collective identity; this conceptual framework offers an applicable analytical instrument in the context of the Turkic world as well (Kennedy, 2022). The concept set out by Benedict Anderson has shown how printing accelerated the standardization of national languages and the formation of national consciousness; today digital communication technologies carry the potential to assume a similar accelerating function at the supranational level (Hatoss, 2024). Language constitutes one of the most fundamental building blocks of the construction of collective identity; the concepts, narratives and symbols shared through a common language render possible the reproduction of collective identity. In the context of the Turkic world this theoretical perspective sheds light on the question of how historical and cultural commonalities may be transformed into a contemporary collective consciousness. This process should be treated not merely as a project conducted from the top down but also as the integrated outcome of demands arising from below, of civil society initiatives and of cultural interaction (Baser et al., 2025). The claim of the Organization of Turkic States to integrated collective actorness emphasized in the introduction requires as a precondition the existence of a shared perception of identity among member states and diaspora communities. Language unity is both the instrument and the indicator of that shared perception of identity; communication established through common concepts offers a practical experience rendering collective belonging concrete. The romantic discourse of kinship criticized in the literature review acquires an analytical foundation when

reassessed through the theory of collective identity, since kinship is not a given inheritance but a social construction requiring continual reproduction.

Digital communication technologies and artificial intelligence assisted mechanisms of learning constitute the eighth theoretical component of this study and radically transform the temporal dimension of the language unity process. While traditional approaches evaluate linguistic integration as a slow process extending across generations, digital technologies render possible a marked shortening of that process (Stockwell & Wang, 2025). Artificial intelligence assisted translation applications, common digital learning platforms and simultaneous communication tools enable actors speaking different Turkic languages to communicate instantaneously and to internalize common concepts rapidly. Advances in machine learning and natural language processing render possible highly accurate automatic translation among linguistically proximate languages; the structural similarities among Turkic languages increase the effectiveness of these technologies (Gazzola et al., 2024). The vision of language unity realizable within a period of one to three years expressed in the introduction rests precisely on the strategic evaluation of that potential for technological acceleration (Vadrot & Ruiz Rodríguez, 2022). This theoretical perspective treats language unity as an integrated pattern of the components of conceptual standardization, digital circulation and institutional narrative. In the context of the Organization of Turkic States digital technologies carry the potential to position the organization not merely as the custodian of a historical inheritance but as a contemporary centre of narrative production capable of acting rapidly and in coordination (Cull, 2024). The digital diplomacy practices and common media platforms of the OTS represent the fields in which that potential is beginning to become concrete; progress in this field, however, depends on a deliberate technology policy (Altun, 2023). The technology-language-foreign policy triangle emphasized in the literature review acquires a holistic explanation within this theoretical framework. Digital platforms increase the speed of diffusion of language unity, while language unity in turn strengthens the coherence and effect of digital content. This relationship of mutual reinforcement offers the possibility of compressing into a far shorter time frame the process of cultural penetration that in classical soft power theories extends over decades.

Mechanism based analysis and the conditional effect approach constitute the ninth theoretical component of this study and offer a distinctive framework for conceptualizing the relationship between language unity and foreign policy outputs. This approach moves beyond reductionist assumptions establishing a direct and linear causality between language and power and accepts that the effect of language varies according to context, institutional capacity and technological infrastructure (Mello & Ostermann, 2023). Process tracing renders possible the observation at the empirical level of the operation of these mechanisms and enables each link of the causal chain to be examined separately (Sundqvist & Jerdén, 2024). Within this framework language unity is positioned not as a magic wand spontaneously creating cooperation but as a conditional power multiplier that is activated under particular conditions and operates through particular mechanisms. Narrative production, normative alignment and the accumulation of soft power are the fundamental intermediate mechanisms through which that effect is realized (Kornprobst, 2023). This theoretical model developed through the case of the Organization of Turkic States, by showing that language is a conditional power multiplier, also offers an applicable analytical ground for other regional organizations possessing similar cultural basins (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). The deterministic and romantic assumptions criticized in the literature review are overcome through the conditional effect approach; language unity does not produce effect automatically but strengthens foreign policy coordination when presented within an inclusive, pluralist and technologically accessible framework. This critical distance converts the study from a text of normative aspiration into a realistic analysis showing policymakers both the risks and the opportunities. The research question set out in the introduction aims precisely to test that relationship of conditional effect: under which conditions and through which mechanisms does language unity strengthen foreign policy capacity?

The concepts of symbolic capital and discursive authority constitute the tenth theoretical component of this study and illuminate from a Bourdieusian perspective the processes by which language unity is converted into the production of power. Symbolic capital denotes the intangible resources an actor accumulates in the form of recognition, prestige and legitimacy; these resources become concrete in the international arena as the right to speak and the capacity to influence (Guzzini & Leander, 2021). Pierre Bourdieu's field theory explains how symbolic capital is accumulated, converted and redistributed; when this theoretical framework is adapted to international relations it offers a powerful instrument for understanding the struggles for status of states and organizations (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Language functions as the fundamental field in which symbolic capital is both produced and distributed; through discursive practices actors position themselves, define others and make sense of the international order. In the context of the Organization of Turkic States this theoretical perspective seeks an answer to the question of how the historical and cultural inheritance possessed by the organization may be converted into symbolic capital. Language unity is the fundamental instrument of that conversion; discourses produced through common concepts and narratives carry symbolic values that increase the recognition and prestige of the Turkic world in the international arena (Bially Mattern, 2022). The concept of discursive authority emphasized in the literature review acquires concrete content when evaluated from the perspective of symbolic capital; the ability of the organization to claim a right to speak on international matters depends first of all on its capacity to produce a coherent and powerful discourse. The vision of a single and powerful voice expressed in the introduction aims precisely at the realization of that accumulation of symbolic capital at the collective level. In the absence of language unity the fragmented discourses of different actors lead not to the accumulation of capital but to its dispersion.

The literature on public diplomacy and perception management offers the eleventh theoretical framework for explaining the function of language unity in processes of international communication. Public diplomacy encompasses the communication activities a state or an international organization conducts in order to influence foreign publics; the success of those activities depends largely on message coherence and narrative continuity (Cull, 2024). Contradictory messages conveyed in different forms from different sources arouse suspicion rather than trust among target audiences and weaken the effectiveness of public diplomacy (Snow & Cull, 2020). The success of public diplomacy depends not only on the content of messages but also on how those messages are framed and what emotional resonance they create; the role of emotions in strategic communication attracts ever greater acceptance (Hedling, 2025). Language unity constitutes the necessary infrastructure for securing that coherence; common concepts and terminology guarantee that the messages produced by different actors take shape around the same substance. In the context of the Organization of Turkic States this theoretical perspective reveals that the public diplomacy capacity of the organization is directly related to language unity. The messages produced by five member states, observer countries and a broad network of diaspora communities face the risk of creating cacophony in the absence of a common conceptual framework (Chitty et al., 2023). The concept of the semantic core emphasized in the introduction is of critical importance when evaluated in terms of public diplomacy theory; messages that can be adapted to different contexts while preserving their substance provide both coherence and flexibility. Language unity, by rendering possible the sharing of that semantic core by all actors, supports the positioning of the Turkic world as a powerful and coherent voice in global perception.

The literature on diaspora communities and diaspora mobilization constitutes the twelfth theoretical support for grasping the cross-border dimensions of language unity. Diaspora communities denote population groups living far from their homelands yet sustaining emotional, cultural and political ties with their countries of origin (Baser et al., 2025). These communities carry the potential to conduct lobbying activities in host countries, to shape public opinion and to serve the function of bridge diplomacy. Diaspora studies have comprehensively documented how diaspora

communities affect the foreign policy of the country of origin and how they shape the policies of host countries; this bidirectional effect renders diasporas important actors of international relations (Hale & Peshkopia, 2025). In the context of the Turkic world diaspora communities are present across a broad geography from Europe to America and from the Middle East to Australia; this dispersed population, when strategically mobilized, may be converted into an important source of soft power (Kennedy, 2022). The effectiveness of that mobilization, however, depends on the sharing by diaspora communities of a common language and world of meaning with the region of origin. Language unity is the fundamental instrument of that sharing; common concepts and narratives form cognitive bridges integrating diaspora communities with the Turkic world despite geographical dispersion. The concept of immense potential expressed in the introduction acquires a more concrete meaning when evaluated from the perspective of diaspora communities; that potential expresses not merely the capacity of member states but also the power of a global network encompassing millions of people. The mechanism of indirect effect emphasized in the literature review operates through diaspora communities, and language unity is the fundamental variable determining the effectiveness of that mechanism.

The theoretical framework of this study offers a multi-layered analysis at the levels of data, concept and theory. At the level of data, the official documents, summit declarations and public diplomacy outputs of the OTS constitute the primary sources for observing the concrete manifestations of language unity. At the level of concept, fundamental concepts such as language unity, soft power, geocultural power, strategic narrative and the multiplier effect provide the analytical instruments of the study. At the level of theory, constructivism, poststructuralism and the mechanism based approach offer the overarching framework explaining how these concepts are related to one another and to the data (Mello & Ostermann, 2023). The integrated treatment of these three levels secures both the empirical rigour and the theoretical depth of the study.

The theoretical framework of this study proposes a distinctive conceptual structure integrating the twelve components presented above. This structure positions language unity not merely as a communicative convenience or a cultural ideal but as the constitutive infrastructure of the production of power, the construction of legitimacy and foreign policy coordination. Constructivist theory explains the role of language in the construction of identity and interest; poststructuralist discourse theory the capacity of discourse to constitute reality; the strategic narrative approach the legitimating function of coherent stories; the concept of soft power the production of influence based on attraction; the perspective of geocultural power the strategic integration of geography and culture; the literature on normative alignment the coordinative function of common concepts; the theory of collective identity the processes of construction of shared belonging; the perspective of digital technology the potential for temporal acceleration; the mechanism based approach relations of conditional effect; the concept of symbolic capital the accumulation of recognition and prestige; the public diplomacy literature the importance of message coherence; and the perspective of diaspora communities cross-border mobilization (Kornprobst, 2023; Mello & Ostermann, 2023; Chitty et al., 2023). These theoretical components are treated not as independent parts but as an integrated framework explaining the multidimensional function of language unity in foreign policy processes.

This integrated theoretical framework offers a sound conceptual foundation for the central hypothesis of the study. The multiplier effect hypothesis set out in the introduction rests on the prediction that language unity will generate an increase in power far exceeding existing capacity. The theoretical framework explains why and how that hypothesis may be realized: language unity increases the effect of discourses by providing coherence in narrative production; lowers coordination costs by facilitating normative alignment; raises the capacity to act together by strengthening the perception of collective identity; consolidates international recognition by accelerating the accumulation of symbolic capital; activates perception management by securing

message coherence in public diplomacy; and produces cross-border influence by mobilizing diaspora communities (Hurd, 2021; Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Each of these mechanisms may produce limited effects separately, yet when they operate together they generate a synergistic increase in power; the concept of the multiplier effect expresses precisely that synergistic integration (Bachmann et al., 2025). Each of these mechanisms explains the effect of language unity along a particular dimension; when all are evaluated together, the theoretical foundation of the multiplier effect emerges. The accelerating role of digital technologies renders possible the concretization of that effect within a short period of one to three years (Stockwell & Wang, 2025). This theoretical prediction will be tested in the empirical sections of the study through the case of the Organization of Turkic States.

As a complementary dimension of the theoretical framework, the possible obstacles and points of resistance confronting the language unity process should also be addressed at the conceptual level. Language unity initiatives may at times experience tension with member countries' sensitivities regarding national sovereignty, their differentiated foreign policy priorities and their existing national language policies (Albaugh et al., 2024). These tensions may concentrate in particular around concrete questions such as which language or dialect will be taken as the basis, through which institutional structures standardization will be conducted and how costs will be shared (Svendsen & Jonsson, 2024). The risk in particular that the goal of a common language may be perceived as a centre-periphery relation or a hierarchical imposition may give rise to internal resistance instead of the production of soft power (Guzzini & Leander, 2021). For this reason the theoretical framework deliberately departs from deterministic approaches assuming that language unity will automatically produce positive outcomes. A conditional effect approach is adopted instead, accepting that language unity can produce the desired outcomes only when conducted on an inclusive, pluralist and voluntary basis (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). This conditional approach conceptualizes language unity not as a goal but as a process; the success of that process depends not only on linguistic factors but also on contextual conditions such as political will, institutional capacity and technological infrastructure (C. Wei & Chao, 2025). This critical distance converts the study from a text of normative advocacy into a balanced analysis showing policymakers both the opportunities and the risks. The principle of pluralism emphasized in the introduction is the operational counterpart of that theoretical stance; language unity is defined not as the elimination of the different Turkic languages but as the strengthening of mutual intelligibility among them.

In conclusion, this theoretical framework positions language unity as a specific variable shaping the foreign policy capacity of the Organization of Turkic States and offers a multi-layered conceptual structure explaining the operation of that variable. The framework secures the transition from a romantic discourse of kinship to an analytical account of power construction and treats language unity as a measurable and testable foreign policy input. This theoretical position makes it possible to treat language unity as both a dependent and an independent variable: on the one hand language unity is shaped by factors such as political will and institutional capacity; on the other it functions as a strategic input directly affecting foreign policy outputs (Rings & Rasinger, 2020). The theoretical gap identified in the literature review is addressed through this framework, and a distinctive conceptual contribution is offered through the integration of different branches of the literature (Goddard & Nexon, 2022). This theoretical structure is not confined to the case of the Organization of Turkic States alone; it proposes an applicable analytical framework for other regional organizations characterized by linguistic affinity as well (Sahakyan, 2024). The Research Method section that follows will detail the methodological instruments to be used for the empirical testing of this theoretical framework and will explain how the techniques of process tracing and qualitative content analysis are applied to the documents, digital practices and public diplomacy outputs of the Organization of Turkic States. The conceptual instruments developed at the theoretical level will thus be tested with concrete data at the empirical level and the integrity of the study will be secured.

Research Method

Research Model and Design

This study adopts a qualitative research approach in order to understand the multi-layered relationship between language unity and foreign policy performance in the Turkic world. The choice of a qualitative method arises from the nature of the study, since the question of how a social and symbolic phenomenon such as language shapes the influence of the Organization of Turkic States in the international domain is not a problem that can be answered with numerical data (Mello & Ostermann, 2023). In other words, the effect of language unity cannot be measured merely by counting how many people use common words; what is truly important is what meaning those common words produce at the diplomatic table. The principal research question set out in the introduction asks through which causal processes language unity contributes to the production of soft power; answering such how and why questions requires an interpretive and explanatory methodological stance (Guzzini & Leander, 2021). Understanding, for example, whether the expression common voice used in a summit declaration of the Organization of Turkic States has actually altered the foreign policy behaviour of member countries is possible not through numbers but through the analysis of meaning (Kornprobst, 2023). The concept of geocultural power and the multiplier effect model developed in the theoretical framework are of a character that can be tested only through the in-depth examination of processes of meaning production and of strategic discourses. In this context the qualitative approach offers the most appropriate instruments for tracing the process by which language unity is converted from an abstract cultural ideal into a concrete foreign policy capacity. Rather than comparing the foreign policy preferences of individual states, the study focuses on the practices of meaning construction of the collective structure formed by the five member states of the Organization of Turkic States, the observers, the autonomous republics and the global diaspora communities (Adler-Nissen & Zarakol, 2021).

Qualitative research is an approach that aims to examine phenomena holistically, without detaching them from the contexts in which they are situated and through the meanings produced by participants and texts; studies in which data collection techniques such as observation, interview and document examination are used, and in which a process is followed for setting out perceptions and events in a realistic and holistic manner in their natural setting, are gathered under this heading (Yıldırım & Şimşek, 2021). The distinguishing feature of this approach is the interpretive relationship the researcher establishes with the data; instead of the causal lawfulness sought by quantitative research, qualitative research aims to explain how meaning is constructed and under which contextual conditions it changes (Baltacı, 2019). The effect of language unity on foreign policy capacity is precisely a problem of this kind: how many times common words are used can be counted, but what meaning those words produce in diplomatic texts and how they shape the cognitive maps of decision makers can be grasped only through interpretive analysis.

The qualitative research process exhibits a cyclical rather than a linear structure. Although the stages of determining the research problem, forming the conceptual framework, selecting the design, determining the study group, collecting, analysing and interpreting the data follow one another, the findings obtained frequently require a return to earlier stages and a reconsideration of the conceptual framework (Baltacı, 2019). In this study too a reciprocal movement back and forth was followed between the concepts developed in the theoretical framework and the codes obtained from the documents; the categories determined at the outset were extended in line with new patterns emerging during the process of analysis. This cyclicity is an indication of the flexibility of qualitative research, yet it also makes the transparent documentation of the process imperative.

Two alternatives were evaluated in detail during the process of design selection and were excluded with justification. The first of these is the phenomenological design. Phenomenology focuses on phenomena of which one is aware but of which one does not possess a deep and detailed

understanding; it aims to uncover the essence of individuals' lived experience of a phenomenon and the meaning that experience carries for them (Tekindal & Uğuz Arsu, 2020). The fundamental source of data in phenomenological research is in-depth interviews conducted with individuals who have directly experienced the phenomenon. The unit of analysis of this study, however, is not individual experience but the institutional discourse of the Organization of Turkic States; the research question interrogates not the subjective experiences of decision makers but the patterns of meaning produced by institutional texts and their relationship with foreign policy outputs. The phenomenological design therefore does not correspond to the nature of the research question. Nevertheless, the examination of the subjective meaning language unity carries for diplomats and members of diaspora communities constitutes a distinctive research topic that could be conducted through a phenomenological design; this possibility is addressed within the agenda proposed for future research in the Conclusion and Recommendations section.

The second alternative excluded is the mixed methods design. Mixed methods research aims to produce an explanatory depth that no single approach can provide by combining the strengths of qualitative and quantitative approaches; in this respect it is defined as a third methodological movement transcending the sterile debate over the qualitative-quantitative divide (Toraman, 2021). Mixed designs are operated through such configurations as the convergent parallel design, the explanatory sequential design, the exploratory sequential design and the embedded design; which configuration is selected is determined according to the nature of the research question and to the order and weight in which the qualitative and quantitative components will be used (Creswell & Plano Clark, 2021). The fundamental rationale of mixed methods is the insufficiency of a single type of data in explaining a phenomenon; while quantitative data provide generalizability, qualitative data disclose the world of meaning behind those generalizations (Özen, 2016). A mixed design was not adopted in this study because a standardized set of quantitative indicators that is comparable and suitable for the construction of a time series, and capable of measuring the effect of language unity on foreign policy outputs, does not yet exist. The relative novelty of the institutional past of the Organization of Turkic States also renders the construction of such an indicator set difficult. Nevertheless, the conceptual categories and causal mechanisms produced by this study are of a character that may offer a measurement framework for the quantitative component of a future mixed methods study; through an explanatory sequential configuration the qualitative findings here could first be converted into criteria and then tested against data on trade volume, student mobility and digital interaction.

Case Study Approach and Study Group

The research design rests on the case study approach. The case selected in this article is the Organization of Turkic States. The case study is a method enabling the in-depth examination of a phenomenon within its own real-life context; this method is preferred particularly in situations where the boundaries between phenomenon and context are indistinct (Guzzini & Leander, 2021). With its broad membership profile, its ties with the autonomous Turkic republics of the Eurasian geography and its worldwide diaspora network, the Organization of Turkic States offers an unrivalled field of examination for observing how a large dormant potential is converted into effective power through language and communication technologies (Kocatepe, 2024). The case study method permits complex international processes to be examined in isolation through a particular variable. In this study that variable is language unity. The choice to proceed through a single case arises from the distinctive structure of the Organization of Turkic States, since there exists no other example in which linguistically related states have come together under so comprehensive an organizational roof (Sahakyan, 2024). The research treats the Organization of Turkic States not as a static organization but as a dynamic actor transforming its linguistic infrastructure through short term objectives of one to three years and thereby carrying the potential to multiply its diplomatic capacity (Hurd, 2021). This approach aims to set out with concrete data how the claim to collective actorness and to a single

voice emphasized in the theoretical framework is possible through a structural construction of language beyond individual national interests.

Criterion sampling, one of the purposive sampling strategies, was used in determining the study group. Purposive sampling permits the in-depth study of cases considered to possess rich information, while criterion sampling means the inclusion in the study of all cases meeting a predetermined set of criteria (Yıldırım & Şimşek, 2021). Three criteria were established in this research for the inclusion of documents in the data set. The first criterion is that the document be an official or semi-official text produced by the Organization of Turkic States or by institutions affiliated with the organization. The second criterion is that the document have been published within the period extending from the founding of the Turkic Council in 2009 to the end of 2024. The third criterion is that the document address, directly or indirectly, the themes of language, conceptual unity, a common alphabet, common terminology or a common communication policy. Documents not meeting these criteria, for example texts of a purely protocol character and technical annexes containing no reference whatsoever to the linguistic dimension, were left outside the data set.

Data Collection Process: Document Analysis

The data used in the study were collected through the method of document examination. Document examination is a technique aiming to read the written texts produced by institutions not merely as sources of information but as evidence disclosing the strategic orientation, the intention and the sense of common identity that the institution seeks to construct (Cull, 2024). The following documents were determined as the primary data set within the scope of the research: the summit declarations produced in the process of institutionalization of the Organization of Turkic States, the Turkic World Vision 2040 document, institutional strategy reports and public diplomacy texts. These documents cover a fifteen year period extending from the founding of the Turkic Council in 2009 to 2024; the change and maturation over time of the organization's linguistic discourse can thereby be traced (Uzun & Kaya, 2023). In addition, the discourses on the organization's digital diplomacy channels and the policy evaluations in the relevant academic literature were also included in the examination (Chitty et al., 2023; Altun, 2023). In examining the documents the analysis moved beyond the surface meanings of the texts; it investigated how the emphases on a common language, conceptual unity and a single voice are articulated to foreign policy objectives. Among these objectives are concrete policy fields such as regional security coordination, energy diplomacy and the management of diaspora communities.

Document analysis is a data collection method encompassing the analysis of written materials containing information about the phenomenon or phenomena it is intended to investigate; it may be used on its own as a research method and may also be operated together with other qualitative methods (Kıral, 2020). The stages followed in the operation of the method were applied in order in this study as well. In the first stage access to the documents was secured; the official online archives of the Organization of Turkic States and of its affiliated institutions were surveyed. In the second stage the authenticity of the documents was verified; it was examined whether the texts had been obtained directly from the institutional source and, where available, the consistency among their versions in different languages was compared. In the third stage the documents were subjected to comprehension; the purpose of production, the target audience and the political context of production of each text were evaluated separately. In the fourth stage the data were analysed, and in the fifth stage the findings obtained were used by being related to the research question. This staged approach guarantees that the documents are interpreted not through a superficial reading but within the institutional and political context in which they were produced.

There are three fundamental reasons for the selection of document analysis for this research. The first is that the method is non-reactive; since documents were produced independently of the presence of the researcher, the problem of participant effect encountered in interview and observation

techniques disappears (Kıral, 2020). The second is that the method is suited to tracing change over time; a document series covering a fifteen year period makes it possible to observe how the linguistic discourse of the organization has matured and at which thresholds it has changed in character. The third is that institutional discourse is the primary unit of analysis for this study; the question whether language unity has become a strategic priority can be answered only through the texts the institution itself produces. The limitation of the method is that documents reflect how institutions wish to present themselves and do not render visible closed processes of negotiation and bureaucratic resistance. This limitation is addressed separately under the heading of the limitations of the research.

Data Analysis: Qualitative Content Analysis

The method of qualitative content analysis was used in analysing the documents. This method is a systematic approach assisting in the identification of recurring themes, patterns of meaning and strategic emphases in texts (Schreier, 2012). Qualitative content analysis aims to move beyond understanding what texts say and to set out also how they say it and in what context they say it; the strategic intention behind the words is thereby rendered visible. In the process of analysis the conceptual clusters directed towards the objective of the Organization of Turkic States to produce a single and powerful voice were traced. Key themes such as common language, conceptual unity, unity in language, common alphabet and international influence were first coded in the texts. The coding operation (Mello & Ostermann, 2023) was carried out by reading each document line by line and marking the expressions related to language unity; these marked passages were then brought together and common patterns were identified. The analysis (Guzzini & Leander, 2021) was not, however, confined to word counting; attention focused on the context in which these concepts were used in order to mobilize the broad structure encompassing member states, observers and diaspora communities. It was examined in particular whether the emphasis on a common vocabulary was associated with concrete foreign policy outputs such as crisis management or diplomatic negotiation. This analysis aims to determine whether language unity has remained in the documents merely a cultural wish or has been converted into a functional strategy supported by digital instruments.

Qualitative content analysis is the operation of bringing together data resembling one another within the framework of particular concepts and themes and of organizing and interpreting them in a form the reader can understand; it is conducted in four stages, namely the coding of data, the identification of themes, the organization of codes and themes and the interpretation of findings (Yıldırım & Şimşek, 2021). Coding in this study was carried out through a partly deductive and partly inductive procedure. The categories derived from the theoretical framework were determined before the analysis; yet as codes not foreseen in advance emerged during the line by line reading of the texts, the category set was extended. This flexibility is a requirement of the cyclical nature of qualitative research (Baltacı, 2019). In the coding process each document was read at least twice; in the first reading expressions related to language unity were marked, and in the second reading the context of those expressions and the foreign policy objective with which they were associated were analysed. The analysis thereby moved beyond the counting of word frequencies and traced patterns of meaning.

Causal Inference: Process Tracing

The logic of process tracing was adopted in the research in order to explain causal relations. Process tracing is an approach that opens the black box between an independent and a dependent variable and sets out through which intermediate steps the effect is formed (Mello & Ostermann, 2023). To explain this method through a simple example: language unity may be thought of as a seed and foreign policy influence as a fruit; process tracing means following step by step the stages through which the seed passes as it becomes fruit. In this study language unity is positioned as the independent variable and foreign policy influence and soft power production as the dependent variable. The multiplier effect model developed in the theoretical framework requires that the connection between these two variables be traced through three intermediate mechanisms. The first

is the mechanism of narrative coherence; this mechanism denotes the provision of message integrity by common concepts. The second is the mechanism of normative acceleration; this mechanism denotes the facilitation of decision-making processes by a common vocabulary. The third is the mechanism of digital diffusion (Kornprobst, 2023; Hedling, 2024); this mechanism explains the strengthening of perception management by language supported through communication technologies. The presence of these three mechanisms (Goddard & Nexon, 2022) is tested by comparing concrete expressions in the documents with the policy outputs that follow those expressions; it is examined, for example, whether the common concepts used in a summit declaration led member countries to display similar attitudes in the following months. The research seeks evidence concerning the presence of these mechanisms in the documents and practices of the Organization of Turkic States.

Scope of the Research and Unit of Analysis

The scope of the research has been limited to the fundamental fields rendering visible the interaction between language unity and foreign policy within the institutional framework of the Organization of Turkic States. This scope includes official documents, joint summit declarations, cultural and language based cooperation initiatives and public diplomacy practices. The institutional discourse of the Organization of Turkic States has been determined as the unit of analysis; this choice makes it possible to focus on the construction of collective identity by the organization (Adler-Nissen & Zarakol, 2021) rather than on the discourses of individual countries. The five founding members of the Organization of Turkic States, namely Türkiye, Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan and Uzbekistan, have been determined as the universe of the study, while Hungary, the Turkish Republic of Northern Cyprus and Turkmenistan, which hold observer status, have also been included in the analysis. In addition, the autonomous Turkic republics within the Russian Federation and the diaspora communities in Europe, the Middle East and Central Asia are included within the scope of the examination. In determining the scope, account has been taken of the relative novelty of the institutional structure of the Organization of Turkic States and hence of the difficulty of comparative analyses with historical depth; this circumstance grounds as a methodological choice the study's proceeding through a single case. The analysis therefore concentrates not on individual national preferences but on the fields of shared discourse and action capable of rendering member states, observers and diaspora communities a common voice.

Validity and Reliability

The validity and reliability of the research have been secured through various measures consistent with the principles of qualitative research. Validity concerns whether the research actually measures what it intends to measure, while reliability concerns whether another study conducted by the same method would reach similar results. With respect to internal validity, the technique of triangulation was applied in the process of analysis by comparing more than one data source; summit declarations, vision documents and digital diplomacy content were evaluated together, and the consistency of the findings (Guzzini & Leander, 2021) was verified. Triangulation is like looking at the same phenomenon through different windows; if the information obtained from different sources supports one another, the reliability of the findings increases (Chitty et al., 2023). With respect to external validity, the findings obtained from the case of the Organization of Turkic States offer testable theoretical propositions for other regional organizations characterized by linguistic affinity as well. In the dimension of reliability, the clear definition of the coding process and the transparent setting out of the criteria of document selection increase the reproducibility of the research. With respect to the positionality of the researcher, the study has deliberately kept its distance from being a normative text advocating the integration of the Turkic world; a critical distance has been maintained that addresses with equal rigour both the possibilities and the limitations (Mello &

Ostermann, 2023) of language unity. This critical stance converts the study from a subjective text of aspiration into an analytical evaluation showing policymakers both the opportunities and the risks.

Validity and reliability in qualitative research are evaluated through criteria different from those of quantitative research. Instead of internal validity the criterion of credibility, instead of external validity that of transferability, instead of internal reliability that of dependability and instead of external reliability that of confirmability are used (Yıldırım & Şimşek, 2021; Baltacı, 2019). Credibility in this research was secured through prolonged engagement and depth oriented data collection; the survey in its entirety of a document series covering a fifteen year period has produced an in-depth understanding of the discursive evolution of the organization. Transferability was supported through thick description and purposive sampling; the explicit setting out of the criteria of document selection and of the steps of analysis offers the opportunity to evaluate the transferability of the findings to similar contexts. Dependability was secured through the documentation of the process of analysis and the justification of coding decisions, and confirmability through the fact that all data were obtained from publicly available sources and can therefore be independently verified.

Triangulation is one of the fundamental techniques to which recourse is had in strengthening validity in qualitative research, and it has such varieties as data source triangulation, method triangulation, investigator triangulation and theory triangulation (Kıral, 2020). Data source triangulation was applied first of all in this study; summit declarations, vision documents, institutional publications and digital diplomacy content were compared with one another and the consistency of the findings was verified. When the same phenomenon is viewed through different types of document, the mutual support of the results obtained increases the reliability of the findings. Theory triangulation was employed second; the same data were interpreted separately from constructivist, poststructuralist and mechanism based perspectives, and closure of interpretation imposed by a single theoretical framework was thereby avoided. This multiple perspective proved functional particularly in the discussion section in which alternative explanations were evaluated.

The Role and Position of the Researcher

In qualitative research the researcher is the fundamental instrument of the process of data collection and analysis; for this reason the explicit statement of the researcher's position, presuppositions and stance towards the phenomenon is a methodological requirement (Baltacı, 2019; Yıldırım & Şimşek, 2021). The integration of the Turkic world is a subject of heavy historical and emotional weight; this is among the reasons why an important part of the studies in this field slides into a descriptive and normative register. In order to limit that risk three measures were taken in this research. First, value laden qualifications were avoided in the presentation of the findings; the claims in the documents were conveyed as the claims of the organization itself and were not presented as the arguments of the research. Second, the limitations of language unity, its points of tension and its possible conditions of failure were addressed in equal detail with its possibilities. Third, alternative interpretations capable of explaining the findings were explicitly formulated and critically evaluated. These measures separate the research from advocacy of language unity and place it in a position that analyses how language operates as a strategic component of power.

Limitations of the Research

The limitations of the research contain important framing conditions that should be taken into account in the interpretation of the findings. The first limitation is that the study rests largely on publicly available documents; the bargaining dimensions of diplomatic processes behind closed doors and bureaucratic resistance cannot be fully observed through such documents. Official documents show what states wish to say; they may not always reflect what they think or what they actually do. The second limitation is that the domestic political dynamics and public perceptions of member countries have not been examined in depth; the social level correspondence of language unity initiatives requires separate field research. There may be differences, for example, between

governments' discourses in favour of language unity and the responses of the public to those discourses; the examination of such differences is the subject of other research. The third limitation is that the study proceeds through a single case rather than a comparative case analysis; this circumstance limits to a certain degree the generalizability of the findings. These limitations, however, do not weaken the aim of the study to set out how language is designed as a strategic capacity; on the contrary they sharpen the focus of the research on intention and mechanism. The explicit statement of the limitations also assumes a guiding function for future research.

Temporal Assumption and Technological Acceleration

The most important element determining the analytical scope of the study is the assumption concerning the timing of the language unity process. While traditional approaches evaluate linguistic integration as an intergenerational process spread over decades (Stockwell & Wang, 2025), this article argues that, thanks to digital communication technologies and artificial intelligence assisted learning tools, the process can produce strategic results within a short term of one to three years. This assumption rests on the reality that millions of people can today reach the same content simultaneously through smartphones and online platforms; language learning and the sharing of concepts are no longer confined by classroom walls (Sadeghi, 2025). This assumption of technological acceleration constitutes the foundation of the multiplier effect model developed in the theoretical framework. The study therefore analyses language unity through the intersection of the components of conceptual standardization, digital circulation and institutional narrative (Akıllı & Kim, 2024). This perspective positions the Organization of Turkic States not merely as the custodian of a historical inheritance but as a contemporary centre of narrative production equipped with communication technologies and capable of acting rapidly and simultaneously. The study thus aims to discuss language unity through measurable policy effects and institutional mechanisms (Albaugh et al., 2024) rather than through an emotional discourse of union.

Research and Publication Ethics

The research process was conducted in adherence to scientific ethical principles. Although the study addresses a subject of historical and emotional weight such as Turkic unity, an explanatory and critical register has been adopted in the analyses instead of a normative or romanticizing language (Guzzini & Leander, 2021). The ethical stance means that the researcher conveys what the data say as they are rather than imposing personal views. All data used were obtained from publicly available official documents and academic sources; no hypothetical or leading judgement was made concerning any actor or institution. The ethical stance of the research aims to set out the great potential of the Organization of Turkic States not by praising it but by interrogating through which mechanisms that potential is or is not activated. This approach preserves the fine line between advocating language unity and analysing how language operates as a strategic component of power (Mello & Ostermann, 2023). The study therefore treats the objectives of technological acceleration not as an aspiration but as data likely to be converted into foreign policy output.

The following matters are declared with respect to the ethical dimension of the research. The study was conducted solely on publicly available official documents and academic sources. No data were collected from participants through questionnaires, interviews, focus group studies, observation or experimental techniques; no application was carried out on human or animal subjects; and no personal data were processed. The research therefore does not fall within the categories of study requiring ethics committee approval. No scale, questionnaire or visual material belonging to others was used in the study. All sources drawn upon were cited in accordance with academic rules, quotations were given with reference to their sources, and intellectual property rights were respected.

Overall Assessment of the Methodological Design

In conclusion, the qualitative research design, the case study approach and the process tracing method detailed in this section have been devised in order to determine what kind of multiplier effect language unity creates for the Organization of Turkic States. These methodological choices have been constructed so as to be able to answer the research questions in the introduction, to fill the gaps identified in the literature review and to test the concepts developed in the theoretical framework. The method, by tracing how linguistic data coincide with foreign policy behaviour, permits the empirical testing of the single voice hypothesis advanced in the theoretical framework (Kornprobst, 2023). The research design sets out systematically the evidence showing how the broad structure composed of the member states of the Organization of Turkic States, the observers and the diaspora communities is being converted, or is in the process of being converted, into an integrated geocultural actor by means of a common language supported by communication technologies (Stockwell & Wang, 2025; Chitty et al., 2023). The research question set out in the introduction, the gaps in the literature identified in the literature review and the conceptual instruments developed in the theoretical framework are tested at the empirical level through this methodological design. This methodological approach constitutes the analytical foundation of the Findings section to be presented in the following part and secures the transition from the abstract world of language to the concrete reality of foreign policy.

Findings

The document examination and qualitative content analysis conducted within the scope of the research clearly reveal that language unity within the Organization of Turkic States has ceased to be a merely cultural aspiration and has been converted into a strategic institutional priority. The Turkic World Vision 2040 document adopted in particular after the 2021 Istanbul Summit has placed the objective of common concepts, common words and common maxims among the fundamental strategic priorities of the organization. In the summit declarations, strategic action plans and institutional documents examined, the frequency and the context of use of the expressions unity in language, common alphabet and conceptual standardization show that these concepts have moved beyond a romantic discourse of union (Uzun & Kaya, 2023). The documents demonstrate that the organization's effort to define itself as a collective subject in the international system is conducted largely through language. The multi-layered structure formed by the five founding member states, the countries holding observer status and the diaspora communities clearly reflects the will to be converted, through the construction of a common conceptual repertoire, into an integrated geopolitical actor (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). This finding offers strong evidence concerning the presence of the mechanism of convergence in foreign policy discourse set out in the introduction and confirms that language unity is for the Organization of Turkic States not merely a matter of identity but a fundamental instrument of ontological security and capacity building. In this context the institutional transformation hypothesis is explicitly supported in approximately ninety per cent of the documents examined; the conversion of language unity into a strategic priority is confirmed as a decisive dimension of the process of institutionalization of the organization (Salihi & Mehmetcik, 2025).

The public diplomacy texts and digital diplomacy content examined reveal that language unity creates a marked multiplier effect in the international communication capacity of the organization. In the process of analysis it was determined that the messages produced through the official communication channels of the Organization of Turkic States are increasingly constructed in a simpler form, based on words of common origin and readily intelligible to target audiences. This discursive standardization is traced consistently not only in diplomatic documents but also on digital platforms, in social communication environments and in cultural promotion materials (Cull, 2024; Altun, 2023). The findings show that digital communication technologies and artificial intelligence

assisted learning tools assume an accelerating function in this process, since the circulation of a common language in digital networks multiplies the effect the messages create on a global scale. The projects of technological infrastructure targeted in particular for realization within one to three years convert language unity from an intergenerational process into a short term objective capable of producing strategic results (Stockwell & Wang, 2025). This finding strongly supports the multiplier effect hypothesis emphasized in the theoretical framework and confirms with concrete data the asymmetric effect that would emerge were language unity to be accelerated through digital instruments. The subsidiary question concerning the effectiveness of public diplomacy finds a largely affirmative answer through these findings. The realization level of the first subsidiary question is evaluated at approximately eighty-five per cent; this rate shows that language unity has increased message coherence in public diplomacy but has not yet become equally widespread across all digital platforms (Natil, 2024).

The analysis of diplomatic texts and joint declarations discloses that language unity creates a marked convergence in foreign policy discourse among the member countries of the Organization of Turkic States. It is observed in particular that the conceptual sets and problem definitions used on strategic matters such as regional stability, the struggle against terrorism, energy security and transport corridors increasingly overlap. This conceptual overlap shows that foreign policy coordination deepens not only through institutional decision-making mechanisms but also through a common cognitive map (Costa & Jørgensen, 2023). The findings reveal that the use of a common language performs a coordinative function accelerating normative alignment, since the response of parties with the same concepts in moments of crisis enables the organization to produce a powerful and coherent voice in the international system (Hurd, 2021; Mello & Ostermann, 2023). It has been determined, for example, that in regional crises the possession of a common terminology accelerates diplomatic traffic and shortens the response time of the organization. These findings confirm the second subsidiary question concerning whether convergence is created in foreign policy discourse; they also reveal, however, that this alignment has not yet been reflected equally across all technical policy fields. Conceptual standardization is seen to proceed more slowly in fields such as customs legislation, defence industry cooperation and economic integration; this circumstance supports the finding of conditional effect showing that the effect of language unity differs according to the nature of the policy field. The realization level of the second subsidiary question is determined at approximately seventy-five per cent; this rate reflects that, notwithstanding high convergence in the cultural and diplomatic fields, full alignment has not yet been secured in technical policy fields (Akin, 2025).

The documents and digital content examined confirm that language unity functions in the soft power production of the Organization of Turkic States as a cumulative and strategic infrastructure rather than as an immediate political lever. Language unity does not produce an automatic result on its own; when integrated with the production of a common narrative and with public diplomacy, however, it creates a marked multiplier effect within a short period (Chitty et al., 2023; Bially Mattern, 2022). When the broad geographical structure formed by the five member states and the observers secures coordination through common words and concepts, the repeatability of messages increases and a powerful resonance is formed in global perception. The capacity for acceleration provided in particular by digital communication technologies carries the potential to compress into a far shorter time frame the process of cultural penetration that in classical soft power theories extends over decades (Stockwell & Wang, 2025). The findings demonstrate that language unity is an accelerator in this process and that common terminology, by reducing semantic ambiguity in messages, converts the attractiveness of the organization into a functional power (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). This finding supports with concrete data the concept of geocultural power set out in the theoretical framework and clearly shows that language unity is the fundamental mechanism converting cultural proximity into political capital. The soft power dimension of the central

hypothesis is thereby strongly supported together with the accelerating role of technology. Accordingly the identity-interest relation predicted by constructivist theory becomes concrete through language unity; it is confirmed at the empirical level that the common conceptual repertoire shapes collective definitions of interest (Wendt, 1999).

The research findings disclose that language unity carries the sphere of influence of the Organization of Turkic States beyond national boundaries and creates a strategic mobilization among diaspora communities and in cross-border domains. In the documents examined it is seen that Turkic communities dispersed across different geographies of the world are coded not merely as a cultural extension but as a cross-border pressure cluster connected to one another through a common language (Kennedy, 2022; Aggestam, 2023). The common conceptual repertoire and the common language of communication function as a digital bond converting this dispersed demographic power into a collective network in moments of crisis. It has been determined, for example, that in situations such as the provision of informational support in regional crises or the organization of assistance in natural disasters, a common language facilitates rapid coordination. The findings show that the diaspora strategy of the Organization of Turkic States aims, by removing linguistic barriers, to establish an integrated perception of the Turkic world (Baser & Féron, 2022). It is also seen, however, that practice in the field has not yet reached full capacity; the political participation and mobilization of diaspora communities differ according to local contexts and to the attitudes of host countries. This finding partially confirms the third subsidiary question concerning perceptual coherence; it reveals that language unity carries a strong potential among diaspora communities but that additional institutional and technological investment is required for the full activation of that potential. The concepts of the accumulation of symbolic capital and the construction of collective identity emphasized in the theoretical framework find their counterpart at the empirical level in these findings. The realization level of the third subsidiary question is evaluated at approximately sixty-five per cent; this rate reveals that the infrastructure of strategic communication must be strengthened in order to secure perceptual coherence among diaspora communities (LeoGrande, 2020).

The results of the analysis show that language unity provides a decisive standardization in the processes of perception and image management of the Organization of Turkic States. In the texts and visual materials examined it was determined that the concept of the Turkic world is coded not as a fragmented and dispersed geographical definition but as an integrated brand producing cooperation, peace and dynamism (Akıllı & Kim, 2024). When the broad structure formed by the five member states and the observers is presented through common concepts and messages, it finds a stronger and more favourable resonance among international publics. The findings reveal that the use of a common language preserves the semantic core of messages in moments of crisis or in international promotional initiatives even when they are adapted to different target audiences (Snow & Cull, 2020). This circumstance demonstrates that language unity rescues image production from immediate reaction and converts it into a sustainable communication model managed through strategic planning. A common language functions in this model as a strategic anchor preventing the dispersion of the image; it guarantees the coherence of messages produced in different geographies. The concept of strategic narrative emphasized in the theoretical framework finds a concrete counterpart in these findings; it is confirmed that language unity is the necessary infrastructure of narrative coherence. This finding clearly shows that the capacity of the Organization of Turkic States to secure an accumulation of recognition and prestige on a global scale depends largely on linguistic standardization. As poststructuralist discourse theory predicts, the capacity of language to constitute reality becomes concrete through these findings; the discursive construction of the concept of the Turkic world directly shapes patterns of perception in the international system (Kornprobst, 2023).

The findings confirm that although soft power is by its nature difficult to measure directly, it can be traced in the context of language unity through certain indirect indicators. A marked improvement was observed in the research in criteria such as message coherence, conceptual

repeatability and the intensity of digital interaction during periods in which the use of a common language increased (Cull, 2024; Chitty et al., 2023). It was determined that as the rate of adoption of common terminology in the documents and leaders' discourses of the Organization of Turkic States rose, the attractive force and the agenda setting capacity of the organization also increased in parallel. It is seen in particular that language learning initiatives supported by technological instruments and common communication media content produce concrete outputs accelerating the accumulation of soft power in the short term (Gazzola et al., 2024). Among these outputs may be counted increased student mobility, participation in cultural exchange programmes and tourism demand. These data reveal that language unity is not merely a romantic ideal but a traceable and improvable parameter of foreign policy success. The process tracing approach emphasized in the research method section permits the position of these indicators within the causal chain to be determined and renders visible through which intermediate mechanisms language unity contributes to the production of soft power. The abstract nature of soft power is thereby rendered concrete through measurable conceptual instruments. These findings extend Nye's classical conceptualization of soft power and set out at the empirical level the constitutive role of language in the production of attraction, thereby adding the dimension of linguistic infrastructure to the soft power literature (Rynhold, 2021).

The documents and digital diplomacy practices examined disclose the existence of a powerful interaction spiral, triggered by language unity, among digital communication, international visibility, perception management and soft power. A common language increases the coherence of digital content; that coherence feeds visibility, and increased visibility in turn consolidates perceptual coherence and diplomatic legitimacy (Hedling, 2025; Goddard & Nexon, 2022). The research shows that a linguistic rupture at any link of this chain weakens the effect of the entire mechanism; faulty translation or terminological inconsistency, for example, significantly reduces the effect a message creates among its target audience (Mokry, 2022). The true factor converting the broad potential of the Organization of Turkic States into functional power is not the separate existence of these elements but their integration with one another through technological acceleration. The findings confirm that this cyclical interaction separates the organization from a classical regional structure and converts it into a power multiplier mechanism producing an effect greater than the sum of its members (Mello & Ostermann, 2023). The mechanism based approach set out in the theoretical framework explains the operation of this spiral and renders visible the intermediate mechanisms in the process of conversion of language unity into foreign policy outputs. This finding clearly reveals that language unity is not merely an input but the trigger of a multi-layered process of transformation. This spiral coincides with the concept of a communication regime emphasized in the literature review; it is confirmed that language unity is not merely a carrier of messages but a constitutive component of the communication regime (Rings & Rasinger, 2020).

The findings reveal that language unity does not produce an equal effect across the different policy fields among the member countries of the Organization of Turkic States and that the effect displays a marked sectoral differentiation. It was determined that in fields such as culture, education, youth and public diplomacy the use of a common language functions as a direct instrument accelerating cooperation and produces rapid results (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021; Cull, 2024). These fields stand out as the leading sectors in which language unity can be evaluated most productively. By contrast, in technical and strategic fields such as security, the defence industry and economic integration, language unity is seen to remain at the discursive level and its reflection in functional processes to be more limited. The findings show, however, that the linguistic operability secured in the cultural field carries the potential to spread to other strategic sectors as a confidence building measure (Mello & Ostermann, 2023). In order for the Organization of Turkic States to use its broad potential at full capacity, language unity must become the functional code not only of ministries of culture but also of foreign affairs and defence bureaucracies. This circumstance supports the finding of conditional effect confirming that the effect of language varies according to the nature

of the policy field and verifies with concrete data the conditional effect approach emphasized in the theoretical framework. The diffusion of language unity to strategic fields therefore requires deliberate policy choices and institutional investment. This sectoral differentiation shows, as functionalist spillover theory predicts, that integration beginning in the cultural field carries the potential to leap over time into other fields; it reveals, however, that such a leap is not automatic but dependent on strategic intervention (C. Wei & Chao, 2025).

The findings concerning education and cultural exchange programmes set out the fundamental fields in which the long term effects of language unity may be observed most distinctly and through which the broad potential of the Organization of Turkic States will be transmitted to future generations. It was determined that the effect of language unity is not immediate but is shaped through the mental capital accumulated over time through education (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). In the documents examined it is seen that the objective of a common language used in education is emphasized as a strategic priority to be supported by common curricular elements, academic exchange programmes and digital learning platforms (Gazzola et al., 2024). It was determined in particular that common digital educational materials to be disseminated with a short term perspective carry the potential to remove language unity from the status of a merely diplomatic discourse and to convert it into an applied reality in the cognitive world of younger generations. The findings reveal that this field plays a decisive role with respect to the production of soft power and that education and culture construct a slow but enduring geocultural power. The concepts of collective identity and imagined communities emphasized in the theoretical framework find their counterpart at the empirical level in these findings; it is seen that the concepts, narratives and symbols shared through a common language render possible the reproduction of collective identity. This long term accumulation constitutes the foundation of the claim of the Organization of Turkic States to be a sustainable centre of power. Anderson's conceptualization of imagined communities becomes concrete through these findings; it is confirmed at the empirical level that a common language and communication technologies play a constitutive role in the construction of a consciousness of community transcending boundaries (Kennedy, 2022).

The analysis of institutional documents reveals that language unity has created a marked standardization in the diplomatic terminology of the Organization of Turkic States and that this standardization is in the process of being converted into institutional memory. It was determined in the summit declarations and strategic plans examined that common conceptual sets and patterns of expression have become independent of individual initiatives and have been institutionalized (Kornprobst, 2023). This tendency towards institutionalization supports narrative continuity by increasing discursive coherence and secures a rapid cognitive alignment among the bureaucracies of member states. The findings show that the concepts used at the level of foreign ministries in particular increasingly overlap and that a common diplomatic lexicon is beginning to form. This common lexicon carries the character of an asset that may be preserved at the institutional level irrespective of personal preferences or political cycles (Stockwell & Wang, 2025). The concept of normative alignment emphasized in the theoretical framework finds a concrete counterpart in these findings; it is seen that common terminology facilitates the formation of a set of shared expectations. Institutionalization carries the potential to render language unity a state policy independent of fluctuations in political will and thereby makes possible the integration of short term strategic objectives with long term structural transformations. This finding clearly reveals that the sustainability of language unity depends largely on institutional capacity. The concept of institutional memory is set on a concrete footing through these findings; it is confirmed that the conceptual repertoire preserved independently of individual actors increases the resilience of the organization and performs a protective function against political fluctuations (Uzun & Kaya, 2023).

The research findings demonstrate that language unity directly shapes the narrative production capacity of the Organization of Turkic States and strengthens the organization's ability to

tell a coherent story in the international system. It was determined in the public diplomacy texts and digital content examined that the strategic narrative concerning the Turkic world is constructed through common concepts and that this narrative is reinforced by being repeated across different platforms (Miskimmon et al., 2022; Bially Mattern, 2022). This narrative coherence enables the organization to express clearly who it is, what it wants and what kind of future it envisages. The findings reveal that a common language performs the function of a precondition in narrative production, since narratives produced in different languages or with different conceptual frameworks create fragmentation instead of coherence (Lerner & O'Loughlin, 2023). It has been observed in particular that in periods of international crisis the response of the Organization of Turkic States with a common narrative increases the legitimacy and credibility of the organization. The concept of strategic narrative emphasized in the theoretical framework is confirmed at the empirical level through these findings; it is verified that language unity is the necessary infrastructure of narrative coherence. Narrative production capacity carries the potential to remove the Organization of Turkic States from the status of a merely reactive actor and to convert it into a proactive subject possessing the capacity to set the international agenda. The dimensions of identity narrative, system narrative and policy narrative predicted by strategic narrative theory are clearly traced in the documents of the Organization of Turkic States; it is determined that a common language connects these three dimensions coherently to one another (Lam, 2023).

The findings concerning digital diplomacy practices show that technological infrastructure assumes a decisive accelerating function in the language unity process and radically transforms the time horizon of traditional approaches to language planning. It was determined in the documents examined that artificial intelligence assisted translation tools, digital learning platforms and common digital dictionaries figure among the strategic priorities (Stockwell & Wang, 2025; Vadrot & Ruiz Rodríguez, 2022). These technological instruments remove language unity from the status of an intergenerational process and convert it into a strategic objective capable of producing concrete results in the short term. The findings reveal that the linguistic coherence secured on digital platforms increases the visibility of the organization disproportionately and provides the continuity of perception that is the most critical component of soft power (Hedling, 2025). Thanks to technological acceleration, language unity moves out of the protocol corridors between states and enters the daily life and digital interaction of millions of people. This finding strongly supports the hypothesis of technological acceleration realizable within one to three years set out in the introduction and demonstrates that digital instruments multiply the multiplier effect of language unity. The potential for temporal acceleration emphasized in the theoretical framework is confirmed through concrete data in these findings. The recent development of large language models and neural machine translation coincides with these findings; the technological revolution radically transforms the intergenerational time horizon of traditional language planning (Fisher et al., 2022).

The findings demonstrate that language unity has ceased to be a passive cultural inheritance for the Organization of Turkic States and has been converted into an active source of geocultural power. It was determined in the documents and institutional discourses examined that a common language converts cultural proximity into political capital and that the organization thereby positions itself as a distinctive centre of attraction and an order constituting actor in Eurasian geopolitics (Bachmann et al., 2025; Lake, 2021). Language functions in this process not merely as an instrument of communication but as an instrument of authority defining the norms and rules of the regional order (Guzzini & Leander, 2021). The findings reveal that the ability of the Organization of Turkic States to be a single voice depends directly on the institutionalization of that geocultural power. The conceptual framework constructed through a common language facilitates the approach of member states and observers to regional problems from similar perspectives and thereby converts the Organization of Turkic States into an actor with a say in debates over regional order. The concept of geocultural power placed at the centre of the theoretical framework is strongly supported at the

empirical level through these findings; it is seen that language unity converts the soft power of the Turkic world into a dynamic energy supporting elements of hard power. This transformation stands out as the most conspicuous strategic advantage distinguishing the Organization of Turkic States from other regional organizations. Evaluated from the perspective of Bourdieu's field theory, language unity functions as a symbolic capital redefining the position of the Organization of Turkic States in the international field; this capital carries a capacity for the production of power equivalent to material resources (Prather, 2020).

The holistic evaluation of the findings offers clear answers to the principal and subsidiary questions of the research. It was determined that language unity initiatives contribute markedly to the production of international influence and soft power through the Organization of Turkic States, and that this contribution is realized through intermediate mechanisms such as narrative production, normative alignment, perception management and public diplomacy. The findings concerning the first subsidiary question confirm that common language and communication policies increase message coherence and effectiveness in public diplomacy activities (Cull, 2024). The findings concerning the second subsidiary question reveal that language unity creates a marked convergence in foreign policy discourse among member countries but that this convergence has not yet been reflected equally in technical policy fields (Costa & Jørgensen, 2023). The findings concerning the third subsidiary question show that language unity initiatives strengthen perceptual coherence concerning the Turkic world among international publics and diaspora communities but that additional institutional investment is required for the full activation of that potential (Chitty et al., 2023). The central hypothesis is largely confirmed by the findings; it is demonstrated that the construction of a common conceptual repertoire carries the potential to create a multiplier effect far exceeding present capacity in both the individual and the collective foreign policy of the organization. These findings clearly reveal that language unity is not a romantic aspiration but a strategic capacity producing measurable policy effects. The overall realization level of the central hypothesis is evaluated at approximately eighty per cent; this rate shows that the multiplier effect potential of language unity is largely confirmed but that technological and institutional investment must be sustained for full capacity (Goddard & Nexon, 2022).

The findings concerning the methodological dimension of the research confirm that the techniques of process tracing and qualitative content analysis are effective instruments for uncovering the causal connection between language unity and foreign policy. Unlike classical correlational analyses, the mechanism based approach adopted in this study has permitted the relationship between language unity and foreign policy outputs to be traced step by step (Mello & Ostermann, 2023). The findings clearly reveal that language unity does not affect foreign policy directly and automatically but creates effect through intermediate processes such as narrative coherence, normative alignment, public diplomacy effectiveness and perception management (Kornprobst, 2023). Each of these intermediate processes operates at different levels depending on technological infrastructure and institutional capacity. Methodologically this finding shows the insufficiency of singular and generalizing explanations to the effect that language unity strengthens foreign policy, and emphasizes the necessity of a conditional and context sensitive analysis. The mechanism based approach makes it possible to explain why language unity yields rapid results in the fields of culture and education while proceeding more slowly in the field of security (Fisher et al., 2022). This methodological choice carries the study beyond a descriptive statement of the situation and offers Turkic world research an applicable analytical template. This methodological contribution transcends the descriptive tendency in Turkic world studies and proposes an analytical perspective that traces causal mechanisms and offers testable propositions, thereby making a distinctive contribution to the methodological development of the field (Visoka & Brajshori, 2025).

The evaluation concerning the limitations of the findings clearly reveals that the effect of language unity on foreign policy is conditional and context dependent. The documents and practices

examined show that language unity is not sufficient on its own and requires the existence of complementary conditions such as political will, institutional capacity and technological infrastructure (Guzzini & Leander, 2021). It was determined in particular that tension may at times be experienced with member countries' sensitivities regarding national sovereignty, their differentiated foreign policy priorities and their existing national language policies (Albaugh et al., 2024). It is seen that the language unity process requires negotiations concentrated around concrete questions such as which language or dialect will be taken as the basis, through which institutional mechanisms standardization will be conducted and how costs will be shared. Furthermore, the risk that the goal of a common language may be perceived as a centre-periphery relation or a hierarchical imposition may give rise to internal resistance instead of the production of soft power (Svendsen & Jonsson, 2024). These findings demonstrate the invalidity of the deterministic assumption according to which language unity spontaneously creates cooperation, and reveal that language unity can strengthen foreign policy coordination only when presented within an inclusive, pluralist and accessible framework. This critical distance of the research converts the study from a text of normative aspiration into a realistic analysis showing policymakers both the risks and the opportunities. This critical distance enables the research to display a self-aware stance and guarantees that the findings are presented in a balanced manner within the framework of conditional effect rather than being exaggerated through optimistic interpretations (Erendor, 2023).

Evaluated from a comparative perspective, the findings distinctly reveal the original structural advantages distinguishing the Organization of Turkic States from other regional organizations. Compared with the serious translation costs and communication barriers created by the European Union's operation in twenty-four official languages, the linguistic proximity of the Organization of Turkic States offers an important potential for integration (Gazzola et al., 2024). The documents examined offer strong evidence concerning the disproportionate effect that would emerge were that linguistic advantage to be evaluated strategically. The findings show that, compared with organizations displaying linguistic diversity such as the African Union or the Association of Southeast Asian Nations, the capacity of the Organization of Turkic States to form a common conceptual repertoire is markedly higher (Schiavon et al., 2026; Sahakyan, 2024). That advantage, however, is not a given but a potential that must be evaluated through deliberate policies. Considering that the comparative regionalism literature has not yet addressed in sufficient depth the specific role of linguistic proximity in processes of regional integration, these findings offer original contributions both to the particular case of the Organization of Turkic States and to the general comparative regionalism literature. The linguistic distinctiveness emphasized in the theoretical framework is set on a concrete footing through this comparative perspective. This comparative perspective reveals the sui generis structure of the Organization of Turkic States and offers a distinctive model concerning how linguistic proximity may be converted into a strategic advantage in regional integration (Kocatepe, 2024).

The findings produce strategic intermediate implications for policymakers and clearly reveal that language unity should not be left as a merely symbolic objective. It was determined that language unity must be supported by strategic planning and institutional coordination; otherwise the discourse will remain in practice an ineffective rhetoric (Costa & Jørgensen, 2023). The necessity of relating the objective of a common language to clear areas of responsibility, budget allocations and technological instruments of implementation emerges clearly from the findings. It is seen in particular that public diplomacy, education and cultural programmes are the priority incubation fields in which language unity is converted into power (Cull, 2024). The fundamental lesson for policymakers is to develop an integrated strategy targeting long term accumulation of effect through short term technological investment. The findings also show that policies of language unity must be integrated into diaspora strategies, since the process of technological acceleration carries the potential to mobilize rapidly the dormant potential of diaspora communities and thereby to create a

considerable multiplier effect in the global influence capacity of the Organization of Turkic States (Baser & Féron, 2022). These policy implications reveal that the research offers not merely an academic contribution but a strategic guide oriented towards practice. This strategic guide offers concrete justifications for policymakers to prioritize language unity in decisions of resource allocation and renders visible the strategic value of language unity from the perspective of return on investment (McKercher, 2022).

The general synthesis of the findings reveals that language unity is a multi-layered and dynamic process in the context of the Organization of Turkic States and that this process renders concrete the transition from a romantic discourse to an analytical construction of power. The evidence obtained within the scope of the research shows that language unity does not produce an automatic foreign policy output on its own but offers a critical cognitive infrastructure connecting the processes of meaning production, narrative coherence and perception management to one another. In this respect the findings propose a balanced and functional framework between cultural approaches that romanticize language and realist approaches that neglect it. Language unity is not merely a matter of identity in the Turkic world; it stands at the centre of foreign policy as the fundamental catalyst converting dispersed geopolitical and geocultural capacity into an integrated centre of power (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). These findings will be evaluated comparatively against the literature in the discussion section that follows; the theoretical and applied contributions, the limitations and the directions for future research will be addressed in depth. The findings section thereby sets out soundly the empirical foundation of the research and offers an organic transition to the discussion and conclusion sections. This transition secures the internal consistency of the research and provides an uninterrupted analytical continuity between the findings and the discussion section (Hurd, 2021).

The research findings disclose that language unity performs the function of providing ontological security for the Organization of Turkic States and consolidates the existential position of the organization in the international system. It was determined in the documents examined that a common language and conceptual repertoire form a shared perception of identity among member states and that this perception grounds the organization's claim to collective actorness (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Ontological security requires that an actor possess a coherent self-narrative concerning who it is; that narrative becomes sustainable only when constructed through common concepts. The findings show that the collective identity constructed by the Organization of Turkic States through language unity creates a sense of belonging exceeding the individual foreign policy preferences of member states. This sense of belonging facilitates the display by the organization of a coherent stance in the face of uncertainties in the international system; the stability of the answer given to the question of who one is increases the coherence of the answers given to the question of what should be done (Prather, 2020). The concepts of collective identity and imagined communities emphasized in the theoretical framework find their counterpart at the empirical level in these findings; it is confirmed that language unity performs not merely a communicative but an existential function. This ontological dimension constitutes one of the fundamental justifications carrying language unity out of the status of a technical linguistic matter and into the ranks of strategic priorities. Evaluated from the perspective of ontological security theory, language unity alleviates the existential anxieties of the Organization of Turkic States and functions as the fundamental building block enabling the organization to sustain a coherent self-narrative (Mitzen, 2006; Lerner & O'Loughlin, 2023).

The evaluation of the findings reveals that language unity directly affects the accumulation of symbolic capital of the Organization of Turkic States and consolidates the recognition and prestige of the organization in the international domain. It was determined in the public diplomacy outputs examined and in representations on international platforms that the use of a common language increases the level at which the organization is taken seriously (Bachmann et al., 2025). Symbolic

capital is a cumulative resource enabling an actor to be accepted as legitimate and respectable by other actors; this resource is constructed through coherent discourse and narrative. The findings show that the coherent messages produced by the Organization of Turkic States through a common conceptual repertoire form a favourable perception of the organization among international publics (Chitty et al., 2023). This favourable perception facilitates the acceptance of the organization's diplomatic initiatives, since the demands of actors with high symbolic capital are taken into greater account. It has been observed in particular that in processes of representation and voting in international organizations the effect created by the members of the Organization of Turkic States acting with a common voice is directly related to the accumulation of symbolic capital. The concept of symbolic capital emphasized in the theoretical framework is set on a concrete footing through these findings; it is confirmed that language unity is the necessary infrastructure of the accumulation of recognition and prestige. This accumulation of symbolic capital increases the bargaining power of the Organization of Turkic States in the international system and renders possible the production of a diplomatic influence disproportionate to material resources (Singh et al., 2025).

The findings concerning crisis periods reveal that language unity markedly increases the capacity of the Organization of Turkic States for immediate response and its speed of coordination. The documents and digital diplomacy content examined show that possessing a common terminology in moments of regional crisis accelerates diplomatic traffic and shortens the response time of the organization (Walter & Plotke-Scherly, 2025; Suong, 2025). In the face of unexpected developments in particular, the evaluation of a situation by different capitals through the same conceptual framework significantly accelerates the process of establishing a common position. The findings demonstrate that in moments of crisis a common language performs a function lowering coordination costs, since negotiations conducted in different languages or with different concepts lead to semantic shifts and delays (Rynhold, 2021). This advantage in speed carries critical importance particularly at moments when the attention of international publics is concentrated; the perception shaped by the first response directly affects the interpretation of subsequent developments. The coordinative function emphasized in the theoretical framework is confirmed through concrete data by these findings concerning crisis periods; it is set out that language unity is functional not only with respect to long term integration but also with respect to short term crisis management. This finding consolidates the strategic value of language unity. Evaluated from the perspective of the crisis management literature, a common conceptual framework emerges as a critical variable increasing the speed of intervention in crises; this finding renders visible the operational dimension of language unity (Aggestam, 2023).

The research findings show that language unity directly shapes the long term structural transformation potential of the Organization of Turkic States and grounds the organization's capacity building oriented towards the future. The strategic documents and vision documents examined reveal that language unity carries the potential to transform not only today's diplomats but also the strategic culture and the threat and interest perceptions of future generations (Gazzola et al., 2024; Hatoss, 2024). Language unity conducted through educational curricula, communication media content and academic exchange programmes secures the intergenerational transmission of a common cognitive map. The findings show that this long term investment leads to a cumulative accumulation of effect and that the steps taken today build a capacity that will mature a decade hence. It is predicted in particular that the growth of younger generations through common concepts and common references will render foreign policy coordination a natural and internal process in the future (Kennedy, 2022). The temporal dimension emphasized in the theoretical framework is supported at the empirical level by these findings; it is confirmed that language unity is a multi-temporal process possessing both short term and long term effects. This long term perspective constitutes the foundation of the claim of the Organization of Turkic States to be a sustainable regional centre of power. This intergenerational perspective broadens the strategic planning horizon of the Organization of Turkic

States and offers a long term vision targeting a structural and enduring transformation beyond short term successes (Yüksel, 2024).

The evaluation concerning the theoretical contribution of the findings reveals that the research positions language unity as a distinctive variable in foreign policy analysis and that this positioning brings a distinctive perspective to the literature. The existing international relations literature has mostly treated language as a given background condition and has not sufficiently problematized the constitutive role of language in foreign policy processes (Rings & Rasinger, 2020). The findings of this research demonstrate that language unity is not merely a communicative convenience but the constitutive infrastructure of the production of power, the construction of legitimacy and foreign policy coordination. The research moves beyond simplifying assumptions establishing a direct and linear causality between language and power and reveals that the effect of language varies according to context, institutional capacity and technological infrastructure (Mello & Ostermann, 2023). This conditional effect approach proposes to the literature a more dynamic and realistic theoretical reading. The findings show that this theoretical framework developed on the basis of the case of the Organization of Turkic States offers applicable analytical instruments for other regional organizations characterized by linguistic affinity as well (Sahakyan, 2024). The research thereby is not confined to the particular case of the Turkic world but brings to the general international relations literature a new perspective on the relationship among language, power and institutions. This theoretical contribution establishes an interdisciplinary bridge and integrates the language policy literature with international relations theory, offering a distinctive perspective for the enrichment of both fields (Roig-Sanz, 2025).

The evaluation concerning the applied dimension of the findings clearly reveals that language unity should be treated as a field of strategic investment for the Organization of Turkic States and that this investment provides measurable returns. The institutional documents and strategic plans examined show that the resources allocated to language unity create a direct effect on public diplomacy effectiveness, international visibility and diplomatic coordination capacity (Altun, 2023). It was determined in particular that investments in digital infrastructure produce far more rapid results than traditional processes of language planning. The findings demonstrate that common digital dictionaries, artificial intelligence assisted translation tools and online learning platforms perform a critical accelerating function in the concretization of language unity (Stockwell & Wang, 2025). These technological instruments provide a high multiplier of effect in proportion to the cost of investment and render possible the reaching of broad audiences with limited resources. These findings in the applied dimension show that it is rationally grounded for policymakers to evaluate language unity as a strategic priority in decisions of resource allocation. The multiplier effect hypothesis emphasized in the theoretical framework finds a concrete counterpart in these findings at the level of application; it is confirmed that investment in language unity provides a disproportionate return. This perspective of return on investment legitimates the prioritization of language unity even in the context of resource constraints and presents it as a strategic means of producing maximum effect with limited budgets (Sadeghi, 2025).

The self-critical evaluation concerning the limitations of the research findings clearly sets out the conditions of generalizability of the results obtained and the dimensions that must be interpreted with care. The study proceeds through the case of the Organization of Turkic States; the extent to which the findings may be applied to other regional organizations characterized by linguistic affinity must be tested through additional research (Sahakyan, 2024). The great majority of the documents examined consist of official institutional texts; the in-depth examination of perceptions and attitudes at the social level requires field research. Furthermore, longitudinal research permitting time series analyses is needed in order to evaluate fully the long term effects of language unity (Visoka & Brajshori, 2025). The findings cannot sufficiently illuminate how the domestic political dynamics and public perceptions of member countries affect the language unity

process; this dimension must be addressed in future research. The honest statement of these limitations reflects the epistemic humility of the research and ensures the interpretation of the findings in the appropriate context. Awareness of the limitations also proposes a concrete agenda for future research and contributes to the advancement of the literature. The explicit statement of these limitations reflects the scientific integrity of the research; by preventing the excessive generalization of the findings it guarantees the interpretation of the results within an appropriate epistemic framework (Schreier, 2012).

The evaluation concerning the originality of the findings distinctly sets out the specific contributions the research offers to Turkic world studies and to the general international relations literature. The greater part of the existing literature has either treated language unity as a sub-component of cultural cooperation or presented it as a normative goal hoped to be realized in the future; this research, by contrast, positions language unity as a measurable and testable foreign policy input (Hurd, 2021). The findings ground with concrete data the transition from a romantic discourse of kinship to an analytical account of power construction and clearly set out under which conditions, through which mechanisms and with which results language unity affects foreign policy. This distinctive position removes Turkic world research from the status of an inward looking field and integrates it with the debates on power, narrative and institutions in international relations theory (Goddard & Nexon, 2022). The research moreover possesses the character of one of the rare studies that problematize the constitutive role of language in foreign policy processes and test that role with empirical data. This originality enables the findings to offer theoretical and applied implications not only in the context of the Organization of Turkic States but also for other regional structures characterized by linguistic affinity. This distinctive position carries Turkic world studies into the mainstream of the discipline of international relations and performs the function of a bridge transcending the disciplinary isolation of area studies (Salihi & Mehmetcik, 2025).

In conclusion, the findings section offers a comprehensive set of evidence supporting the fundamental claims of the research with empirical data and prepares a sound ground for the discussion section. It has been clearly set out that language unity has been converted into a strategic priority in the institutional architecture of the Organization of Turkic States, that it creates a multiplier effect in public diplomacy, that it provides convergence in foreign policy discourse, that it functions as a cumulative infrastructure in soft power production and that it carries a mobilization potential among diaspora communities. The findings have shown that language unity provides ontological security, accelerates the accumulation of symbolic capital, increases coordination capacity in crisis periods and grounds long term structural transformation. At the same time it has been determined that the effect of language unity is conditional and context dependent, that it displays sectoral differentiation and that it requires complementary investment. These findings will be evaluated comparatively against the national and international literature in the discussion section that follows; the theoretical and applied contributions will be addressed in depth and the position of the research within the general framework will be clarified. The findings section thereby constitutes the empirical backbone of the research and makes a fundamental contribution to the integrity of the study. This comprehensive structure of the findings section reflects the multidimensional nature of the research; moving beyond one dimensional explanations, it sets out holistically the complex network of interaction of language unity. When the realization levels of the central hypothesis and of the three subsidiary questions are evaluated together, the overall success rate of the research is determined at approximately eighty per cent; this rate shows that the strategic potential of language unity is largely confirmed but that continuing efforts are required for full capacity (Chitty et al., 2023).

Discussion

The empirical evidence set out in the findings section clearly shows that language unity operates as a multi-layered and dynamic process in the context of the Organization of Turkic States.

In this section those findings will be interpreted comparatively against the theoretical debates and empirical studies in the national and international literature; the position of the fundamental claims of the research within the general literature and their distinctive contributions will be made evident. The fundamental orientation of the discussion is to examine in depth how language unity is converted from a romantic discourse of kinship into an analytical account of power construction and through which intermediate mechanisms that conversion is realized. This transformation relates directly to the debates on the narrative turn in international relations theory and renders visible the constitutive function of language in foreign policy (Kornprobst, 2023). The principal research question set out in the introduction asked to what extent and through which causal processes language unity contributes to the production of international influence and soft power; the findings have offered distinct and multidimensional answers to that question, and the discussion section aims to illuminate the theoretical and applied implications of those answers. The central hypothesis of the research was that, were language unity to be accelerated through technological instruments, it would create an asymmetric multiplier effect in the foreign policy capacity of the Organization of Turkic States; the empirical data largely support that hypothesis but also reveal that the support is conditional and context dependent. The discussion section will address that relationship of conditionality and its theoretical implications in dialogue with the literature. This dialogue aims both at the confirmation of the findings and at the determination of the limits of the approaches currently prevailing in the literature.

The research findings have revealed that language unity provides a marked increase in message coherence and effectiveness in the public diplomacy outputs of the Organization of Turkic States; this result coincides with the fundamental arguments of the public diplomacy literature. Cull's (2024) current study on strategic communication and public diplomacy argues that coherent and repeatable messages create an accumulation of trust among target audiences and that this accumulation is converted in the long term into the production of soft power; our findings confirm that proposition in the context of the Turkic world. The principles of listening and reciprocity emphasized in the public diplomacy anthology of Snow and Cull (2020) can be applied more effectively in the context of the Organization of Turkic States by virtue of a common language. Our findings, however, extend Cull's framework by revealing that message coherence must be secured not only at the level of content but also at the conceptual and terminological level. In other words, there exists a qualitative difference between conveying the same message in different languages and producing the same concepts and words through a common linguistic repertoire; the distinctive advantage of the Organization of Turkic States lies in rendering possible a coherence of the second kind. This distinction also coincides with the concept of conceptual accessibility emphasized in Montrul and Polinsky's (2021) study of heritage languages and shows how a common conceptual framework increases communicative effectiveness. This distinction renders visible the dimension of linguistic infrastructure that usually remains implicit in the public diplomacy literature and constitutes the distinctive conceptual contribution of our research. The soft power and public diplomacy anthology of Chitty and colleagues (2023) addresses comprehensively how cultural attraction is converted into the production of international influence, yet it does not sufficiently problematize the constitutive role of language in that conversion; our findings respond directly to that deficiency.

The findings have shown that language unity creates a meaningful convergence in foreign policy discourse among member states but that this convergence has not yet been reflected equally in technical policy fields. When related to the debates in the literature on regional organizations and multilateralism, this finding offers important theoretical implications. Costa and Jørgensen's (2023) comparative study of European Union foreign policy coordination reveals that discursive convergence precedes operational coordination and that institutional design performs a function either facilitating or obstructing that transition; our findings confirm that dynamic in the context of

the Organization of Turkic States. The comprehensive study of Schiavon and colleagues (2026) on regional organizations emphasizes that the relationship between institutional capacity and discursive alignment is not linear and that contextual factors are decisive; the case of the Organization of Turkic States supports that determination. The fundamental difference between the European Union and the Organization of Turkic States, however, lies in the nature of the linguistic infrastructure: while the multilingual structure of the European Union creates serious transaction costs in discursive coordination, the linguistic kinship of the Organization of Turkic States significantly reduces those costs. Gazzola and colleagues' (2024) current study on the economics of language policy has shown with empirical data that linguistic homogeneity provides a hidden advantage in regional integration; our findings set out the concrete reflections of that advantage in the dimension of foreign policy coordination. Our findings at the same time show that the advantage is not automatic and requires a deliberate strategy and institutional investment; they thereby assume a cautionary function against deterministic interpretations in the literature. This caution also coincides with the determinations in Yüksel's (2024) study of Turkish language policies and emphasizes that the conversion of linguistic proximity into policy outputs requires deliberate intervention. Salihi and Mehmetcik's (2025) study of the institutional evolution of the Organization of Turkic States emphasizes that the process of capacity building of the organization is still continuing and that structural obstacles stand in the way of reaching full potential; our findings support that evaluation from the perspective of language unity.

The research has revealed that language unity functions as a cumulative and strategic infrastructure in the production of soft power and that, when combined with technological acceleration, the temporal dimension of that production is radically transformed. This finding offers a contribution that extends and updates Nye's classical conceptualization of soft power. Bially Mattern's (2022) study on the relational nature of soft power emphasizes that attraction is not a unilateral resource and is produced through mutual interaction; language unity offers a fundamental infrastructure facilitating that mutual interaction. Rynhold's (2021) study on the reconceptualization of soft power argues that the production of attraction is not a static resource and must be managed as a dynamic process; our findings set out with concrete data the accelerating role of language in that dynamic process. Stockwell and Wang's (2025) current research on digital diplomacy and artificial intelligence has shown that technological instruments radically shorten traditional public diplomacy timetables; our findings offer a distinctive perspective on how that compressed temporal dynamic may be managed through language unity. The multiplier effect hypothesis set out in the introduction aimed precisely to conceptualize the asymmetric results created by that temporal acceleration; the findings have shown that a technological investment period of one to three years may significantly shorten the decade long processes required for traditional accumulation of soft power. This finding adds the dimension of linguistic infrastructure to the soft power literature and carries the predictions in Fisher and colleagues' (2022) study of language technologies into the field of foreign policy. The realization of that acceleration potential, however, depends on the simultaneous mobilization of political will, institutional capacity and technological investment; our findings, by clearly setting out those preconditions, offer a realistic contribution to the literature. This realistic approach is also consistent with the findings of Altun's (2023) study of the digital diplomacy capacity of the Organization of Turkic States; it is emphasized that the effect of technological instruments is directly proportional to institutional preparedness.

The findings have revealed that language unity carries a marked mobilization potential among diaspora communities and that this potential extends the sphere of international influence of the Organization of Turkic States beyond national boundaries. This result coincides with and enriches the literatures on diaspora studies and transnational politics. Baser and colleagues' (2025) current study on diaspora politics shows that in the digital age diaspora-homeland relations transcend traditional patterns and create new forms of mobilization; our findings set out how those new forms are shaped by language unity. Kennedy's (2022) comprehensive study on diaspora mobilization has

shown that the communication channels between host countries and homelands directly determine diaspora effectiveness; our findings set out that a common language offers a fundamental infrastructure strengthening those channels. Baser and Féron's (2022) current study on diaspora diplomacy argues that digital communication instruments free diaspora communities from traditional geographical constraints and convert them into potential diplomatic actors; our findings show with concrete data how that conversion is facilitated by language unity. The concept of immense potential emphasized in the introduction pointed largely to that diaspora dynamic; the findings have confirmed that this potential, extending from the autonomous Turkic republics in the Russian Federation and other regions into Europe and to global diaspora networks, may be synchronized through a common language. Our findings at the same time show that significant obstacles stand in the way of the full activation of that potential; they draw attention in particular to the difficulties of meeting through a single linguistic strategy the heterogeneous needs of diaspora communities living in different host country contexts. Aggestam's (2023) study of diplomatic practices emphasizes that the effectiveness of transnational actors depends on their capacity to adapt to local context; our findings render concrete that requirement of local adaptation with respect to strategies of language unity. In this context the recognition of the pluralist structure of diaspora communities and the development of flexible policy instruments emerge as a strategic necessity.

The research findings have revealed the existence of a powerful interaction spiral, triggered by language unity, among digital communication, international visibility, perception management and soft power. This finding relates directly to current debates in the digital diplomacy literature. Hedling's (2025) study on digital diplomacy and strategic narratives has shown that digital environments open new channels of influence transcending the boundaries of traditional diplomatic communication and that the effectiveness of those channels depends on message coherence; our findings render concrete how that coherence may be secured at the linguistic level. Akıllı and Kim's (2024) study of the brand construction of the Organization of Turkic States has shown that forming a coherent institutional identity on digital platforms is decisive for success in strategic communication; language unity constitutes the fundamental infrastructure of that coherence. Goddard and Nexon's (2022) comprehensive study of narrative and discourse in international relations argues that strategic narratives directly shape global patterns of perception and that this shaping determines the international status of actors; our findings reveal that the Organization of Turkic States is able to attain a coherent position in that competition of narratives by virtue of language unity. Our findings at the same time lay bare the fragility of this digital interaction spiral: a linguistic rupture at any link, for example faulty translation or terminological inconsistency, weakens the effect of the entire mechanism. Mokry's (2022) study on the relationship between translation and diplomacy has shown with historical examples that translation errors in diplomatic communication may lead to unexpected crisis situations; our findings render that risk visible in the context of the Turkic world and emphasize the strategic importance of common terminology. Evaluated in this respect, language unity functions not merely as a communicative convenience but also as a security mechanism reducing the diplomatic risks of the digital age. This security function is of critical importance particularly in crisis periods and in situations requiring rapid decision making.

The findings have disclosed that language unity performs the function of providing ontological security for the Organization of Turkic States and consolidates the existential position of the organization in the international system. This finding coincides with the predictions of the theory of ontological security in international relations and carries that theory to the level of regional organizations. Pouliot's (2020) study of international practices has shown that the everyday diplomatic practices of actors continually reproduce the sense of ontological security; the use of a common language is a fundamental mechanism securing the coherence of those practices. Lerner and O'Loughlin's (2023) current study on ontological security and identity has shown that the

possession by collective actors of a coherent self-narrative concerning who they are directly affects their decision-making capacity in environments of uncertainty; our findings reveal that such a self-narrative becomes sustainable when constructed through common concepts. Adler-Nissen and Zarakol's (2021) comprehensive study of international status and recognition argues that actors struggle for recognition in the international system and that the symbolic dimension of that struggle is as important as the material one; our findings show that the collective identity constructed by the Organization of Turkic States through language unity constitutes a strategic resource in that struggle for recognition. The concepts of collective identity and imagined communities emphasized in the theoretical framework find their counterpart at the empirical level in these findings. The stability of the answer given to the question of who one is increases the coherence of the answers given to the question of what should be done; language unity thereby offers a cognitive framework securing coherence in the foreign policy preferences of the organization. This ontological dimension constitutes one of the fundamental justifications carrying language unity out of the status of a technical linguistic matter and into the ranks of strategic priorities. The concept of internal legitimacy emphasized in Hurd's (2021) study of legitimacy and international relations relates directly to this dynamic of ontological security; a common language is the fundamental carrier of internal legitimacy.

The research has revealed that language unity directly affects the accumulation of symbolic capital of the Organization of Turkic States and consolidates the recognition and prestige of the organization in the international domain. When related to the literature on the application of Bourdieu's field theory to international relations, this finding offers important theoretical implications. Prather's (2020) study on symbolic capital and international politics has shown that states and organizations compete in the international domain through symbolic resources as well as material ones; our findings reveal that language unity is a decisive instrument in that symbolic competition. This symbolic competition becomes concrete in the struggle for visibility and influence into which the Organization of Turkic States enters with other regional organizations in Eurasia. Guzzini and Leander's (2021) study on the relationship between power and discourse emphasizes that power relates not only to material capacities but also to the ability to produce meaning and to legitimize those meanings; our findings render concrete the constitutive role of language in that process of meaning production. It was determined in the public diplomacy outputs examined and in representations on international platforms that the use of a common language increases the level at which the organization is taken seriously. This finding shows that the capacity of the Organization of Turkic States to secure an accumulation of recognition and prestige on a global scale depends largely on linguistic standardization. Kornprobst's (2023) study on discourse and norms in international relations argues that the discursive coherence of actors directly determines their normative authority; our findings confirm that proposition in the context of the Turkic world. That normative authority is directly related to the capacity of the Organization of Turkic States for mediation and agenda setting in regional problems.

The findings demonstrate that language unity has ceased to be a passive cultural inheritance for the Organization of Turkic States and has been converted into an active source of geocultural power. This finding strongly supports at the empirical level the concept of geocultural power placed at the centre of the theoretical framework. Bachmann and colleagues' (2025) current study on the relationship between geopolitics and cultural power has shown that cultural resources may be converted into political power under appropriate conditions and that this conversion redefines the positions of actors in the regional order; our findings set out the catalytic role of language in that process of conversion. This catalytic role shows that language functions not merely as a transmitter of culture but also as a mechanism rendering political will concrete and mobilizing institutional capacity. Lake's (2021) comprehensive study of international order and hierarchy argues that regional orders are shaped not only by the distribution of material power but also by normative frameworks

and perceptions of legitimacy; our findings show that the Organization of Turkic States has acquired the capacity to shape that normative framework through language unity. Language functions in this process not merely as an instrument of communication but as an instrument of authority defining the norms and rules of the regional order. The findings reveal that the ability of the Organization of Turkic States to be a single voice depends directly on the institutionalization of that geocultural power. The conceptual framework constructed through a common language facilitates the approach of member states and observers to regional problems from similar perspectives and thereby converts the Organization of Turkic States into an actor with a say in debates over regional order. This transformation stands out as the most conspicuous strategic advantage distinguishing the Organization of Turkic States from other regional organizations. Rings and Rasinger's (2020) study of the relationship between language and power emphasizes that linguistic standardization both reflects and strengthens political integration; this reciprocal relationship is clearly observed in the case of the Organization of Turkic States.

The findings nonetheless clearly reveal that the effect of language unity is conditional and context dependent and does not produce an automatic or deterministic result. This finding assumes a cautionary function against excessively optimistic or deterministic interpretations in the literature. This caution reflects the epistemological honesty and the analytical balance of the research and renders visible the tension between normative expectations and empirical realities. Hurd's (2021) study on structure and agency in international relations emphasizes that structural conditions constrain but do not determine the preferences of actors; our findings show that language unity constitutes such a structural condition but that its conversion into foreign policy outputs depends on political will and institutional capacity. Mello and Ostermann's (2023) comprehensive study of foreign policy analysis argues that foreign policy decisions are multivariate and complex processes in which the determining power of a single factor remains limited; our findings support that pluralist approach and position language unity as a facilitating rather than a determining variable. It has been observed in particular that in technical policy fields, for example in customs legislation or energy policies, discursive convergence has not yet been fully reflected in operational coordination. This sectoral differentiation shows that the effect of language unity varies according to the policy field and that complementary mechanisms are needed in certain fields. Costa and Jørgensen's (2023) study of policy coordination in regional organizations emphasizes that the conversion of discursive alignment into operational alignment depends on institutional design; our findings reveal that the Organization of Turkic States must strengthen its institutional capacity in order to complete that transition. This need for institutional strengthening requires in particular the development of structural instruments such as specialized subcommittees, technical working groups and sectoral coordination mechanisms.

The findings have revealed that language unity increases the coordination capacity of the Organization of Turkic States in crisis periods and facilitates the production of a rapid response. When related to the debates in the literature on crisis management and security studies, this finding offers important theoretical implications. The strategic importance of communication infrastructure in crisis periods is widely accepted in the international security literature; the linguistic dimension of that infrastructure, however, has not been sufficiently emphasized. The literature on international crisis has consistently shown that the speed of communication and the clarity of messages in moments of crisis are critical variables determining the outcome; a common language offers a unique infrastructure optimizing both variables simultaneously. The examples of the coordination of information observed during the Karabakh War and of the organization of assistance experienced in natural disasters show the concrete operation of that infrastructure. The ability of decision makers in different countries to think through the same conceptual framework in crisis periods shortens response time and prevents the confusion that inconsistent messages may create. This dynamic demonstrates that language unity carries strategic value not only in periods of peace but also at critical

moments. Our findings at the same time reveal that coordination in those crisis periods does not yet operate at full capacity and that institutional mechanisms must be developed. The necessity of supporting linguistic proximity with operational protocols becomes evident particularly in situations requiring immediate decisions. This necessity requires the establishment of institutional mechanisms such as joint crisis management centres, standardized communication protocols and regular exercises.

The research findings confirm with concrete data the capacity of language to constitute reality as predicted by poststructuralist discourse theory. This theoretical perspective emphasized in the theoretical framework is strongly supported at the empirical level by the findings. Kornprobst's (2023) study on discourse and norm in international relations argues that discursive practices precede material reality and directly shape the ways in which actors comprehend the world; our findings set out how the discursive construction of the concept of the Turkic world shapes patterns of perception in the international system. This process of discursive construction renders concrete the conversion of the Turkic world from a geographical concept into a political reality and makes visible the ontological power of language. Evaluated from this perspective, language unity ceases to be a merely communicative instrument and is carried to an ontological plane constituting the existence and the meaning of the Turkic world in the international system. Rings and Rasinger's (2020) study of the relationship between language and identity has shown that collective identities are constructed through linguistic practices and that this process of construction requires continual reproduction; our findings reveal that the Organization of Turkic States is attempting to manage that process of reproduction deliberately. This theoretical position converts language unity from a static goal into a dynamic process and thereby enables policymakers to comprehend it as a strategic field requiring continual attention and investment. Ayres-Bennett and Bellamy's (2021) study of language planning emphasizes that linguistic interventions require a long term and continual commitment; this finding is of critical importance with respect to the sustainability of the language unity policies of the Organization of Turkic States.

The evaluation of the findings with respect to alternative explanations strengthens the epistemological soundness of the research. Several alternative explanations concerning the effect of language unity on foreign policy outputs may be conceived, and those explanations must be addressed critically. This critical evaluation preserves the analytical balance of the research and offers a pluralist understanding transcending one dimensional explanations. The first alternative explanation might maintain that the observed convergence arises not from language unity but from the already existing common interests of member states. Our findings show, however, that the existence of common interests does not automatically produce discursive convergence and that a common conceptual framework renders possible the joint expression of those interests. The second alternative explanation might maintain that regional hegemony compels other member states towards alignment. The documents examined reveal, however, that discursive alignment is not a unilateral imposition but a process of mutual negotiation; it is seen that member states participate actively in the formation of common terminology. This process of negotiation reflects the horizontal and pluralist structure of the Organization of Turkic States and weakens the thesis of hegemonic imposition. The third alternative explanation might maintain that institutional pressure shapes individual preferences and that language plays an instrumental role in that process. While partly valid, this explanation overlooks the fact that institutional pressure itself operates through linguistic practices. The critical evaluation of these alternative explanations supports the positioning of language unity as an independent explanatory variable.

The discussion of the methodological limitations of the research is important with respect to the generalizability and transferability of the findings. This discussion secures the epistemological transparency of the research and permits the evaluation of the findings within an appropriate framework. The first limitation is that the study has adopted a research design based on a single case;

the findings obtained from the case of the Organization of Turkic States cannot be generalized directly to other regional organizations characterized by linguistic affinity. In accordance with the logic of qualitative research, however, this study aims at analytical rather than statistical generalization; in other words, the theoretical framework developed concerning the function of language unity in foreign policy processes is of a character that may be tested and developed in different contexts. The second limitation is that the data sources remain largely confined to official documents and institutional discourses; direct access to the actual thought processes of decision makers has not been possible. This limitation shows that the findings remain at the discursive level and that the effect of language unity on cognitive processes is inferred indirectly. This limitation may be overcome in future research through the use of in-depth interviews and ethnographic methods. The third limitation is that the research covers a particular period of time and that long term effects cannot yet be observed; longer term monitoring studies are needed for the cumulative effects of language unity to emerge fully. The explicit statement of these limitations secures the evaluation of the findings within an appropriate framework.

Notwithstanding these limitations, the distinctive contributions of the research to the international relations literature and to Turkic world studies are evident. The first contribution is the development of a conceptual framework carrying language unity from a romantic discourse of kinship to an analytical account of power construction; this framework addresses the function of language in foreign policy processes in a measurable and testable manner. This conceptual framework carries Turkic world studies from normative discourse to analytical examination and thereby contributes to the academic maturation of the field. The second contribution is the addition of the dimension of linguistic infrastructure to the soft power literature; the role of language that remains implicit in Nye's classical conceptualization is set out explicitly and concretely through this study. The third contribution is the demonstration in the case of the Turkic world of the effect of linguistic homogeneity on coordination capacity in the regional organizations literature; a comparative perspective is offered with the multilingual structure of the European Union. The fourth contribution is the emphasis in the public diplomacy literature that message coherence must be secured not only at the level of content but also at the conceptual and terminological level. These contributions carry the research beyond an ordinary area study into a position touching on general international relations theory. Goddard and Nexon's (2022) discussion of the narrative turn in international relations and Adler-Nissen and Zarakol's (2021) framework of the politics of recognition constitute the fundamental reference points to which this research is conceptually connected. These theoretical connections enable the research to perform the function of an interdisciplinary bridge and integrate Turkic world studies with the mainstream of international relations theory.

The theoretical implications of the findings contribute directly to the debates on the relationship between language and power in the discipline of international relations. The research has set out with empirical data that language in international relations is not merely an instrument of communication but also a fundamental infrastructure of the production of power, of norm diffusion and of the construction of collective identity. This finding brings to the fore the linguistic dimension long neglected in international relations theory and enriches the conceptual repertoire of the discipline. This finding brings a new perspective to the tension between materialism and constructivism in international relations theory. Without denying the importance of material sources of power, it is seen that the effective mobilization of those resources requires a linguistic and conceptual infrastructure. Singh and colleagues' (2025) current study on language and communication in international relations has addressed at the conceptual level the tension between the instrumental and constitutive functions of language; our findings render that tension concrete in the case of the Organization of Turkic States and show that language performs both functions simultaneously. Language serves on the one hand the transmission of existing interests and

preferences; on the other it directly shapes how those interests and preferences are defined. This double function positions language unity as a variable that cannot be neglected in foreign policy studies.

The theoretical implications of the research strengthen the conceptual foundations of the concept of the multiplier effect. Set out in the introduction, this concept was developed in order to conceptualize the asymmetric results that would emerge were language unity to be accelerated through technological instruments; the findings support the empirical validity of that concept. The concept of the multiplier effect offers a distinctive contribution to the soft power literature and conceptualizes in measurable form the strategic value of language unity. The multiplier effect denotes that language unity produces exponentially increasing results not on its own but when combined with digital communication technologies, institutional capacity and political will. This concept offers a distinctive contribution to the soft power literature and extends Nye's classical framework with the dimension of linguistic infrastructure. Rynhold's (2021) study on the dynamic nature of soft power has emphasized that the production of attraction is not a static resource but a process requiring management; the concept of the multiplier effect renders visible the linguistic mechanisms accelerating and intensifying that process. The limits of this concept are equally evident, however: the multiplier effect may amplify not only positive but also negative results; linguistic inconsistencies or errors of communication may lead to the rapid diffusion of negative perceptions as well. This bidirectional potential makes the careful management of strategies of language unity imperative. That careful management requires the establishment of mechanisms of quality control, standards of coherence and systems of continual monitoring.

The findings offer an analytical framework consistent with but extending beyond the objectives set out in the Vision 2040 documents of the Organization of Turkic States. While language unity is mostly framed in official documents as a cultural objective, our findings make evident the strategic and operational dimensions of that objective. This clarification permits policymakers to relate language unity to concrete performance indicators and budget allocations. Akin's (2025) study of the institutional development of the Organization of Turkic States has emphasized that the realization of the organization's 2040 objectives requires a comprehensive road map; our findings reveal that language unity should occupy a central position in that road map. Uzun and Kaya's (2023) study of Turkic world integration has argued that economic and political integration depends on cultural infrastructure; our findings render concrete that this cultural infrastructure is at its core of a linguistic character. Evaluated from this perspective, policies of language unity should be treated not as a field falling within the responsibility of ministries of education and culture alone but as an integrated strategy encompassing the fields of foreign affairs, the economy and security as well. Kocatepe's (2024) study of the regional role of the Organization of Turkic States has emphasized that the potential of the organization remains limited by its institutional capacity; our findings show that language unity is a fundamental component of that institutional capacity. This integrated approach requires the securing of intersectoral mechanisms of coordination and of high level political commitments.

The applied implications the research offers to policymakers provide a framework for converting the findings into concrete strategies. The first implication is that policies of language unity should be addressed within an integrated strategy targeting long term accumulation of effect through short term technological investment. This integrated strategy should include mechanisms of resource allocation, performance measurement and continual evaluation. Artificial intelligence assisted translation engines, digital learning platforms and joint content production tools carry the potential to transform radically the intergenerational time horizon of traditional language planning. The second implication is the necessity of relating the objectives of language unity to clear areas of responsibility, budget allocations and measurable indicators. An approach focused on concrete outputs rather than abstract objectives will render possible the effective use of resources and the monitoring of progress.

The third implication is the determination of public diplomacy, education and cultural programmes as the priority fields in which language unity is converted into power. These fields function as incubation areas in which language unity produces concrete outputs and in which its effect can be observed in a relatively short period. McKercher's (2022) study of diplomacy and resource allocation has emphasized that reflecting strategic priorities in budget decisions is imperative for policy coherence; our findings support the necessity for language unity to figure among those strategic priorities. This prioritization will secure the institutionalization and the sustainability of policies of language unity.

The findings also clearly reveal that policies of language unity must be integrated into diaspora strategies. The process of technological acceleration carries the potential to mobilize rapidly the dormant potential of diaspora communities and thereby to create a considerable multiplier effect in the global influence capacity of the Organization of Turkic States. This mobilization potential requires that diaspora communities be evaluated not merely as cultural actors but also as diplomatic and economic resources. Baser and colleagues' (2025) current study of diaspora politics has shown that the relations of diaspora communities with their homelands have been radically transformed by digital technologies; our findings offer concrete proposals concerning how that transformation may be managed through strategies of language unity. A common language functions as a digital cement connecting diaspora communities living in different host countries to one another and to the homeland. The effectiveness of that connection, however, depends on the recognition of the heterogeneous needs of diaspora communities and on the development of a capacity for adaptation to local contexts. Instead of a uniform language policy, a flexible and adaptable approach should be adopted. This approach should preserve the fundamental conceptual framework while providing the flexibility to respond to the specific needs of diaspora communities in different contexts. Sahakyan's (2024) study of regional identity and language policy has emphasized that homogeneous language policies may encounter unexpected resistance; our findings render that risk visible in the context of the Turkic world and assume a cautionary function. This caution requires that policymakers design inclusive and participatory processes and give ear to the voices of local stakeholders.

The research findings also make evident productive directions of research for future studies. The first direction is the comparative examination of the effect of language unity on foreign policy outputs; other regional organizations characterized by linguistic affinity, structures such as the Arab League or the Ibero-American Summit, offer distinctive laboratories for comparative studies with the Organization of Turkic States. These comparative studies will permit the distinction of the universal dimensions of the effect of language unity from its context specific conditions. The second direction is the tracing of the long term effects of language unity through longitudinal studies; the present research covers a particular period of time, and monitoring periods of a decade or longer are required for the cumulative effects to emerge fully. This longitudinal perspective will illuminate the intergenerational transmission of language unity and its place in institutional memory. The third direction is the examination of processes of language unity at the micro level, through the cognitive processes and discursive practices of decision makers; in-depth interviews and ethnographic methods will render visible the dynamics beyond official documents. Mello and Ostermann's (2023) study of foreign policy analysis proposes a multi-level analysis of decision-making processes; future research may realize that proposal from the perspective of language unity. This multi-level analysis will illuminate the interaction between macro structural conditions and micro processes of decision making.

A fourth direction for future research is the systematic evaluation of the effect of technological acceleration on processes of language unity. The contribution of artificial intelligence assisted translation engines, large language models and digital learning platforms to the objectives of language unity constitutes a field of research not yet sufficiently addressed in the literature. This field of research permits the application of new interdisciplinary approaches such as the digital

humanities and computational social science. Fisher and colleagues' (2022) study of language technologies has shown that these technologies carry the potential to transform radically language policies; future research may trace the concrete results of that potential in the context of the Turkic world. A fifth direction is the examination of the economic dimensions of language unity; the effect of a common language on trade volume, investment flows and labour mobility may be investigated through quantitative methods. Gazzola and colleagues' (2024) study on the economics of language policy offers advanced methodological instruments for measuring the effect of linguistic factors on economic outputs; those instruments may be adapted to the context of the Organization of Turkic States. These directions of research will extend the conceptual field opened by the present study and will illuminate more comprehensively the multidimensional effects of language unity. As a sixth direction, the examination of the security dimensions of language unity also constitutes an important field of research; the contribution of a common language to security cooperation, intelligence sharing and processes of crisis management should be investigated in detail.

The findings carry the potential to establish productive dialogues not only with the discipline of international relations but also with neighbouring disciplines such as linguistics, communication studies and political psychology. This interdisciplinary dialogue offers an indispensable approach for comprehending the multidimensional nature of language unity. The linguistics literature offers a rich conceptual repertoire concerning processes of language planning and standardization; that repertoire, however, has not been sufficiently used in the context of international relations. Ayres-Bennett and Bellamy's (2021) comprehensive study of language policy and planning has shown with historical examples the effect of linguistic interventions on social transformation; our findings set out the reflections of those interventions at the international level. The communication studies literature offers advanced theoretical instruments on matters of strategic communication and perception management; those instruments may be used to deepen the public diplomacy dimension of language unity. Snow and Cull's (2020) anthology of public diplomacy and soft power has shown how communication theories may be applied to foreign policy analysis; the present research strengthens that interdisciplinary bridge from the perspective of language unity. The political psychology literature, for its part, offers valuable insights on matters of collective identity, group belonging and ontological security; those insights may illuminate the cognitive and emotional dimensions of language unity. These interdisciplinary openings will increase the conceptual richness of the research and render possible a more holistic comprehension of the multi-layered nature of language unity. This holistic comprehension emphasizes that language unity is not merely a technical policy field but a fundamental dimension of social and political transformation.

At this point in the discussion the position of the research within the general framework should be clarified. The present study carries the claim of removing Turkic world research from the status of an inward looking area study and of integrating it with the mainstream of international relations theory. This claim of integration constitutes the foundation of the disciplinary contribution of the research and makes evident the academic value of the study. This claim requires that the findings be evaluated not only in the context of the Organization of Turkic States but also with respect to the general relationship among language, power and institutions. Goddard and Nexon's (2022) discussion of the narrative turn in international relations has shown how actors construct their positions in the international system through strategic narratives; the present research adds to that discussion the constitutive role of language unity in narrative production. Adler-Nissen and Zarakol's (2021) framework of the politics of recognition and status has illuminated the symbolic dimensions of the struggle of actors for international recognition; our findings render concrete the strategic function of language unity in that struggle. These theoretical connections convert the research from a regional monograph into a study offering a disciplinary contribution. Hurd's (2021) discussion of structure and agency in international relations has conceptualized the interaction between structural conditions and the preferences of actors; the present research positions language unity as a specific

structural condition shaping that interaction. This positioning reveals that the research offers a distinctive contribution at both the empirical and the theoretical level.

The general evaluation of the discussion section reveals that the comparative interpretation of the findings against the literature strengthens the claims of the research. That language unity provides message coherence in the public diplomacy outputs of the Organization of Turkic States, that it creates convergence in foreign policy discourse, that it functions as a cumulative infrastructure in the production of soft power and that it carries a mobilization potential among diaspora communities have been consistently supported by both the national and the international literature. This support secures the empirical validity and the theoretical soundness of the research. At the same time it has been critically set out that these effects possess a conditional, context dependent and sectorally differentiated nature. Poststructuralist discourse theory, the constructivist identity approach, the concept of soft power and the framework of geocultural power have been related to the findings at the empirical level and theoretical integrity has thereby been secured. The critical evaluation of alternative explanations, the honest discussion of methodological limitations and the clarification of the distinctive contributions of the research have strengthened the epistemological soundness of the discussion. The directions for future research and the interdisciplinary openings have offered concrete proposals for the extension of the conceptual field opened by the present study. This comprehensive discussion sets out holistically the theoretical and applied implications of the findings and thereby prepares a sound ground for the conclusion and recommendations section.

The theoretical and empirical evidence set out throughout the discussion definitively confirms that language unity functions as a strategic transformative mechanism in the context of the Organization of Turkic States. This confirmation shows that the fundamental claim of the research rests on strong empirical and theoretical foundations. The principal research question set out in the introduction asked through which causal processes language unity contributes to the production of international influence and soft power; the discussion section has offered a multi-layered and integrated answer to that question. Language unity shapes foreign policy outputs through interconnected intermediate mechanisms such as narrative coherence, normative alignment, perception management, public diplomacy effectiveness, diaspora mobilization and coordination in crisis periods. Each of these mechanisms has been evaluated comparatively against the national and international literature and their theoretical foundations have been strengthened. The capacity of language to constitute reality predicted by poststructuralist discourse theory, the conversion of cultural resources into political power advanced by the concept of geocultural power and the dynamics of the production of attraction emphasized by the soft power literature have in particular been supported with concrete data in the case of the Turkic world. This theoretical integration carries the research beyond a descriptive area study into a position offering a distinctive contribution to international relations theory.

The central hypothesis of the research was that, were language unity to be accelerated through technological instruments, it would create an asymmetric multiplier effect in the foreign policy capacity of the Organization of Turkic States. The evidence presented in the discussion section reveals that this hypothesis is largely supported. This support confirms both the conceptual validity and the empirical testability of the hypothesis. It has been seen that a technological investment period of one to three years may significantly shorten the decade long processes required for the traditional accumulation of soft power, and that digital communication instruments, artificial intelligence assisted translation engines and joint content production platforms render that acceleration possible. The discussion has at the same time emphasized that the realization of the hypothesis is conditional: political will, institutional capacity and technological investment must be mobilized simultaneously. It has moreover been determined that the effect of language unity displays sectoral differentiation and that discursive convergence has not yet been reflected equally in technical policy fields. The explicit setting out of this relationship of conditionality protects the research from deterministic

interpretations and offers a realistic analytical framework. The concept of the multiplier effect has thus been positioned as a balanced conceptualization encompassing both the potential and the limitations. This balanced positioning secures the testability and the developability of the concept in different contexts.

The final synthesis of the discussion positions language unity as the fundamental catalyst activating the immense potential of the Turkic world. The concept of immense potential emphasized in the introduction pointed to a multi-layered structure formed by the five member states of the Organization of Turkic States, the actors holding observer status, the autonomous Turkic republics and the global diaspora networks; the discussion has demonstrated that this potential can be converted into a single and powerful voice only when synchronized through a common language of communication and conceptual unity. This demonstration strongly supports the fundamental claim of the research and renders concrete its strategic implications. This transformation gives concrete form to the transition from a romantic discourse of kinship to an analytical account of power construction. Language unity should no longer be conceived as a merely cultural aspiration but as a capacity that produces measurable policy effects, whose return on investment can be calculated and which can be managed strategically. This conceptual transformation offers a new perspective both to the academic literature and to policymakers and integrates Turkic world studies with the mainstream of international relations theory by releasing them from disciplinary isolation. Bachmann and colleagues' (2025) conceptualization of geocultural power, Goddard and Nexon's (2022) narrative approach and Chitty and colleagues' (2023) soft power framework constitute the theoretical supports of that integration.

In conclusion, the discussion section has set out comprehensively how language unity transforms the foreign policy capacity of the Organization of Turkic States by integrating the empirical findings of the research with the theoretical framework. This comprehensive exposition reflects the analytical depth and the integrity of the research. The comparative interpretation of the findings against the national and international literature has shown that the claims of the research are both supported and critically tested. The theoretical implications, the applied recommendations, the methodological limitations and the directions for future research have constituted the multidimensional structure of the discussion. The functions of language unity in providing ontological security, in accumulating symbolic capital, in increasing coordination capacity in crisis periods and in grounding long term structural transformation have been supported with concrete data. At the same time it has been honestly set out that these effects possess a conditional, context dependent nature requiring complementary investment. This comprehensive discussion prepares a sound ground for the conclusion and recommendations section that follows and offers the conceptual infrastructure necessary for the holistic evaluation of the research and for its forward looking strategic proposals. The discussion section thereby performs the function of an intellectual bridge between the findings and the conclusion and secures the analytical integrity of the research. This bridging function secures the structural coherence of the article and the uninterrupted flow of its argument.

Conclusion and Recommendations

This research has aimed to analyse within a multi-layered framework how language unity in the Turkic world contributes to the production of international influence and soft power through the Organization of Turkic States. To this end the research has addressed the constitutive role of language in international relations not merely as an instrument of communication but as a structural component of the production of power (Pouliot, 2020). The principal research question set out in the introduction asked whether language unity is merely a supportive and symbolic element in the field of foreign policy or whether it carries an independent capacity for the production of power. The evidence presented in the findings and discussion sections offers a definite and comprehensive answer to that

question: in the context of the Organization of Turkic States, language unity has ceased to be a passive cultural inheritance and functions as a strategic transformative mechanism directly shaping foreign policy outputs through interconnected mechanisms such as narrative coherence, normative alignment, perception management and public diplomacy effectiveness. This transformative function coincides with the fundamental assumptions of the poststructuralist epistemology maintaining that language does not merely reflect existing reality but also constructs social and political reality (Lerner & O'Loughlin, 2023). This result confirms at the empirical level the fundamental assumptions of poststructuralist discourse theory, which holds that language in international relations is not merely an instrument of communication but a constitutive component of the production of power (Goddard & Nexon, 2022; Kornprobst, 2023). The central hypothesis of the research was that, were language unity to be accelerated through technological instruments, it would create an asymmetric multiplier effect in the foreign policy capacity of the Organization of Turkic States; the findings obtained largely support that hypothesis. The support of the hypothesis at this level secures both the conceptual validity and the empirical testability of the research. The study has therefore removed language unity from a romantic discourse of kinship and converted it into a capacity that produces measurable policy effects and can be managed strategically.

The distinctive contributions of the research to the international relations literature and to Turkic world studies are multidimensional. These contributions become concrete at the theoretical, empirical and methodological levels and carry the research beyond an ordinary regional monograph into a distinctive position at the disciplinary level. The first contribution is the presentation of an integrated analytical model carrying language unity out of classical linguistic boundaries and into the conceptual framework of international relations theory. By combining poststructuralist discourse theory, the constructivist identity approach, the concept of soft power and the framework of geocultural power in the phenomenon of language unity, this model addresses the function of language in foreign policy processes in a measurable and testable manner (Bachmann et al., 2025; Chitty et al., 2023). This integration brings different theoretical traditions together in dialogue and increases the explanatory power of the conceptual toolkit (Rings & Rasinger, 2020). The second contribution is the explicit and concrete setting out of the dimension of linguistic infrastructure that remains implicit in Nye's classical conceptualization of soft power; the findings have demonstrated that the production of attraction by soft power cannot operate effectively without the common narratives and shared conceptual frameworks fixed through language. This demonstration extends the conceptual boundaries of the soft power literature and renders visible the neglected role of language in that field (Montrul & Polinsky, 2021). The third contribution is the demonstration in the case of the Turkic world of the effect of linguistic homogeneity on coordination capacity in the regional organizations literature; compared with the difficulties of coordination created by the multilingual structure of the European Union, the potential of linguistic kinship of the Organization of Turkic States emerges as a distinctive advantage (Mello & Ostermann, 2023). The fourth contribution is the emphasis in the public diplomacy literature that message coherence must be secured not only at the level of content but also at the conceptual and terminological level; the communication regime established through common words and common concepts guarantees that messages are received coherently by target audiences (Snow & Cull, 2020; Altun, 2023). These contributions carry the research beyond an ordinary area study into an interdisciplinary position touching on general international relations theory.

The theoretical implications of the findings contribute directly to the debates on the relationship between language and power in the discipline of international relations. This contribution is important with respect to the testing and concretization of abstract theoretical assumptions with empirical data; the bridge between theory and practice is thereby strengthened. The capacity of language to constitute reality predicted by poststructuralist discourse theory has been concretely observed in the discursive productions of the Organization of Turkic States; a common

language does not merely describe existing reality but also functions as an instrument of authority defining the norms and rules of the regional order (Guzzini & Leander, 2021; Lake, 2021). This function of authority reveals that language possesses not merely a communicative but also a performative and constitutive power (Singh et al., 2025). The processes of formation of collective identity emphasized by the constructivist identity approach are accelerated and consolidated through common linguistic frameworks; the concept of the Turkic world, redefined through shared words and maxims, facilitates the transition from fragmented national identities to an integrated geocultural identity (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). The concept of soft power has been enriched through this research with the dimension of linguistic infrastructure; the findings have shown that the sustainability of the production of attraction depends on the continuity of perception secured through common narratives and shared conceptual maps (Bially Mattern, 2022). This continuity of perception constitutes the fundamental condition of the cumulative accumulation and the long term effect of soft power (Sundqvist & Jerdén, 2024). The framework of geocultural power, finally, has illuminated the processes of conversion of cultural resources into political power; language unity has been positioned as the fundamental catalyst converting the historical and cultural inheritance of the Turkic world from a passive past into an active strategic asset. These theoretical connections reveal that the research offers a distinctive contribution at both the empirical and the conceptual level and carry Turkic world studies from normative discourse to analytical examination.

The empirical findings of the research have revealed that language unity produces effect in the foreign policy capacity of the Organization of Turkic States through four fundamental mechanisms. The identification of these mechanisms converts the function of language unity in foreign policy processes from an abstract claim into concrete and traceable causal processes. The first mechanism, narrative coherence, secures that the public diplomacy messages of the organization are fixed through common concepts and terminology and are conveyed coherently; this coherence creates continuity of perception among target audiences and thereby renders possible the cumulative accumulation of soft power (Cull, 2024; Hedling, 2024). The securing of narrative coherence is of critical importance particularly with respect to overcoming the risks created by message fragmentation in the digital age (Vadrot & Ruiz Rodríguez, 2022). The second mechanism, normative alignment, facilitates the formation among member countries of a common perception of threat, a common definition of interest and a common framework of values; the discursive convergence observed in particular on strategic matters such as regional stability, energy security and transport corridors strengthens the cognitive foundations of foreign policy coordination (Costa & Jørgensen, 2023; Hurd, 2021). The strengthening of those cognitive foundations renders possible rapid and coordinated decision making in crisis periods and increases the reactive capacity of the organization (Rynhold, 2021). The third mechanism, perception management, secures that the Organization of Turkic States is perceived in the international system as an integrated bloc of power rather than as a fragmented structure; the capacity for a single and powerful voice renders possible a rapid and coordinated response by the organization in crisis periods (Mello & Ostermann, 2023). The fourth mechanism, diaspora mobilization, carries the potential to convert that demographic power into a strategic lobbying capacity by establishing a common language of communication among Turkic communities dispersed on a global scale (Kennedy, 2022; Baser et al., 2025). The realization of that potential requires the strengthening of diaspora organizations and the dissemination of digital infrastructure (Roig-Sanz, 2025). Each of these mechanisms sets out the specific causal processes through which language unity shapes foreign policy outputs and thereby offers a multi-layered and integrated answer to the research question.

The testing of the central hypothesis of the research has largely confirmed the potential of language unity to create a multiplier effect in the foreign policy capacity of the Organization of Turkic States. This confirmation secures both the conceptual consistency and the empirical validity of the hypothesis and consolidates the scientific credibility of the research. It has been seen that a

technological investment period of one to three years may significantly shorten the decade long processes required for the traditional accumulation of soft power, and that digital communication instruments, artificial intelligence assisted translation engines and joint content production platforms render that acceleration possible (Stockwell & Wang, 2025). This potential for technological acceleration emerges as the fundamental differentiating element separating language unity from traditional cultural policies (Martill & Mesarovich, 2024). The findings have at the same time revealed that this multiplier effect possesses a conditional nature: political will, institutional capacity and technological investment must be mobilized simultaneously. The absence of any one of these conditions may prevent or delay the realization of the multiplier effect; a holistic approach is therefore imperative (McLarren, 2025). It has been determined that the effect of language unity displays sectoral differentiation, producing rapid results in soft fields such as culture, education and public diplomacy while remaining at the discursive level in technical fields such as security and economic integration. The explicit setting out of this relationship of conditionality protects the research from deterministic interpretations and offers a realistic analytical framework. The concept of the multiplier effect has thus been positioned as a balanced conceptualization encompassing both the potential and the limitations; this balanced positioning secures the testability and the developability of the concept in different contexts.

The findings of the research offer concrete and applicable recommendations for policymakers. These recommendations carry critical importance with respect to the conversion of academic knowledge into practical application and render concrete the social and political impact of the research. The first recommendation is that language unity be raised to the upper ranks in the hierarchy of strategic priorities of the Organization of Turkic States; in the existing institutional structure language unity is mostly treated as a subheading of the fields of culture and education, whereas the findings reveal that language is a constitutive precondition of foreign policy coordination (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). This elevation of priority requires that language unity be conceived not as a project of cultural nostalgia but as an exercise in strategic capacity building (Erendor, 2023). This elevation of priority is not merely a discursive change of emphasis; it requires concrete reflections at the level of budget allocation, institutional organization and human resource planning. The second recommendation is the integration of policies of language unity with technological infrastructure; artificial intelligence assisted translation engines, common digital dictionaries and simultaneous communication platforms carry the potential to accelerate linguistic convergence within a period of one to three years (Stockwell & Wang, 2025). These technological investments may dramatically shorten the decade long time frames of classical language policies and produce rapid results. The third recommendation is that language unity initiatives be conducted in coordination with public diplomacy strategies; the communication regime established through common words and concepts may asymmetrically strengthen the global visibility of the organization by increasing message coherence on digital platforms (Cull, 2024; Altun, 2023). This coordination will convert language unity from a set of fragmented initiatives into an integrated strategic programme (Akıllı & Kim, 2024).

The recommendations concerning technological infrastructure are of critical importance for the realization of language unity at the operational level. These recommendations offer policymakers an applicable road map by determining concrete fields of investment and their order of priority. First, a common terminology database must be established within the Organization of Turkic States; this database will guarantee conceptual coherence across a broad spectrum extending from diplomatic texts to public diplomacy content and from academic publications to media production (Gazzola et al., 2024). This database will at the same time function as training data for artificial intelligence assisted translation systems and will increase the effectiveness of the technological infrastructure (Yüksel, 2024). Second, the development of artificial intelligence assisted real time translation systems and their integration into the institutional infrastructures of member countries is

recommended; these systems will minimize communicative friction particularly during summit meetings, crisis periods and multilateral negotiations (Mello & Ostermann, 2023). Third, the diffusion of a common language to the social base through digital education platforms should be targeted; by addressing not only diplomatic elites but broad publics and especially younger generations, these platforms will secure the sustainability of language unity (Hatoss, 2024). The targeting of younger generations strengthens the long term structural transformation potential of language unity and secures intergenerational continuity. Fourth, the establishment of joint content production platforms is recommended; by facilitating coordinated content production among the media institutions, think tanks and academic circles of member countries, these platforms will cause the single and powerful voice of the Turkic world to resonate on a global scale (Hedling, 2024). These technological investments will remove language unity from the status of a nostalgic project of heritage preservation and convert it into a strategic initiative in the nature of an investment in the future.

The perspective of multi-actor governance is of decisive importance with respect to the effectiveness of policies of language unity. This perspective requires that language unity be conceived not merely as an interstate initiative but as a project of social transformation. The immense potential of the Organization of Turkic States encompasses a broad ecosystem of interaction including not only state representatives and diplomats but also universities, think tanks, technology companies, civil society organizations and diaspora communities (Costa & Jørgensen, 2023). The effective mobilization of that ecosystem will secure the social legitimacy and the sustainability of language unity (Schiavon et al., 2026). This multi-layered structure must be taken into account in the design and implementation of policies of language unity; otherwise the common language will face the risk of becoming the jargon of a narrow bureaucratic elite and of becoming detached from the social base. Academic networks must assume a leading role in the development and legitimation of common concepts on scientific foundations; joint research projects, academic exchange programmes and multilingual publication initiatives will strengthen the intellectual infrastructure of language unity (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). The effective mobilization of diaspora civil society organizations in the dissemination of a common language in host countries and in lobbying activities is recommended; that mobilization will asymmetrically increase the global influence capacity of the Turkic world (Kennedy, 2022; Baser et al., 2025). The private sector, and technology companies in particular, must be positioned as strategic partners in the development of the infrastructure of language unity; public-private partnerships will secure the acceleration and the sustainability of technological investment. These partnerships will at the same time secure the economic sustainability of language unity initiatives. This strategy of diffusion to the base will remove language unity from the status of a state project imposed from above and render possible its evolution into an organic and sustainable social transformation.

The limitations of the research must be stated explicitly with respect to the evaluation of the findings within an appropriate framework. The honest setting out of these limitations consolidates the epistemological transparency and the scientific credibility of the research and prevents the exaggerated interpretation of the findings. The first limitation is that the study proceeds through a single case and does not include a comparative case analysis; the specific conditions of the Organization of Turkic States restrict the direct generalizability of the findings to other regional organizations (Sahakyan, 2024). In accordance with the logic of qualitative research, however, this study aims at analytical rather than statistical generalization; the theoretical framework developed concerning the function of language unity in foreign policy processes is of a character that may be tested and developed in different contexts. This approach of analytical generalization reveals the potential of single case studies for theoretical contribution (Mello & Ostermann, 2023). The second limitation is that the data sources remain largely confined to official documents and institutional discourses; direct access to the actual thought processes and cognitive maps of decision makers has

not been possible (Kornprobst, 2023). This limitation shows that the findings remain at the discursive level and that the effect of language unity on cognitive processes is inferred indirectly. This limitation may be overcome in future research through the use of in-depth interviews and techniques of cognitive mapping. The third limitation is that the research covers a particular period of time and that long term effects cannot yet be observed; the relative novelty of the institutional development of the Organization of Turkic States requires longer term monitoring studies for the cumulative effects of language unity to emerge fully (Hurd, 2021). The fourth limitation is the inability to examine comprehensively the immediate results of practices in the field and of linguistic change at the popular base; this circumstance is directly related to the fact that the organization is still at the stage of transition from potential to kinetic power. The honest setting out of these limitations increases the epistemological credibility of the research and secures the interpretation of the findings at the appropriate scale.

A concrete and applicable agenda is offered for future research. This agenda offers concrete pathways towards the extension and deepening of the conceptual field opened by the present study and contributes to the academic maturation of the field. The first direction comprises studies focused on measuring the effects of technological acceleration on language unity; with the entry into operation of artificial intelligence translation systems, digital platforms and common databases, the speed and depth of discursive convergence will become traceable through quantitative methods (Stockwell & Wang, 2025). This quantitative tracing will facilitate policy evaluation by setting out the effects of language unity through objective indicators. The second direction comprises field studies examining how diaspora communities and autonomous republics are mobilized through a common language; using in-depth interviews and ethnographic methods, the reflections of language unity at the social base may be observed directly (Kennedy, 2022; Baser et al., 2025). The third direction comprises comparative studies of regional organizations; the multilingual structure of the European Union, the linguistic diversity of the African Union and the common language experience of the Arab League may be examined comparatively alongside the case of the Organization of Turkic States (Mello & Ostermann, 2023). These comparative studies may uncover generalizable patterns concerning the effect of linguistic homogeneity on coordination capacity. The fourth direction comprises event analyses examining the effect of language unity in crisis periods; how a common language affects coordination capacity at critical moments such as the Karabakh War, the events in Kazakhstan and natural disasters may be investigated in depth (Costa & Jørgensen, 2023). The fifth direction is the measurement, through the use of big data analysis and sentiment analysis methods, of how far the single voice created by language unity resonates in global media; digital footprint analysis may set out the discursive influence of the Turkic world through objective indicators (Hedling, 2024). A sixth and particularly productive direction comprises mixed methods research; the conceptual categories and causal mechanisms produced by this study may be converted into a quantitative measurement framework, and an explanatory sequential design integrating the qualitative findings obtained from the content analysis of discourse data with data on trade volume, student mobility and digital interaction would establish the effect of language unity far more precisely (Creswell & Plano Clark, 2021; Toraman, 2021; Özen, 2016). This research agenda offers concrete pathways towards the extension and deepening of the conceptual field opened by the present study.

Interdisciplinary openings offer important opportunities for the extension and deepening of the conceptual framework of the present research. These openings appear imperative with respect to comprehending the multidimensional nature of the phenomenon of language unity and to benefiting from the accumulation of different traditions of knowledge. The discipline of international relations has traditionally treated language as a given background condition and has not sufficiently problematized the constitutive role of linguistic dynamics in relations of power; by establishing a bridge between linguistics and international relations, this study contributes to remedying that

deficiency (Gazzola et al., 2024; Mokry, 2022). This bridge enriches the conceptual toolkit of both disciplines and strengthens interdisciplinary dialogue. Integration with the political psychology literature will render possible a deeper analysis of the effects of language unity on cognitive processes; how common conceptual maps shape the threat perceptions and interest definitions of decision makers may be tested through experimental methods (Kornprobst, 2023). The perspective of communication studies may illuminate how the discursive dynamics on digital platforms and algorithm based content distribution affect processes of language unity; methods of social media analysis and network analysis may map the digital footprint of the Turkic world (Hedling, 2024). This mapping is of critical importance with respect to comprehending the new dynamics of language unity in the digital age. The political economy approach may examine the interaction of language unity with processes of economic integration and the effects of a common language on trade, investment and labour mobility (Uzun & Kaya, 2023). The perspective of historiography, finally, may enrich the historical context of contemporary efforts at integration by analysing in depth the historical origins and the ruptures of linguistic commonality in the Turkic world. These interdisciplinary openings appear imperative with respect to comprehending the multidimensional nature of the phenomenon of language unity and to benefiting from the accumulation of different traditions of knowledge.

The theoretical framework set out by the research offers a distinctive contribution to the debates on language and power in the international relations literature. This contribution is important with respect to the testing of abstract theoretical assumptions with concrete empirical data and to the development of conceptual instruments at the universal level through a regional case. The fundamental assumptions of poststructuralist discourse theory have been tested and supported at the empirical level in the case of the Organization of Turkic States; it has been set out with concrete data that language does not merely describe existing reality but also carries the capacity to construct and transform that reality (Goddard & Nexon, 2022). This contribution is important with respect to carrying poststructuralist theory from the abstract plane to empirical application. The concept of soft power has been enriched through this research with the dimension of linguistic infrastructure; the role of language that remains implicit in Nye's original conceptualization has been set out explicitly and concretely and the explanatory power of the concept has thereby been increased (Chitty et al., 2023). This enrichment extends the conceptual boundaries of the soft power literature and renders visible the neglected role of language in that field. The concept of geocultural power has been used functionally in this research in order to illuminate the processes of conversion of cultural resources into political power; how the historical and linguistic inheritance of the Turkic world may be converted into a strategic asset has been conceptualized through that concept (Bachmann et al., 2025; Lake, 2021). The regional organizations literature has gained a new perspective concerning the effect of linguistic homogeneity on coordination capacity; the case of the Organization of Turkic States shows how linguistic kinship may constitute an advantage in processes of regional integration (Mello & Ostermann, 2023). These theoretical contributions carry the research beyond a descriptive area study into a distinctive position at the disciplinary level.

Evaluated in terms of strategic vision, language unity is of decisive importance for the positioning of the Turkic world in the twenty-first century. This strategic vision addresses language unity from the perspective of long term structural transformation rather than of short term political gains. In the present conjuncture, in which the global order is evolving towards a multipolar structure and regional centres of power are gaining importance, the realization of the potential possessed by the Organization of Turkic States will be to the benefit not only of member countries but of the global system as well (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). The realization of that potential will directly affect the geopolitical balance of Eurasia and the architecture of global governance. The activation of that potential requires the synchronization of dispersed national capacities through a common language and conceptual framework; language unity is the indispensable precondition of that synchronization.

Viewed from a long term perspective, the linguistic investments realized today will shape the strategic culture and the foreign policy reflexes of future generations; language unity conducted through educational curricula, media content and academic exchange programmes will shape not only today's diplomats but also tomorrow's decision makers (Gazzola et al., 2024; Hatoss, 2024). For this reason language unity should be addressed from the perspective of long term structural transformation rather than of short term political gains. The ability of the Turkic world to have a say in the global system depends on its ability to produce an integrated collective voice instead of fragmented national voices; a common language is the fundamental carrier of that integrated voice (Guzzini & Leander, 2021). That integrated voice will increase the bargaining power of the Turkic world in international negotiations and its capacity to set the global agenda. This strategic vision removes language unity from the status of a nostalgic longing for the past and positions it as an investment oriented towards the future.

Ethical dimensions and a value based approach must not be neglected in the design and implementation of policies of language unity. This ethical framework positions language unity not merely as a strategic instrument but also as a value based and principled initiative. Language unity initiatives must respect the linguistic diversity and the cultural distinctiveness of member countries; instead of a homogenizing imposition they must adopt an approach that enriches by preserving pluralism (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). This pluralist approach strengthens the social legitimacy of language unity and reduces possible resistance (Albaugh et al., 2024). Within this framework the common language must be designed not as a superordinate language replacing national languages but as a complementary layer of communication increasing mutual intelligibility. The principle of inclusiveness requires that policies of language unity target not only elites but broad publics; the digital divide, educational inequalities and economic differences may constitute obstacles to the diffusion of language unity to the social base (Stockwell & Wang, 2025). Overcoming those obstacles requires inclusive policies and targeted interventions. Transparency and accountability are imperative with respect to the legitimacy of processes of language unity; the openness of decision-making processes to democratic participation will strengthen social ownership. That democratic participation reduces the risk that language unity may be perceived as an imposition from above and renders possible an organic social transformation. The perspective of sustainability requires the prior evaluation of the long term effects and the possible adverse consequences of investments in language unity; the principles of environmental, social and cultural sustainability must be taken into account in policy design. This ethical framework positions language unity not merely as a strategic instrument but also as a value based initiative.

The general evaluation of the research definitively reveals that language unity carries a transformative potential in the foreign policy capacity of the Organization of Turkic States. This definiteness arises both from the theoretical consistency of the research and from the strength of the empirical evidence. The fundamental question set out in the introduction asked through which causal processes language unity contributes to the production of international influence and soft power; that question has been comprehensively answered through the mechanisms of narrative coherence, normative alignment, perception management and diaspora mobilization. The central hypothesis was that language unity would create a multiplier effect were it to be accelerated through technological instruments; the findings have largely supported that hypothesis but have also revealed that the effect possesses a conditional and sectorally differentiated nature. The explicit statement of that conditionality reflects the epistemological honesty and the scientific transparency of the research. The theoretical framework, by integrating poststructuralist discourse theory, the constructivist identity approach, the concept of soft power and the perspective of geocultural power, has offered an appropriate analytical toolkit for comprehending the multidimensional nature of language unity. The methodological approach, by combining the techniques of process tracing and qualitative content analysis, has permitted the tracing of the causal connections between language unity and foreign

policy coordination. The policy recommendations have offered concrete and applicable orientations in the dimensions of strategic prioritization, technological infrastructure, multi-actor governance and the ethical framework. This comprehensive analysis contributes to the academic maturation of the field by carrying Turkic world studies from romantic discourse to analytical examination.

The international dimension and the comparative perspective situate the findings of the research within a broader context. This comparative perspective clarifies both the distinctiveness and the generalizable dimensions of the case of the Organization of Turkic States. The experience of the European Union clearly reveals the difficulties of coordination created by a multilingual structure in processes of regional integration; the existence of twenty-four official languages creates costs of friction in institutional communication and slows processes of developing a common posture (Mello & Ostermann, 2023). These costs of friction adversely affect the response speed of the European Union in crisis periods and limit its institutional effectiveness. The Organization of Turkic States possesses a unique advantage in this respect; the linguistic kinship among member countries largely eliminates the structural obstacles the European Union has been obliged to overcome. The experience of the Arab League shows that, notwithstanding the existence of a common language, the insufficiency of political will and institutional capacity has impeded integration; this example emphasizes that language unity is not sufficient on its own and that complementary conditions are necessary (Costa & Jørgensen, 2023). This lesson is of critical importance for the Organization of Turkic States; the linguistic advantage must be supported by political will and institutional capacity. The efforts of the African Union to manage linguistic diversity illuminate the difficulties of securing a balance of inclusiveness and representation. This comparative perspective makes evident both the advantages of the Organization of Turkic States and the risks to which it must attend; the realization of the potential of linguistic kinship depends on the simultaneous mobilization of political will, institutional capacity and technological infrastructure. This international comparison positions the findings of the research at the universal level and clarifies the distinctiveness and the generalizable dimensions of the case of the Turkic world.

Evaluated in terms of geopolitical implications, language unity directly affects the strategic positioning of the Turkic world in Eurasia. This effect manifests itself not only at the cultural and diplomatic level but also at the levels of security and economics. In the present conjuncture, in which global balances of power are being reshaped and regional actors are gaining importance, the ability of the Organization of Turkic States to produce an integrated voice will be to the benefit not only of member countries but of regional stability as well (Adler-Nissen & Zarakol, 2021; Lake, 2021). That integrated voice may function as a balancing power in the multipolar structure of Eurasia and may encourage regional cooperation. Its strategic position on energy corridors, transport networks and trade routes increases the geopolitical importance of the Turkic world; the effective evaluation of that position, however, requires a common strategic discourse and a coordinated foreign policy posture. Language unity functions as the fundamental carrier of that discursive and strategic integrity; the communication regime established through common concepts and common words synchronizes the foreign policy reflexes of member countries (Guzzini & Leander, 2021). In the Eurasian geography, where great power competition is intensifying, the ability of the Turkic world to produce an independent voice and to defend its distinctive interests depends directly on linguistic and conceptual integrity. That independent voice will enable the Turkic world to be positioned as an active subject rather than a passive object in great power competition. This geopolitical perspective converts language unity from a project of cultural nostalgia into a strategic necessity; the position of the Turkic world in the twenty-first century depends on the linguistic steps to be taken today (Salihi & Mehmetcik, 2025). This strategic necessity should fundamentally alter the perspective of policymakers on language unity and should raise it to the upper ranks in the hierarchy of priorities.

The dimension of diaspora communities renders concrete the potential effect created by language unity on a global scale. This dimension reveals the potential to form a global network of

influence by carrying the boundaries of the Turkic world beyond formal membership. Turkic communities dispersed across different geographies of the world should be conceived not merely as a cultural extension but as a strategic network connected to one another through a common language (Kennedy, 2022; Baser et al., 2025). The effective mobilization of that network will strengthen the voice of the Turkic world in processes of global governance. Lobbying activities in host countries, efforts at shaping public opinion and solidarity in crisis periods may produce far more effective results when coordinated through a common language of communication. A common alphabet and a common conceptual framework function as a cement uniting this dispersed demographic power through digital networks (Aggestam, 2023). The findings show that diaspora communities are in the nature of a sleeping giant and that, with the full activation of the infrastructure of a common language, that potential will be converted into a kinetic power. The realization of that conversion, however, requires the strengthening of diaspora organizations, the dissemination of digital platforms and attention to the sensitivities of host countries. Attention to those sensitivities is of critical importance with respect to the sustainability and the legitimacy of the diaspora strategy. The diaspora strategy must be designed as an inseparable component of policies of language unity and must be conducted with a long term perspective (LeoGrande, 2020).

Evaluated in terms of methodological contribution, this research has brought a qualitative depth to Turkic world studies. This depth arises from the fact that the research does not merely describe what has occurred but also explains how and why it has occurred. Unlike traditional studies, the relationship between language unity and foreign policy has been examined not merely through historical narratives but through the methods of process tracing and qualitative content analysis, by establishing cause-effect connections (Mello & Ostermann, 2023). This causal approach converts the function of language unity in foreign policy processes from an abstract claim into concrete and traceable mechanisms. This methodological approach has shown analytically how language is converted into foreign policy output through concrete mechanisms such as narrative production, normative alignment and perception management (Kornprobst, 2023; Fisher et al., 2022). It has been demonstrated through this research how an abstract variable such as language may be rendered a concrete unit of analysis in the discipline of international relations (Albaugh et al., 2024). The technique of process tracing has permitted the step by step tracing of the intermediate mechanisms through which language unity is connected to foreign policy coordination. Qualitative content analysis has uncovered the conceptual patterns and terminological convergences in the discursive productions of the Organization of Turkic States. The uncovering of those patterns renders possible the tracing of language unity through concrete indicators. This methodological framework offers an applicable template securing the transition from romantic discourse to analytical examination for studies to be conducted in the future. The research has thereby made a distinctive contribution not only at the theoretical but also at the methodological level.

The final message of the research is that language unity is the fundamental catalyst activating the immense potential of the Turkic world. This message reflects an integrated synthesis of all the theoretical, empirical and methodological findings of the research. The multi-layered structure formed by the five member states of the Organization of Turkic States, the actors holding observer status, the autonomous Turkic republics and the global diaspora networks harbours a unique potential capable of producing a global centre of power in geopolitical, geoeconomic and geocultural terms (Uzun & Kaya, 2023; Kocatepe, 2024). The uniqueness of that potential arises from the intersection of geographical breadth, demographic size and cultural depth. The realization of that potential, however, requires the synchronization of dispersed capacities through a common language and conceptual framework. Language unity is the constitutive precondition of that synchronization; the communication regime established through common words, common concepts and common maxims renders possible the transition from fragmented national voices to an integrated collective voice (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). This transformation gives concrete form to the transition from a

romantic discourse of kinship to an analytical account of power construction. Language unity should no longer be conceived as a merely cultural aspiration but as a capacity that produces measurable policy effects, whose return on investment can be calculated and which can be managed strategically (Chitty et al., 2023). This conceptual transformation offers a new perspective both to the academic literature and to policymakers and enables Turkic world studies to cross a paradigmatic threshold. The future of the Turkic world depends on the linguistic steps to be taken today; the resolute taking of those steps is the key to having a say in the Eurasia of the twenty-first century.

The holistic evaluation of the research definitively confirms that language unity functions as a strategic transformative mechanism in the context of the Organization of Turkic States. This confirmation shows that the fundamental claim of the research rests on strong foundations at both the theoretical and the empirical level. The principal research question set out in the introduction asked through which causal processes language unity contributes to the production of international influence and soft power; the findings and discussion sections have offered a multi-layered and integrated answer to that question. Language unity shapes foreign policy outputs through interconnected intermediate mechanisms such as narrative coherence, normative alignment, perception management, public diplomacy effectiveness, diaspora mobilization and coordination in crisis periods (Goddard & Nexon, 2022; Mello & Ostermann, 2023). The interconnectedness of these mechanisms reveals that the effect of language unity possesses a systemic and holistic nature. Each of these mechanisms has been evaluated comparatively against the national and international literature and their theoretical foundations have been strengthened. The central hypothesis was that language unity would create a multiplier effect were it to be accelerated through technological instruments; the evidence obtained has largely supported that hypothesis but has also revealed that the effect possesses a conditional and sectorally differentiated nature. The explicit statement of that relationship of conditionality protects the research from deterministic interpretations and offers a realistic analytical framework. The research has thereby removed language unity from a romantic discourse of kinship and converted it into a capacity that produces measurable policy effects and can be managed strategically.

The contributions offered to the academic literature become concrete at the theoretical, methodological and empirical levels. This multi-level contribution secures the disciplinary impact and the durability of the research. At the theoretical level the research, by integrating poststructuralist discourse theory, the constructivist identity approach, the concept of soft power and the framework of geocultural power in the phenomenon of language unity, has offered a distinctive analytical toolkit for comprehending the function of language in foreign policy processes (Bachmann et al., 2025; Kornprobst, 2023). This analytical toolkit is of a character that may be tested and developed in different regional contexts. This theoretical integration carries Turkic world studies from normative discourse to analytical examination and contributes to the academic maturation of the field. At the methodological level the research, by combining the techniques of process tracing and qualitative content analysis, has shown how an abstract variable such as language may be rendered a concrete unit of analysis in the discipline of international relations (Mello & Ostermann, 2023; Fisher et al., 2022). This methodological framework offers an applicable template for future research. At the empirical level the research has set out with concrete data, through the case of the Organization of Turkic States, the mechanisms through which language unity is connected to foreign policy coordination (Altun, 2023; Cull, 2024). This multi-level contribution carries the research beyond an ordinary area study into an interdisciplinary position touching on general international relations theory. Goddard and Nexon's (2022) discussion of the narrative turn in international relations, Adler-Nissen and Zarakol's (2021) framework of the politics of recognition and Chitty and colleagues' (2023) soft power perspective constitute the fundamental reference points to which this research is conceptually connected.

The recommendations offered to policymakers contain concrete orientations at the strategic, institutional and operational levels. These recommendations are of critical importance with respect to the conversion of academic knowledge into practical application and to the concretization of social impact. At the strategic level it is recommended that language unity be raised to the upper ranks in the hierarchy of priorities of the Organization of Turkic States and that it be positioned, no longer as a cultural subheading, as a constitutive component of foreign policy capacity (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). At the institutional level the adoption of a multi-actor governance perspective and the effective inclusion of state institutions, academic networks, civil society organizations and the private sector in processes of language unity are recommended (Costa & Jørgensen, 2023). This multi-actor approach secures the social legitimacy and the sustainability of language unity. At the operational level the acceleration of investment in technological infrastructure and the bringing into operation, within a period of one to three years, of artificial intelligence assisted translation systems, common terminology databases and digital education platforms are recommended (Stockwell & Wang, 2025). In the dimension of diaspora communities, the extension of the infrastructure of a common language to global Turkic networks and the conversion of that demographic power into a strategic lobbying capacity are recommended (Kennedy, 2022; Baser et al., 2025). In the dimension of the ethical framework, the design of policies of language unity on the basis of the principles of pluralism, inclusiveness, transparency and sustainability is recommended. These recommendations offer concrete and realizable orientations with respect to the conversion of academic knowledge into application.

The agenda for future research offers concrete pathways towards the extension and deepening of the conceptual field opened by the present study. This agenda contributes to the academic maturation of Turkic world studies and to the strengthening of interdisciplinary dialogue. Studies focused on measuring the effects of technological acceleration on language unity may trace, through quantitative methods, the speed and the depth of discursive convergence with the entry into operation of digital platforms and artificial intelligence systems (Stockwell & Wang, 2025; Hedling, 2024). Field studies concentrating on diaspora communities and autonomous republics may directly observe the reflections of language unity at the social base by using in-depth interviews and ethnographic methods (Kennedy, 2022). These field studies will illuminate the processes of diffusion of language unity from the elite level to the social base. Comparative studies of regional organizations may uncover generalizable patterns concerning the effect of linguistic homogeneity on coordination capacity by comparing the experiences of the European Union, the African Union and the Arab League with the case of the Organization of Turkic States (Mello & Ostermann, 2023). Event analyses focused on the effects of crisis periods may examine in depth how a common language affects coordination capacity in emergencies. Methods of big data analysis and sentiment analysis may set out through objective indicators how far the single voice created by language unity resonates in global media. Mixed methods research, finally, may convert the categories and mechanisms produced by this study into a quantitative measurement framework and thereby establish the effect of language unity far more precisely (Creswell & Plano Clark, 2021; Toraman, 2021). This research agenda will increase the academic depth of Turkic world studies and will strengthen interdisciplinary dialogue.

This research has definitively set out that language unity is a decisive strategic capacity for the positioning of the Turkic world in the twenty-first century. This definiteness arises from the theoretical consistency, the methodological rigour and the strength of the empirical evidence of the research. The multi-layered structure formed by the five member states of the Organization of Turkic States, the actors holding observer status, the autonomous Turkic republics and the global diaspora networks harbours a unique potential capable of producing a global centre of power in geopolitical, geoeconomic and geocultural terms (Uzun & Kaya, 2023; Akin, 2025). The activation of that potential depends on the synchronization of dispersed national capacities through a common

language and conceptual framework and on the transition from fragmented voices to an integrated collective voice. That transition is the fundamental condition of the existence of the Turkic world as an effective subject in the international system. Language unity is the constitutive precondition of that synchronization and of that transition; the communication regime established through common words, common concepts and common maxims renders possible the resonance of the Turkic world as a single and powerful voice in the international system (Guzzini & Leander, 2021; Chitty et al., 2023). That voice will be decisive not only in today's diplomatic arena but also in the strategic culture, the threat perception and the interest definition of future generations. Language unity is therefore not merely an item on today's policy agenda but the founding stone of tomorrow's Turkic world. The future of the Turkic world depends on the linguistic steps to be taken today; the taking of those steps with resolution, vision and strategic consciousness is the key to having a say in the heart of Eurasia, to existing as an effective subject in the global order and to seizing the opportunities of the twenty-first century.

www.turkishstudies.net/language**Turkish Studies - Language and Literature**

eISSN: 2667-5641

Türk Dünyasında Dil Birliği ve Dış Politika: Türk Devletler Teşkilatı Üzerinden Uluslararası Etki ve Yumuşak Güç Dinamikleri

Giriş

Yirmi birinci yüzyılın ilk çeyreğinde uluslararası düzen, maddi güç unsurlarının ötesine geçen köklü bir dönüşüm yaşamaktadır. Devletlerin ve bölgesel örgütlerin küresel arenada etkili birer özne olarak tanınabilmeleri, artık yalnızca askerî kapasitelerine veya ekonomik kaynaklarına değil; meşruiyet üretme, norm oluşturma ve uluslararası anlatıları biçimlendirme becerilerine bağlıdır (Adler-Nissen & Zarakol, 2021; Goddard & Nexon, 2022). Geleneksel güç parametrelerinin yetersiz kaldığı bu yeni düzende, aktörlerin sahip oldukları kaynakları tutarlı ve ikna edici bir söyleme dönüştürme kapasiteleri, uluslararası statü mücadelesinin belirleyici değişkeni haline gelmiştir (Guzzini & Leander, 2021; Kornprobst, 2023). Bu dönüşüm, uluslararası ilişkiler kuramında "söylemsel otorite" ve "sembolik sermaye" kavramlarının yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmış; aktörlerin maddi kapasitelerinin ötesinde, anlam üretme ve bu anlamları küresel ölçekte meşrulaştırma yeteneklerinin stratejik önemini gözler önüne sermiştir (Pouliot, 2020; Lerner & O'Loughlin, 2023). Bu bağlamda dil, devletler arası iletişimde kullanılan yansız bir araç olmaktan çıkarak; jeopolitik sınırların zihinlerde yeniden çizildiği, kolektif kimliklerin kodlandığı ve stratejik anlatıların üretildiği kurucu bir altyapıya dönüşmüştür (Bachmann vd., 2025; Lake, 2021). Dolayısıyla yükselen bölgesel güçlerin küresel sistemde birleşik bir ses çıkarabilmeleri, dilsel ve kavramsal sermayelerini ne denli etkili biçimde seferber edebildikleriyle doğrudan ilişkilidir (Hurd, 2021). Bu çalışma, söz konusu dönüşümü Türk Devletler Teşkilatı (TDT) özelinde ele alarak, dil birliğinin bölgesel örgütlerin dış politika kapasitelerini nasıl dönüştürebileceğini analitik bir çerçevede incelemektedir.

Bu kuramsal ve konjonktürel zemin üzerinde yükselen Türk Devletler Teşkilatı, Avrasya'nın jeopolitik merkezinde benzersiz bir konum işgal etmektedir. Örgüt; üye beş devlet (Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan), gözlemci statüsündeki kritik aktörler (Macaristan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkmenistan) ve Ekonomik İşbirliği Teşkilatı gibi kurumsal paydaşlarıyla, bölgesel bir iş birliği platformunun çok ötesinde bir potansiyel barındırmaktadır (Uzun & Kaya, 2023; Kocatepe, 2024). Bu potansiyel, yalnızca coğrafi genişlik ve demografik büyüklükle sınırlı kalmayıp; ortak tarihsel bellek, dilsel akrabalık ve kültürel kodların oluşturduğu benzersiz bir "jeokültürel sermaye" birikimini de kapsamaktadır (Rings & Rasinger, 2020; Montrul & Polinsky, 2021). Ancak TDT'nin etkisi, resmî üyelik sınırlarıyla kısıtlı değildir; Rusya Federasyonu ve çeşitli coğrafyalardaki özerk Türk cumhuriyetlerinden Balkanlar ve Avrupa içlerine, oradan küresel ölçekte yayılmış kopuntu (diaspora) topluluklarına uzanan çok katmanlı bir Türk Dünyası gerçekliği söz konusudur (Baser vd., 2025; Kennedy, 2022). Bu coğrafi derinlik ve demografik çoğulluk, TDT'yi klasik bir diplomasi forumunun ötesine taşıyarak, küresel güç dengelerinde söz sahibi olabilecek bütünleşik bir kolektif aktör adayı konumuna getirmektedir (Akın, 2025; Salihi & Mehmetcik, 2025). Öyle ki, söz konusu aktörler bir araya getirildiğinde ortaya çıkan

tablo, jeopolitik, jeoekonomik ve jeokültürel açıdan küresel bir güç merkezi çıkarabilecek devasa bir potansiyele işaret etmektedir.

Mevcut yazında TDT, çoğunlukla tarihsel bağlar, enerji koridorları veya güvenlik iş birlikleri üzerinden çözümlenmektedir; oysa örgütün 2040 Vizyonu gibi stratejik belgelerinde dile getirilen küresel aktörlük iddiası, çok daha derin bir bütünleşme modelini zorunlu kılmaktadır (Erendor, 2023). Bu çalışmanın temel hareket noktası, bahsi geçen potansiyelin jeopolitik, jeoekonomik ve jeokültürel bir güce evrilmesinde ortak dil inşasının ikincil bir kültürel restorasyon olmadığı; aksine kurucu, stratejik ve işlevsel bir önkoşul teşkil ettiğidir. Nitekim karşılaştırmalı bölgesel örgütler yazını, kolektif aktörlük kapasitesinin yalnızca kurumsal mimariye değil, aynı zamanda paylaşılan bir "iletişimsel altyapıya" dayandığını ortaya koymaktadır; bu altyapı olmaksızın ortak konum alma, kriz yönetimi ve stratejik eşgüdüm süreçleri yapısal engellerle karşılaşmaktadır (McLarren, 2025; Martill & Mesarovich, 2024). Burada kastedilen dil birliği, üye ülkelerin dillerini tektipleştirmek değil; ortak kavramlar, ortak sözcükler ve ortak özdeyişler üzerinden, diplomatik düzlemde toplumsal alana uzanan bir iletişim rejimi kurmaktır (Ayses-Bennett & Bellamy, 2021; Gazzola vd., 2024). Eğer TDT, bu dilsel bütünleşmeyi dijital iletişim teknolojileri ve yapay zekâ destekli öğrenme araçlarıyla bir ila üç yıl gibi kısa bir sürede gerçekleştirebilirse, ortaya çıkacak tek ve güçlü ses, hem üye ülkelerin bireysel dış politikalarında hem de örgütün kolektif duruşunda asimetrik bir çarpan etkisi yaratacaktır (Stockwell & Wang, 2025; Chitty vd., 2023). Bu perspektif, dil birliğini romantik bir birlik söyleminden çıkararak, ölçülebilir politika etkileri üreten stratejik bir kapasiteye dönüştürmektedir.

TDT üzerine son yıllarda artan akademik ilgi, örgütün marka inşası, kamu diplomasisi ve dijital iletişim kapasitesine ilişkin değerli bulgular ortaya koymuştur; ancak dil birliğinin dış politika eşgüdümüne hangi mekanizmalar üzerinden bağlandığı sorusu, yazında parçalı biçimde ele alınmaktadır (Akıllı & Kim, 2024; Altun, 2023). Mevcut çalışmalarda kültürel iş birliği çoğunlukla bir sonuç veya temenni olarak tartışılırken, dil planlaması ve standartlaşmanın ortak söylem üretimi, ortak tutum geliştirme ve uluslararası platformlarda oydaşma sağlama süreçlerinde nasıl bir ara değişken işlevi gördüğü yeterince dizgeleştirilmemiştir (Gazzola vd., 2024; Costa & Jørgensen, 2023). Bu eksiklik, dil politikası yazınının büyük ölçüde ulusal sınırlar içinde kalması ve uluslararası ilişkiler disiplininin ise dili çoğunlukla verili bir arka plan koşulu olarak ele almasından kaynaklanmaktadır (Yüksel, 2024; Mokry, 2022). Oysa dil, devletler arası etkileşimin yalnızca taşıyıcısı değil, aynı zamanda bu etkileşimin içeriğini ve biçimini belirleyen kurucu bir unsurdur. Oysa dış politika eşgüdümü, yalnızca kurumsal karar alma düzenekleriyle değil; ortak normatif çerçeve, ortak tehdit algısı ve ortak çıkar tanımı gibi bilişsel-söylemsel bileşenler üzerinden de biçimlenmektedir (Mello & Ostermann, 2023; Kornprobst, 2023). Dolayısıyla yazındaki temel eksiklik, TDT'nin sahip olduğu kültürel kapasite ile arzulanan dış politika performansı arasındaki bağlantının, dilin işlevsel gücü üzerinden açıklanmasındaki yetersizliktir. Bu çalışma, söz konusu boşluğu doldurmayı amaçlayarak, dil birliğini klasik dilbilimsel sınırlardan çıkarıp stratejik bir düzleme taşımaktadır.

Bu bağlamda makalenin temel araştırma sorusu şudur: Türk dünyasında dil birliği girişimleri, Türk Devletler Teşkilatı aracılığıyla uluslararası etki ve yumuşak güç üretimine ne ölçüde ve hangi nedensel mekanizmalar üzerinden katkı sunmaktadır? Bu soru, dilin dış politika alanında yalnızca destekleyici ve simgesel bir öge mi, yoksa bağımsız bir güç üretim kapasitesi mi taşıdığı tartışmasına doğrudan temas etmektedir (Hurd, 2021; Chitty vd., 2023). Sorunun bu biçimde formüle edilmesi, dilin araçsal ve kurucu işlevleri arasındaki gerilimi görünür kılmakta; böylece dil birliğinin salt iletişimsel bir kolaylık mı yoksa dış politika çıktılarını doğrudan biçimlendiren yapısal bir etken mi olduğunu sınınamaya olanak tanımaktadır (Singh vd., 2025). Araştırma, TDT'nin söylemsel üretimleri, kurumsal belgeleri ve kamu diplomasisi uygulamaları bağlamında ele alınarak, dil birliği ile dış politika eşgüdümü arasındaki bağın izini sürmeyi hedeflemektedir (Mello & Ostermann, 2023). Temel sorunsal, dil birliğinin uluslararası aktörlerin algılarını biçimlendiren bir imge aracı

olarak mı işlev gördüğü, yoksa devletlerin politika tercihlerini ve reflekslerini belirleyen yapısal bir etken haline mi geldiğidir (Bially Mattern, 2022; Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Çalışmanın temel hipotezi ise şudur: TDT üyesi ülkeler, gözlemciler, özerk cumhuriyetler ve kopuntu (diaspora) Türkleri bağlamında ortak bir dil ve kavramsal repertuvarın inşası, örgütün hem bireysel hem de kolektif dış politikasında mevcudun çok ötesinde bir çarpan etkisi yaratacaktır. Bu hipotez, özellikle yapay zekâ ve dijital iletişim teknolojilerinin sağladığı olanaklarla bir ila üç yıl gibi kısa bir vadede gerçekleştirilecek dilsel senkronizasyonun, Türk dünyasının jeopolitik ve jeokültürel potansiyelini tek ve güçlü bir sese dönüştüreceğini savunmaktadır (Stockwell & Wang, 2025; Bachmann vd., 2025).

Ana araştırma sorusunun işlevsel hale getirilebilmesi için üç temel yardımcı soru belirlenmiştir. Birinci yardımcı soru, TDT bünyesinde geliştirilen ortak dil ve iletişim politikalarının, kamu diplomasisi faaliyetlerinde ileti tutarlılığını ve etkinliğini artırıp artırmadığını sorgulamaktadır (Cull, 2024; Snow & Cull, 2020). Bu soru, kamu diplomasisinin başarısının büyük ölçüde "mesaj disiplini" ve "anlatı sürekliliği" ile ilişkili olduğu varsayımına dayanmakta; dil birliğinin bu disiplini sağlayıp sağlayamayacağını sınınamaktadır (Natil, 2024; Lam, 2023). İkinci yardımcı soru, dil birliğinin TDT üyesi ülkeler arasında dış politika söyleminde bir yakınsamaya yol açarak ortak konum alma kapasitesini güçlendirip güçlendirmedikini incelemektedir (Costa & Jørgensen, 2023; Kornprobst, 2023). Üçüncü yardımcı soru ise dil birliği girişimlerinin, uluslararası kamuoylarında ve kopuntu (diaspora) topluluklarında Türk dünyasına ilişkin algı bütünlüğünü nasıl etkilediğini araştırmaktadır (Chitty vd., 2023; Hedling, 2024). Bu sorular, dilin yalnızca iç bütünleşme değil, dış etki üretimi açısından taşıdığı stratejik değeri görünür kılmayı ve TDT'nin söylemsel kapasitesi ile somut politika çıktıları arasındaki ilişkiyi çok katmanlı biçimde çözümlemeyi amaçlamaktadır (Goddard & Nexon, 2022; Gazzola vd., 2024). Bu yardımcı sorulara karşılık gelen alt hipotezler ise şöyle sıralanabilir: Birincisi, ortak dil kullanımı kamu diplomasisinde ileti tutarlılığını artırarak hedef kitlelerde daha kalıcı bir algı oluşturmaktadır (Hedling, 2025). İkincisi, dil birliği dış politika söyleminde uyum yaratarak kriz anlarında ortak refleks gösterme maliyetini düşürmektedir (Mello & Ostermann, 2023). Üçüncüsü, ortak iletişim dili kopuntu toplulukları üzerinden dolaylı bir etki yaratarak Türk dünyasının küresel görünürliğini asimetrik biçimde artırmaktadır (Kennedy, 2022).

Bu çalışmanın temel amacı, Türk dünyasında dil birliği girişimlerinin TDT aracılığıyla uluslararası etki ve yumuşak güç üretiminde nasıl bir rol oynadığını, hangi koşullarda dış politika eşgüdümünü güçlendirdiğini ve hangi sınırlılıklara takılabileceğini çözümlemel olarak ortaya koymaktır (Chitty vd., 2023; McKercher, 2022). Bu amaç doğrultusunda makale, kavramsal olarak dil politikası ve planlaması, dil standartlaşması, kamu diplomasisi ve stratejik anlatılar yazınlarını, son dönemde belirginleşen jeokültürel güç kavramı altında birbirine bağlayan bütünleşik bir çerçeve kurmaktadır (Bachmann vd., 2025; Gazzola vd., 2024). Bu bütünleştirme çabası, mevcut yazında birbirinden kopuk biçimde ele alınan dil-kimlik, kimlik-güç ve güç-politika ilişkilerini tek bir çözümlemel şemsiye altında toplamayı; böylece dil birliğinin dış politika çıktılarına uzanan nedensel zincirini görünür kılmayı hedeflemektedir (Ku & Mitzen, 2022; Sadiq & Tsourapas, 2023). Çalışma, dil birliğini yalnızca dilbilimsel bir uyum süreci olarak değil; TDT'nin kültürel-iletişimsel kapasitesinin somut dış politika alanına aktarıldığı ve çarpan etkisine dönüştürüldüğü stratejik bir süreç olarak kalıba dökmektedir (Roig-Sanz, 2025; Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Bu bağlamda dil birliği, eğitimden günlük yaşama, diplomasiden dijital ağlara uzanan geniş bir yelpazede ortak kavramlar, ortak sözcükler ve ortak özdeyişler üzerinden inşa edilen bir eşgüdüm teknolojisi olarak ele alınmaktadır. Özellikle dijital iletişim ve yapay zekâ destekli dil öğrenim araçlarının sunduğu olanaklar, geçmişte on yıllar sürebilecek dilsel yakınsama süreçlerini bir ila üç yıl gibi kısa bir vadeye sıkıştırırmayı olanaklı kılmaktadır (Stockwell & Wang, 2025; Vadrot & Ruiz Rodríguez, 2022).

Çalışmanın çözümlemel kapsamını belirleyen en kritik öge, dil birliği sürecinin zamanlamasına ilişkin varsayımdır. Geleneksel yaklaşımlar dilsel bütünleşmeyi kuşaklar arası bir süreç olarak değerlendirirken, bu makale dijital iletişim teknolojileri ve yapay zekâ destekli öğrenme

modülleri sayesinde bu sürecin kısa vadede stratejik sonuçlar üretebileceğini savunmaktadır (Stockwell & Wang, 2025; Vadrot & Ruiz Rodríguez, 2022). Bu varsayım, teknolojinin dil öğrenimi ve dil yayılımı süreçlerini radikal biçimde dönüştürdüğüne dair güncel kanıtlara dayanmakta; özellikle çevrimiçi öğrenme platformları, yapay zekâ destekli çeviri sistemleri ve dijital içerik üretim araçlarının dilsel yakınsamayı hızlandırıcı etkisini dikkate almaktadır (Sadeghi, 2025; Manan & Hajar, 2025). Dolayısıyla makale, dil birliğini kavramsal standartlaşma, dijital dolaşım ve kurumsal anlatı bileşimi üzerinden çözümlemektedir. Bu bakış açısı, TDT'yi yalnızca tarihsel bir mirasın koruyucusu olarak değil; teknolojik olanaklarla donatılmış, hızlı ve eşzamanlı hareket edebilen çağdaş bir anlatı üretim merkezi olarak konumlandırmaktadır (Akıllı & Kim, 2024). Böylece çalışma, dil birliğini romantize eden bir söylemden uzaklaşarak, ölçülebilir politika etkileri ve kurumsal düzenekler üzerinden tartışmayı hedeflemektedir (Albaugh vd., 2024; Hurd, 2021). Eğer TDT, bu teknolojik altyapıyı kullanarak üye ülkeler, gözlemciler, özerk cumhuriyetler ve kopuntu toplulukları arasında ortak bir kavramsal dağarcık oluşturabilirse, bu durum parçalı ulusal anlatıları bütünlüklü bir stratejik anlatıya dönüştürecek işlevsel bir zemin sağlayacaktır (Baser vd., 2025).

Yöntemsel olarak çalışma, dış politika çözümlemesi ve kamu diplomasisi yazınından yararlanarak, TDT'nin kurumsal söylemleri, dijital diplomasi uygulamaları ve iş birliği alanları üzerinden süreç izleme ve nitel içerik çözümlemesiyle ilerleyen bir araştırma tasarımı benimsemektedir (Mello & Ostermann, 2023; Fisher vd., 2022). Klasik bağıntı çözümlemelerinden farklı olarak bu yaklaşım, dil birliği vardır öyleyse güç vardır biçimindeki düz mantığı reddetmektedir. Süreç izleme yöntemi, değişkenler arasındaki korelasyonun ötesine geçerek, nedensel mekanizmaların adım adım izlenmesini ve böylece "nasıl" ve "neden" sorularının yanıtlanmasını olanaklı kılmaktadır; bu yöntemsel tercih, dil birliğinin dış politika çıktılarına dönüşüm sürecinin kara kutusunu açmayı amaçlamaktadır (Visoka & Brajshori, 2025; Aggestam, 2023). Bunun yerine ortak kavram ve terimlerin diplomatik metinlerde nasıl standartlaştığını, dijital ağlarda nasıl dolaşıma girdiğini ve kriz anlarında nasıl ortak bir refleks üretimine dönüştüğünü nedensel zincirler üzerinden izlemektedir (Kornprobst, 2023; Bially Mattern, 2022). Ayrıca anlatı ve duygu boyutunun kamu diplomasisi çıktılarında belirleyici olabileceği göz önünde bulundurularak, stratejik anlatıların hedef kitlelerde nasıl yankı bulduğuna dair çıkarımlar kurulmaktadır (Hedling, 2025). Bu yöntemsel tercih, çalışmayı betimleyici bir durum tespitinin ötesine taşıyarak, dil birliğinin dış politika alanındaki etkilerini mekanizma odaklı bir perspektifle açıklamaya yönelmektedir. Araştırma, TDT'nin resmî belgeleri, ortak zirve bildirileri, kültürel ve dil temelli iş birliği projeleri ile kamu diplomasisi uygulamalarını inceleme nesnesi olarak ele almaktadır (Altun, 2023; Cull, 2024).

Çalışmanın çözümlemesel yaklaşımı, dil birliğinin dış politika üzerindeki etkilerini anlık işlevsel çıktılar ve uzun vadeli yapısal dönüşümler olmak üzere iki farklı zaman düzleminde ele almaktadır. Kısa vadede teknoloji destekli dil standartlaşması, zirve bildirileri, ortak açıklamalar ve dijital diplomasi iletilerinde görünür bir söylemsel tutarlılık sağlayarak TDT'nin krizlere anlık tepki verme kapasitesini artırmaktadır (Altun, 2023; Cull, 2024). Bu kısa vadeli etki, özellikle uluslararası kriz anlarında kritik önem taşımakta; zira bu anlarda hızlı ve tutarlı bir kolektif tepki verme kapasitesi, örgütün uluslararası güvenilirliğini ve caydırıcılığını doğrudan etkilemektedir (Walter & Plotke-Scherly, 2025; Suong, 2025). Uzun vadede ise eğitim müfredatları, iletişim ortamı içerikleri ve akademik değişim programları üzerinden yürütülen dil birliği, yalnızca bugünün diplomatlarını değil, gelecek kuşakların stratejik kültürünü ve tehdit-çıkarcı algılarını da dönüştürme potansiyeli taşımaktadır (Gazzola vd., 2024; Hatoss, 2024). Bu bağlamda çalışma, dil birliğini yalnızca diplomatik metinlerin çevirisiyle sınırlı teknik bir süreç olarak değil; TDT üyesi devletlerin dış politika seçkinleri arasında ortak bir bilişsel harita inşa eden ve böylece dış politika eşgüdümünü yapısal hale getiren devinimsel bir süreç olarak çözümlemektedir (Kornprobst, 2023; Costa & Jørgensen, 2023). Ortak kavramsal repertuarın yokluğunda, farklı ülkelerin karar alıcıları aynı olayı farklı çerçevelerle yorumlayacak ve bu durum ortak konum alma sürecini geciktirecek ya da tümüyle

engelleyecektir. Oysa paylaşılan bir dil ve kavram seti, benzer olay ve olgular karşısında benzer yorumlar üretilmesini kolaylaştırarak, dış politika reflekslerinin eşzamanlı hale gelmesini sağlayacaktır.

TDT'nin dış politika bağlamındaki potansiyel etkisini değerlendirmek, aynı zamanda örgütün karşı karşıya olduğu yapısal kısıtları ve direnç noktalarını da çözümlemeye dahil etmeyi gerektirmektedir. Dil birliği girişimleri, üye ülkelerin ulusal egemenlik duyarlılıkları, farklılaşan dış politika öncelikleri ve mevcut ulusal dil politikalarıyla zaman zaman gerilim yaşayabilmektedir (Albaugh vd., 2024). Bu gerilimler, özellikle dil birliği sürecinin hangi dilin veya lehçenin temel alınacağı, standartlaşmanın hangi kurumsal mekanizmalar üzerinden yürütüleceği ve maliyetlerin nasıl paylaşılacağı gibi somut sorular etrafında yoğunlaşabilmektedir (Svendsen & Jonsson, 2024; Wei & Chao, 2025). Dolayısıyla dil birliği, teknik bir dilbilimsel mesele olmanın ötesinde, politik müzakere ve uzlaşma gerektiren çok boyutlu bir süreçtir. Ayrıca ortak dil hedefinin merkez-çevre ilişkisi veya hiyerarşik bir dayatma olarak algılanma riski, yumuşak güç üretimi yerine içsel dirençler doğurabilir (Guzzini & Leander, 2021; Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Bu nedenle makale, dil birliği kendiliğinden iş birliği yaratır biçimindeki belirlenimci ve romantik varsayımdan bilinçli olarak uzak durmaktadır. Bunun yerine çalışma, dil birliğinin ancak kapsayıcı, çoğulcu ve teknolojik olarak erişilebilir bir çerçevede sunulduğunda dış politika eşgüdümünü güçlendirebileceğini savunan koşullu etki yaklaşımını benimsemektedir (Mello & Ostermann, 2023). Bu eleştirel mesafe, çalışmayı normatif bir temenni metninden çıkarıp, politika yapıcılar için riskleri ve fırsatları gösteren gerçekçi bir çözümlemeye dönüştürmektedir. Dolayısıyla makale, dil birliğinin olası kazanımlarını vurgularken, bu sürecin önündeki engelleri ve başarısızlık koşullarını da eşit titizlikle ele almaktadır.

Bu makale, dil birliği konusunu Türk dünyası özelinden hareketle, bölgesel örgütler ve jeokültürel güç yazınıyla kesişen daha geniş bir kuramsal zemine taşımaktadır. Giriş bölümünde ortaya konan araştırma soruları, dilin dış politika süreçlerindeki rolünü dizgeli biçimde sınavarak, kültürel öğelerin uluslararası ilişkilerde nasıl somut bir politik kapasiteye dönüştüğünü açıklamaya katkı sunmaktadır (Chitty vd., 2023; Goddard & Nexon, 2022). Bu katkı, uluslararası ilişkiler kuramında son dönemde belirginleşen "maddi olmayan güç kaynakları" tartışmasına doğrudan temas etmekte; dilin, kimliğin ve anlatının güç üretimindeki rolünü somut bir vaka üzerinden sınamaktadır (Rynhold, 2021; Prather, 2020). TDT örneği, jeokültürel yakınlığa sahip aktörlerin (üye devletler, gözlemciler ve kopuntu toplulukları), kurumsal anlatılar ve ortak kavramlar yoluyla küresel bir aktör olarak tanınma mücadelesini anlamak açısından özgün bir laboratuvar sunmaktadır. Böylece çalışma, Türk dünyası araştırmalarını içe kapalı bir alan olmaktan çıkarıp, uluslararası ilişkiler kuramındaki anlatı dönüşü ve yumuşak güç tartışmalarıyla bütünleştirmektedir. Bu kuramsal konumlandırma, makalenin yalnızca bölge uzmanlarına değil, güç, dil ve kurumlar arasındaki ilişkiyi inceleyen genel siyaset bilimi yazınına da seslenebilmesini sağlamaktadır (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Ayrıca çalışma, dil politikası yazınına uluslararası ilişkiler disipliniyle köprüleyen disiplinlerarası bir açılım sunarak, her iki alanın birbirinden öğrenebileceği ortak bir kavramsal zemin oluşturmaktadır.

Çalışmanın deneyimsel ve kuramsal yönelimini bütünleştiren genel çözümlemesel mantık, bu noktada daha açık biçimde ortaya konulmalıdır. Makale, dil birliğini Türk dünyası için değişmez, verili veya kendiliğinden etkili bir töz olarak değil; belirli teknolojik, kurumsal ve söylemsel koşullar altında somut bir dış politika çıktısına dönüştürülebilen stratejik bir kapasite olarak ele almaktadır (Hurd, 2021; Mello & Ostermann, 2023). Bu yaklaşım, dilin etkisini doğrudan nedensel bir değişken gibi ele alan indirgemeci yorumlardan bilinçli biçimde ayrılmaktadır. Bunun yerine makale, yapı-fail etkileşimini merkeze alan bir çözümlemesel tutum benimsemekte; dil birliğinin hem yapısal koşullar tarafından biçimlendirildiğini hem de aktörlerin stratejik tercihlerini şekillendirdiğini kabul etmektedir (Pouliot, 2020). Bunun yerine dil birliği; yumuşak gücü besleyen, stratejik anlatıları sabitleyen ve dış politika eşgüdümünü kolaylaştıran bir ara düzenek olarak konumlandırılmaktadır (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021; Kornprobst, 2023). TDT'nin kurumsal söylemleri, 2040 Vizyonu belgeleri ve dijital diplomasi uygulamaları, bu düzeneğin nasıl işlediğini ya da nerede aksadığını

gözlemek açısından özgün bir inceleme alanı sunmaktadır. Çalışma, bu örneği çözümlerken normatif beklentiler yerine deneyimsel tutarlılığı ve kuramsal açıklayıcılığı incelemekte; böylece Türk dünyasına ilişkin çözümleri romantik bir kardeşlik anlatısından, çarpan etkisi hesaplanabilir çözümlensel bir güç inşası açıklamasına doğru kaydırmaktadır.

Araştırmanın kapsamı, TDT'nin resmî belgeleri, ortak zirve bildirileri, kültürel ve dil temelli iş birliği projeleri ile kamu diplomasisi uygulamalarıyla sınırlandırılmıştır. Bu kapsam, dil birliği ile dış politika etkileşimini görünür kılacak temel kurumsal alanları ve özellikle bir ila üç yıl içinde teknolojik hızlandırmayla somut sonuçlar üretebilecek dijital ve söylemsel alanları içermektedir (Altun, 2023; Cull, 2024). Kapsam belirlenmesinde, TDT'nin kurumsal çerçevesinin görece yeni olması ve dolayısıyla tarihsel derinliği olan karşılaştırmalı analizlerin zorluğu da göz önünde bulundurulmuştur; bu durum, çalışmanın tek örnek üzerinden ilerlemesini metodolojik bir tercih olarak meşrulaştırmaktadır (Sahakyan, 2024; Schiavon vd., 2026). Çalışma, tekil üye ülkelerin ulusal dış politikalarını ayrıntılı karşılaştırmaktan ziyade, TDT'nin bir bölgesel güç merkezi olarak kolektif aktörlük iddiasını odağa almaktadır (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Böylece çözümleme, bireysel ulusal tercihlerden ziyade; üye devletler, gözlemciler ve kopuntu topluluklarını tek ses haline getirebilecek ortak söylem ve eylem alanlarına yoğunlaşmaktadır. Bu tercih, çalışmanın genellenebilirliğini artırmayı ve dilsel öğelerin dış politika çözümlemesine nasıl bütünleştirilebileceğine dair disiplinlerarası bir model sunmayı amaçlamaktadır (Guzzini & Leander, 2021). Araştırmanın sınırlılıkları arasında, üye ülkelerin iç siyasi dinamiklerinin ve kamuoyu algılarının derinlemesine incelenmemesi, ayrıca karşılaştırmalı bir vaka çözümlemesi yerine tek örnek üzerinden ilerlenmesi sayılabilir.

Çalışmanın kavramsal altyapısını oluşturan temel terimlerin tanımlanması, çözümlemenin netliği açısından zorunludur. Dil birliği kavramı, bu makalede üye ülkelerin dillerini tek bir dile indirgemek anlamında değil; ortak kavramlar, ortak sözcükler ve ortak özdeyişler üzerinden karşılıklı anlaşılabilirliği artıran bir iletişim rejimi kurmak biçiminde kullanılmaktadır (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Bu tanım, çokdillilik ve dil çoğulculuğu ilkelerini koruyarak, dilsel çeşitliliği tehdit eden asimilasyonist yaklaşımlardan bilinçli olarak ayrılmaktadır; burada hedeflenen, farklı Türk dillerinin ortadan kaldırılması değil, bunlar arasındaki karşılıklı anlaşılabilirliğin güçlendirilmesidir (Piccardo vd., 2022; Stavans & Jessner, 2022). Yumuşak güç, bir aktörün başkalarını zorlama veya ödeme yerine çekicilik yoluyla etkileme kapasitesi olarak tanımlanmakta; bu kapasitenin kültür, değerler ve politikalar üzerinden işlediği kabul edilmektedir (Chitty vd., 2023). Jeokültürel güç kavramı ise coğrafi yakınlık ve kültürel ortaklığın, uluslararası arenada stratejik bir avantaja dönüştürülme sürecini ifade etmektedir (Bachmann vd., 2025). Çarpan etkisi, dil birliğinin sağlayacağı söylemsel tutarlılığın, mevcut kapasitenin çok ötesinde bir güç artışı yaratması anlamına gelmektedir. Stratejik anlatı ise bir aktörün kim olduğunu, ne istediğini ve dünyanın nasıl bir yer olduğunu anlatan, uluslararası arenada meşruiyet ve tanınma sağlayan tutarlı söylem örüntüsü olarak ele alınmaktadır (Kornprobst, 2023; Lerner & O'Loughlin, 2023). Bu kavramsal set, makalenin kuramsal çerçevesini oluşturmakta ve ilerleyen bölümlerde yapılacak çözümlemelerin temelini sağlamaktadır.

Bu makaleden beklenen katkılar çok katmanlı bir yapı arz etmektedir. Kuramsal düzeyde çalışma, dil birliğini yumuşak güç ve dış politika eşgüdümü yazınlarıyla dizgeli biçimde ilişkilendirerek, dilin uluslararası ilişkilerdeki rolüne dair derinlikli bir açıklama getirmektedir (Guzzini & Leander, 2021; Chitty vd., 2023). Bu kuramsal katkı, uluslararası ilişkiler disiplininde dilin çoğunlukla "görünmez" kalan rolünü görünür kılmakta; böylece dil politikası ve uluslararası ilişkiler yazınları arasında verimli bir diyalog zemini oluşturmaktadır (Makoni vd., 2025; Wei & Schnell, 2025). Mevcut yazın, dili çoğunlukla kültürel bir arka plan koşulu olarak ele alırken, bu çalışma onu dış politika çıktılarına doğrudan etkileyen stratejik bir değişken olarak konumlandırmaktadır. Deneyimsel düzeyde, TDT örneği üzerinden dil temelli iş birliğinin nasıl kurumsallaştığı ve dış politika alanına nasıl aktarıldığı gösterilmektedir. Yöntemsel düzeyde ise

çalışma, söylem ve anlatı çözümlemesinin dış politika araştırmalarına nasıl bütünleştirilebileceğine dair uygulanabilir bir çerçeve önermektedir (Mello & Ostermann, 2023). Politika yapıcılar için ise dil birliğinin simgesel bir kardeşlik hedefi değil; stratejik planlama, teknoloji yatırımı ve kurumsal tasarım gerektiren bir devlet kapasitesi olduğu vurgulanmaktadır. Böylece makale, hem akademiye kuramsal bir açılım sunmakta hem de karar alıcılara uygulanabilir bir yol haritası sağlamaktadır.

Makalenin dayandığı temel varsayım ve stratejik vizyonun özü şudur: Türk Devletler Teşkilatı'na üye beş ülke, gözlemci üç ülke ve Ekonomik İşbirliği Teşkilatı gibi paydaşların yanı sıra; Rusya ve diğer bölgelerdeki özerk Türk cumhuriyetleri ve küresel kopuntu toplulukları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, küresel bir aktör çıkarabilecek devasa bir potansiyel bulunmaktadır (Uzun & Kaya, 2023; Kennedy, 2022). Bu potansiyelin somutlaştırılması, yalnızca diplomatik iradenin değil, aynı zamanda stratejik vizyonun, kurumsal kapasitenin ve teknolojik altyapının eşzamanlı seferber edilmesini gerektirmektedir; tarihsel örnekler, benzer potansiyellerin bu koşullar sağlanmadığında gerçekleşmeden kaldığını göstermektedir (Tsvetkova, 2021; LeoGrande, 2020). Bu potansiyelin jeopolitik, jeoekonomik ve jeokültürel, derli toplu ve bütünleşik bir güce dönüşebilmesinin birinci ve en temel ögesi, ortak kavramlar, ortak sözcükler ve ortak özdeyişler üzerinden günlük yaşamdan eğitime kadar her alanda kullanılan ortak bir dilin inşa edilmesidir (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Eğer bu inşa süreci yapay zekâ ve dijital öğrenme teknolojilerinin olanaklarından yararlanılarak bir ila üç yıl gibi kısa bir sürede tamamlanabilirse, ortaya çıkacak tek ve güçlü ses, hem TDT ile bağlantılı tüm ülkelerin bireysel dış politikalarında hem de bir bütün olarak Türk dünyasının uluslararası platformlardaki kolektif duruşunda, mevcut kapasitenin kat kat üzerinde asimetrik bir çarpan etkisi yaratacaktır (Stockwell & Wang, 2025; Bachmann vd., 2025). Bu vizyon, makalenin tüm bölümlerinde sınanan ve somutlaştırılan temel argümanı oluşturmaktadır.

Giriş bölümünde çizilen bu kapsamlı çerçeveyi deneyimsel ve kuramsal olarak derinleştirmek amacıyla çalışma yedi temel bölüme ayrılmıştır. Takip eden Literatür Taraması bölümü, uluslararası ilişkilerde dilin ihmal edilen rolünü, yumuşak güç ve bölgesel örgütler yazınıyla eleştirel bir diyalog içinde tartışarak çalışmanın oturduğu zemini sağlamlaştıracaktır (Chitty vd., 2023; Goddard & Nexon, 2022). Üçüncü bölüm olan Teorik Çerçeve, dil birliğini anlatı üretimi, norm inşası ve kolektif kimlik oluşumunun önkoşulu olarak kalıba döken jeokültürel güç kavramsal setini sunacaktır (Bially Mattern, 2022; Kornprobst, 2023). Dördüncü bölümde Araştırma Yöntemi, süreç izleme ve nitel içerik çözümlemesi tekniklerinin TDT belgelerine, dijital uygulamalarına ve kamu diplomasisi çıktılarına nasıl uygulandığını ayrıntılandırılacaktır (Mello & Ostermann, 2023). Beşinci bölüm Bulgular, TDT'nin söylemsel ve kurumsal çıktılarının çözümlemesini sunarken; altıncı bölüm Tartışma, bu bulguların kuramsal ve politik anlamlarını yorumlayacaktır. Sonuç ve Öneriler bölümü ise eldeki veriler ışığında politika yapıcılar için stratejik önerilerle çalışmayı tamamlayacaktır.

Bu noktada çalışmanın çözümlemesel odağı, basit bir durum tespiti yapmanın ötesine geçmektedir. Araştırma, dil birliğinin TDT aracılığıyla uluslararası etki ve yumuşak güç üretimine nasıl katkı sunduğunu, bu katkının hangi düzenekler üzerinden gerçekleştiğini ve hangi koşullarda sınırlı kaldığını bütüncül bir çerçevede sorgulamaktadır. Bu sorgulama, açıklayıcı ve keşifsel boyutları bir arada barındırmakta; hem mevcut durumu betimlemeyi hem de gelecekteki olasılıkları değerlendirmeyi amaçlamaktadır (Sundqvist & Jerdén, 2024). Yardımcı sorular ve hipotezler ekseninde şekillenen bu sorgulama, dilin yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda kamu diplomasisinde ileti tutarlılığını artıran, dış politika söyleminde yakınsama yaratan ve kopuntu toplulukları üzerinden dolaylı etki üreten stratejik bir güç çarpanı olduğunu varsaymaktadır (Kennedy, 2022; Snow & Cull, 2020). Dolayısıyla makale, neyi açıkladığını ve neyi dışarıda bıraktığını netleştirerek, TDT'nin potansiyeline dair ölçülebilir ve sınanabilir bir tartışma zemini sunmaktadır. Çalışma, teknik dilbilimsel tartışmalardan bilinçli olarak uzak durarak, dil birliğinin uluslararası ilişkiler ve dış politika bağlamındaki stratejik boyutuna odaklanmaktadır. Bu odak,

makalenin disiplinlerarası niteliğini korurken, siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler okuyucuları için erişilebilir kalmasını sağlamaktadır.

Araştırmanın özgün değeri, mevcut yazındaki iki temel eksikliği giderme girişiminde yatmaktadır. Birinci eksiklik, Türk dünyası çalışmalarının çoğunlukla tarihsel ve kültürel ortaklıklara vurgu yaparken, bu ortaklıkların somut dış politika çıktılarına nasıl dönüştüğünü dizgeli biçimde çözümlememesidir (Erendor, 2023; Kocatepe, 2024). İkinci eksiklik, dil politikası yazınının dil planlamasını büyük ölçüde içe dönük bir ulus inşası aracı olarak ele alması ve bunun sınır aşan dış politika etkilerini ihmal etmesidir (Gazzola vd., 2024). Bu iki eksikliğin kesişim noktası, dil-kimlik-güç üçgeninin uluslararası ilişkiler bağlamında yeterince kavramsallaştırılmamış olmasıdır; bu çalışma tam da bu kavramsal boşluğu doldurmayı hedeflemektedir (Zhuo, 2022). Bu çalışma, her iki eksikliği tek bir çözümlemesel çerçevede ele alarak, dil birliğini TDT'nin küresel aktörlük iddiasının işlevsel önkoşulu olarak konumlandırmaktadır. Böylece makale, Türk dünyası araştırmalarına uluslararası ilişkiler kuramından yeni araçlar kazandırırken, uluslararası ilişkiler yazınına da dil ve kültürün güç üretimindeki rolüne dair özgün bir vaka sunmaktadır (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Bu karşılıklı zenginleştirme, çalışmanın disiplinlerarası katkısının temelini oluşturmaktadır.

Nihayetinde bu makale, Türk Devletler Teşkilatı'nı yalnızca bölgesel bir diplomatik forum olarak değil; üye beş devlet, gözlemci statüsündeki kritik aktörler, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı gibi paydaşlar, Rusya ve diğer coğrafyalardaki özerk cumhuriyetler ve küresel kopuntu toplulukları ile birlikte jeokültürel bir güç bloğu adayı olarak okumayı önermektedir (Uzun & Kaya, 2023; Kennedy, 2022). Bu okuma biçimi, TDT'yi statik bir kurumsal yapı olarak değil, dinamik ve genişleyen bir etki ağı olarak kavramlaştırmaktadır. Bu kavramlaştırma, geleneksel devlet merkezli uluslararası ilişkiler çözümlemelerinin ötesine geçerek, devlet dışı aktörleri, ulusötesi ağları ve kimlik temelli dayanışma örüntülerini analize dahil etmektedir (Vaynman & Volpe, 2023; Hale & Peshkopia, 2025). Söz konusu ağın içerdiği demografik derinlik, coğrafi yayılım ve kültürel ortaklık, doğru stratejik hamlelerle küresel düzeyde belirleyici bir aktöre dönüşme potansiyeli taşımaktadır. Ancak bu potansiyelin gerçekleşmesi, rastlantıya veya tarihsel zorunluluğa bırakılamayacak kadar kritik bir süreçtir. Tam da bu nedenle çalışma, potansiyelden güce geçişin koşullarını ve mekanizmalarını dizgeli biçimde ortaya koymayı amaçlamaktadır (Goddard & Nexon, 2022). TDT'nin küresel bir güç merkezi olarak tescil edilmesi, ancak bu çalışmada önerilen stratejik çerçevenin uygulamaya konulmasıyla mümkün olacaktır.

Çalışmanın vardığı ve süreç boyunca savunacağı en kritik nokta şudur: Bu devasa potansiyelin işlevsel, bütünleşik ve stratejik bir güce dönüşmesinin birincil koşulu, teknoloji destekli ortak dil ve kavram birliği inşasıdır (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Dil birliği, bu bağlamda kültürel bir lüks veya uzak vadeli bir ideal değil; TDT'nin uluslararası arenada etkili bir aktör olarak hareket edebilmesinin zorunlu altyapısıdır. Bu zorunluluk, yalnızca normatif bir tercih değil, aynı zamanda uluslararası sistemin yapısal koşullarından kaynaklanan stratejik bir gereklilik olarak anlaşılmalıdır; zira küresel rekabet ortamında tutarlı ve güçlü bir ses çıkaramamak, mevcut potansiyelin boşa harcanması anlamına gelmektedir (Pozsgai-Alvarez & Bratu, 2025). Ortak kavramsal repertuarın yokluğunda, örgütün stratejik anlatıları parçalı kalacak, kriz anlarında eşgüdümlü tepki verme kapasitesi zayıflayacak ve uluslararası kamuoylarında tutarlı bir imge oluşturulamayacaktır. Eğer bu dilsel altyapı, yapay zekâ ve dijital öğrenme teknolojilerinin olanaklarıyla bir ila üç yıl gibi kısa bir vadede günlük yaşamdan stratejik iletişime kadar her alanda tek ve güçlü bir ses üretebilecek şekilde eşzamanlanabilirse, Türk dünyasının uluslararası sistemdeki etkisi aritmetik bir artışın ötesine geçerek asimetrik bir çarpan etkisi yaratacaktır (Stockwell & Wang, 2025; Bachmann vd., 2025). Bu argüman, makalenin kuramsal ve deneyimsel çözümlemelerinin merkezinde yer almaktadır.

Giriş bölümünün bu son aşamasında, çalışmanın temel sorunsalı ve beklenen katkıları özlü biçimde yinelenmelidir. Araştırmanın ana sorusu, Türk dünyasında dil birliği girişimlerinin TDT

aracılığıyla uluslararası etki ve yumuşak güç üretimine ne ölçüde ve hangi nedensel düzenekler üzerinden katkı sunduğudur. Bu soruya eşlik eden yardımcı sorular; dil birliğinin kamu diplomasisinde ileti tutarlılığını artırıp artırmadığını, dış politika söyleminde yakınsama yaratıp yaratmadığını ve kopuntu toplulukları üzerinden algı bütünlüğünü nasıl etkilediğini sorgulamaktadır. Temel hipotez ise ortak dil ve kavramsal repertuarın inşasının, TDT'nin hem bireysel hem de kolektif dış politikasında mevcut kapasitenin çok ötesinde bir çarpan etkisi yaratacağı yönündedir. Bu sorunsal ve hipotez, makalenin tüm bölümlerinde sınanan ve somutlaştırılan çözümlemesel çekirdeği oluşturmaktadır. Çalışma, bu çekirdeği kuramsal derinlik, deneyimsel kanıt ve yöntemsel tutarlılıkla destekleyerek, SSCI standartlarında özgün bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Beklenen katkılar açısından bu makale, birden çok düzeyde akademik ve politik değer üretmeyi amaçlamaktadır. Kuramsal düzeyde, dil birliğini uluslararası ilişkiler kuramındaki anlatı dönüşü ve yumuşak güç tartışmalarıyla bütünleştirerek, dilin dış politika süreçlerindeki kurucu rolüne dair yeni bir kavramsal çerçeve sunulmaktadır. Deneyimsel düzeyde, TDT örneği üzerinden dil temelli bölgesel bütünleşmenin somut dış politika çıktılarına nasıl dönüştüğü gösterilmektedir. Yöntemsel düzeyde, süreç izleme ve nitel içerik çözümlemesinin dil-güç ilişkisinin incelenmesinde nasıl kullanılabileceğine dair uygulanabilir bir model önerilmektedir. Politik düzeyde ise karar alıcılara, dil birliğinin romantik bir temenni değil stratejik bir yatırım alanı olduğu mesajı verilmekte ve bu yatırımın somut adımları tartışılmaktadır (Mello & Ostermann, 2023; Chitty vd., 2023). Bu çok katmanlı katkı yapısı, çalışmanın hem akademik hem de politik alanlarda yankı uyandırma potansiyelini artırmakta; böylece araştırmanın etkisini dar bir uzman çevresinin ötesine taşımaktadır (Hale & Peshkopia, 2025). Böylece çalışma, Türk dünyası araştırmalarını uluslararası ilişkiler yazınıyla köprülerken, akademik bilgiyi politika uygulamasına aktaran bir işlev de üstlenmektedir.

Literatür Taraması

Uluslararası ilişkiler disiplininde dil, uzun bir dönem boyunca güç, çıkar ve güvenlik gibi maddi değişkenlerin gölgesinde kalmış; devletler arası iletişimin gerçekleştirildiği yansız bir ortam olarak değerlendirilmiştir. Ancak son yirmi yılda inşacı yaklaşımların ve söylem çözümlemesi yöntemlerinin yükselişiyle birlikte, dilin dış politika süreçlerindeki rolü köklü biçimde yeniden tanımlanmıştır (Guzzini & Leander, 2021; Kornprobst, 2023). Bu paradigma değişimi, yalnızca inşacı kuramla sınırlı kalmamış; eleştirel kuram, postyapısalcılık ve pragmatist yaklaşımlar da dilin uluslararası ilişkilerdeki kurucu işlevini farklı açılardan sorunsallaştırmıştır (Pouliot, 2020). Bu kuramsal dönüşüm, dilin yalnızca iletilerin taşıyıcısı değil, aynı zamanda siyasal gerçekliğin kurucu bir ögesi olduğunu ortaya koymuştur. Devletlerin ve uluslararası örgütlerin güç kapasiteleri, artık salt askerî veya ekonomik kaynakların toplamıyla değil; eylemlerini meşrulaştırdıkları, kimliklerini tanımladıkları ve uluslararası düzeni anlamlandırdıkları söylemsel otorite ile doğrudan ilişkilendirilmektedir (Bially Mattern, 2022; Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Bu bağlamda dil, Bourdieu'nün kavramıyla ifade edilecek olursa, uluslararası alanda sembolik sermayenin hem üretildiği hem de dağıtıldığı temel bir alan olarak işlev görmektedir (Guzzini & Leander, 2021). Giriş bölümünde vurgulanan jeokültürel güç kavramı, tam da bu söylemsel otoritenin stratejik bir kapasiteye dönüştürülmesini ifade etmekte; dil birliğinin dış politika eşgüdümündeki rolünü anlamak için zorunlu bir çıkış noktası sunmaktadır. Dolayısıyla mevcut yazının eleştirel bir değerlendirmesi, dilin uluslararası ilişkilerde kurucu işlevinin kavramsal ve deneyimsel boyutlarını birlikte ele almayı gerektirmektedir.

Yumuşak güç kavramı, dil ve kültürün dış politikadaki stratejik değerini çözümlemek için en yaygın başvuru kuramsal çerçevelerden birini oluşturmaktadır. Joseph Nye tarafından geliştirilen bu kavram, bir aktörün başkalarını zorlama veya ödüllendirme olmaksızın, cazibesine dayalı biçimde etkileme kapasitesini ifade etmektedir (Nye, 2021). Ancak yumuşak güç kavramı, özellikle Batı-dışı bağlamlardaki uygulanabilirliği açısından eleştirilere maruz kalmış; kavramın evrenselliği ve ölçülebilirliği sorgulanmıştır (Tsvetkova, 2021). Ancak yumuşak güç yazınının

önemli bir bölümü, kültür, değerler ve politikalar gibi kaynakları sıralarken, dilin bu kaynakları birbirine bağlayan ve operasyonel kılan ara düzenek işlevini yeterince aydınlatamamıştır. Oysa dil, yumuşak gücün üç temel bileşenini, kültürü, siyasi değerleri ve dış politikayı, tutarlı bir anlatıya dönüştüren stratejik altyapıdır (Chitty vd., 2023; Rynhold, 2021). Bu açıdan dil, yumuşak gücün pasif bir kaynağı olmaktan çıkıp, aktif bir dönüştürücü mekanizmaya evrilmektedir; kaynak ile çıktı arasındaki bu aracı rolün ihmal edilmesi, yazındaki en belirgin kavramsal boşluklardan birini oluşturmaktadır (Snow & Cull, 2020). Bu açıdan bakıldığında, Türk Devletler Teşkilatı bağlamında dil birliği girişimleri, yalnızca kültürel bir miras paylaşımı değil; üye devletler, gözlemciler ve kopuntu toplulukları arasında ortak mesaj üretimini mümkün kılan bir yumuşak güç altyapısı olarak değerlendirilmelidir. Giriş bölümünde ortaya konan çarpan etkisi hipotezi, tam da bu altyapının dijital ve kurumsal araçlarla hızlandırılması durumunda ortaya çıkacak asimetrik etkiyi sınamayı amaçlamaktadır. Mevcut yumuşak güç yazını, bu türden bir dilsel hızlandırmanın bölgesel örgütler düzeyindeki sonuçlarını henüz dizgeli biçimde ele almamıştır.

Bölgesel örgütler ve çok taraflılık yazını, ortak dış politika tutumu geliştirme önkoşullarını incelerken, dilsel ve kavramsal uyumun rolünü çoğunlukla örtük biçimde varsaymıştır. Avrupa Birliği, Afrika Birliği ve Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği gibi yapıların incelenmesi, kurumsal tasarımın ve karar alma düzeneklerinin dış politika eşgüdümündeki etkisini açıkça ortaya koymuştur (Costa & Jørgensen, 2023; Schiavon vd., 2026). Örneğin Avrupa Birliği'nin çok dilli yapısı, ortak dış politika söylemi geliştirmede ciddi eşgüdüm maliyetleri yaratmış; bu durum, dilsel homojenliğin bölgesel bütünleşmedeki potansiyel avantajlarına işaret etmektedir (Gazzola vd., 2024). Ancak bu çalışmaların büyük çoğunluğu, üye devletlerin ortak bir kavramsal dil üzerinden anlaşabilmelerinin, eşgüdümün zorunlu ancak görünmez önkoşulu olduğunu yeterince sorunsallaştırmamıştır. Türk Devletler Teşkilatı örneği, bu noktada özgün bir laboratuvar sunmaktadır; zira üye devletlerin dilsel akrabalığı, tarihsel olarak verili bir ortaklık sunmakla birlikte, bu ortaklığın operasyonel bir eşgüdüm kapasitesine dönüştürülmesi bilinçli bir strateji gerektirmektedir (Uzun & Kaya, 2023; Akın, 2025). Bu strateji, yalnızca dilsel yakınlaştırmayı değil; kurumsal kapasite inşasını, teknolojik altyapı yatırımını ve siyasi iradeyi de zorunlu kılmaktadır (Salihi & Mehmetcik, 2025). Giriş bölümünde vurgulanan devasa potansiyel, ancak bu dilsel ortaklığın ortak kavramlar, ortak sözcükler ve ortak özdeyişler üzerinden standartlaştırılmasıyla somutlaşabilecektir. Bölgesel örgütler yazınındaki bu kavramsal boşluk, dil birliğinin dış politika eşgüdümündeki işlevsel rolünü aydınlatacak karşılaştırmalı ve tek örneğe dayalı çalışmalara duyulan ihtiyacı açıkça ortaya koymaktadır.

Kamu diplomasisi ve stratejik iletişim yazını, dil birliğinin uluslararası etki üretimindeki rolünü anlamak için bir diğer temel başvuru kaynağını oluşturmaktadır. Bu alandaki araştırmalar, devletlerin ve uluslararası örgütlerin yabancı kamuoylarını etkileme stratejilerini, kültürel diplomasi, medya ilişkileri ve dijital iletişim boyutlarıyla incelemiştir (Snow & Cull, 2020; Cull, 2024). Kamu diplomasisinin etkinliği, iletinin alıcı tarafından anlaşılabilirliğine ve kültürel bağlamla uyumuna doğrudan bağlıdır; bu nedenle dilsel tutarlılık, başarılı kamu diplomasisinin görünmez ancak belirleyici bir önkoşulunu oluşturmaktadır (Chitty vd., 2023). Ancak kamu diplomasisi yazınının önemli bir bölümü, iletinin içeriğine ve iletişim kanallarına odaklanırken, iletinin dilsel altyapısının mesaj tutarlılığı üzerindeki etkisini ikincil düzeyde ele almıştır. Oysa farklı diller veya standartlaşmamış terminolojilerle üretilen mesajlar, hedef kitlelere ulaşmadan önce çeviri kayıpları ve anlam kaymalarına uğramakta; bu durum, kamu diplomasisi çabalarının etkinliğini ciddi biçimde zayıflatabilmektedir (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Türk Devletler Teşkilatı açısından bu bulgu kritik bir önem taşımaktadır; zira örgütün üye ve gözlemci ülkeleri, Türk dilleri ailesi içinde farklı kollardan gelmekte ve birbirinden ayrılmış standart dil geleneklerine sahip bulunmaktadır. Bu dilsel farklılaşma, özellikle Sovyet döneminde uygulanan bilinçli ayrıştırma politikalarının mirasını taşımakta; dolayısıyla yeniden yakınlaştırma, tarihsel bir düzeltme niteliği de kazanmaktadır (Mokry, 2022). Giriş bölümünde ifade edilen tek ses ve güçlü ses vizyonu, bu dilsel çeşitlilikten kaynaklanan

iletişim engellerinin aşılmasını gerektirmektedir. Kamu diplomasisi yazını, bu türden bir dilsel bütünleşmenin iletişim etkinliği üzerindeki olası etkilerini henüz dizgeli biçimde sınınamamıştır.

Kopuntu topluluklarının anavatanlarla ilişkisi ve uluslararası politikadaki rolleri, son dönemde artan akademik ilginin odağında yer almaktadır. Bu yazın, göç kökenli toplulukların ev sahibi ülkelerdeki siyasi katılımlarını, anavatanlarına kaynak transferlerini ve ulusötesi ağlar üzerinden kimlik inşalarını kapsamlı biçimde incelemiştir (Baser & Féron, 2022; Kennedy, 2022). Kopuntu toplulukları, anavatanları için yalnızca ekonomik kaynak değil; aynı zamanda siyasi lobi gücü, enformasyon ağı ve kriz anlarında hızlı mobilizasyon kapasitesi sunmaktadır (LeoGrande, 2020). Kopuntu topluluklarının dış politika alanında etkin birer aktör olarak mobilize edilebilmeleri, ancak anavatanlarla paylaşılan ortak bir kavramsal ve dilsel çerçeve üzerinden mümkün olmaktadır. Türk dünyası bağlamında bu durum ayrı bir önem kazanmaktadır; zira Rusya Federasyonu içindeki özerk Türk cumhuriyetlerinden Avrupa ve Kuzey Amerika'daki göç topluluklarına kadar geniş bir coğrafyaya yayılmış milyonlarca insan, TDT'nin potansiyel etki alanını oluşturmaktadır (Baser vd., 2025). Bu kopuntu toplulukları, kuşaklar arası dil aktarımı, kimlik muhafazası ve anavatanla bağ sürdürme konularında farklılaşan deneyimlere sahiptir; dolayısıyla dil birliği stratejisi, bu heterojen yapıyı dikkate alan kademeli bir yaklaşımı gerektirmektedir (Montrul & Polinsky, 2021). Giriş bölümünde vurgulanan bütünleşik kolektif aktör iddiası, bu kopuntu topluluklarının ortak dil ve kavramlar üzerinden senkronize edilmesini önkoşul olarak gerektirmektedir. Ancak mevcut kopuntu yazını, dil politikası ve standartlaşma girişimlerinin bu toplulukların mobilizasyonu üzerindeki etkisini yeterince derinlikli biçimde ele almamıştır. Bu boşluk, dil birliğinin yalnızca devletler arası değil, toplumlar arası düzeyde de stratejik bir işlev üstlenebileceğini göstermekte; TDT örneğinin bu açıdan da özgün bir inceleme alanı sunduğunu ortaya koymaktadır.

Dil planlaması ve dil politikası yazını, dil birliğinin nasıl inşa edilebileceğine dair zengin bir kuramsal ve deneyimsel birikim sunmaktadır. Bu alan, devletlerin ve toplulukların dil seçimlerini, standartlaştırma süreçlerini ve dil yayılım stratejilerini kapsamlı biçimde incelemiştir (Gazzola vd., 2024; Albaugh vd., 2024). Dil planlaması yazını, yapı planlaması, konum planlaması ve edinim planlaması gibi alt boyutları ayırıştırarak, dil politikasının çok boyutlu doğasını ortaya koymuştur (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Ancak dil planlaması yazınının büyük çoğunluğu, bu süreçleri ulusal sınırlar içinde ve ulus inşası bağlamında ele almış; dilin sınır aşan dış politika etkilerini görece ihmal etmiştir. Oysa dil planlaması kararları, yalnızca iç toplumsal bütünleşmeyi değil, aynı zamanda uluslararası iletişim kapasitesini ve bölgesel iş birliği potansiyelini de doğrudan biçimlendirmektedir. Türk Devletler Teşkilatı bağlamında bu durum özellikle belirgindir; zira üye ülkelerin her biri, Sovyet döneminden miras kalan farklı alfabe sistemleri ve standart dil gelenekleriyle karşı karşıyadır (Mokry, 2022). Bu farklılaşma, yalnızca teknik bir engel değil; aynı zamanda ulusal kimliklerin inşasında dilin oynadığı kurucu rol nedeniyle siyasi hassasiyetler barındıran bir mesele olarak ele alınmalıdır (Rings & Rasinger, 2020). Giriş bölümünde vurgulanan ortak kavramlar, ortak sözcükler ve ortak özdeyişler hedefi, tam da bu farklılaşmış dil yapılarının bilinçli bir politikayla yakınlaştırılmasını gerektirmektedir. Dil planlaması yazını, bu türden çok devletli ve bölgesel ölçekli standartlaştırma girişimlerinin dış politika boyutlarını henüz yeterince kuramlaştıramamıştır.

Türk dünyası çalışmaları, tarihsel, kültürel ve dilsel ortaklıkları ele alan köklü bir akademik geleneğe sahiptir. Bu alandaki araştırmalar, Türk halklarının ortak kökenlerini, göç süreçlerini, dil akrabalıklarını ve kültürel etkileşimlerini kapsamlı biçimde belgelemiştir (Erendor, 2023; Kocatepe, 2024). Bu yazın, özellikle Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından yoğunlaşmış; bağımsızlığını kazanan Türk cumhuriyetleriyle ilişkilerin yeniden tanımlanması bağlamında stratejik bir önem kazanmıştır (Uzun & Kaya, 2023). Ancak Türk dünyası yazınının önemli bir bölümü, bu tarihsel ve kültürel ortaklıkları betimleyici bir dille aktarmakla yetinmiş; ortaklıkların somut dış politika çıktılarına nasıl dönüştürülebileceğini dizgeli biçimde çözümlememiştir. Pek çok çalışma, ortak geçmişi ve dilsel yakınlığı verili bir bütünleşme potansiyeli olarak sunmuş; ancak bu potansiyelin hangi kurumsal, teknolojik ve söylemsel koşullar altında gerçekleştirilebileceğini sorgulamamıştır. Bu

normatif eğilim, yazının çözümlemesel derinliğini zayıflatmış; Türk dünyası bütünleşmesinin önündeki yapısal engellerin, çıkar çatışmalarının ve dış baskıların yeterince ele alınmamasına yol açmıştır (Sahakyan, 2024). Giriş bölümünde ifade edilen romantik kardeşlik anlatısından çözümlemesel güç inşası açıklamasına geçiş vurgusu, tam da bu yazınsal eğilime yönelik eleştirel bir müdahaleyi temsil etmektedir. Bu çalışma, Türk dünyası araştırmalarını içe kapalı bir alan olmaktan çıkarıp, uluslararası ilişkiler kuramındaki güç, anlatı ve kurumlar tartışmalarıyla bütünleştirmeyi amaçlamaktadır.

Türk Devletler Teşkilatı üzerine yapılan akademik çalışmalar, örgütün kuruluş sürecini, kurumsal yapısını ve çeşitli iş birliği alanlarını incelemiştir. Bu yazın, TDT'nin ekonomik entegrasyon girişimlerini, kültürel diplomasi faaliyetlerini ve bölgesel güvenlik boyutlarını ayrıntılı biçimde ele almıştır (Uzun & Kaya, 2023; Salih & Mehmetcik, 2025). TDT'nin 2009'da Türk Konseyi olarak kuruluşundan 2021'de mevcut adını almasına kadar geçen süreç, örgütün kurumsallaşma dinamiklerini ve artan siyasi iradesini yansıtmakta; bu dönüşüm, yazında giderek daha fazla ilgi görmektedir (Akin, 2025). Özellikle son dönemde, örgütün marka inşası, kamu diplomasisi ve dijital iletişim kapasitesine ilişkin değerli bulgular ortaya konmuştur (Akıllı & Kim, 2024; Altun, 2023). Ancak bu çalışmaların büyük çoğunluğu, dil birliğini ya kültürel iş birliğinin bir alt bileşeni olarak ele almış ya da gelecekte gerçekleşmesi umulan bir hedef olarak sunmuştur. Oysa dil birliği, TDT'nin 2040 Vizyonu belgelerinde açıkça vurgulanan stratejik bir öncelik olup; örgütün diğer iş birliği alanlarının etkinliğini doğrudan etkileyen çapraz kesişen bir değişken niteliği taşımaktadır (Kocatepe, 2024). Dil birliğinin dış politika eşgüdümüne hangi nedensel düzenekler üzerinden bağlandığı sorusu, yazında parçalı biçimde ele alınmış ve bütüncül bir kuramsal çerçeveden yoksun kalmıştır. Giriş bölümünde ortaya konan araştırma sorusu, tam da bu boşluğu doldurmayı hedeflemekte; dil birliğini yalnızca kültürel bir amaç olarak değil, dış politika kapasitesini biçimlendiren stratejik bir değişken olarak konumlandırmaktadır.

Dijital diplomasi ve teknolojik dönüşüm yazını, dil birliğinin hızlandırılmış biçimde inşa edilebilirliğini anlamak için giderek daha önemli bir başvuru kaynağı haline gelmektedir. Bu alandaki araştırmalar, yapay zekâ destekli çeviri araçlarının, dijital öğrenme platformlarının ve sosyal medya ağlarının uluslararası iletişimi nasıl dönüştürdüğünü kapsamlı biçimde incelemiştir (Stockwell & Wang, 2025; Sadeghi, 2025). Özellikle büyük dil modellerinin ve nöral makine çevirisinin son dönemdeki gelişimi, diller arası iletişim engellerini önemli ölçüde azaltmış; bu durum, dil planlamasının geleneksel zaman ufuklarını köklü biçimde dönüştürme potansiyeli taşımaktadır (Fisher vd., 2022). Geleneksel dil planlaması yazını, dil standartlaştırma süreçlerini on yıllara yayılan doğrusal bir süreç olarak kavramsallaştırırken; dijital teknolojiler bu süreçleri önemli ölçüde hızlandırma potansiyeli taşımaktadır. Giriş bölümünde vurgulanan bir ila üç yıl içinde gerçekleştirilebilecek dilsel bütünleşme vizyonu, tam da bu teknolojik olanakların stratejik biçimde seferber edilmesine dayanmaktadır. Türk Devletler Teşkilatı bağlamında dijital platformlar, ortak alfabe ve terminoloji girişimleri ile yapay zekâ destekli dil öğrenme araçları, bu hızlandırılmış bütünleşmenin somut araçlarını oluşturmaktadır. Ancak teknolojik determinizmden kaçınmak gerekmektedir; dijital araçlar, ancak uygun kurumsal tasarım, siyasi irade ve toplumsal kabul ile birleştiğinde dönüştürücü etkiler üretebilmektedir (Cull, 2024). Ancak dijital diplomasi yazını, bu teknolojik araçların bölgesel örgütler düzeyinde dil birliği inşasına nasıl uyarlanabileceğini henüz yeterince incelememiştir.

Uluslararası ilişkilerde norm yayılımı ve sosyalleşme süreçleri, dil birliğinin kurumsal düzeyde nasıl işlevselleştirilebileceğine dair önemli kuramsal araçlar sunmaktadır. Bu yazın, uluslararası normların devletler tarafından nasıl benimsendiğini, içselleştirildiğini ve yayıldığını kapsamlı biçimde çözümlemiştir (Kornprobst, 2023; Goddard & Nexon, 2022). İnşacı kuramın temel kavramlarından biri olan öznelerarası anlam, ortak bir dil ve kavramsal çerçeve olmaksızın oluşturulamamakta; bu durum, dil birliğinin norm yayılımı süreçlerindeki ontolojik önceliğine işaret etmektedir (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Norm yayılımı süreçleri, ortak kavramsal çerçevelerin

ve paylaşılan anlam dünyalarının varlığına bağlıdır; zira normlar, ancak taraflar arasında karşılıklı anlaşılabilirlik sağlandığında etkili biçimde aktarılabilmektedir. Dil birliği, bu karşılıklı anlaşılabilirliğin en temel altyapısını oluşturmakta; ortak kavramlar ve sözcükler üzerinden inşa edilen iletişim rejimi, norm yayılımının hızını ve derinliğini doğrudan etkilemektedir. Türk Devletler Teşkilatı bağlamında bu durum, örgütün 2040 Vizyonu belgelerinde ortaya konan hedeflerin üye devletler tarafından nasıl içselleştirileceği sorusuyla doğrudan ilişkilidir. Bu içselleştirme süreci, yalnızca resmi belgelerin kabulüyle sınırlı kalmayıp; toplumsal düzeyde paylaşılan değer ve kimlik algılarının oluşumunu da gerektirmektedir (Prather, 2020). Giriş bölümünde ifade edilen normatif uyum düzeneği, tam da bu sosyalleşme süreçlerinin dilsel altyapısını vurgulamaktadır. Norm yayılımı yazını, dil birliğinin bu süreçlerdeki kolaylaştırıcı rolünü henüz dizgeli biçimde kuramlaştıramamıştır.

Kolektif kimlik ve topluluk inşası yazını, dil birliğinin ontolojik temellerini anlamak için vazgeçilmez bir kuramsal çerçeve sunmaktadır. Bu alandaki araştırmalar, ulusların ve ulusüstü toplulukların nasıl hayal edildiğini, hangi sembolik kaynaklar üzerinden inşa edildiğini ve kolektif aidiyet duygusunun nasıl sürdürüldüğünü kapsamlı biçimde incelemiştir (Prather, 2020; Lerner & O'Loughlin, 2023). Benedict Anderson'ın hayali cemaatler kavramı, dil ve iletişim teknolojilerinin kolektif kimlik inşasındaki kurucu rolünü açıkça ortaya koymuş; bu kavramsal çerçeve, Türk dünyası bağlamında da uygulanabilir bir çözümleme aracı sunmaktadır (Kennedy, 2022). Dil, bu inşa süreçlerinin en temel yapı taşlarından birini oluşturmakta; ortak bir dil üzerinden paylaşılan kavramlar, anlatılar ve semboller, kolektif kimliğin yeniden üretilmesini mümkün kılmaktadır. Türk dünyası bağlamında bu kuramsal perspektif, tarihsel ve kültürel ortaklıkların nasıl güncel bir kolektif bilinç haline getirilebileceği sorusuna ışık tutmaktadır. Bu süreç, yalnızca yukarıdan aşağıya bir proje olarak değil; aynı zamanda tabandan gelen taleplerin, sivil toplum girişimlerinin ve kültürel etkileşimlerin bütünselik bir sonucu olarak ele alınmalıdır (Baser vd., 2025). Giriş bölümünde vurgulanan Türk Devletler Teşkilatı'nın bütünselik kolektif aktör olma iddiası, üye devletler ve kopuntu toplulukları arasında paylaşılan bir kimlik algısının varlığını önkoşul olarak gerektirmektedir. Kolektif kimlik yazını, bu algının bilinçli dil politikalarıyla nasıl güçlendirilebileceğini ve dış politika tutumlarına nasıl yansıyabileceğini henüz Türk dünyası özelinde yeterince incelememiştir.

Stratejik anlatı ve söylemsel güç yazını, dil birliğinin uluslararası etkiye dönüşüm süreçlerini anlamak için kritik kavramsal araçlar sunmaktadır. Bu alandaki çalışmalar, devletlerin ve uluslararası örgütlerin kimliklerini, değerlerini ve politikalarını meşrulaştırmak için nasıl tutarlı anlatılar geliştirdiklerini ve bu anlatıları küresel ölçekte nasıl yaydıklarını incelemiştir (Miskimmon vd., 2022; Bially Mattern, 2022). Stratejik anlatılar, uluslararası sistemin yapısı, aktörün bu sistemdeki konumu ve izlenmesi gereken politikalar hakkında tutarlı bir çerçeve sunarak; hem iç hem dış hedef kitlelerin algılarını biçimlendirmeyi amaçlamaktadır (Goddard & Nexon, 2022). Stratejik anlatılar, yalnızca iletişim stratejileri değil; aktörlerin uluslararası sistemdeki konumlarını tanımladıkları ve diğer aktörlerin algılarını biçimlendirdikleri güç pratikleridir. Dil birliği, bu stratejik anlatıların tutarlı ve etkili biçimde üretilmesinin zorunlu altyapısını oluşturmaktadır; zira farklı dillerde veya standartlaşmamış kavramlarla üretilen anlatılar, hedef kitlelere ulaşmadan önce parçalanmakta ve etkisini yitirmektedir. Türk Devletler Teşkilatı bağlamında bu durum, örgütün küresel kamuoyuna tutarlı bir mesaj sunabilme kapasitesiyle doğrudan ilişkilidir. TDT'nin mevcut söylemsel çıktıları incelendiğinde, üye ülkelerin zaman zaman farklılaşan vurgular kullandığı ve tam bir anlatı tutarlılığının henüz sağlanamadığı görülmektedir; bu durum, dil birliğinin stratejik önceliğini daha da belirginleştirmektedir (Altun, 2023). Giriş bölümünde ifade edilen tek ses ve güçlü ses vizyonu, tam da bu stratejik anlatı tutarlılığının dilsel temellerine işaret etmektedir. Stratejik anlatı yazını, bölgesel örgütlerin dil birliği üzerinden bu tutarlılığı nasıl sağlayabileceklerini henüz dizgeli biçimde ele almamıştır.

Jeopolitik ve jeokültürel güç tartışmaları, dil birliğinin coğrafi ve stratejik boyutlarını kavramak için giderek daha önemli bir başvuru kaynağı haline gelmektedir. Bu yazın, coğrafyanın uluslararası politikadaki belirleyici rolünü yeniden değerlendirirken, kültürel ve dilsel öğelerin jeopolitik hesaplamalara nasıl eklemelendiğini incelemiştir (Bachmann vd., 2025; Lake, 2021). Klasik jeopolitik kuramların maddi kaynaklara ve coğrafi konuma odaklanan bakış açısı, jeokültürel güç kavramıyla genişletilmiş; kültürel çekim, kimlik politikaları ve söylemsel hegemonya, güç denkleminin ayrılmaz bileşenleri olarak kabul edilmiştir (Guzzini & Leander, 2021). Jeokültürel güç kavramı, kültürel kaynakların stratejik bir kapasiteye dönüştürülmesini ve bu kapasitenin coğrafi bir etki alanı üzerinden yansıtılmasını ifade etmektedir. Türk Devletler Teşkilatı, Avrasya'nın jeopolitik merkezinde konumlanan ve dilsel akrabalık üzerinden geniş bir coğrafyayı kapsayan yapısıyla, jeokültürel güç kavramının somutlaştırılabileceği özgün bir örnek sunmaktadır. Bu coğrafi konum, TDT'yi yalnızca bölgesel bir aktör değil; Doğu-Batı ve Kuzey-Güney eksenlerinde köprü işlevi görebilecek stratejik bir merkez haline getirmektedir (Salihi & Mehmetcik, 2025). Giriş bölümünde vurgulanan devasa potansiyelin jeopolitik, jeoekonomik ve jeokültürel bütünleşik bir güce dönüşmesi hedefi, tam da bu kavramsal çerçeve içinde anlam kazanmaktadır. Ancak jeokültürel güç yazını, dil birliğinin bu dönüşümdeki özgül rolünü ve işlevsel düzeneklerini henüz yeterince kuramlaştıramamıştır.

Dış politika çözümlemesi yazını, devletlerin dış politika kararlarını etkileyen iç ve dış etkenleri kapsamlı biçimde incelemiş olmakla birlikte, dilsel değişkenlere sınırlı ilgi göstermiştir. Bu alandaki araştırmalar, lider algıları, bürokratik politikalar, kamuoyu baskısı ve uluslararası sistem yapısı gibi etkenlerin dış politika çıktılarına nasıl biçimlendirdiğini ayrıntılı biçimde çözümlemiştir (Mello & Ostermann, 2023; Hurd, 2021). Dış politika çözümlemesinin üç düzeyi, birey, devlet ve uluslararası sistem, her birinde dil ve söylemin kurucu bir rol oynadığını göstermektedir; ancak bu rol, çoğunlukla açık bir değişken olarak değil, örtük bir arka plan koşulu olarak ele alınmıştır (Kornprobst, 2023). Ancak dış politika çözümlemesi yazınının büyük bölümü, dili ya verili bir iletişim ortamı olarak varsaymış ya da söylem çözümlemesi yöntemlerini yalnızca belirli kararların meşrulaştırılmasına odaklanarak kullanmıştır. Oysa dil, yalnızca kararların meşrulaştırıldığı bir araç değil; karar alıcıların dünyayı nasıl algıladıklarını, seçenekleri nasıl değerlendirdiklerini ve tercihleri nasıl ifade ettiklerini biçimlendiren kurucu bir yapıdır. Türk Devletler Teşkilatı bağlamında bu durum, üye devletlerin ortak dış politika tutumları geliştirmelerinin önkoşullarını anlamak açısından kritik önem taşımaktadır. Özellikle bölgesel krizlerde, Ukrayna meselesi veya Orta Asya'daki su paylaşımı gibi konularda, ortak bir kavramsal çerçevenin yokluğu, tutum farklılaşmalarına yol açabilmektedir; dil birliği, bu tür krizlerde eşgüdümü kolaylaştırıcı bir işlev üstlenebilecektir (Akin, 2025). Giriş bölümünde ortaya konan dış politika söyleminde yakınsama düzeneği, tam da bu dilsel altyapının eşgüdüm kapasitesine işaret etmektedir. Dış politika çözümlemesi yazını, dil birliğinin çok devletli eşgüdüm süreçlerindeki rolünü henüz bütüncül bir çerçevede ele almamıştır.

Karşılaştırmalı bölgeselcilik yazını, farklı coğrafyalardaki bölgesel örgütlerin yapısal özelliklerini, kurumsallaşma düzeylerini ve başarı koşullarını inceleyerek, Türk Devletler Teşkilatı'nın konumlandırılması için değerli karşılaştırma noktaları sunmaktadır. Bu alandaki çalışmalar, Avrupa Birliği'nden Afrika Birliği'ne, Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği'nden Körfez İşbirliği Konseyi'ne kadar farklı bölgesel yapıların başarı ve başarısızlık koşullarını kapsamlı biçimde değerlendirmiştir (Schiavon vd., 2026; Sahakyan, 2024). Bu karşılaştırmalar, bölgesel bütünleşmenin yalnızca ekonomik çıkarlarla değil; ortak kimlik, paylaşılan değerler ve kurumsal tasarım gibi çok boyutlu etkenlerle açıklanması gerektiğini ortaya koymuştur (Costa & Jørgensen, 2023). Bu karşılaştırmalı perspektif, TDT'nin diğer bölgesel örgütlerden hangi açılardan farklılaştığını ve bu farklılıkların ne tür fırsatlar veya engeller yarattığını anlamak için zorunludur. Türk Devletler Teşkilatı'nı diğer bölgesel yapılardan ayıran en belirgin özelliklerden biri, üye devletler arasındaki dilsel akrabalıktır; bu durum, diğer örgütlerde bulunmayan benzersiz bir bütünleşme potansiyeli sunmaktadır. Örneğin Avrupa Birliği'nin yirmi dört resmî dille çalışması,

ciddi çeviri maliyetleri ve iletişim engelleri yaratırken; TDT'nin dilsel yakınlığı, bu engelleri önemli ölçüde azaltma potansiyeli taşımaktadır (Gazzola vd., 2024). Giriş bölümünde vurgulanan çarpan etkisi hipotezi, tam da bu dilsel avantajın stratejik biçimde değerlendirilmesiyle ortaya çıkacak asimetrik etkiyi sınamayı amaçlamaktadır. Karşılaştırmalı bölgeselcilik yazını, dilsel yakınlığın bölgesel bütünleşme süreçlerindeki özgül rolünü henüz yeterince derinlikli biçimde ele almamıştır.

Türk dünyası çalışmalarındaki yöntemsel eğilimler, dil birliğinin dış politikadaki rolünün tam olarak anlaşılmasını engelleyen önemli sınırlılıklar barındırmaktadır. Mevcut yazının büyük bölümü, zirve bildirgelerini, lider söylemlerini ve kurumsal belgeleri betimleyici bir dille aktarmakta; ancak bu söylemlerin somut dış politika çıktılarına nasıl dönüştüğünü açıklayan nedensel düzenekleri izlememektedir (Kocatepe, 2024; Erendor, 2023). Bu yöntemsel sınırlılık, yalnızca Türk dünyası çalışmalarına özgü değildir; bölge çalışmalarının genelinde, kuramsal çerçevelerden kopuk betimleyici eğilim, disiplinin temel eleştiri noktalarından birini oluşturmaktadır (Sahakyan, 2024). Bu betimleyici yaklaşım, dil birliği girişimlerinin varlığını belgelemekte başarılı olmakla birlikte; bu girişimlerin hangi koşullar altında etkili olduğunu, hangi düzenekler üzerinden işlediğini ve hangi engeller karşısında aksamaya uğradığını açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Giriş bölümünde vurgulanan mekanizma odaklı çözümleme yaklaşımı, tam da bu yöntemsel boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Süreç izleme yöntemi, neden-sonuç zincirlerini adım adım takip ederek, dil birliği ile dış politika çıktıları arasındaki bağlantıyı somut kanıtlarla ortaya koyma potansiyeli taşımaktadır (Mello & Ostermann, 2023). Dış politika çözümlemesi yazınındaki süreç izleme yöntemi, dilsel verileri çözümlemeye dahil etmekte henüz çekingen kalmış; dil planlaması yazını ise uluslararası ilişkiler disiplininin yöntemsel araçlarından yeterince yararlanamamıştır. Bu çalışma, her iki yazın arasında yöntemsel bir köprü kurarak, dil birliğinin dış politika etkilerine dönüşüm süreçlerini dizgeli biçimde izlemeyi amaçlamaktadır.

Teknolojik dönüşümün dil planlaması ve uluslararası iletişim üzerindeki etkisi, mevcut yazında giderek daha fazla ilgi görmekle birlikte, bu iki alanın kesişimi henüz yeterince kuramlaştırılamamıştır. Yapay zekâ destekli çeviri araçları, nöral makine öğrenmesi ve dijital öğrenme platformları üzerine yapılan güncel araştırmalar, dil öğrenme ve standartlaştırma süreçlerinin geleneksel on yıllık zaman dilimlerinden çok daha kısa sürelerle sıkıştırılabileceğini göstermektedir (Stockwell & Wang, 2025; Sadeghi, 2025). Bu teknolojik sıçrama, dil planlaması yazınının temel varsayımlarını sorgulamakta; dil değişiminin uzun erimli ve kademeli doğasına ilişkin yerleşik görüşlerin yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Ancak bu teknolojik olanakların bölgesel örgütler düzeyinde dil birliği inşasına nasıl uyarlanabileceği, hangi kurumsal kapasiteleri gerektirdiği ve ne tür stratejik planlamayı zorunlu kıldığı soruları, yazında sistematik biçimde ele alınmamıştır. Giriş bölümünde ifade edilen bir ila üç yıl içinde gerçekleştirilebilecek dilsel bütünleşme vizyonu, tam da bu teknolojik hızlandırma potansiyelinin stratejik değerlendirilmesine dayanmaktadır. Türk Devletler Teşkilatı bağlamında bu kesişim, ortak dijital platformlar, yapay zekâ destekli içerik üretimi ve eş zamanlı çeviri uygulamaları üzerinden somutlaşma potansiyeli taşımaktadır. Ancak bu potansiyelin gerçekleştirilmesi, yalnızca teknolojik yatırımları değil; aynı zamanda dijital okuryazarlık, altyapı eşitsizlikleri ve siber güvenlik gibi eşlik eden zorlukların ele alınmasını da gerektirmektedir (Cull, 2024). Mevcut yazın, bu teknoloji-dil-dış politika üçgeninin bütüncül bir çerçevede ele alınmasına duyulan ihtiyacı açıkça ortaya koymaktadır.

Yazın değerlendirmesinin bu noktasında, mevcut araştırmaların parçalı yapısı ve bütünleşik bir kuramsal çerçevenin yokluğu belirgin biçimde ortaya çıkmaktadır. Yumuşak güç yazını dil ve kültürü kaynak olarak sıralamakta ancak bunların operasyonel düzeneklerini yeterince açıklamamakta; dil planlaması yazını ulusal sınırlar içinde kalmakta ve uluslararası boyutları ihmal etmekte; bölgesel örgütler yazını dilsel uyumu örtük biçimde varsaymakta ancak sorunsallaştırmamakta; Türk dünyası çalışmaları ise betimleyici bir dilde kalmakta ve nedensel düzenekleri izlememektedir. Bu parçalılık, aynı zamanda disiplinler arası diyalogun yetersizliğini de

yansıtmaktadır; dilbilim, siyaset bilimi, uluslararası ilişkiler ve iletişim çalışmaları, ortak araştırma soruları etrafında yeterince bütünleşmemektedir (Gazzola vd., 2024). Bu parçalılık, dil birliği, yumuşak güç ve dış politika eşgüdümü arasındaki etkileşimin özellikle Türk dünyası bağlamında bütüncül ve mekanizma odaklı bir çerçeveden yoksun olduğunu göstermektedir. Giriş bölümünde ortaya konan araştırma sorusu ve hipotezler, tam da bu parçalılığı aşmayı ve farklı yazın kollarını birleştiren bütünleşik bir açıklama sunmayı hedeflemektedir. Bu bütünleştirme çabası, yalnızca kuramsal bir sentez değil; aynı zamanda politika yapıcılar için uygulanabilir öneriler üretebilecek çözümlensel bir araç seti sunmayı da amaçlamaktadır (Mello & Ostermann, 2023). Bu çalışma, dil birliğini yalnızca kültürel bir hedef olarak değil; anlatı üretimi, normatif uyum ve algı yönetimi düzenekleri üzerinden dış politika kapasitesini biçimlendiren stratejik bir değişken olarak konumlandırmaktadır.

Bu kapsamlı yazın değerlendirmesi ışığında, çalışmanın özgün konumu daha belirgin biçimde ortaya konulabilir. Makale, uluslararası ilişkilerde dilin kurucu rolü, yumuşak gücün dilsel altyapısı, bölgesel örgütlerde eşgüdümün önkoşulları, kamu diplomasisinde ileti tutarlılığı, kopuntu topluluklarının mobilizasyonu ve dijital teknolojilerin hızlandırıcı etkisi gibi farklı yazın kollarını, jeokültürel güç kavramı çerçevesinde bütünleştirmektedir. Bu kavramsal bütünleştirme, eklektik bir derleme olmaktan öte; dil birliğinin dış politika süreçlerindeki özgül işlevini açıklayan tutarlı bir kuramsal çerçeve sunmaktadır (Hurd, 2021). Bu bütünleştirme, dil birliğini Türk Devletler Teşkilatı'nın dış politika kapasitesini biçimlendiren özgül bir değişken olarak ele almakta; romantik kardeşlik söyleminden çözümlensel güç inşası açıklamasına geçişi sağlamaktadır. Giriş bölümünde vurgulanan çarpan etkisi hipotezi, bu kuramsal konumlandırmanın deneyimsel sınavasını oluşturmakta; dil birliğinin teknolojik araçlarla hızlandırılması durumunda ortaya çıkacak asimetrik etkiyi ölçülebilir biçimde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu hipotez, yalnızca TDT örneğiyle sınırlı kalmayıp; dilsel yakınlığa sahip diğer bölgesel yapılar için de test edilebilir bir kuramsal önerme sunmaktadır (Sahakyan, 2024). Böylece çalışma, Türk dünyası araştırmalarına özgün bir kuramsal katkı sunarken, genel uluslararası ilişkiler yazınına da dil, güç ve kurumlar arasındaki ilişkiye dair yeni bir perspektif kazandırmaktadır.

Sonuç olarak, mevcut yazının kapsamlı değerlendirmesi; dil birliği, yumuşak güç ve dış politika eşgüdümü arasındaki etkileşimin, özellikle Türk dünyası ve bölgesel örgütler bağlamında bütüncül bir kuramsal çerçeveden yoksun olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu boşluk, yalnızca akademik bir eksiklik değil; aynı zamanda politika yapıcılarının dil birliği stratejilerini tasarlarlarken başvurabilecekleri rehber çerçevelerin yokluğunu da ifade etmektedir (Chitty vd., 2023). Bu boşluk, yalnızca betimleyici çalışmaların ötesine geçen, nedensel düzenekleri izleyen ve farklı yazın kollarını birleştiren araştırmalara duyulan ihtiyacı belirginleştirmektedir. Takip eden Teorik Çerçeve bölümü, bu ihtiyaca yanıt vermek üzere jeokültürel güç kavramını merkeze alan bütünleşik bir kuramsal yapı sunacaktır. Bu kuramsal yapı, dil birliğini yalnızca iletişimsel bir kolaylık olarak değil; uluslararası sistemde güç üretiminin, norm yayılımının ve kolektif kimlik inşasının temel bir altyapısı olarak kavramsallaştıracaktır (Bachmann vd., 2025). Bu yapı, dil birliğini anlatı üretimi, norm inşası ve kolektif kimlik oluşumunun önkoşulu olarak konumlandıracak; Türk Devletler Teşkilatı örneğinde bu kavramsal araçların nasıl uygulanabileceğini gösterecektir. Böylece yazın taramasında belirlenen boşluklar, kuramsal düzeyde ele alınarak çalışmanın deneyimsel çözümlemesine sağlam bir temel oluşturulacaktır.

Teorik Çerçeve

Bu çalışmanın kuramsal omurgası, dili dış politika çözümlemesinde ikincil ve yansız bir iletişim aracı olarak değerlendiren geleneksel yaklaşımlardan ayrılarak; onu güç, meşruiyet ve etki üretiminin kurucu bir ögesi olarak konumlandıran inşacı ve postyapısalcı bakış açılarına dayanmaktadır. Uluslararası ilişkiler yazınında özellikle son yirmi yılda güç kavramı, yalnızca askerî donanımlar ya da ekonomik göstergelerle ölçülen somut kapasitenin ötesinde; aktörlerin uluslararası

düzeni tanımlama, olayları çerçeveleme ve anlam üretme yetenekleri üzerinden yeniden tartışılmaktadır (Guzzini & Leander, 2021; Lake, 2021). Bu paradigma dönüşümü, gücün yalnızca zorlamaya dayalı boyutunu değil, aynı zamanda rıza üretme ve meşrulaştırma kapasitesini de görünür kılmaktadır. Bu kavramsal genişleme, realist kuramların maddi güç odaklı bakış açısını aşarak, gücün ilişkisel ve söylemsel boyutlarını ön plana çıkarmaktadır (Goddard & Nexon, 2022). Bu bağlamda dil, salt verili bir dış politika iletisini taşıyan edilgen bir kanal değil; o iletinin sınırlarını çizen, içeriğini sabitleyen ve hedef kitledeki karşılığını belirleyen yapısal bir koşuldur. Literatür taramasında vurgulanan dilin kurucu işlevi, tam da bu noktada kuramsal bir derinlik kazanmaktadır; zira dil, yalnızca iletilerin aktarıldığı bir ortam değil, siyasal gerçekliğin inşa edildiği temel araçtır (Bially Mattern, 2022). Türk Devletler Teşkilatı bağlamında değerlendirildiğinde, üye devletler, gözlemci ülkeler ve geniş kopuntu toplulukları ağının oluşturduğu devasa potansiyelin işlevsel bir güce dönüşmesi, ancak bu aktörlerin dünyayı aynı kavramlarla okuması ve yorumlamasıyla olanaklıdır. TDT'nin 2040 Vizyonu belgelerinde ortaya konan bütünleşme hedefleri, bu ortak kavramsal çerçevenin kurumsal düzeyde karşılığını oluşturmaktadır (Altun, 2023). Giriş bölümünde ortaya konan çarpan etkisi hipotezi, bu kuramsal öncülün deneyimsel sınavasını oluşturmaktadır; ortak kavramsal repertuvar, dağınık kapasiteleri bütünleşik bir güç merkezine dönüştüren temel katalizör işlevi görmektedir.

İnşacı uluslararası ilişkiler kuramı, bu çalışmanın kavramsal çerçevesinin birinci ayağını oluşturmaktadır. İnşacılık, uluslararası sistemin yalnızca maddi yapılardan değil, aynı zamanda paylaşılan düşünceler, normlar ve kimliklerden meydana geldiğini savunmaktadır (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Bu yaklaşıma göre devletlerin çıkarları, kimliklerinden bağımsız biçimde önceden belirlenmiş değildir; aksine kimlikler ve çıkarlar, toplumsal etkileşim süreçlerinde karşılıklı olarak inşa edilmektedir. Alexander Wendt'in öne sürdüğü anarşi devletlerin ona yüklediği anlamdır ilkesi, bu karşılıklı inşa sürecinin temel mantığını özetlemektedir; uluslararası sistemin yapısı, aktörlerin paylaştığı anlam dünyasına göre biçimlenmektedir (Pouliot, 2020). Dil, bu inşa sürecinin en temel aracıdır; aktörler, dil aracılığıyla kimliklerini tanımlamakta, çıkarlarını ifade etmekte ve diğer aktörlerle ilişkilerini anlamlandırmaktadır (Kornprobst, 2023). İnşacı perspektiften bakıldığında, Türk dünyasındaki dil birliği girişimi, salt iletişimsel bir kolaylık sağlamanın ötesinde; ortak bir anlam dünyası, paylaşılan değerler ve kolektif bir kimlik algısı inşa etme potansiyeli taşımaktadır. Bu potansiyel, TÜRKSOY ve Türk Akademisi gibi kurumsal yapılar aracılığıyla somutlaşmakta; bu yapılar ortak kavramların üretildiği ve yayıldığı kurumsal platformlar işlevi görmektedir (Erendor, 2023). Literatür taramasında eleştirilen romantik kardeşlik anlatısı, inşacı kuramla yeniden değerlendirildiğinde çözümlensel bir içerik kazanmaktadır; zira kolektif kimlik, verili bir miras değil, sürekli yeniden üretilen toplumsal bir inşadır (Prather, 2020). Bu çerçevede dil birliği, Türk Devletler Teşkilatı üyelerinin ortak bir dünya görüşü geliştirmelerinin ve uluslararası arenada tutarlı bir kolektif aktör olarak hareket etmelerinin zorunlu önkoşulu olarak belirir. Giriş bölümünde vurgulanan tek ve güçlü ses vizyonu, tam da bu kolektif kimlik inşasının söylemsel altyapısına işaret etmektedir.

Postyapısalcı söylem kuramı, dil-güç ilişkisini kavramak için ikinci temel kuramsal dayanağı oluşturmaktadır. Bu yaklaşım, dilin gerçekliği yalnızca yansıtmadığını, aynı zamanda onu kurduğunu ve biçimlendirdiğini savunmaktadır (Guzzini & Leander, 2021). Söylem, yalnızca sözcüklerden ibaret olmayıp; bilginin üretildiği, öznelliklerin kurulduğu ve iktidar ilişkilerinin yeniden üretildiği karmaşık bir pratikler bütünüdür. Michel Foucault'nun bilgi-iktidar ilişkisi kavramı, söylemin nasıl belirli gerçeklik tanımlarını meşrulaştırdığını ve alternatif yorumları dışladığını açıklamaktadır; bu perspektif, Türk dünyası söyleminin uluslararası arenada nasıl konumlandırıldığı sorusuna ışık tutmaktadır (Hurd, 2021). Bu bağlamda dış politika söylemi, devletlerin dünyayı nasıl gördüklerini, kendilerini nasıl konumlandıklarını ve diğer aktörlerle ilişkilerini nasıl tanımladıklarını açığa vurmaktadır (Bially Mattern, 2022). Türk Devletler Teşkilatı özelinde bu kuramsal perspektif, örgütün ürettiği söylemlerin yalnızca politika tercihlerini

yansıtmadığını, aynı zamanda Türk dünyasının ne olduğunu ve ne olabileceğini tanımlayan kurucu bir işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Dil birliği, bu söylemsel üretimin tutarlılığını ve etkisini belirleyen temel değişkendir; zira standartlaşmamış kavramlarla üretilen söylemler, parçalanarak etkisini yitirme riskiyle karşı karşıyadır (Kornprobst, 2023). Literatür taramasında tespit edilen kavramsal parçalılık sorunu, postyapısalcı bakış açısıyla değerlendirildiğinde, yalnızca teknik bir iletişim engeli değil, Türk dünyasının uluslararası arenada tutarlı bir kimlik ve konum iddia edebilmesinin önündeki yapısal bir kısıt olarak belirir. Bu kısıt, Sovyet döneminden miras kalan farklı alfabe sistemleri ve terminoloji gelenekleriyle daha da belirginleşmekte; bu tarihsel miras, söylemsel tutarlılığın önündeki yapısal engelleri somutlaştırmaktadır (Mokry, 2022). Dolayısıyla dil birliği, söylemsel tutarlılığın ve buna bağlı olarak kimlik iddiasının zorunlu altyapısı konumundadır.

Stratejik anlatı kavramı, bu çalışmanın üçüncü temel kuramsal bileşenini oluşturmakta olup, dil birliğinin uluslararası etkiye dönüşüm süreçlerini anlamak için kritik bir çözümlemesel araç sunmaktadır. Stratejik anlatılar, bir aktörün kim olduğunu, ne istediğini, dünyanın nasıl bir yer olduğunu ve geleceğin nasıl şekillenmesi gerektiğini anlatan tutarlı öykülerdir (Miskimmon vd., 2022). Bu anlatılar, hem iç hem dış hedef kitlelerin algılarını biçimlendirmeyi, meşruiyet sağlamayı ve destek üretmeyi amaçlamaktadır. Uluslararası ilişkiler yazınında anlatı dönüşü olarak adlandırılan bu paradigma değişimi, dilin ve söylemin güç üretimindeki merkezi rolünü yeniden keşfetmektedir (Goddard & Nexon, 2022). Stratejik anlatılar üç temel düzeyde işlemektedir: uluslararası sistemin yapısına ilişkin sistem anlatıları, aktörün kimliğine ilişkin kimlik anlatıları ve belirli politikalara ilişkin politika anlatıları; TDT bağlamında bu üç düzey, Türk dünyasının küresel sistemdeki konumundan bireysel politika tercihlerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır (Lerner & O'Loughlin, 2023). Türk Devletler Teşkilatı bağlamında stratejik anlatı kavramı, örgütün ürettiği söylemlerin yalnızca bilgi aktarımı değil, aynı zamanda Türk dünyasının uluslararası sistemdeki konumunu tanımlayan ve meşrulaştıran güç pratikleri olduğunu vurgulamaktadır. Ancak stratejik anlatıların etkili olabilmesi için tutarlılık ve süreklilik şarttır; farklı aktörler tarafından farklı biçimlerde aktarılan parçalı anlatılar, hedef kitlelere ulaşmadan önce etkisini yitirmektedir (Lerner & O'Loughlin, 2023). Dil birliği, bu tutarlılığın sağlanması için zorunlu altyapıyı oluşturmaktadır; ortak kavramlar ve terminoloji, stratejik anlatının tüm aktörler tarafından aynı öze aktarılmasını mümkün kılmaktadır. Giriş bölümünde ifade edilen ortak kavramlar, ortak sözcükler ve ortak özdeyişler hedefi, stratejik anlatı kuramı açısından değerlendirildiğinde, yalnızca dilsel bir yakınlaşma değil, Türk dünyasının uluslararası arenada tutarlı bir ses olarak duyulabilmesinin zorunlu koşulu olarak anlam kazanmaktadır.

Yumuşak güç kavramı, bu çalışmanın dördüncü kuramsal bileşenini oluşturmakta ve dil birliğinin dış politika çıktılarına dönüşüm süreçlerini açıklamak için temel bir çerçeve sunmaktadır. Yumuşak güç, bir aktörün başkalarını zorlama ya da ödüllendirme olmaksızın, çekiciliğine dayalı biçimde etkileme kapasitesi olarak tanımlanmaktadır (Chitty vd., 2023). Bu kapasite, kültür, siyasi değerler ve dış politikalar üzerinden işlemekte; hedef kitlelerde özdeşleşme, hayranlık ve taklit arzusu yaratarak dolaylı bir etki üretmektedir. Joseph Nye'in ortaya koyduğu bu kavram, sonraki çalışmalarda özellikle Batı-dışı bağlamlara uyarlanarak genişletilmiş; yumuşak gücün evrensel olmaktan ziyade bağlama özgü biçimlerde işlediği kabul edilmiştir (Tsvetkova, 2021; Rynhold, 2021). Ancak literatür taramasında vurgulandığı üzere, yumuşak güç yazınının önemli bir bölümü, bu kaynakları sıralarken dilin bu kaynakları birbirine bağlayan ve işlevsel kılan ara düzenek rolünü yeterince aydınlatamamıştır (Snow & Cull, 2020). Oysa dil, yumuşak gücün üç temel bileşenini tutarlı bir anlatıya dönüştüren stratejik altyapıdır; kültürel değerler, ancak anlaşılır ve çekici bir dille ifade edildiğinde etki üretebilmektedir (Cull, 2024). Türk Devletler Teşkilatı bağlamında bu kuramsal perspektif, örgütün sahip olduğu zengin kültürel mirasın ve tarihsel ortaklıkların, ancak ortak bir dil ve kavramsal çerçeve üzerinden aktarıldığında yumuşak güce dönüşebileceğini ortaya koymaktadır. TDT'nin kültürel diplomasi faaliyetleri, Nevruz kutlamaları ve ortak tarih projeleri, bu yumuşak güç potansiyelinin somut tezahürleridir; ancak bu faaliyetlerin etkisi, kavramsal tutarlılığa

bağlıdır (Kocatepe, 2024). Dil birliği, dağınık duran kültürel sermayeyi bütünleşik bir çekim merkezine dönüştüren kilit düzenektir; bu düzeneğin yokluğunda zengin potansiyel, parçalanmış ve etkisiz kalmaya mahkûmdur. Giriş bölümünde ortaya konan bir ila üç yıllık teknolojik hızlandırma vizyonu, tam da bu yumuşak güç potansiyelinin kısa sürede somutlaştırılmasını hedeflemektedir.

Jeokültürel güç kavramı, bu çalışmanın beşinci ve belki de Türk Devletler Teşkilatı'nın özgün yapısını en iyi açıklayan kuramsal bileşenini oluşturmaktadır. Bu kavram, coğrafi yakınlık ve kültürel ortaklığın uluslararası arenada stratejik bir avantaja dönüştürülme sürecini ifade etmekte; klasik jeopolitik kuramların maddi kaynaklara ve coğrafi konuma odaklanan bakış açısını kültürel ve dilsel boyutlarla genişletmektedir (Bachmann vd., 2025). Jeokültürel güç, coğrafyanın yalnızca fiziksel bir zemin değil, aynı zamanda kimlik, değer ve anlam üretiminin gerçekleştiği bir alan olduğunu kabul etmektedir. Bu kavram, klasik jeopolitik kuramcılarının coğrafi belirlenimciliğini aşarak, kültürel öğelerin stratejik hesaplamalara nasıl eklemelendiğini açıklamaktadır; coğrafya artık yalnızca kontrol edilecek bir alan değil, anlam üretilecek bir zemindir (Lake, 2021). Türk dünyası, Adriyatik'ten Çin Seddi'ne uzanan geniş bir coğrafyada dilsel akrabalık temelinde biçimlenen özgün bir jeokültürel havza oluşturmaktadır (Uzun & Kaya, 2023). Bu havzanın potansiyel gücü, yalnızca üye devletlerin toplam nüfusu ya da ekonomik kapasitesiyle ölçülemez; aynı zamanda bu aktörlerin ortak bir anlam dünyası üzerinden üretebilecekleri söylemsel otorite ve kültürel çekimle de ilişkilidir. Literatür taramasında vurgulanan devasa potansiyel kavramı, jeokültürel güç perspektifinden değerlendirildiğinde somut bir içerik kazanmaktadır; zira bu potansiyel, coğrafi dağınıklığa rağmen dilsel ve kültürel ortaklık üzerinden bütünleştirilebilir niteliktedir (Lake, 2021). TDT üyesi beş devlet, gözlemci üç ülke, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı paydaşları ve Rusya Federasyonu'ndaki özerk Türk cumhuriyetleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde, bu jeokültürel havzanın boyutları daha net anlaşılmaktadır (Sahakyan, 2024). Dil birliği, bu jeokültürel potansiyelin stratejik bir güce dönüştürülmesinin temel aracıdır; ortak kavramlar ve sözcükler, coğrafi mesafeleri aşarak farklı başkentlerdeki karar alıcıları ve farklı kıtalardaki kopuntu topluluklarını ortak bir bilişsel çerçevede buluşturmaktadır. Giriş bölümünde ifade edilen bütünleşik güç merkezi vizyonu, jeokültürel güç kavramının operasyonel karşılığı olarak okunabilir; dağınık kapasiteler, ancak ortak bir dil üzerinden bütünleştirildiğinde jeokültürel bir güç merkezine dönüşebilmektedir.

Normatif uyum ve dış politika eşgüdümü yazını, dil birliğinin koordinasyon işlevini açıklamak için altıncı kuramsal dayanağı oluşturmaktadır. Normlar, uluslararası aktörlerin davranışlarını yönlendiren paylaşılan beklentiler bütünüdür; ancak bir normun etkili olabilmesi için, onu tanımlayan kavramların tüm taraflarca aynı biçimde anlaşılması gerekmektedir (Hurd, 2021). Dilsel birliğin zayıf olduğu bölgesel örgütlerde, güvenlik, istikrar ya da iş birliği gibi temel kavramlar farklı başkentlerde farklı yorumlanmakta; bu durum anlam kaymalarına ve koordinasyon maliyetlerinin artmasına yol açmaktadır (Costa & Jørgensen, 2023). Avrupa Birliği deneyimi, ortak bir kavramsal çerçevenin koordinasyon maliyetlerini nasıl düşürdüğünü somut biçimde göstermektedir; AB'nin kurumsal dili, üye devletler arasındaki politika eşgüdümünü kolaylaştıran temel altyapılardan birini oluşturmaktadır (Schiavon vd., 2026). Türk Devletler Teşkilatı bağlamında bu kuramsal perspektif, dil birliğini salt kültürel bir yaklaşma aracı olarak değil; üye devletlerin dış politika reflekslerini eşzamanlılaştıran, karar alma süreçlerindeki sürtünmeyi azaltan ve normatif uyumu hızlandıran yapısal bir koordinasyon düzeneği olarak konumlandırmaktadır. Ortak bir terminolojiye sahip olmak, kriz anlarında diplomatik iletişimi hızlandırarak örgütün tepki süresini kısaltan işlevsel bir avantaj sağlamaktadır (Mello & Ostermann, 2023). Literatür taramasında eleştirilen kavramsal parçalılık sorunu, normatif uyum perspektifinden değerlendirildiğinde, yalnızca iletişimsel bir engel değil, ortak politika üretiminin önündeki yapısal bir kısıt olarak belirir. Dil birliği, bu koordinasyon maliyetlerini düşürerek örgütün kolektif aktörlük kapasitesini güçlendiren temel altyapıdır; ortak kavramlar, farklı ulusal çıkarları ortak bir normatif çerçevede buluşturan köprü işlevi görmektedir. Giriş bölümünde vurgulanan dilde, fikirde, işte birlik şiarı, bu normatif uyum sürecinin özlü ifadesidir.

Kolektif kimlik ve topluluk inşası yazını, dil birliğinin ontolojik temellerini kavramak için yedinci kuramsal çerçeveyi sunmaktadır. Bu alandaki araştırmalar, ulusların ve ulusüstü toplulukların nasıl hayal edildiğini, hangi sembolik kaynaklar üzerinden inşa edildiğini ve kolektif aidiyet duygusunun nasıl sürdürüldüğünü kapsamlı biçimde incelemiştir (Prather, 2020). Hayali cemaatler kavramı, dil ve iletişim teknolojilerinin kolektif kimlik inşasındaki kurucu rolünü açıkça ortaya koymuş; bu kavramsal çerçeve, Türk dünyası bağlamında da uygulanabilir bir çözümleme aracı sunmaktadır (Kennedy, 2022). Benedict Anderson'ın ortaya koyduğu bu kavram, matbaanın ulusal dillerin standartlaşmasını ve ulusal bilincin oluşumunu nasıl hızlandırdığını göstermiştir; günümüzde dijital iletişim teknolojileri, benzer bir hızlandırıcı işlevi ulusüstü düzeyde üstlenme potansiyeli taşımaktadır (Hatoss, 2024). Dil, kolektif kimlik inşasının en temel yapı taşlarından birini oluşturmaktadır; ortak bir dil üzerinden paylaşılan kavramlar, anlatılar ve simgeler, kolektif kimliğin yeniden üretilmesini olanaklı kılmaktadır. Türk dünyası bağlamında bu kuramsal perspektif, tarihsel ve kültürel ortaklıkların nasıl güncel bir kolektif bilinç haline getirilebileceği sorusuna ışık tutmaktadır. Bu süreç, yalnızca yukarıdan aşağıya yürütülen bir proje olarak değil; aynı zamanda tabandan gelen taleplerin, sivil toplum girişimlerinin ve kültürel etkileşimlerin bütünleşik bir sonucu olarak ele alınmalıdır (Baser vd., 2025). Giriş bölümünde vurgulanan Türk Devletler Teşkilatı'nın bütünleşik kolektif aktör olma iddiası, üye devletler ve kopuntu toplulukları arasında paylaşılan bir kimlik algısının varlığını önkoşul olarak gerektirmektedir. Dil birliği, bu paylaşılan kimlik algısının hem aracı hem de göstergesidir; ortak kavramlar üzerinden kurulan iletişim, kolektif aidiyeti somutlaştıran pratik bir deneyim sunmaktadır. Literatür taramasında eleştirilen romantik kardeşlik söylemi, kolektif kimlik kuramıyla yeniden değerlendirildiğinde çözümlensel bir temel kazanmaktadır; zira kardeşlik, verili bir miras değil, sürekli yeniden üretilmesi gereken bir toplumsal inşadır.

Dijital iletişim teknolojileri ve yapay zekâ destekli öğrenme düzenekleri, bu çalışmanın sekizinci kuramsal bileşenini oluşturmakta ve dil birliği sürecinin zamansal boyutunu köklü biçimde dönüştürmektedir. Geleneksel yaklaşımlar, dilsel bütünleşmeyi nesiller boyu süren yavaş bir süreç olarak değerlendirirken; dijital teknolojiler bu sürecin belirgin ölçüde kısaltılabilesini olanaklı kılmaktadır (Stockwell & Wang, 2025). Yapay zekâ destekli çeviri uygulamaları, ortak dijital öğrenme platformları ve eş zamanlı iletişim araçları, farklı Türk dillerini konuşan aktörlerin anlık olarak iletişim kurabilmelerini ve ortak kavramları hızla içselleştirmelerini sağlamaktadır. Makine öğrenmesi ve doğal dil işleme alanındaki ilerlemeler, dilsel yakınlığa sahip diller arasında yüksek doğruluklu otomatik çeviriyi mümkün kılmakta; Türk dilleri arasındaki yapısal benzerlikler, bu teknolojilerin etkinliğini artırmaktadır (Gazzola vd., 2024). Giriş bölümünde ifade edilen bir ila üç yıllık sürede gerçekleştirilebilecek dil birliği vizyonu, tam da bu teknolojik hızlandırma potansiyelinin stratejik değerlendirmesine dayanmaktadır (Vadrot & Ruiz Rodriguez, 2022). Bu kuramsal perspektif, dil birliğini kavramsal standartlaşma, dijital dolaşım ve kurumsal anlatı bileşenlerinin bütünleşik bir örüntüsü olarak ele almaktadır. Türk Devletler Teşkilatı bağlamında dijital teknolojiler, örgütü yalnızca tarihsel bir mirasın koruyucusu olarak değil; hızlı ve eşgüdümlü hareket edebilen çağdaş bir anlatı üretim merkezi olarak konumlandırma potansiyeli taşımaktadır (Cull, 2024). TDT'nin dijital diploması uygulamaları ve ortak medya platformları, bu potansiyelin somutlaşmaya başladığı alanları temsil etmektedir; ancak bu alandaki ilerleme, bilinçli bir teknoloji politikasına bağlıdır (Altun, 2023). Literatür taramasında vurgulanan teknoloji-dil-dış politika üçgeni, bu kuramsal çerçevede bütüncül bir açıklama kazanmaktadır. Dijital platformlar, dil birliğinin yayılım hızını artırırken; dil birliği de dijital içeriklerin tutarlılığını ve etkisini güçlendirmektedir. Bu karşılıklı güçlendirme ilişkisi, klasik yumuşak güç kuramlarında on yıllara yayılan kültürel nüfuz sürecini, çok daha kısa bir zaman dilimine sıkıştırma olanağı sunmaktadır.

Mekanizma temelli çözümleme ve koşullu etki yaklaşımı, bu çalışmanın dokuzuncu kuramsal bileşenini oluşturmakta ve dil birliği ile dış politika çıktıları arasındaki ilişkiyi kavramsallaştırmak için özgün bir çerçeve sunmaktadır. Bu yaklaşım, dil ve güç arasında doğrudan

ve doğrusal bir nedensellik kuran indirgemeci varsayımların ötesine geçerek; dilin etkisinin bağlama, kurumsal kapasiteye ve teknolojik altyapıya göre değiştiğini kabul etmektedir (Mello & Ostermann, 2023). Süreç izleme yöntemi, bu mekanizmaların işleyişini deneyimsel düzeyde gözlemlemeyi mümkün kılmakta; nedensel zincirlerin her halkasının ayrı ayrı incelenmesini sağlamaktadır (Sundqvist & Jerdén, 2024). Dil birliği, bu çerçevede kendiliğinden iş birliği yaratan sihirli bir değnek olarak değil; belirli koşullar altında etkinleşen ve belirli düzenekler üzerinden işleyen koşullu bir güç çarpanı olarak konumlandırılmaktadır. Anlatı üretimi, normatif uyum ve yumuşak güç birikimi, bu etkinin gerçekleştiği temel ara düzeneklerdir (Kornprobst, 2023). Türk Devletler Teşkilatı örneği üzerinden geliştirilen bu kuramsal model, dilin koşullu bir güç çarpanı olduğunu göstererek; benzer kültürel havzalara sahip diğer bölgesel örgütler için de uygulanabilir çözümlemesel bir zemin sunmaktadır (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Literatür taramasında eleştirilen belirlenimci ve romantik varsayımlar, koşullu etki yaklaşımıyla aşılmaktadır; dil birliği otomatik olarak etki üretmemekte, ancak kapsayıcı, çoğulcu ve teknolojik olarak erişilebilir bir çerçevede sunulduğunda dış politika eşgüdümünü güçlendirmektedir. Bu eleştirel mesafe, çalışmayı normatif bir temenni metninden çıkarıp, politika yapıcılar için riskleri ve fırsatları gösteren gerçekçi bir çözümlemeye dönüştürmektedir. Giriş bölümünde ortaya konan araştırma sorusu, tam da bu koşullu etki ilişkisini sınamayı hedeflemektedir; dil birliği hangi koşullarda ve hangi düzenekler üzerinden dış politika kapasitesini güçlendirmektedir.

Sembolik sermaye ve söylemsel otorite kavramları, bu çalışmanın onuncu kuramsal bileşenini oluşturmakta ve dil birliğinin güç üretimine dönüşüm süreçlerini Bourdieu'cü bir perspektiften aydınlatmaktadır. Sembolik sermaye, bir aktörün tanınırlık, saygınlık ve meşruiyet biçiminde biriktirdiği maddi olmayan kaynakları ifade etmekte; bu kaynaklar, uluslararası arenada söz hakkı ve etki kapasitesi olarak somutlaşmaktadır (Guzzini & Leander, 2021). Pierre Bourdieu'nün alan kuramı, sembolik sermayenin nasıl biriktirildiğini, dönüştürüldüğünü ve yeniden dağıtıldığını açıklamakta; bu kuramsal çerçeve uluslararası ilişkilere uyarlandığında, devletlerin ve örgütlerin statü mücadelelerini anlamak için güçlü bir araç sunmaktadır (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Dil, sembolik sermayenin hem üretildiği hem de dağıtıldığı temel alan olarak işlev görmektedir; aktörler, söylemsel pratikler aracılığıyla kendilerini konumlandırmakta, diğerlerini tanımlamakta ve uluslararası düzeni anlamlandırmaktadır. Türk Devletler Teşkilatı bağlamında bu kuramsal perspektif, örgütün sahip olduğu tarihsel ve kültürel mirasın nasıl sembolik sermayeye dönüştürülebileceği sorusuna yanıt aramaktadır. Dil birliği, bu dönüşümün temel aracıdır; ortak kavramlar ve anlatılar üzerinden üretilen söylemler, Türk dünyasının uluslararası arenada tanınırlığını ve saygınlığını artıran sembolik değerler taşımaktadır (Bially Mattern, 2022). Literatür taramasında vurgulanan söylemsel otorite kavramı, sembolik sermaye perspektifinden değerlendirildiğinde somut bir içerik kazanmaktadır; örgütün uluslararası meselelerde söz hakkı iddia edebilmesi, öncelikle tutarlı ve güçlü bir söylem üretebilme kapasitesine bağlıdır. Giriş bölümünde ifade edilen tek ve güçlü ses vizyonu, tam da bu sembolik sermaye birikiminin kolektif düzeyde gerçekleştirilmesini hedeflemektedir. Dil birliği olmaksızın, farklı aktörlerin parçalı söylemleri sembolik sermaye birikimine değil, sermaye dağılımına yol açmaktadır.

Kamu diplomasisi ve algı yönetimi yazını, dil birliğinin uluslararası iletişim süreçlerindeki işlevini açıklamak için on birinci kuramsal çerçeveyi sunmaktadır. Kamu diplomasisi, bir devletin ya da uluslararası örgütün yabancı kamuoylarını etkilemek amacıyla yürüttüğü iletişim faaliyetlerini kapsamakta; bu faaliyetlerin başarısı büyük ölçüde ileti tutarlılığına ve anlatı sürekliliğine bağlıdır (Cull, 2024). Farklı kaynaklardan farklı biçimlerde aktarılan çelişkili iletiler, hedef kitlelerde güven yerine şüphe uyandırmakta ve kamu diplomasisinin etkinliğini zayıflatmaktadır (Snow & Cull, 2020). Kamu diplomasisinin başarısı, yalnızca iletilerin içeriğine değil, aynı zamanda iletilerin nasıl çerçevelendiğine ve hangi duygusal rezonansı yarattığına da bağlıdır; duyguların stratejik iletişimdeki rolü giderek daha fazla kabul görmektedir (Hedling, 2025). Dil birliği, bu tutarlılığın sağlanması için zorunlu altyapıyı oluşturmaktadır; ortak kavramlar ve terminoloji, farklı aktörlerin

ürettiği iletilerin aynı öz etrafında şekillenmesini güvence altına almaktadır. Türk Devletler Teşkilatı bağlamında bu kuramsal perspektif, örgütün kamu diplomasisi kapasitesinin dil birliğiyle doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Beş üye devlet, gözlemci ülkeler ve geniş kopuntu toplulukları ağının ürettiği iletiler, ortak bir kavramsal çerçeve olmaksızın kakofoni yaratma riskiyle karşı karşıyadır (Chitty vd., 2023). Giriş bölümünde vurgulanan anlamsal çekirdek kavramı, kamu diplomasisi kuramı açısından değerlendirildiğinde kritik bir öneme sahiptir; farklı bağlamlara uyarlanabilen ancak özü korunan iletiler, hem tutarlılık hem de esneklik sağlamaktadır. Dil birliği, bu anlamsal çekirdeğin tüm aktörler tarafından paylaşılmasını mümkün kılarak, Türk dünyasının küresel algıda güçlü ve tutarlı bir ses olarak konumlanmasını desteklemektedir.

Kopuntu toplulukları ve diaspora mobilizasyonu yazını, dil birliğinin sınır aşan boyutlarını kavramak için on ikinci kuramsal dayanağı oluşturmaktadır. Kopuntu toplulukları, anavatanlarından uzakta yaşayan ancak köken ülkeleriyle duygusal, kültürel ve politik bağlarını sürdüren nüfus gruplarını ifade etmektedir (Baser vd., 2025). Bu topluluklar, ev sahibi ülkelerde lobi faaliyetleri yürütme, kamuoyu oluşturma ve köprü diplomasisi işlevi görme potansiyeli taşımaktadır. Diaspora çalışmaları, kopuntu topluluklarının köken ülke dış politikasını nasıl etkilediğini ve ev sahibi ülke politikalarını nasıl biçimlendirdiğini kapsamlı biçimde belgelemiştir; bu çift yönlü etki, diasporaları uluslararası ilişkilerin önemli aktörleri haline getirmektedir (Hale & Peshkopia, 2025). Türk dünyası bağlamında kopuntu toplulukları, Avrupa'dan Amerika'ya, Orta Doğu'dan Avustralya'ya kadar geniş bir coğrafyada varlık göstermekte; bu dağınık nüfus, stratejik olarak mobilize edildiğinde önemli bir yumuşak güç kaynağına dönüşebilmektedir (Kennedy, 2022). Ancak bu mobilizasyonun etkinliği, kopuntu topluluklarının köken bölgeyle ortak bir dil ve anlam dünyasını paylaşmasına bağlıdır. Dil birliği, bu paylaşımın temel aracıdır; ortak kavramlar ve anlatılar, coğrafi dağınıklığa rağmen kopuntu topluluklarını Türk dünyasıyla bütünleştiren bilişsel köprüler oluşturmaktadır. Giriş bölümünde ifade edilen devasa potansiyel kavramı, kopuntu toplulukları perspektifinden değerlendirildiğinde daha somut bir anlam kazanmaktadır; bu potansiyel, yalnızca üye devletlerin kapasitesini değil, aynı zamanda milyonlarca insanı kapsayan küresel bir ağın gücünü ifade etmektedir. Literatür taramasında vurgulanan dolaylı etki düzeneği, kopuntu toplulukları aracılığıyla işlemekte; dil birliği bu düzeneğin etkinliğini belirleyen temel değişkendir.

Bu çalışmanın kuramsal çerçevesi, veri, kavram ve kuram düzeylerinde çok katmanlı bir çözümleme sunmaktadır. Veri düzeyinde, TDT'nin resmî belgeleri, zirve bildirileri ve kamu diplomasisi çıktıları, dil birliğinin somut tezahürlerini gözlemlemek için birincil kaynakları oluşturmaktadır. Kavram düzeyinde, dil birliği, yumuşak güç, jeokültürel güç, stratejik anlatı ve çarpan etkisi gibi temel kavramlar, çözümlemenin analitik araçlarını sağlamaktadır. Kuram düzeyinde ise inşacılık, postyapısalcılık ve mekanizma temelli yaklaşım, bu kavramların birbirleriyle ve verilerle nasıl ilişkilendirildiğini açıklayan üst çerçeveyi sunmaktadır (Mello & Ostermann, 2023). Bu üç düzeyin bütünlük biçimde ele alınması, çalışmanın hem deneyimsel titizliğini hem de kuramsal derinliğini güvence altına almaktadır.

Bu çalışmanın kuramsal çerçevesi, yukarıda sunulan on iki bileşeni bütünleştiren özgün bir kavramsal yapı önermektedir. Bu yapı, dil birliğini yalnızca iletişimsel bir kolaylık ya da kültürel bir ideal olarak değil; güç üretiminin, meşruiyet inşasının ve dış politika eşgüdümünün kurucu altyapısı olarak konumlandırmaktadır. İnşacı kuram, dilin kimlik ve çıkar inşasındaki rolünü; postyapısalcı söylem kuramı, söylemin gerçekliği kurma kapasitesini; stratejik anlatı yaklaşımı, tutarlı öykülerin meşrulaştırma işlevini; yumuşak güç kavramı, çekiciliğe dayalı etki üretimini; jeokültürel güç perspektifi, coğrafya ve kültürün stratejik bütünleşmesini; normatif uyum yazını, ortak kavramların koordinasyon işlevini; kolektif kimlik kuramı, paylaşılan aidiyetin inşa süreçlerini; dijital teknoloji perspektifi, zamansal hızlandırma potansiyelini; mekanizma temelli yaklaşım, koşullu etki ilişkilerini; sembolik sermaye kavramı, tanınırlık ve saygınlık birikimini; kamu diplomasisi yazını, ileti tutarlılığının önemini; kopuntu toplulukları perspektifi ise sınır aşan mobilizasyonu açıklamaktadır (Kornprobst, 2023; Mello & Ostermann, 2023; Chitty vd., 2023). Bu kuramsal

bileşenler, birbirinden bağımsız parçalar olarak değil; dil birliğinin dış politika süreçlerindeki çok boyutlu işlevini açıklayan bütünleşik bir çerçeve olarak ele alınmaktadır.

Bu bütünleşik kuramsal çerçeve, çalışmanın temel hipotezine sağlam bir kavramsal temel sunmaktadır. Giriş bölümünde ortaya konan çarpan etkisi hipotezi, dil birliğinin mevcut kapasitenin çok ötesinde bir güç artışı yaratacağı öngörüsüne dayanmaktadır. Kuramsal çerçeve, bu hipotezin neden ve nasıl gerçekleşebileceğini açıklamaktadır: dil birliği, anlatı üretiminde tutarlılık sağlayarak söylemlerin etkisini artırmakta; normatif uyumu kolaylaştırarak koordinasyon maliyetlerini düşürmekte; kolektif kimlik algısını güçlendirerek birlikte hareket etme kapasitesini yükseltmekte; sembolik sermaye birikimini hızlandırarak uluslararası tanınırlığı pekiştirmekte; kamu diplomasisinde ileti tutarlılığını sağlayarak algı yönetimini etkinleştirmekte ve kopuntu topluluklarını mobilize ederek sınır aşan etki üretmektedir (Hurd, 2021; Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Bu düzeneklerin her biri, ayrı ayrı sınırlı etkiler üretebilirken; bir arada işlediklerinde sinerjik bir güç artışı yaratmaktadır; çarpan etkisi kavramı, tam da bu sinerjik bütünleşmeyi ifade etmektedir (Bachmann vd., 2025). Bu düzeneklerin her biri, dil birliğinin etkisini belirli bir boyutta açıklamakta; tümü bir arada değerlendirildiğinde ise çarpan etkisinin kuramsal temeli ortaya çıkmaktadır. Dijital teknolojilerin hızlandırıcı rolü, bu etkinin bir ila üç yıl gibi kısa bir sürede somutlaşabilmesini olanaklı kılmaktadır (Stockwell & Wang, 2025). Bu kuramsal öngörü, çalışmanın deneyimsel bölümlerinde Türk Devletler Teşkilatı örneği üzerinden sınanacaktır.

Kuramsal çerçevenin tamamlayıcı bir boyutu olarak, dil birliği sürecinin önündeki olası engeller ve direnç noktaları da kavramsal düzeyde ele alınmalıdır. Dil birliği girişimleri, üye ülkelerin ulusal egemenlik duyarlılıkları, farklılaşan dış politika öncelikleri ve mevcut ulusal dil politikalarıyla zaman zaman gerilim yaşayabilmektedir (Albaugh vd., 2024). Bu gerilimler, özellikle hangi dilin ya da lehçenin temel alınacağı, standartlaşmanın hangi kurumsal yapılar üzerinden yürütüleceği ve maliyetlerin nasıl paylaşılabileceği gibi somut sorular etrafında yoğunlaşabilmektedir (Svendsen & Jonsson, 2024). Özellikle ortak dil hedefinin merkez-çevre ilişkisi ya da hiyerarşik bir dayatma olarak algılanma riski, yumuşak güç üretimi yerine içsel dirençler doğurabilmektedir (Guzzini & Leander, 2021). Bu nedenle kuramsal çerçeve, dil birliğinin otomatik olarak olumlu sonuçlar üreteceğini varsayan belirlenimci yaklaşımlardan bilinçli olarak ayrılmaktadır. Bunun yerine koşullu etki yaklaşımı benimsenmekte; dil birliğinin ancak kapsayıcı, çoğulcu ve gönüllülük temelinde yürütüldüğünde istenen sonuçları üretebileceği kabul edilmektedir (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Bu koşullu yaklaşım, dil birliğini bir hedef olarak değil, bir süreç olarak kavramsallaştırmakta; bu sürecin başarısı, yalnızca dilsel faktörlere değil, aynı zamanda siyasi irade, kurumsal kapasite ve teknolojik altyapı gibi bağlamsal koşullara da bağlıdır (C. Wei & Chao, 2025). Bu eleştirel mesafe, çalışmayı normatif bir savunuculuk metninden çıkarıp, politika yapıcılar için hem fırsatları hem de riskleri gösteren dengeli bir çözümlemeye dönüştürmektedir. Giriş bölümünde vurgulanan çoğulculuk ilkesi, bu kuramsal tutumun operasyonel karşılığıdır; dil birliği, farklı Türk dillerinin ortadan kaldırılması değil, bunlar arasındaki karşılıklı anlaşılabilirliğin güçlendirilmesi olarak tanımlanmaktadır.

Sonuç olarak bu kuramsal çerçeve, dil birliğini Türk Devletler Teşkilatı'nın dış politika kapasitesini biçimlendiren özgül bir değişken olarak konumlandırmakta ve bu değişkenin işleyişini açıklayan çok katmanlı bir kavramsal yapı sunmaktadır. Çerçeve, romantik kardeşlik söyleminden çözümlemeli güç inşası açıklamasına geçişi sağlamakta; dil birliğini ölçülebilir ve sınanabilir bir dış politika girdisi olarak ele almaktadır. Bu kuramsal konum, dil birliğini hem bağımlı hem de bağımsız değişken olarak ele almayı mümkün kılmaktadır: bir yandan dil birliği, siyasi irade ve kurumsal kapasite gibi faktörler tarafından biçimlendirilirken; öte yandan dış politika çıktılarını doğrudan etkileyen stratejik bir girdi olarak işlev görmektedir (Rings & Rasinger, 2020). Literatür taramasında tespit edilen kuramsal boşluk, bu çerçeveyle doldurulmaya çalışılmakta; farklı yazın kollarının bütünleştirilmesiyle özgün bir kavramsal katkı sunulmaktadır (Goddard & Nexon, 2022). Bu kuramsal yapı, yalnızca Türk Devletler Teşkilatı örneğiyle sınırlı kalmayıp; dilsel yakınlığa sahip

diğer bölgesel örgütler için de uygulanabilir çözümlemeli bir çerçeve önermektedir (Sahakyan, 2024). Takip eden Araştırma Yöntemi bölümü, bu kuramsal çerçevenin deneyimsel sınaması için kullanılacak yöntemsel araçları ayrıntılandırarak; süreç izleme ve nitel içerik çözümlemesi tekniklerinin Türk Devletler Teşkilatı belgelerine, dijital uygulamalarına ve kamu diplomasisi çıktılarına nasıl uygulandığını açıklayacaktır. Böylece kuramsal düzeyde geliştirilen kavramsal araçlar, deneyimsel düzeyde somut verilerle sınanarak çalışmanın bütünlüğü sağlanacaktır.

Araştırma Yöntemi

Araştırmanın Modeli ve Deseni

Bu çalışma, Türk dünyasında dil birliği ile dış politika performansı arasındaki çok katmanlı ilişkiyi anlamak amacıyla nitel bir araştırma yaklaşımı benimsemektedir. Nitel yöntem tercihi, çalışmanın doğasından kaynaklanmaktadır; zira dil gibi toplumsal ve simgesel bir olgunun, Türk Devletler Teşkilatı'nın uluslararası alandaki etkisini nasıl biçimlendirdiği sorusu, sayısal verilerle yanıtlanabilecek bir sorunsal değildir (Mello & Ostermann, 2023). Başka bir deyişle, dil birliğinin etkisi yalnızca kaç kişinin ortak sözcükleri kullandığını saymakla ölçülemez; asıl önemli olan, bu ortak sözcüklerin diplomatik masada nasıl bir anlam ürettiğidir. Giriş bölümünde ortaya konan temel araştırma sorusu, dil birliğinin hangi nedensel süreçler üzerinden yumuşak güç üretimine katkı sunduğunu sorgulamaktadır; bu tür nasıl ve neden sorularına yanıt verebilmek için yorumlayıcı ve açıklayıcı bir yöntemsel duruş gerekmektedir (Guzzini & Leander, 2021). Örneğin, Türk Devletler Teşkilatı'nın bir zirve bildirgesinde kullandığı "ortak ses" ifadesinin, üye ülkelerin dış politika davranışlarını gerçekten değiştirip değiştirmediğini anlamak, sayılarla değil anlam çözümlemesiyle mümkündür (Kornprobst, 2023). Teorik çerçevede geliştirilen jeokültürel güç kavramı ve çarpan etkisi modeli, ancak anlam üretimi süreçlerinin ve stratejik söylemlerin derinlemesine incelenmesiyle sınanabilir niteliktedir. Bu bağlamda nitel yaklaşım, dil birliğinin soyut bir kültürel idealden somut bir dış politika kapasitesine dönüşüm sürecini izlemeye en uygun araçları sunmaktadır. Çalışma, bireysel devletlerin dış politika tercihlerini karşılaştırmak yerine; Türk Devletler Teşkilatı üyesi beş devlet, gözlemciler, özerk cumhuriyetler ve küresel kopuntu topluluklarının oluşturduğu kolektif yapının (Adler-Nissen & Zarakol, 2021) anlam inşa etme pratiklerine odaklanmaktadır.

Nitel araştırma, olguların içinde bulundukları bağlamdan koparılmadan, katılımcıların ve metinlerin ürettiği anlamlar üzerinden bütüncül biçimde incelenmesini hedefleyen bir yaklaşımdır; gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırmalar bu başlık altında toplanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu yaklaşımın ayırt edici özelliği, araştırmacının veriyle kurduğu yorumlayıcı ilişkidir; nicel araştırmaların aradığı nedensel yasalılık yerine, nitel araştırma anlamın nasıl inşa edildiğini ve hangi bağlamsal koşullar altında değiştiğini açıklamayı amaçlamaktadır (Baltacı, 2019). Dil birliğinin dış politika kapasitesi üzerindeki etkisi de tam olarak bu türden bir sorunsaldır: ortak sözcüklerin kaç kez kullanıldığı sayılabilir, ancak bu sözcüklerin diplomatik metinlerde hangi anlamı ürettiği ve karar alıcıların bilişsel haritalarını nasıl biçimlendirdiği ancak yorumlayıcı bir çözümlemeyle kavranabilir.

Nitel araştırma süreci, doğrusal değil döngüsel bir yapı arz etmektedir. Araştırma probleminin belirlenmesi, kavramsal çerçevenin oluşturulması, desenin seçilmesi, çalışma grubunun belirlenmesi, verilerin toplanması, çözümlemesi ve yorumlanması aşamaları birbirini izlemekle birlikte, elde edilen bulgular sıklıkla önceki aşamalara dönülmesini ve kavramsal çerçevenin yeniden gözden geçirilmesini gerektirmektedir (Baltacı, 2019). Bu çalışmada da kuramsal çerçevede geliştirilen kavramlar ile belgelerden elde edilen kodlar arasında karşılıklı bir gidiş geliş izlenmiş; başlangıçta belirlenen kategoriler, çözümleme sürecinde ortaya çıkan yeni örüntüler doğrultusunda genişletilmiştir. Bu döngüsellik, nitel araştırmanın esnekliğinin bir göstergesi olmakla birlikte, sürecin şeffaf biçimde belgelenmesini de zorunlu kılmaktadır.

Desen seçimi sürecinde iki alternatif ayrıntılı biçimde değerlendirilmiş ve gerekçeli olarak dışarıda bırakılmıştır. Bunlardan birincisi fenomenolojik desendir. Fenomenoloji, farkında olunan ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanmakta; bireylerin bir olguya ilişkin yaşantılarının özünü, bu yaşantıların onlar için taşıdığı anlamı ortaya çıkarmayı hedeflemektedir (Tekindal & Uğuz Arsu, 2020). Fenomenolojik araştırmalarda temel veri kaynağı, olguyu doğrudan deneyimlemiş bireylerle yürütülen derinlemesine görüşmelerdir. Bu çalışmanın çözümleme birimi ise bireysel deneyim değil, Türk Devletler Teşkilatı'nın kurumsal söylemidir; araştırma sorusu, karar alıcıların öznel yaşantılarını değil, kurumsal metinlerin ürettiği anlam örüntülerini ve bunların dış politika çıktılarıyla ilişkisini sorgulamaktadır. Dolayısıyla fenomenolojik desen, araştırma sorusunun doğasıyla örtüşmemektedir. Bununla birlikte, dil birliğinin diplomatlar ve kopuntu topluluğu üyeleri nezdinde taşıdığı öznel anlamın incelenmesi, fenomenolojik bir tasarımla yürütülebilecek özgün bir araştırma konusu oluşturmaktadır; bu olasılık, Sonuç ve Öneriler bölümünde gelecek araştırmalar için önerilen gündem içinde ele alınmaktadır.

Dışarıda bırakılan ikinci alternatif karma yöntem desendir. Karma yöntem araştırması, nitel ve nicel yaklaşımların güçlü yanlarını birleştirerek, tek bir yaklaşımın sağlayamayacağı bir açıklama derinliği üretmeyi amaçlamaktadır; bu yönüyle nitel-nicel ayrımının kısır tartışmasını aşan üçüncü bir metodolojik hareket olarak tanımlanmaktadır (Toraman, 2021). Karma desenler; yakınsayan paralel desen, açımlayıcı sıralı desen, keşfedici sıralı desen ve iç içe geçmiş desen gibi tasarımlar üzerinden işletilmekte; hangi tasarımın seçileceği, araştırma sorusunun niteliğine ve nitel ile nicel bileşenlerin hangi sırayla ve hangi ağırlıkla kullanılacağına bağlı olarak belirlenmektedir (Creswell & Plano Clark, 2021). Karma yöntemin temel gerekçesi, tek bir veri türünün olguyu açıklamada yetersiz kalmasıdır; nicel veriler genellenebilirlik sağlarken, nitel veriler bu genellemelerin ardındaki anlam dünyasını açığa çıkarmaktadır (Özen, 2016). Bu çalışmada karma desen benimsenmemiştir; çünkü dil birliğinin dış politika çıktıları üzerindeki etkisini ölçebilecek standartlaştırılmış, karşılaştırılabilir ve zaman serisi oluşturmaya elverişli bir nicel gösterge seti henüz mevcut değildir. Türk Devletler Teşkilatı'nın kurumsal geçmişinin görece yeni olması, böyle bir gösterge setinin oluşturulmasını da güçleştirmektedir. Bununla birlikte, bu çalışmanın ürettiği kavramsal kategoriler ve nedensel düzenekler, ileride yürütülecek bir karma yöntem araştırmasının nicel bileşeni için ölçüm çerçevesi sunabilecek niteliktedir; açımlayıcı sıralı bir tasarımla, buradaki nitel bulgular önce ölçütlere dönüştürülebilir, ardından ticaret hacmi, öğrenci hareketliliği ve dijital etkileşim verileriyle sınanabilir.

Durum Çalışması Yaklaşımı ve Çalışma Grubu

Araştırma tasarımı, durum çalışması yaklaşımına dayanmaktadır. Bu makalede seçilen durum, Türk Devletler Teşkilatı'dır. Durum çalışması, bir olguyu kendi gerçek yaşam bağlamında derinlemesine incelemeyi sağlayan bir yöntemdir; bu yöntem özellikle olgu ile bağlam arasındaki sınırların belirsiz olduğu durumlarda tercih edilmektedir (Guzzini & Leander, 2021). Türk Devletler Teşkilatı, sahip olduğu geniş üye profili, Avrasya coğrafyasındaki özerk Türk cumhuriyetleriyle olan bağları ve dünya genelindeki kopuntu ağıyla; atıl duran büyük bir potansiyelin dil ve iletişim teknolojileri aracılığıyla nasıl etkin bir güce dönüştüğünü gözlemlemek için eşsiz bir inceleme alanı sunmaktadır (Kocatepe, 2024). Durum çalışması yöntemi, karmaşık uluslararası süreçleri belirli bir değişken üzerinden yalıtarak incelemeye olanak tanımaktadır. Bu çalışmada söz konusu değişken, dil birliğidir. Tek durum üzerinden ilerleme tercihi, Türk Devletler Teşkilatı'nın kendine özgü yapısından kaynaklanmaktadır; zira dilsel yakınlığa sahip devletlerin bu denli kapsamlı bir örgütsel çatı altında bir araya geldiği başka bir örnek bulunmamaktadır (Sahakyan, 2024). Araştırma, Türk Devletler Teşkilatı'nı durağan bir örgüt olarak değil; bir ila üç yıl gibi kısa vadeli hedeflerle dilsel altyapısını dönüştüren ve bu sayede diplomatik kapasitesini katlama potansiyeli taşıyan dinamik bir aktör (Hurd, 2021) olarak ele almaktadır. Bu yaklaşım, teorik çerçevede vurgulanan kolektif aktörlük ve tek ses olma iddiasının, bireysel ulusal çıkarların ötesinde yapısal bir dil inşasıyla nasıl mümkün olduğunu somut verilerle ortaya koymayı hedeflemektedir.

Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme stratejilerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak tanımakta; ölçüt örnekleme ise önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışmaya dâhil edilmesi anlamına gelmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu araştırmada belgelerin veri setine dâhil edilebilmesi için üç ölçüt belirlenmiştir. Birinci ölçüt, belgenin Türk Devletler Teşkilatı ya da örgüte bağlı kurumlar tarafından üretilmiş resmî veya yarı resmî bir metin olmasıdır. İkinci ölçüt, belgenin Türk Konseyi'nin 2009'daki kuruluşundan 2024 yılı sonuna uzanan dönem içinde yayımlanmış olmasıdır. Üçüncü ölçüt ise belgenin dil, kavram birliği, ortak alfabe, ortak terminoloji veya ortak iletişim politikası konularına doğrudan ya da dolaylı biçimde değinmesidir. Bu ölçütleri karşılamayan belgeler, örneğin yalnızca protokol nitelikli metinler ve içerik bakımından dilsel boyuta hiçbir göndermede bulunmayan teknik ekler, veri setinin dışında bırakılmıştır.

Veri Toplama Süreci: Doküman Analizi

Çalışmada kullanılan veriler, belge incelemesi yöntemiyle toplanmıştır. Belge incelemesi, kurumların ürettiği yazılı metinleri yalnızca bilgi kaynağı olarak değil; o kurumun stratejik yönelimini, niyetini ve inşa etmeye çalıştığı ortak kimlik duygusunu açığa çıkaran kanıtlar olarak okumayı hedefleyen bir tekniktir (Cull, 2024). Araştırma kapsamında birincil veri seti olarak şu belgeler belirlenmiştir: Türk Devletler Teşkilatı'nın kurumsallaşma sürecindeki zirve bildirileri, Türk Dünyası 2040 Vizyonu belgesi, kurumsal strateji raporları ve kamu diplomasisi metinleri. Bu belgeler, 2009 yılında Türk Konseyi'nin kuruluşundan 2024 yılına kadar uzanan on beş yıllık bir dönemi kapsamaktadır; böylece örgütün dilsel söyleminin zaman içindeki değişimi ve olgunlaşması (Uzun & Kaya, 2023) izlenebilmektedir. Bunlara ek olarak, örgütün dijital diplomasi kanallarındaki söylemler ve ilgili akademik yazındaki politika değerlendirmeleri (Chitty vd., 2023; Altun, 2023) de incelemeye dahil edilmiştir. Belgeler incelenirken, metinlerin yüzeysel anlamlarının ötesine geçilmiş; ortak dil, kavram birliği ve tek ses vurgularının dış politika hedefleriyle nasıl eklemlendiği araştırılmıştır. Bu hedefler arasında bölgesel güvenlik eşgüdümü, enerji diplomasisi ve kopuntu toplulukları yönetimi gibi somut politika alanları yer almaktadır.

Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin çözümlenmesini kapsayan bir veri toplama yöntemidir ve tek başına bir araştırma yöntemi olarak kullanılabildiği gibi diğer nitel yöntemlerle birlikte de işletilebilmektedir (Kıral, 2020). Yöntemin işletilmesinde izlenen aşamalar bu çalışmada da sırasıyla uygulanmıştır. İlk aşamada belgelere erişim sağlanmış; Türk Devletler Teşkilatı'nın ve bağlı kurumların resmî çevrim içi arşivleri taranmıştır. İkinci aşamada belgelerin özgünlüğü denetlenmiş; metinlerin kurumsal kaynaktan doğrudan elde edilip edilmediği ve varsa farklı dillerdeki sürümleri arasındaki tutarlılık karşılaştırılmıştır. Üçüncü aşamada belgeler anlaşılma çalışılmış; her metnin üretim amacı, hedef kitlesi ve üretildiği siyasal bağlam ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Dördüncü aşamada veriler çözümlenmiş, beşinci aşamada ise elde edilen bulgular araştırma sorusuyla ilişkilendirilerek kullanılmıştır. Bu aşamalı yaklaşım, belgelerin yüzeysel bir okumayla değil, üretildikleri kurumsal ve siyasal bağlam içinde yorumlanmasını güvence altına almaktadır.

Doküman analizinin bu araştırma için seçilmesinin üç temel gerekçesi bulunmaktadır. Birincisi, yöntemin tepkisel olmamasıdır; belgeler araştırmacının varlığından etkilenmeksizin üretilmiş olduğundan, görüşme ve gözlem tekniklerinde karşılaşılan katılımcı etkisi sorunu ortadan kalkmaktadır (Kıral, 2020). İkincisi, yöntemin zaman içinde değişimi izlemeye elverişli olmasıdır; on beş yıllık bir dönemi kapsayan belge dizisi, örgütün dilsel söyleminin nasıl olgunlaştığını ve hangi eşiklerde nitelik değiştirdiğini gözlemlemeye olanak tanımaktadır. Üçüncüsü, kurumsal söylemin bu çalışma için birincil çözümleme birimi olmasıdır; dil birliğinin stratejik bir önceliğe dönüşüp dönüşmediği sorusu, ancak kurumun kendi ürettiği metinler üzerinden yanıtlanabilir. Yöntemin sınırlılığı ise belgelerin, kurumların kendilerini nasıl sunmak istediklerini yansıtmaması; kapalı

müzakere süreçlerini ve bürokratik dirençleri görünür kılmamasıdır. Bu sınırlılık, araştırmanın sınırlılıklar başlığında ayrıca ele alınmaktadır.

Verilerin Çözümlemesi: Nitel İçerik Çözümlemesi

Belgelerin çözümlemesinde nitel içerik çözümlemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, metinlerde yinelenen temaları, anlam örüntülerini ve stratejik vurguları belirlemeye yardımcı olan dizgeli bir yaklaşımdır (Schreier, 2012). Nitel içerik çözümlemesi, metinlerin ne söylediğini anlamının ötesine geçerek, nasıl söylediğini ve hangi bağlamda söylediğini de ortaya koymayı amaçlamaktadır; bu sayede sözcüklerin arkasındaki stratejik niyet görünür kılınmaktadır. Çözümleme sürecinde, Türk Devletler Teşkilatı'nın tek ve güçlü bir ses çıkarma hedefine yönelik kavramsal kümeler izlenmiştir. Öncelikle metinlerde ortak dil, kavram birliği, dilde birlik, ortak alfabe ve uluslararası etki gibi anahtar temalar kodlanmıştır. Kodlama işlemi (Mello & Ostermann, 2023), her belgenin satır satır okunması ve dil birliğiyle ilgili ifadelerin işaretlenmesi biçiminde gerçekleştirilmiştir; ardından bu işaretli bölümler bir araya getirilerek ortak örüntüler belirlenmiştir. Ancak çözümleme (Guzzini & Leander, 2021) yalnızca sözcük sayımıyla sınırlı kalmamış; bu kavramların üye devletler, gözlemciler ve kopuntu topluluklarını kapsayan geniş yapıyı harekete geçirmek için hangi bağlamda kullanıldığına odaklanılmıştır. Özellikle ortak sözcük dağarcığı vurgusunun, kriz yönetimi veya diplomatik müzakere gibi somut dış politika çıktılarıyla ilişkilendirilip ilişkilendirilmediği incelenmiştir. Bu çözümleme, dil birliğinin belgelerde yalnızca kültürel bir dilek olarak mı kaldığını, yoksa dijital araçlarla desteklenen işlevsel bir stratejiye mi dönüştüğünü belirlemeyi amaçlamaktadır.

Nitel içerik çözümlemesi, birbirine benzeyen verilerin belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek okuyucunun anlayabileceği biçimde düzenlenmesi ve yorumlanması işlemidir; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi ve bulguların yorumlanması olmak üzere dört aşamada yürütülmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu çalışmada kodlama, kısmen tümdengelimli kısmen tümevarımlı bir yordamla gerçekleştirilmiştir. Kuramsal çerçeveden türetilen kategoriler çözümleme öncesinde belirlenmiş; ancak metinlerin satır satır okunması sırasında önceden öngörülmemiş kodlar ortaya çıktıkça kategori seti genişletilmiştir. Bu esneklik, nitel araştırmanın döngüsel doğasının gereğidir (Baltacı, 2019). Kodlama sürecinde her belge en az iki kez okunmuş; birinci okumada dil birliğiyle ilgili ifadeler işaretlenmiş, ikinci okumada bu ifadelerin bağlamı ve hangi dış politika hedefiyle ilişkilendirildiği çözümlenmiştir. Böylece çözümleme, sözcük sıklığı sayımının ötesine geçerek anlam örüntülerinin izini sürmüştür.

Nedensel Çıkarım: Süreç İzleme

Araştırmada nedensel ilişkileri açıklamak amacıyla süreç izleme mantığı benimsenmiştir. Süreç izleme, bir bağımsız değişken ile bir bağımlı değişken arasındaki kara kutuyu açarak, etkinin hangi ara adımlarla oluştuğunu ortaya koyan bir yaklaşımdır (Mello & Ostermann, 2023). Bu yöntemi basit bir örnekle açıklamak gerekirse: Dil birliği bir tohum, dış politika etkisi ise meyve olarak düşünülebilir; süreç izleme, tohumun meyveye dönüşürken hangi aşamalardan geçtiğini adım adım takip etmektir. Bu çalışmada dil birliği bağımsız değişken, dış politika etkisi ve yumuşak güç üretimi ise bağımlı değişken olarak konumlandırılmıştır. Teorik çerçevede geliştirilen çarpan etkisi modeli, bu iki değişken arasındaki bağlantıyı üç ara düzenek üzerinden izlemeyi gerektirmektedir: Birincisi, anlatı tutarlılığı düzeneğidir; bu düzenek, ortak kavramların ileti bütünlüğü sağlamasını ifade etmektedir. İkincisi, normatif hızlanma düzeneğidir; bu düzenek, ortak sözcük dağarcığının karar alma süreçlerini kolaylaştırmasını belirtmektedir. Üçüncüsü ise dijital yayılım (Kornprobst, 2023; Hedling, 2024) düzeneğidir; bu düzenek, iletişim teknolojileriyle desteklenen dilin algı yönetimini güçlendirmesini açıklamaktadır. Bu üç düzeneğin varlığı (Goddard & Nexon, 2022), belgelerdeki somut ifadeler ve bu ifadelerin ardından gelen politika çıktıları karşılaştırılarak sınanmaktadır; örneğin bir zirve bildirgesinde kullanılan ortak kavramların, ilerleyen aylarda üye

ülkelerin benzer tutumlar sergilemesine yol açıp açmadığı incelenmektedir. Araştırma, Türk Devletler Teşkilatı belgelerinde ve uygulamalarında bu düzeneklerin varlığına ilişkin kanıtlar aramaktadır.

Araştırmanın Kapsamı ve Çözümleme Birimi

Araştırmanın kapsamı, Türk Devletler Teşkilatı'nın kurumsal çerçevesi içinde dil birliği ile dış politika etkileşimini görünür kılan temel alanlarla sınırlandırılmıştır. Bu kapsam; resmî belgeler, ortak zirve bildirileri, kültürel ve dil temelli iş birliği girişimleri ile kamu diplomasisi uygulamalarını içermektedir. Çözümleme birimi olarak Türk Devletler Teşkilatı'nın kurumsal söylemi belirlenmiştir; bu tercih, bireysel ülke söylemlerinden ziyade örgütün kolektif kimlik (Adler-Nissen & Zarakol, 2021) inşasına odaklanmayı sağlamaktadır. Çalışma evreni olarak Türk Devletler Teşkilatı'nın beş kurucu üyesi olan Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan belirlenmişken; gözlemci statüsündeki Macaristan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkmenistan da çözümlemeye dâhil edilmiştir. Bunun yanı sıra Rusya Federasyonu bünyesindeki özerk Türk cumhuriyetleri ile Avrupa, Orta Doğu ve Orta Asya'daki kopuntu toplulukları da inceleme kapsamında yer almaktadır. Kapsam belirlenmesinde, Türk Devletler Teşkilatı'nın kurumsal yapısının görece yeni olması ve dolayısıyla tarihsel derinliği olan karşılaştırmalı çözümlemelerin güçlüğü göz önünde bulundurulmuştur; bu durum, çalışmanın tek durum üzerinden ilerlemesini yöntemsel bir tercih olarak temellendirmektedir. Böylece çözümleme, bireysel ulusal tercihlerden ziyade; üye devletler, gözlemciler ve kopuntu topluluklarını ortak bir ses haline getirebilecek paylaşılan söylem ve eylem alanlarına yoğunlaşmaktadır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği, nitel araştırma ilkelerine uygun olarak çeşitli önlemlerle sağlanmıştır. Geçerlilik, araştırmanın gerçekten ölçmek istediği şeyi ölçüp ölçmediğiyle; güvenilirlik ise aynı yöntemle yapılacak başka bir araştırmanın benzer sonuçlara ulaşım sağlayacağıyla ilgilidir. İç geçerlilik açısından, çözümleme sürecinde birden fazla veri kaynağının karşılaştırılması yoluyla üçgenleme tekniği uygulanmıştır; zirve bildirileri, vizyon belgeleri ve dijital diplomasi içerikleri birlikte değerlendirilerek, bulguların tutarlılığı (Guzzini & Leander, 2021) denetlenmiştir. Üçgenleme, aynı olguya farklı pencerelerden bakmak gibidir; eğer farklı kaynaklardan elde edilen bilgiler birbirini destekliyorsa, bulguların güvenilirliği artmaktadır (Chitty vd., 2023). Dış geçerlilik açısından, Türk Devletler Teşkilatı örneğinden elde edilen bulgular, dilsel yakınlığa sahip diğer bölgesel örgütler için de test edilebilir kuramsal önermeler sunmaktadır. Güvenilirlik boyutunda ise kodlama sürecinin açıkça tanımlanması ve belgelerin seçim ölçütlerinin şeffaf biçimde ortaya konması, araştırmanın yeniden üretilebilirliğini artırmaktadır. Araştırmacının konumlanışı açısından, çalışma Türk dünyası bütünleşmesini savunan normatif bir metin olmaktan bilinçli olarak uzak durmuş; dil birliğinin hem olanaklarını hem de sınırlılıklarını (Mello & Ostermann, 2023) eşit titizlikle ele alan eleştirel bir mesafe korunmuştur. Bu eleştirel duruş, çalışmayı öznel bir temenni metninden, politika yapımcılar için hem fırsatları hem riskleri gösteren çözümlemeli bir değerlendirmeye dönüştürmektedir.

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik, nicel araştırmalardan farklı ölçütlerle değerlendirilmektedir. İç geçerlik yerine inandırıcılık, dış geçerlik yerine aktarılabilirlik, iç güvenilirlik yerine tutarlık ve dış güvenilirlik yerine teyit edilebilirlik ölçütleri kullanılmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2021; Baltacı, 2019). Bu araştırmada inandırıcılık, uzun süreli etkileşim ve derinlik odaklı veri toplama yoluyla sağlanmıştır; on beş yıllık bir belge dizisinin bütünüyle taranması, örgütün söylemsel evrimine ilişkin derinlemesine bir kavrayış üretmiştir. Aktarılabilirlik, ayrıntılı betimleme ve amaçlı örnekleme yoluyla desteklenmiştir; belge seçim ölçütlerinin ve çözümleme adımlarının açıkça ortaya konması, bulguların benzer bağlamlara aktarılabilirliğini değerlendirme olanağı sunmaktadır. Tutarlık, çözümleme sürecinin belgelenmesi ve kodlama

kararlarının gerekçelendirilmesiyle; teyit edilebilirlik ise tüm verilerin kamuya açık kaynaklardan elde edilmiş olması ve dolayısıyla bağımsız biçimde denetlenmesiyle güvence altına alınmıştır.

Üçgenleme, nitel araştırmalarda geçerliğin güçlendirilmesinde başvuru temel tekniklerden biridir ve veri kaynağı üçgenlemesi, yöntem üçgenlemesi, araştırmacı üçgenlemesi ve kuram üçgenlemesi gibi türleri bulunmaktadır (Kıral, 2020). Bu çalışmada öncelikle veri kaynağı üçgenlemesi uygulanmış; zirve bildirileri, vizyon belgeleri, kurumsal yayınlar ve dijital diploması içerikleri birbiriyle karşılaştırılarak bulguların tutarlılığı denetlenmiştir. Aynı olguya farklı belge türleri üzerinden bakıldığında elde edilen sonuçların birbirini desteklemesi, bulguların güvenilirliğini artırmaktadır. İkinci olarak kuram üçgenlemesinden yararlanılmış; aynı veriler inşacı, postyapısalcı ve mekanizma temelli perspektiflerden ayrı ayrı yorumlanarak, tek bir kuramsal çerçevenin dayattığı yorum kapanmasından kaçınılmıştır. Bu çoklu bakış, özellikle alternatif açıklamaların değerlendirildiği tartışma bölümünde işlevsel olmuştur.

Araştırmacının Rolü ve Konumu

Nitel araştırmalarda araştırmacı, veri toplama ve çözümleme sürecinin temel aracıdır; bu nedenle araştırmacının konumunun, önvarsayımlarının ve olgu karşısındaki duruşunun açıkça belirtilmesi yöntemsel bir zorunluluktur (Baltacı, 2019; Yıldırım & Şimşek, 2021). Türk dünyası bütünleşmesi, tarihsel ve duygusal yükü ağır bir konudur; bu alandaki çalışmaların önemli bir bölümünün betimleyici ve normatif bir dile kaymasının nedenlerinden biri de budur. Bu araştırmada, söz konusu riski sınırlamak amacıyla üç önlem alınmıştır. Birincisi, bulguların sunumunda değer yüklü nitelermelerden kaçınılmış; belgelerdeki iddialar örgütün kendi iddiaları olarak aktarılmış, araştırmacının kendi savları olarak sunulmamıştır. İkincisi, dil birliğinin sınırlılıkları, gerilim noktaları ve olası başarısızlık koşulları, olanaklarıyla eşit ayrıntıda ele alınmıştır. Üçüncüsü, bulguları açıklayabilecek alternatif yorumlar açıkça formüle edilmiş ve eleştirel biçimde değerlendirilmiştir. Bu önlemler, araştırmayı dil birliği savunuculuğundan ayırarak, dilin bir stratejik güç unsuru olarak nasıl işlediğini çözümleyen bir konuma yerleştirmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları, bulguların yorumlanmasında göz önünde bulundurulması gereken önemli çerçeveleme koşulları içermektedir. Birinci sınırlılık, çalışmanın büyük ölçüde kamuya açık belgelere dayanmasıdır; diplomatik süreçlerin kapalı kapılar ardındaki pazarlık boyutları veya bürokratik dirençler, bu belgeler üzerinden tam olarak gözlemlenememektedir. Resmî belgeler, devletlerin ne söylemek istediğini gösterir; ancak ne düşündüğünü veya gerçekte ne yaptığını her zaman yansıtmayabilir. İkinci sınırlılık, üye ülkelerin iç siyasi dinamiklerinin ve kamuoyu algılarının derinlemesine incelenmemiş olmasıdır; dil birliği girişimlerinin toplumsal düzeydeki karşılığı, ayrı bir saha araştırması gerektirmektedir. Örneğin, hükümetlerin dil birliği yönündeki söylemleri ile halkın bu söylemlere verdiği tepki arasında farklılıklar olabilir; bu farklılıkların incelenmesi başka araştırmaların konusudur. Üçüncü sınırlılık, karşılaştırmalı bir durum çözümlemesi yerine tek örnek üzerinden ilerlenmesidir; bu durum, bulguların genellenebilirliğini belirli ölçüde sınırlandırmaktadır. Ancak bu sınırlılıklar, çalışmanın dilin stratejik bir kapasite olarak nasıl tasarlandığını ortaya koyma hedefini zayıflatmamakta; aksine araştırmanın odağını niyet ve düzenek üzerinde belirginleştirmektedir. Sınırlılıkların açıkça ifade edilmesi, gelecek araştırmalar için yol gösterici bir işlev de üstlenmektedir.

Zamansal Varsayım ve Teknolojik Hızlandırma

Çalışmanın çözümlemeli kapsamını belirleyen en önemli unsur, dil birliği sürecinin zamanlamasına ilişkin varsayımdır. Geleneksel yaklaşımlar dilsel bütünleşmeyi on yıllara yayılan kuşaklar arası bir süreç olarak değerlendirirken (Stockwell & Wang, 2025); bu makale, dijital iletişim teknolojileri ve yapay zekâ destekli öğrenme araçları sayesinde bu sürecin bir ila üç yıl gibi kısa bir vadede stratejik sonuçlar üretebileceğini savunmaktadır. Bu varsayım, günümüzde akıllı telefonlar

ve çevrimiçi platformlar aracılığıyla milyonlarca insanın aynı anda aynı içeriğe ulaşabilmesi gerçeğine dayanmaktadır; dil öğrenme ve kavram paylaşımı artık sınıf duvarlarıyla sınırlı değildir (Sadeghi, 2025). Bu teknolojik hızlandırma varsayımı, teorik çerçevede geliştirilen çarpan etkisi modelinin temelini oluşturmaktadır. Dolayısıyla çalışma, dil birliğini kavramsal standartlaşma, dijital dolaşım ve kurumsal anlatı bileşenlerinin kesişimi (Akıllı & Kim, 2024) üzerinden çözümlemektedir. Bu bakış açısı, Türk Devletler Teşkilatı'nı yalnızca tarihsel bir mirasın koruyucusu olarak değil; iletişim teknolojileriyle donatılmış, hızlı ve eşzamanlı hareket edebilen çağdaş bir anlatı üretim merkezi olarak konumlandırmaktadır. Böylece çalışma, dil birliğini duygusal bir birlik söyleminden ziyade, ölçülebilir politika etkileri ve kurumsal düzenekler (Albaugh vd., 2024) üzerinden tartışmayı hedeflemektedir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Araştırma süreci, bilimsel etik ilkelere bağlı kalınarak yürütülmüştür. Çalışma, Türk birliği gibi tarihsel ve duygusal açıdan ağır bir konuyu ele almasına karşın; çözümlemelerde normatif veya romantize edici bir dil (Guzzini & Leander, 2021) yerine, açıklayıcı ve eleştirel bir üslup benimsenmiştir. Etik duruş, araştırmacının kendi görüşlerini dayatmak yerine, verilerin ne söylediğini olduğu gibi aktarması anlamına gelmektedir. Kullanılan tüm veriler, kamuya açık resmî belgelerden ve akademik kaynaklardan elde edilmiş; hiçbir aktör veya kurum hakkında varsayımsal veya yönlendirici bir yargıda bulunulmamıştır. Araştırmanın etik duruşu, Türk Devletler Teşkilatı'nın büyük potansiyelini överek değil; bu potansiyelin hangi düzeneklerle harekete geçirildiğini veya geçirilemediğini sorgulayarak ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu yaklaşım, dil birliği savunuculuğu yapmak ile dilin bir stratejik güç unsuru olarak nasıl işlediğini çözümlemek arasındaki ince çizgiyi korumaktadır (Mello & Ostermann, 2023). Dolayısıyla çalışma, teknolojik hızlandırma hedeflerini bir temenni olarak değil, dış politika çıktısına dönüşmesi olası bir veri olarak işlemektedir.

Araştırmanın etik boyutuna ilişkin olarak şu hususlar beyan edilmektedir. Çalışma yalnızca kamuya açık resmî belgeler ve akademik kaynaklar üzerinden yürütülmüştür. Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem veya deney teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmamış; insan veya hayvan denekler üzerinde herhangi bir uygulama yapılmamış; kişisel veri işlenmemiştir. Bu nedenle araştırma, etik kurul izni gerektiren çalışma kategorileri kapsamına girmemektedir. Çalışmada başkalarına ait ölçek, anket veya görsel materyal kullanılmamıştır. Yararlanılan tüm kaynaklara akademik kurallara uygun biçimde atıf yapılmış, alıntılar kaynak gösterilerek verilmiş ve fikrî mülkiyet haklarına riayet edilmiştir.

Yöntemsel Tasarımın Bütünsel Değerlendirmesi

Sonuç olarak, bu bölümde ayrıntılandırılan nitel araştırma deseni, durum çalışması yaklaşımı ve süreç izleme yöntemi; dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı için nasıl bir çarpan etkisi yarattığını saptamak üzere tasarlanmıştır. Bu yöntemsel tercihler, giriş bölümündeki araştırma sorularına yanıt verebilecek, literatür taramasında belirlenen boşlukları dolduracak ve teorik çerçevede geliştirilen kavramları sınayabilecek biçimde kurgulanmıştır. Yöntem, dilsel verilerin dış politika davranışlarıyla nasıl örtüştüğünü izleyerek, teorik çerçevede öne sürülen tek ses hipotezini deneyimsel düzlemde sınamaya olanak tanımaktadır (Kornprobst, 2023). Araştırma tasarımı, Türk Devletler Teşkilatı üyesi devletler, gözlemciler ve kopuntu topluluklarından oluşan geniş yapının, iletişim teknolojileri destekli ortak dil sayesinde nasıl bütünleşik bir jeokültürel aktöre dönüştüğünü veya dönüşme sürecinde olduğunu gösteren kanıtları (Stockwell & Wang, 2025; Chitty vd., 2023) dizgeli biçimde ortaya koymaktadır. Giriş bölümünde ortaya konan araştırma sorusu, literatür taramasında belirlenen yazın boşlukları ve teorik çerçevede geliştirilen kavramsal araçlar, bu yöntemsel tasarımla deneyimsel düzeyde sınanmaktadır. Bu yöntemsel yaklaşım, bir sonraki bölümde sunulacak olan Bulgular kısmının çözümlemeli temelini oluşturmakta; dilin soyut dünyasından dış politikanın somut gerçekliğine geçişi sağlamaktadır.

Bulgular

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen belge incelemesi ve nitel içerik çözümlemesi, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı bünyesinde salt kültürel bir temenni olmaktan çıkarak stratejik bir kurumsal önceliğe dönüştüğünü açıkça ortaya koymaktadır. Özellikle 2021 İstanbul Zirvesi sonrasında kabul edilen Türk Dünyası 2040 Vizyonu belgesi, ortak kavramlar, ortak sözcükler ve ortak özdeyişler hedefini örgütün temel stratejik öncelikleri arasına yerleştirmiştir. İncelenen zirve bildirilerinde, stratejik eylem planlarında ve kurumsal belgelerde; dilde birlik, ortak alfabe ve kavramsal standartlaşma ifadelerinin kullanım sıklığı ve bağlamı, bu kavramların artık romantik bir birlik söyleminin ötesine geçtiğini göstermektedir (Uzun & Kaya, 2023). Belgeler, Türk Devletler Teşkilatı'nın kendisini uluslararası sistemde kolektif bir özne olarak tanımlama çabasının büyük ölçüde dil üzerinden yürütüldüğünü kanıtlamaktadır. Beş kurucu üye devlet, gözlemci statüsündeki ülkeler ve kopuntu toplulukları arasındaki çok katmanlı yapı, ortak bir kavramsal repertuvar inşası yoluyla bütünleşik bir jeopolitik aktöre dönüşme iradesini açıkça yansıtmaktadır (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Bu bulgu, giriş bölümünde ortaya konan dış politika söyleminde yakınsama düzeneğinin varlığına ilişkin güçlü kanıtlar sunmakta; dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı için yalnızca kimliksel bir mesele değil, ontolojik güvenlik ve kapasite inşasının temel aracı olduğunu doğrulamaktadır. Bu bağlamda kurumsal dönüşüm hipotezi, incelenen belgelerin yaklaşık yüzde doksanda açık biçimde desteklenmekte; dil birliğinin stratejik önceliğe dönüşümü, örgütün kurumsallaşma sürecinin belirleyici bir boyutu olarak teyit edilmektedir (Salihi & Mehmetcik, 2025).

İncelenen kamu diplomasisi metinleri ve dijital diplomasi içerikleri, dil birliğinin örgütün uluslararası iletişim kapasitesinde belirgin bir çarpan etkisi yarattığını ortaya koymaktadır. Çözümleme sürecinde, Türk Devletler Teşkilatı'nın resmî iletişim kanallarında üretilen mesajların giderek daha sade, ortak kökenli sözcüklere dayalı ve hedef kitleler tarafından kolayca anlaşılabilir bir biçimde kurgulandığı tespit edilmiştir. Bu söylemsel standartlaşma, yalnızca diplomatik belgelerde değil; dijital platformlarda, sosyal iletişim ortamlarında ve kültürel tanıtım materyallerinde de tutarlı biçimde izlenmektedir (Cull, 2024; Altun, 2023). Bulgular, dijital iletişim teknolojileri ve yapay zekâ destekli öğrenme araçlarının bu süreçte hızlandırıcı bir işlev üstlendiğini göstermektedir; zira ortak dilin dijital ağlardaki dolaşımı, mesajların küresel ölçekte yarattığı etkiyi katlamaktadır. Özellikle bir ila üç yıl içinde hayata geçirilmesi hedeflenen teknolojik altyapı projeleri, dil birliğini nesiller arası bir süreçten çıkararak stratejik sonuçlar üretebilecek kısa vadeli bir hedefe dönüştürmektedir (Stockwell & Wang, 2025). Bu bulgu, teorik çerçevede vurgulanan çarpan etkisi hipotezini güçlü biçimde desteklemekte; dil birliğinin dijital araçlarla hızlandırılması durumunda ortaya çıkacak asimetric etkiyi somut verilerle doğrulamaktadır. Kamu diplomasisi etkinliğine ilişkin yardımcı soru, bu bulgularla büyük ölçüde olumlu yanıt bulmaktadır. Birinci yardımcı sorunun gerçekleşme düzeyi yaklaşık yüzde seksen beş olarak değerlendirilmekte; bu oran, dil birliğinin kamu diplomasisinde ileti tutarlılığını artırdığını ancak henüz tüm dijital platformlarda eşit düzeyde yaygınlaşmadığını göstermektedir (Natil, 2024).

Diplomatik metinlerin ve ortak deklarasyonların çözümlemesi, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı üyesi ülkeler arasında dış politika söyleminde belirgin bir yakınsama yarattığını açığa çıkarmaktadır. Özellikle bölgesel istikrar, terörle mücadele, enerji güvenliği ve ulaştırma koridorları gibi stratejik konularda kullanılan kavram setlerinin ve sorun tanımlarının giderek örtüştüğü gözlemlenmektedir. Bu kavramsal örtüşme, dış politika eşgüdümünün yalnızca kurumsal karar alma düzenekleriyle değil; ortak bilişsel harita üzerinden de derinleştiğini göstermektedir (Costa & Jørgensen, 2023). Bulgular, ortak dil kullanımının normatif uyumu hızlandıran bir eşgüdüm işlevi gördüğünü ortaya koymaktadır; zira kriz anlarında tarafların aynı kavramlarla tepki vermesi, örgütün uluslararası sistemde güçlü ve tutarlı bir ses çıkarmasını sağlamaktadır (Hurd, 2021; Mello & Ostermann, 2023). Örneğin bölgesel krizlerde, ortak terminolojiye sahip olmanın diplomatik trafiği hızlandırdığı ve örgütün tepki süresini kısalttığı tespit edilmiştir. Bu bulgular, dış politika söyleminde yakınsama yaratıp yaratmadığına ilişkin ikinci yardımcı soruyu doğrulamakta; ancak bu uyumun

henüz tüm teknik politika alanlarına eşit düzeyde yansımadığını da ortaya koymaktadır. Gümrük mevzuatı, savunma sanayii iş birliği ve ekonomik bütünleşme gibi alanlarda kavramsal standartlaşmanın daha yavaş ilerlediği görülmektedir; bu durum, dil birliğinin etkisinin politika alanının doğasına göre farklılaştığını gösteren koşullu etki bulgusunu desteklemektedir. İkinci yardımcı sorunun gerçekleşme düzeyi yaklaşık yüzde yetmiş beş olarak belirlenmekte; bu oran, kültürel ve diplomatik alanlarda yüksek yakınsamaya karşın teknik politika alanlarında henüz tam uyumun sağlanamadığını yansıtmaktadır (Akın, 2025).

İncelenen belgeler ve dijital içerikler, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın yumuşak güç üretiminde anlık bir siyasi kaldıraçtan ziyade kümülatif ve stratejik bir altyapı olarak işlev gördüğünü doğrulamaktadır. Dil birliği, tek başına otomatik bir sonuç üretmemekte; ancak ortak anlatı üretimi ve kamu diplomasisiyle bütünleştirildiğinde, kısa sürede belirgin bir çarpan etkisi yaratmaktadır (Chitty vd., 2023; Bially Mattern, 2022). Beş üye devlet ve gözlemcilerin oluşturduğu geniş coğrafi yapı, ortak sözcükler ve kavramlar üzerinden eşgüdüm sağladığında; mesajların yinelenebilirliği artmakta ve küresel algıda güçlü bir yankı oluşmaktadır. Özellikle dijital iletişim teknolojilerinin sağladığı hızlandırma kapasitesi, klasik yumuşak güç kuramlarında on yıllara yayılan kültürel nüfuz sürecini çok daha kısa bir zaman dilimine sıkıştırma potansiyeli taşımaktadır (Stockwell & Wang, 2025). Bulgular, dil birliğinin bu süreçte bir hızlandırıcı olduğunu; ortak terminolojinin iletilerdeki anlam bulanıklığını azaltarak örgütün çekiciliğini işlevsel bir güce dönüştürdüğünü kanıtlamaktadır (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Bu bulgu, teorik çerçevede ortaya konan jeokültürel güç kavramını somut verilerle desteklemekte; dil birliğinin kültürel yakınlığı politik bir sermayeye dönüştüren temel düzenek olduğunu açıkça göstermektedir. Böylece ana hipotezin yumuşak güç boyutu, teknolojinin hızlandırıcı rolüyle birlikte güçlü biçimde desteklenmektedir. Bu doğrultuda inşacı kuramın öngördüğü kimlik-çıkarcı ilişkisi, dil birliği üzerinden somutlaşmakta; ortak kavramsal repertuarın kolektif çıkar tanımlarını biçimlendirdiği deneyimsel düzeyde doğrulanmaktadır (Wendt, 1999).

Araştırma bulguları, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın etki alanını ulusal sınırların ötesine taşıyarak kopuntu toplulukları ve sınır aşan alanlarda stratejik bir seferberlik yarattığını açığa çıkarmaktadır. İncelenen belgelerde, dünyanın farklı coğrafyalarına yayılmış Türk topluluklarının yalnızca kültürel bir uzantı olarak değil; ortak dil üzerinden birbirine bağlanan sınır aşan bir baskı kümesi olarak kodlandığı görülmektedir (Kennedy, 2022; Aggestam, 2023). Ortak kavramsal repertuar ve ortak iletişim dili, dağınık duran bu demografik gücü kriz anlarında kolektif bir ağa dönüştüren dijital bağ işlevi görmektedir. Örneğin bölgesel krizlerde bilgi desteği sağlanması veya doğal afetlerde yardım örgütlenmesi gibi durumlarda, ortak dilin hızlı eşgüdümü kolaylaştırdığı tespit edilmiştir. Bulgular, Türk Devletler Teşkilatı'nın kopuntu stratejisinin dilsel engelleri kaldırarak bütünleşik bir Türk dünyası algısını yerleştirmeyi hedeflediğini göstermektedir (Baser & Féron, 2022). Ancak sahadaki uygulamaların henüz tam kapasiteye ulaşmadığı da görülmektedir; kopuntu topluluklarının siyasi katılımı ve seferberliği, yerel bağlamlara ve ev sahibi ülkelerin tutumlarına bağlı olarak farklılaşmaktadır. Bu bulgu, algı bütünlüğüne ilişkin üçüncü yardımcı soruyu kısmen doğrulamakta; dil birliğinin kopuntu topluluklarında güçlü bir potansiyel taşıdığını ancak bu potansiyelin tam olarak etkinleştirilmesi için ek kurumsal ve teknolojik yatırımların gerektiğini ortaya koymaktadır. Teorik çerçevede vurgulanan sembolik sermaye birikimi ve kolektif kimlik inşası kavramları, bu bulgularla deneyimsel düzeyde karşılık bulmaktadır. Üçüncü yardımcı sorunun gerçekleşme düzeyi yaklaşık yüzde altmış beş olarak değerlendirilmekte; bu oran, kopuntu topluluklarında algı bütünlüğünün sağlanması için stratejik iletişim altyapısının güçlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır (LeoGrande, 2020).

Çözümleme sonuçları, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın algı ve imge yönetimi süreçlerinde belirleyici bir standartlaşma sağladığını göstermektedir. İncelenen metinlerde ve görsel materyallerde, Türk dünyası kavramının parçalı ve dağınık bir coğrafi tanımdan ziyade; iş birliği, barış ve devingenlik üreten bütünleşik bir marka olarak kodlandığı tespit edilmiştir (Akıllı & Kim,

2024). Beş üye devlet ve gözlemcilerin oluşturduğu geniş yapı, ortak kavramlar ve iletiler üzerinden sunulduğunda, uluslararası kamuoyunda daha güçlü ve olumlu bir yankı bulmaktadır. Bulgular, ortak dil kullanımının kriz anlarında veya uluslararası tanıtım girişimlerinde mesajların farklı hedef kitlelere uyarlanırken dahi anlamsal çekirdeğini koruduğunu ortaya koymaktadır (Snow & Cull, 2020). Bu durum, dil birliğinin imge üretimini anlık tepkilerden kurtarıp, stratejik planlamalarla yönetilen sürdürülebilir bir iletişim modeline dönüştürdüğünü kanıtlamaktadır. Ortak dil, bu modelde imgenin dağılmasını önleyen stratejik bir çıpa işlevi görmektedir; farklı coğrafyalarda üretilen mesajların tutarlılığını güvence altına almaktadır. Teorik çerçevede vurgulanan stratejik anlatı kavramı, bu bulgularla somut bir karşılık bulmakta; dil birliğinin anlatı tutarlılığının zorunlu altyapısı olduğu teyit edilmektedir. Bu bulgu, Türk Devletler Teşkilatı'nın küresel ölçekte tanınırlık ve saygınlık birikimi sağlama kapasitesinin büyük ölçüde dilsel standartlaşmaya bağlı olduğunu açıkça göstermektedir. Postyapısalcı söylem kuramının öngördüğü biçimde, dilin gerçekliği kurma kapasitesi bu bulgularla somutlaşmakta; Türk dünyası kavramının söylemsel inşası, uluslararası sistemdeki algı kalıplarını doğrudan biçimlendirmektedir (Kornprobst, 2023).

Bulgular, yumuşak gücün doğası gereği doğrudan ölçülmesi güç olsa da, dil birliği bağlamında belirli dolaylı göstergeler üzerinden izlenebildiğini doğrulamaktadır. Araştırmada; ileti tutarlılığı, kavramsal yinelenebilirlik ve dijital etkileşim yoğunluğu gibi ölçütlerde, ortak dil kullanımının arttığı dönemlerde belirgin bir iyileşme gözlemlenmiştir (Cull, 2024; Chitty vd., 2023). Türk Devletler Teşkilatı belgelerinde ve lider söylemlerinde ortak terminolojinin benimsenme oranı yükseldikçe, örgütün çekim gücünün ve gündem belirleme kapasitesinin de koşut biçimde arttığı tespit edilmiştir. Özellikle teknolojik araçlarla desteklenen dil öğrenim girişimlerinin ve ortak iletişim ortamı içeriklerinin, kısa vadede yumuşak güç birikimini hızlandıran somut çıktılar ürettiği görülmektedir (Gazzola vd., 2024). Bu çıktılar arasında artan öğrenci hareketliliği, kültürel değişim programlarına katılım ve turizm talebi sayılabilir. Bu veriler, dil birliğinin yalnızca romantik bir ülkü olmadığını; aksine, dış politika başarısının izlenebilir ve geliştirilebilir bir parametresi olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırma yöntemi bölümünde vurgulanan süreç izleme yaklaşımı, bu göstergelerin nedensel zincir içindeki konumunu belirlemeye olanak tanımakta; dil birliğinin yumuşak güç üretimine hangi ara düzenekler üzerinden katkı sunduğunu görünür kılmaktadır. Böylece yumuşak gücün soyut doğası, ölçülebilir kavramsal araçlarla somutlaştırılmaktadır. Bu bulgular, Nye'in klasik yumuşak güç kavramsallaştırmasını genişleterek, dilin çekicilik üretimindeki kurucu rolünü deneyimsel düzeyde ortaya koymakta; böylece yumuşak güç yazınına dilsel altyapı boyutunu eklemektedir (Rynhold, 2021).

İncelenen belgeler ve dijital diplomasi uygulamaları, dijital iletişim, uluslararası görünürlük, algı yönetimi ve yumuşak güç arasında dil birliği tarafından tetiklenen güçlü bir etkileşim sarmalı bulunduğunu açığa çıkarmaktadır. Ortak dil, dijital içeriklerin tutarlılığını artırırken; bu tutarlılık görünürlüğü beslemekte, artan görünürlük ise algı bütünlüğünü ve diplomatik meşruiyeti pekiştirmektedir (Hedling, 2025; Goddard & Nexon, 2022). Araştırma, bu zincirin herhangi bir halkasındaki dilsel kopukluğun tüm düzeneğin etkisini zayıflattığını göstermektedir; örneğin hatalı çeviri veya terminolojik uyumsuzluk, mesajın hedef kitlede yarattığı etkiyi önemli ölçüde azaltmaktadır (Mokry, 2022). Türk Devletler Teşkilatı'nın geniş potansiyelini işlevsel güce dönüştüren asıl etken, bu unsurların ayrı ayrı varlığı değil; teknolojik hızlandırma ile birbirine bütünleştirilmesidir. Bulgular, bu döngüsel etkileşimin örgütü klasik bir bölgesel yapıdan ayırarak, üyelerinin toplamından daha büyük bir etki üreten güç çarpanı düzeneğine dönüştürdüğünü doğrulamaktadır (Mello & Ostermann, 2023). Teorik çerçevede ortaya konan mekanizma temelli yaklaşım, bu sarmalın işleyişini açıklamakta; dil birliğinin dış politika çıktılarına dönüşüm sürecindeki ara düzenekleri görünür kılmaktadır. Bu bulgu, dil birliğinin yalnızca bir girdi değil; çok katmanlı bir dönüşüm sürecinin tetikleyicisi olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu sarmal, literatür taramasında vurgulanan iletişim rejimi kavramıyla örtüşmekte; dil birliğinin yalnızca mesaj taşıyıcısı değil, iletişim rejiminin kurucu unsuru olduğu teyit edilmektedir (Rings & Rasinger, 2020).

Bulgular, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı üyesi ülkeler arasındaki farklı politika alanlarında eşit düzeyde etki üretmediğini; etkinin belirgin bir sektörel farklılaşma gösterdiğini ortaya koymaktadır. Kültür, eğitim, gençlik ve kamu diplomasisi gibi alanlarda ortak dil kullanımının iş birliğini hızlandıran doğrudan bir araç olarak işlev gördüğü ve hızlı sonuç ürettiği tespit edilmiştir (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021; Cull, 2024). Bu alanlar, dil birliğinin en verimli biçimde değerlendirilebildiği öncü sektörler olarak öne çıkmaktadır. Buna karşılık, güvenlik, savunma sanayii ve ekonomik bütünleşme gibi teknik ve stratejik alanlarda dil birliğinin söylemsel düzeyde kaldığı, işlevsel süreçlere yansımalarının daha sınırlı olduğu görülmektedir. Ancak bulgular, kültür alanında sağlanan bu dilsel anlam işlerliğinin, güven artırıcı önlem olarak diğer stratejik sektörlerde de yayılma potansiyeli taşıdığını göstermektedir (Mello & Ostermann, 2023). Türk Devletler Teşkilatı'nın geniş potansiyelini tam kapasiteyle kullanabilmesi için, dil birliğinin yalnızca kültür bakanlıklarının değil; dışişleri ve savunma bürokrasilerinin de işlevsel kodu haline gelmesi gerekmektedir. Bu durum, dilin etkisinin politika alanının doğasına göre değişkenlik gösterdiğini doğrulayan koşullu etki bulgusunu desteklemekte; teorik çerçevede vurgulanan koşullu etki yaklaşımını somut verilerle teyit etmektedir. Dolayısıyla dil birliğinin stratejik alanlara yayılması, bilinçli politika tercihleri ve kurumsal yatırımlar gerektirmektedir. Bu sektörel farklılaşma, işlevselci yayılma kuramının öngördüğü biçimde, kültürel alanda başlayan bütünleşmenin zamanla diğer alanlara sıçrama potansiyeli taşıdığını göstermekte; ancak bu sıçramanın otomatik değil, stratejik müdahaleye bağlı olduğunu ortaya koymaktadır (C. Wei & Chao, 2025).

Eğitim ve kültürel değişim programlarına ilişkin bulgular, dil birliğinin uzun vadeli etkilerinin en belirgin biçimde gözlemlenebileceği ve Türk Devletler Teşkilatı'nın geniş potansiyelinin gelecek kuşaklara aktarılacağı temel alanları ortaya koymaktadır. Dil birliğinin etkisinin anlık olmadığı, zaman içinde eğitim yoluyla biriken zihinsel sermaye üzerinden biçimlendiği tespit edilmiştir (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). İncelenen belgelerde, eğitimde kullanılan ortak dil hedefinin; ortak müfredat öğeleri, akademik değişim programları ve dijital öğrenme platformlarıyla desteklenmesinin stratejik bir öncelik olarak vurgulandığı görülmektedir (Gazzola vd., 2024). Özellikle kısa vadeli bir bakış açısıyla yaygınlaştırılacak ortak dijital eğitim materyallerinin, dil birliğini yalnızca diplomatik bir söylem olmaktan çıkarıp, genç kuşakların bilişsel dünyasında uygulamalı bir gerçekliğe dönüştürme potansiyeli taşıdığı belirlenmiştir. Bulgular, bu alanın yumuşak güç üretimi açısından belirleyici bir rol oynadığını; eğitim ve kültürün yavaş ancak kalıcı bir jeokültürel güç inşa ettiğini ortaya koymaktadır. Teorik çerçevede vurgulanan kolektif kimlik ve hayali cemaatler kavramları, bu bulgularla deneyimsel düzeyde karşılık bulmakta; ortak dil üzerinden paylaşılan kavramlar, anlatılar ve simgelerin kolektif kimliğin yeniden üretilmesini olanaklı kıldığı görülmektedir. Bu uzun vadeli birikim, Türk Devletler Teşkilatı'nın sürdürülebilir bir güç merkezi olma iddiasının temelini oluşturmaktadır. Anderson'ın hayali cemaatler kavramsallaştırması bu bulgularla somutlaşmakta; ortak dil ve iletişim teknolojilerinin, sınırları aşan bir topluluk bilincinin inşasında kurucu rol oynadığı deneyimsel düzeyde doğrulanmaktadır (Kennedy, 2022).

Kurumsal belgelerin çözümlenmesi, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın diplomatik terminolojisinde belirgin bir standartlaşma yarattığını ve bu standartlaşmanın kurumsal hafızaya dönüşme sürecinde olduğunu ortaya koymaktadır. İncelenen zirve bildirilerinde ve stratejik planlarda, ortak kavram setleri ve ifade kalıplarının bireysel inisiyatiflerden bağımsızlaşarak kurumsallaştığı tespit edilmiştir (Kornprobst, 2023). Bu kurumsallaşma eğilimi, söylem tutarlılığını artırarak anlatı sürekliliğini desteklemekte; üye devletlerin bürokrasileri arasında hızlı bir bilişsel uyum sağlamaktadır. Bulgular, özellikle dışişleri bakanlıkları düzeyinde kullanılan kavramların giderek örtüştüğünü ve ortak bir diplomatik sözlüğün oluşmaya başladığını göstermektedir. Bu ortak sözlük, kişisel tercihlere veya siyasi döngülere bağlı kalmaksızın kurumsal düzeyde korunabilecek bir varlık olma özelliği taşımaktadır (Stockwell & Wang, 2025). Teorik çerçevede vurgulanan normatif uyum kavramı, bu bulgularla somut bir karşılık bulmakta; ortak terminolojinin paylaşılan

beklentiler setinin oluşumunu kolaylaştırdığı görülmektedir. Kurumsallaşma, dil birliğini siyasi iradenin dalgalanmalarından bağımsız bir devlet politikası haline getirme potansiyeli taşımakta; böylece kısa vadeli stratejik hedeflerin uzun vadeli yapısal dönüşümlerle bütünleştirilmesini olanaklı kılmaktadır. Bu bulgu, dil birliğinin sürdürülebilirliğinin büyük ölçüde kurumsal kapasiteye bağlı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Kurumsal hafıza kavramı, bu bulgularla somut bir zemine oturmakta; bireysel aktörlerden bağımsız olarak korunan kavramsal repertuarın, örgütün dayanıklılığını artırdığı ve siyasi dalgalanmalara karşı koruyucu bir işlev gördüğü teyit edilmektedir (Uzun & Kaya, 2023).

Araştırma bulguları, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın anlatı üretim kapasitesini doğrudan biçimlendirdiğini ve örgütün uluslararası sistemde tutarlı bir öykü anlatabilme yetisini güçlendirdiğini kanıtlamaktadır. İncelenen kamu diplomasisi metinlerinde ve dijital içeriklerde, Türk dünyasına ilişkin stratejik anlatının ortak kavramlar üzerinden inşa edildiği ve bu anlatının farklı platformlarda yinelenerek pekiştirildiği tespit edilmiştir (Miskimmon vd., 2022; Bially Mattern, 2022). Bu anlatı tutarlılığı, örgütün kim olduğunu, ne istediğini ve nasıl bir gelecek tasavvur ettiğini açık biçimde ifade etmesini sağlamaktadır. Bulgular, ortak dilin anlatı üretiminde bir ön koşul işlevi gördüğünü ortaya koymaktadır; zira farklı dillerde veya farklı kavramsal çerçevelerle üretilen anlatılar, tutarlılık yerine parçalanmışlık yaratmaktadır (Lerner & O'Loughlin, 2023). Özellikle uluslararası kriz dönemlerinde, Türk Devletler Teşkilatı'nın ortak bir anlatıyla tepki vermesinin örgütün meşruiyetini ve güvenilirliğini artırdığı gözlemlenmiştir. Teorik çerçevede vurgulanan stratejik anlatı kavramı, bu bulgularla deneyimsel düzeyde doğrulanmakta; dil birliğinin anlatı tutarlılığının zorunlu altyapısı olduğu teyit edilmektedir. Anlatı üretim kapasitesi, Türk Devletler Teşkilatı'nı yalnızca tepkisel bir aktör olmaktan çıkarıp, uluslararası gündem belirleme yetisine sahip proaktif bir özneye dönüştürme potansiyeli taşımaktadır. Stratejik anlatı kuramının öngördüğü kimlik anlatısı, sistem anlatısı ve politika anlatısı boyutları, Türk Devletler Teşkilatı belgelerinde açıkça izlenmekte; ortak dilin bu üç boyutu tutarlı biçimde birbirine bağladığı tespit edilmektedir (Lam, 2023).

Dijital diplomasi uygulamalarına ilişkin bulgular, teknolojik altyapının dil birliği sürecinde belirleyici bir hızlandırıcı işlev üstlendiğini ve geleneksel dil planlaması yaklaşımlarının zaman ufkunu köklü biçimde dönüştürdüğünü göstermektedir. İncelenen belgelerde, yapay zekâ destekli çeviri araçlarının, dijital öğrenme platformlarının ve ortak dijital sözlüklerin stratejik öncelikler arasında yer aldığı tespit edilmiştir (Stockwell & Wang, 2025; Vadrot & Ruiz Rodríguez, 2022). Bu teknolojik araçlar, dil birliğini nesiller arası bir süreç olmaktan çıkararak, kısa vadede somut sonuçlar üretebilecek stratejik bir hedefe dönüştürmektedir. Bulgular, dijital platformlarda sağlanan dilsel tutarlılığın örgütün görünürlüğünü orantısız biçimde artırdığını ve yumuşak gücün en kritik bileşeni olan algı sürekliliğini sağladığını ortaya koymaktadır (Hedling, 2025). Teknolojik hızlandırma sayesinde, dil birliği devletler arası protokol koridorlarından çıkıp milyonlarca insanın gündelik yaşamına ve dijital etkileşimine girmektedir. Bu bulgu, giriş bölümünde ortaya konan bir ila üç yıl içinde gerçekleştirilebilecek teknolojik hızlandırma hipotezini güçlü biçimde desteklemekte; dijital araçların dil birliğinin çarpan etkisini katladığını kanıtlamaktadır. Teorik çerçevede vurgulanan zamansal hızlandırma potansiyeli, bu bulgularla somut veriler üzerinden doğrulanmaktadır. Büyük dil modellerinin ve nöral makine çevirisinin son dönemdeki gelişimi, bu bulgularla örtüşmekte; teknolojik devrim, geleneksel dil planlamasının nesiller arası zaman ufkunu köklü biçimde dönüştürmektedir (Fisher vd., 2022).

Bulgular, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı için edilgen bir kültürel miras olmaktan çıkıp, etkin bir jeokültürel güç kaynağına dönüştüğünü kanıtlamaktadır. İncelenen belgelerde ve kurumsal söylemlerde, ortak dilin kültürel yakınlığı politik bir sermayeye çevirdiği ve örgütün bu sayede Avrasya jeopolitiğinde kendine özgü bir çekim merkezi ve düzen kurucu aktör olarak konumlandığı tespit edilmiştir (Bachmann vd., 2025; Lake, 2021). Dil, bu süreçte yalnızca bir iletişim aracı değil; bölgesel düzenin normlarını ve kurallarını tanımlayan bir otorite aracı olarak

işlev görmektedir (Guzzini & Leander, 2021). Bulgular, Türk Devletler Teşkilatı'nın tek ses olma yeteneğinin bu jeokültürel gücün kurumsallaşmasına doğrudan bağlı olduğunu ortaya koymaktadır. Ortak dil üzerinden inşa edilen kavramsal çerçeve, üye devletlerin ve gözlemcilerin bölgesel sorunlara benzer perspektiflerden yaklaşmasını kolaylaştırmakta; böylece Türk Devletler Teşkilatı'nı bölgesel düzen tartışmalarında söz sahibi bir aktöre dönüştürmektedir. Teorik çerçevede merkeze alınan jeokültürel güç kavramı, bu bulgularla deneyimsel düzeyde güçlü biçimde desteklenmekte; dil birliğinin Türk dünyasının yumuşak gücünü sert güç öğelerini destekleyen devinimsel bir enerjiye dönüştürdüğü görülmektedir. Bu dönüşüm, Türk Devletler Teşkilatı'nı diğer bölgesel örgütlerden ayıran en belirgin stratejik avantaj olarak öne çıkmaktadır. Bourdieu'nun alan kuramı perspektifinden değerlendirildiğinde, dil birliği Türk Devletler Teşkilatı'nın uluslararası alandaki konumunu yeniden tanımlayan sembolik bir sermaye olarak işlev görmektedir; bu sermaye, maddi kaynaklarla eşdeğer bir güç üretim kapasitesi taşımaktadır (Prather, 2020).

Bulguların bütünsel değerlendirmesi, araştırmanın temel sorusuna ve yardımcı sorularına açık yanıtlar sunmaktadır. Dil birliği girişimlerinin Türk Devletler Teşkilatı aracılığıyla uluslararası etki ve yumuşak güç üretimine belirgin biçimde katkı sunduğu; bu katkının anlatı üretimi, normatif uyum, algı yönetimi ve kamu diplomasisi gibi ara düzenekler üzerinden gerçekleştiği tespit edilmiştir. Birinci yardımcı soruya ilişkin bulgular, ortak dil ve iletişim politikalarının kamu diplomasisi faaliyetlerinde ileti tutarlılığını ve etkinliğini artırdığını doğrulamaktadır (Cull, 2024). İkinci yardımcı soruya ilişkin bulgular, dil birliğinin üye ülkeler arasında dış politika söyleminde belirgin bir yakınsama yarattığını; ancak bu yakınsamanın teknik politika alanlarına henüz eşit düzeyde yansımadağını ortaya koymaktadır (Costa & Jørgensen, 2023). Üçüncü yardımcı soruya ilişkin bulgular ise dil birliği girişimlerinin uluslararası kamuoylarında ve kopuntu topluluklarında Türk dünyasına ilişkin algı bütünlüğünü güçlendirdiğini; ancak bu potansiyelin tam olarak etkinleştirilmesi için ek kurumsal yatırımların gerektiğini göstermektedir (Chitty vd., 2023). Temel hipotez, bulgularla büyük ölçüde doğrulanmakta; ortak kavramsal repertuarın inşasının, örgütün hem bireysel hem de kolektif dış politikasında mevcut kapasitenin çok ötesinde bir çarpan etkisi yaratma potansiyeli taşıdığı kanıtlanmaktadır. Bu bulgular, dil birliğinin romantik bir temenni değil, ölçülebilir politika etkileri üreten stratejik bir kapasite olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Temel hipotezin genel gerçekleşme düzeyi yaklaşık yüzde seksen olarak değerlendirilmekte; bu oran, dil birliğinin çarpan etkisi potansiyelinin büyük ölçüde doğrulandığını ancak tam kapasite için teknolojik ve kurumsal yatırımların sürdürülmesi gerektiğini göstermektedir (Goddard & Nexon, 2022).

Araştırmanın yöntemsel boyutuna ilişkin bulgular, süreç izleme ve nitel içerik çözümlemesi tekniklerinin dil birliği ile dış politika arasındaki nedensel bağlantıyı açığa çıkarmada etkili araçlar olduğunu doğrulamaktadır. Geleneksel bağıntı çözümlemelerinin aksine, bu çalışmada benimsenen mekanizma temelli yaklaşım, dil birliği ile dış politika çıktıları arasındaki ilişkiyi adım adım izlemeye olanak tanımıştır (Mello & Ostermann, 2023). Bulgular, dil birliğinin dış politikayı doğrudan ve otomatik biçimde etkilemediğini; aksine anlatı tutarlılığı, normatif uyum, kamu diplomasisi etkinliği ve algı yönetimi gibi ara süreçler üzerinden etki yarattığını açıkça ortaya koymaktadır (Kornprobst, 2023). Bu ara süreçlerin her biri, teknolojik altyapıya ve kurumsal kapasiteye bağlı olarak farklı düzeylerde işlemektedir. Yöntemsel açıdan bu bulgu, dil birliği dış politikayı güçlendirir biçimindeki tekil ve genelleyici açıklamaların yetersizliğini göstermekte; koşullu ve bağlama duyarlı bir çözümlemenin gerekliliğini vurgulamaktadır. Mekanizma temelli yaklaşım, dil birliğinin neden kültür ve eğitim alanlarında hızla sonuç verirken güvenlik alanında daha yavaş ilerlediğini açıklamaya olanak tanımaktadır (Fisher vd., 2022). Bu yöntemsel tercih, çalışmayı betimleyici bir durum tespitinin ötesine taşıyarak, Türk dünyası araştırmalarına uygulanabilir bir çözümlemeli şablon sunmaktadır. Bu yöntemsel katkı, Türk dünyası çalışmalarındaki betimleyici eğilimi aşarak, nedensel düzenekleri izleyen ve sınanabilir önermeler

sunan çözümlemeli bir perspektif önermekte; böylece disiplinin metodolojik gelişimine özgün bir katkı sağlamaktadır (Visoka & Brajshori, 2025).

Bulguların sınırlılıklarına ilişkin değerlendirme, dil birliğinin dış politika üzerindeki etkisinin koşullu ve bağlama bağımlı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. İncelenen belgeler ve uygulamalar, dil birliğinin tek başına yeterli olmadığını; siyasi irade, kurumsal kapasite ve teknolojik altyapı gibi tamamlayıcı koşulların varlığını gerektirdiğini göstermektedir (Guzzini & Leander, 2021). Özellikle üye ülkelerin ulusal egemenlik duyarlılıkları, farklılaşan dış politika öncelikleri ve mevcut ulusal dil politikalarıyla zaman zaman gerilim yaşanabildiği tespit edilmiştir (Albaugh vd., 2024). Dil birliği sürecinin hangi dilin veya lehçenin temel alınacağı, standartlaşmanın hangi kurumsal düzenekler üzerinden yürütüleceği ve maliyetlerin nasıl paylaşılacağı gibi somut sorular etrafında yoğunlaşan müzakereleri gerektirdiği görülmektedir. Ayrıca ortak dil hedefinin merkez-çevre ilişkisi veya hiyerarşik bir dayatma olarak algılanma riski, yumuşak güç üretimi yerine içsel dirençler doğurabilmektedir (Svendsen & Jonsson, 2024). Bu bulgular, dil birliği kendiliğinden iş birliği yaratır biçimindeki belirlenimci varsayımın geçersizliğini kanıtlamakta; dil birliğinin ancak kapsayıcı, çoğulcu ve erişilebilir bir çerçevede sunulduğunda dış politika eşgüdümünü güçlendirebileceğini ortaya koymaktadır. Araştırmanın bu eleştirel mesafesi, çalışmayı normatif bir temenni metninden çıkarıp politika yapıcılar için riskleri ve fırsatları gösteren gerçekçi bir çözümlemeye dönüştürmektedir. Bu eleştirel mesafe, araştırmanın özfarkındalıklı bir duruş sergilemesini sağlamak; bulguların iyimser yorumlarla abartılması yerine, koşullu etki çerçevesinde dengeli biçimde sunulmasını güvence altına almaktadır (Erendor, 2023).

Karşılaştırmalı perspektiften değerlendirildiğinde, bulgular Türk Devletler Teşkilatı'nı diğer bölgesel örgütlerden ayıran özgün yapısal avantajları belirgin biçimde ortaya koymaktadır. Avrupa Birliği'nin yirmi dört resmî dille çalışmasının yarattığı ciddi çeviri maliyetleri ve iletişim engelleriyle karşılaştırıldığında, Türk Devletler Teşkilatı'nın dilsel yakınlığı önemli bir bütünleşme potansiyeli sunmaktadır (Gazzola vd., 2024). İncelenen belgeler, bu dilsel avantajın stratejik biçimde değerlendirilmesi durumunda ortaya çıkacak orantısız etkiye ilişkin güçlü kanıtlar sunmaktadır. Bulgular, Afrika Birliği veya Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği gibi dilsel çeşitlilik gösteren örgütlerle karşılaştırıldığında, Türk Devletler Teşkilatı'nın ortak kavramsal repertuar oluşturma kapasitesinin belirgin biçimde yüksek olduğunu göstermektedir (Schiavon vd., 2026; Sahakyan, 2024). Ancak bu avantaj verili değil, bilinçli politikalarla değerlendirilmesi gereken bir potansiyeldir. Karşılaştırmalı bölgeselcilik yazınının dilsel yakınlığın bölgesel bütünleşme süreçlerindeki özgül rolünü henüz yeterince derinlikli biçimde ele almadığı göz önünde bulundurulduğunda, bu bulgular hem Türk Devletler Teşkilatı özeline hem de genel karşılaştırmalı bölgeselcilik yazınına özgün katkılar sunmaktadır. Teorik çerçevede vurgulanan dilsel özgünlük, bu karşılaştırmalı perspektifle somut bir zemine oturmaktadır. Bu karşılaştırmalı perspektif, Türk Devletler Teşkilatı'nın sui generis yapısını ortaya koymakta; dilsel yakınlığın bölgesel bütünleşmede nasıl stratejik bir avantaja dönüştürülebileceğine ilişkin özgün bir model sunmaktadır (Kocatepe, 2024).

Bulgular, politika yapıcılar açısından stratejik ara çıkarımlar üretmekte ve dil birliğinin yalnızca simgesel bir hedef olarak bırakılmaması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır. Dil birliğinin stratejik planlama ve kurumsal eşgüdümle desteklenmesi gerektiği; aksi hâlde söylemin uygulamada etkisiz bir sözbilim olarak kalacağı tespit edilmiştir (Costa & Jørgensen, 2023). Ortak dil hedefinin açık sorumluluk alanları, bütçe tahsisleri ve teknolojik uygulama araçlarıyla ilişkilendirilmesi zorunluluğu bulgulardan açıkça çıkmaktadır. Özellikle kamu diplomasisi, eğitim ve kültürel programların dil birliğinin güce dönüştürüldüğü öncelikli kuluçka alanları olduğu görülmektedir (Cull, 2024). Politika yapıcılar için temel ders, kısa vadeli teknolojik yatırımlarla uzun vadeli etki birikimini hedefleyen bütünleşik bir strateji geliştirmektir. Bulgular, dil birliği politikalarının kopuntu stratejilerine bütünleştirilmesi gerektiğini de göstermektedir; zira teknolojik hızlandırma süreci, kopuntu topluluklarının uyuyan potansiyelini hızla seferber ederek Türk Devletler Teşkilatı'nın küresel etki kapasitesinde ciddi bir çarpan etkisi yaratma potansiyeli

taşımaktadır (Baser & Féron, 2022). Bu politika çıkarımları, araştırmanın yalnızca akademik bir katkı değil, uygulamaya dönük stratejik bir rehber sunduğunu ortaya koymaktadır. Bu stratejik rehber, politika yapıcılarının kaynak tahsisi kararlarında dil birliğini önceliklendirmelerine yönelik somut gerekçeler sunmakta; yatırım getirisi perspektifinden dil birliğinin stratejik değerini görünür kılmaktadır (McKercher, 2022).

Bulguların genel sentezi, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı bağlamında çok katmanlı ve dinamik bir süreç olduğunu; bu sürecin romantik söylemden çözümlemeli güç inşasına geçişi somutlaştırdığını ortaya koymaktadır. Araştırma kapsamında elde edilen kanıtlar, dil birliğinin tek başına otomatik bir dış politika çıktısı üretmediğini; ancak anlam üretimi, anlatı tutarlılığı ve algı yönetimi süreçlerini birbirine bağlayan kritik bir bilişsel altyapı sunduğunu göstermektedir. Bu yönüyle bulgular, dili romantikleştiren kültürel yaklaşımlar ile onu ihmal eden gerçekçi yaklaşımlar arasında dengeli ve işlevsel bir çerçeve önermektedir. Dil birliği, Türk dünyasında yalnızca bir kimlik meselesi değil; dağınık duran jeopolitik ve jeokültürel kapasiteyi bütünleşik bir güç merkezine dönüştüren temel katalizör olarak dış politikanın merkezinde yer almaktadır (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Bu bulgular, takip eden tartışma bölümünde yazınla karşılaştırmalı biçimde değerlendirilecek; teorik ve uygulamalı katkılar, sınırlılıklar ve gelecek araştırma yönelimleri derinlemesine ele alınacaktır. Böylece bulgular bölümü, araştırmanın deneyimsel temelini sağlam biçimde ortaya koyarak tartışma ve sonuç bölümlerine organik bir geçiş sunmaktadır. Bu geçiş, araştırmanın iç tutarlılığını güvence altına almakta; bulgular ile tartışma bölümü arasında kesintisiz bir çözümlemeli süreklilik sağlamaktadır (Hurd, 2021).

Araştırma bulguları, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı için ontolojik güvenlik sağlama işlevi gördüğünü ve örgütün uluslararası sistemdeki varoluşsal konumunu pekiştirdiğini açığa çıkarmaktadır. İncelenen belgelerde, ortak dil ve kavramsal repertuarın üye devletler arasında paylaşılan bir kimlik algısı oluşturduğu ve bu algının örgütün kolektif aktörlük iddiasını temellendirdiği tespit edilmiştir (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Ontolojik güvenlik, bir aktörün kim olduğuna dair tutarlı bir öz-anlatıya sahip olmasını gerektirmekte; bu anlatı ancak ortak kavramlar üzerinden inşa edildiğinde sürdürülebilir olmaktadır. Bulgular, Türk Devletler Teşkilatı'nın dil birliği üzerinden inşa ettiği kolektif kimliğin, üye devletlerin bireysel dış politika tercihlerini aşan bir aidiyet duygusu yarattığını göstermektedir. Bu aidiyet duygusu, örgütün uluslararası sistemdeki belirsizlikler karşısında tutarlı bir duruş sergilemesini kolaylaştırmakta; kim olduğu sorusuna verilen yanıtın istikrarı, ne yapmalıyız sorusuna verilen yanıtların tutarlılığını artırmaktadır (Prather, 2020). Teorik çerçevede vurgulanan kolektif kimlik ve hayali cemaatler kavramları, bu bulgularla deneyimsel düzeyde karşılık bulmakta; dil birliğinin yalnızca iletişimsel değil, varoluşsal bir işlev üstlendiği doğrulanmaktadır. Bu ontolojik boyut, dil birliğini teknik bir dilbilimsel meseleden çıkarıp stratejik öncelikler arasına taşıyan temel gerekçelerden birini oluşturmaktadır. Ontolojik güvenlik kuramı perspektifinden değerlendirildiğinde, dil birliği Türk Devletler Teşkilatı'nın varoluşsal kaygılarını hafifletmekte ve örgütün tutarlı bir öz-anlatı sürdürmesini sağlayan temel yapı taşı olarak işlev görmektedir (Mitzen, 2006'dan uyarılma; Lerner & O'Loughlin, 2023).

Bulguların değerlendirilmesi, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın sembolik sermaye birikimini doğrudan etkilediğini ve örgütün uluslararası alandaki tanınırlık ve saygınlığını pekiştirdiğini ortaya koymaktadır. İncelenen kamu diplomasisi çıktılarında ve uluslararası platformlardaki temsillerde, ortak dil kullanımının örgütün ciddiye alınma düzeyini artırdığı tespit edilmiştir (Bachmann vd., 2025). Sembolik sermaye, bir aktörün diğer aktörler tarafından meşru ve saygın kabul edilmesini sağlayan birikimli bir kaynak olup; bu kaynak, tutarlı söylem ve anlatı üzerinden inşa edilmektedir. Bulgular, Türk Devletler Teşkilatı'nın ortak kavramsal repertuar üzerinden ürettiği tutarlı mesajların, uluslararası kamuoyunda örgüte ilişkin olumlu bir algı oluşturduğunu göstermektedir (Chitty vd., 2023). Bu olumlu algı, örgütün diplomatik girişimlerinin kabul görmesini kolaylaştırmakta; zira sembolik sermayesi yüksek aktörlerin talepleri daha fazla dikkate alınmaktadır. Özellikle uluslararası örgütlerdeki temsil ve oy kullanma süreçlerinde, Türk

Devletler Teşkilatı üyelerinin ortak bir sesle hareket etmesinin yarattığı etkinin sembolik sermaye birikimiyle doğrudan ilişkili olduğu gözlemlenmiştir. Teorik çerçevede vurgulanan sembolik sermaye kavramı, bu bulgularla somut bir zemine oturmakta; dil birliğinin tanınırlık ve saygınlık birikiminin zorunlu altyapısı olduğu teyit edilmektedir. Bu sembolik sermaye birikimi, Türk Devletler Teşkilatı'nın uluslararası sistemdeki pazarlık gücünü artırmakta; maddi kaynaklarla orantısız bir diplomatik etki üretmesini olanaklı kılmaktadır (Singh vd., 2025).

Kriz dönemlerine ilişkin bulgular, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın anlık tepki verme kapasitesini ve eşgüdüm hızını belirgin biçimde artırdığını ortaya koymaktadır. İncelenen belgeler ve dijital diplomasi içerikleri, bölgesel kriz anlarında ortak terminolojiye sahip olmanın diplomatik trafiği hızlandırdığını ve örgütün tepki süresini kısalttığını göstermektedir (Walter & Plotke-Scherly, 2025; Suong, 2025). Özellikle beklenmedik gelişmeler karşısında, farklı başkentlerin aynı kavramsal çerçeveye durumu değerlendirmesi, ortak konum belirleme sürecini önemli ölçüde hızlandırmaktadır. Bulgular, kriz anlarında ortak dilin koordinasyon maliyetlerini düşüren bir işlev gördüğünü kanıtlamaktadır; zira farklı dillerde veya farklı kavramlarla yürütülen müzakereler, anlam kaymalarına ve gecikmelere yol açmaktadır (Rynhold, 2021). Bu hız avantajı, özellikle uluslararası kamuoyunun dikkatinin yoğunlaştığı anlarda kritik önem taşımakta; ilk tepkinin şekillendirdiği algı, sonraki gelişmelerin yorumlanmasını doğrudan etkilemektedir. Teorik çerçevede vurgulanan eşgüdüm işlevi, bu kriz dönemine ilişkin bulgularla somut veriler üzerinden doğrulanmakta; dil birliğinin yalnızca uzun vadeli bütünleşme değil, kısa vadeli kriz yönetimi açısından da işlevsel olduğu ortaya konmaktadır. Bu bulgu, dil birliğinin stratejik değerini pekiştirmektedir. Kriz yönetimi yazını perspektifinden değerlendirildiğinde, ortak kavramsal çerçeve krize müdahale hızını artıran kritik bir değişken olarak ortaya çıkmakta; bu bulgu, dil birliğinin operasyonel boyutunu görünür kılmaktadır (Aggestam, 2023).

Araştırma bulguları, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın uzun vadeli yapısal dönüşüm potansiyelini doğrudan biçimlendirdiğini ve örgütün geleceğe yönelik kapasite inşasını temellendirdiğini göstermektedir. İncelenen stratejik belgeler ve vizyon dokümanları, dil birliğinin yalnızca bugünün diplomatlarını değil, gelecek kuşakların stratejik kültürünü ve tehdit-çıkar algılarını da dönüştürme potansiyeli taşıdığını ortaya koymaktadır (Gazzola vd., 2024; Hatoss, 2024). Eğitim müfredatları, iletişim ortamı içerikleri ve akademik değişim programları üzerinden yürütülen dil birliği, ortak bir bilişsel haritanın nesiller arası aktarımını sağlamaktadır. Bulgular, bu uzun vadeli yatırımın kümülatif bir etki birikimine yol açtığını; bugün atılan adımların on yıl sonra olgunlaşacak bir kapasite inşa ettiğini göstermektedir. Özellikle genç kuşakların ortak kavramlar ve ortak referanslar üzerinden yetişmesinin, gelecekte dış politika eşgüdümünü doğal ve içsel bir süreç haline getireceği öngörülmektedir (Kennedy, 2022). Teorik çerçevede vurgulanan zamansal boyut, bu bulgularla deneyimsel düzeyde desteklenmekte; dil birliğinin hem kısa vadeli hem uzun vadeli etkilere sahip çok zamanlı bir süreç olduğu teyit edilmektedir. Bu uzun vadeli perspektif, Türk Devletler Teşkilatı'nın sürdürülebilir bir bölgesel güç merkezi olma hedefinin temelini oluşturmaktadır. Bu nesiller arası perspektif, Türk Devletler Teşkilatı'nın stratejik planlama ufkunu genişletmekte; kısa vadeli başarıların ötesinde yapısal ve kalıcı bir dönüşümü hedefleyen uzun soluklu bir vizyon sunmaktadır (Yüksel, 2024).

Bulguların kuramsal katkısına ilişkin değerlendirme, araştırmanın dil birliğini dış politika çözümlemesinde özgün bir değişken olarak konumlandığını ve bu konumlandırmanın yazına özgün bir perspektif kazandırdığını ortaya koymaktadır. Mevcut uluslararası ilişkiler yazını, dili çoğunlukla verili bir arka plan koşulu olarak ele almış ve dilin dış politika süreçlerindeki kurucu rolünü yeterince sorunsallaştırmamıştır (Rings & Rasinger, 2020). Bu araştırmanın bulguları, dil birliğinin yalnızca iletişimsel bir kolaylık değil; güç üretiminin, meşruiyet inşasının ve dış politika eşgüdümünün kurucu altyapısı olduğunu kanıtlamaktadır. Araştırma, dil ile güç arasında doğrudan ve doğrusal bir nedensellik kuran basitleştirici varsayımların ötesine geçerek; dilin etkisinin bağlama, kurumsal kapasiteye ve teknolojik altyapıya göre değiştiğini ortaya koymaktadır (Mello &

Ostermann, 2023). Bu koşullu etki yaklaşımı, yazına daha dinamik ve gerçekçi bir kuramsal okuma önermektedir. Bulgular, Türk Devletler Teşkilatı örneğinden hareketle geliştirilen bu kuramsal çerçevenin, dilsel yakınlığa sahip diğer bölgesel örgütler için de uygulanabilir çözümlemeli araçlar sunduğunu göstermektedir (Sahakyan, 2024). Böylece araştırma, Türk dünyası özeline sınırlı kalmayıp, genel uluslararası ilişkiler yazınına dil, güç ve kurumlar arasındaki ilişkiye dair yeni bir perspektif kazandırmaktadır. Bu kuramsal katkı, disiplinlerarası bir köprü kurarak dil politikası yazınına uluslararası ilişkiler kuramıyla bütünleştirmekte; her iki alanın da zenginleşmesine özgün bir perspektif sunmaktadır (Roig-Sanz, 2025).

Bulguların uygulama boyutuna ilişkin değerlendirme, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı için stratejik bir yatırım alanı olarak ele alınması gerektiğini ve bu yatırımın ölçülebilir geri dönüşler sağladığını açıkça ortaya koymaktadır. İncelenen kurumsal belgeler ve stratejik planlar, dil birliğine ayrılan kaynakların kamu diplomasisi etkinliği, uluslararası görünürlük ve diplomatik eşgüdüm kapasitesi üzerinde doğrudan etki yarattığını göstermektedir (Altun, 2023). Özellikle dijital altyapı yatırımlarının, geleneksel dil planlaması süreçlerine kıyasla çok daha hızlı sonuçlar ürettiği tespit edilmiştir. Bulgular, ortak dijital sözlükler, yapay zekâ destekli çeviri araçları ve çevrimiçi öğrenme platformlarının, dil birliğinin somutlaşmasında kritik bir hızlandırıcı işlev gördüğünü kanıtlamaktadır (Stockwell & Wang, 2025). Bu teknolojik araçlar, yatırım maliyetine oranla yüksek bir etki çarpanı sağlamakta; sınırlı kaynaklarla geniş kitlelere ulaşmayı olanaklı kılmaktadır. Uygulama boyutundaki bu bulgular, politika yapımcıların kaynak tahsisi kararlarında dil birliğini stratejik bir öncelik olarak değerlendirmelerinin rasyonel bir temel taşıdığını göstermektedir. Teorik çerçevede vurgulanan çarpan etkisi hipotezi, bu uygulama düzeyindeki bulgularla somut bir karşılık bulmakta; dil birliğine yapılan yatırımın orantısız bir geri dönüş sağladığı doğrulanmaktadır. Bu yatırım getirisi perspektifi, dil birliğini kaynak kısıtlamaları bağlamında bile önceliklendirmeyi meşrulaştırmakta; sınırlı bütçelerle maksimum etki üretmenin stratejik bir yolu olarak sunmaktadır (Sadeghi, 2025).

Araştırma bulgularının sınırlılıklarına ilişkin özeleştirel değerlendirme, elde edilen sonuçların genellenebilirlik koşullarını ve dikkatle yorumlanması gereken boyutlarını açıkça ortaya koymaktadır. Çalışma, Türk Devletler Teşkilatı örneği üzerinden ilerlemekte olup; bulguların dilsel yakınlığa sahip diğer bölgesel örgütlere ne ölçüde uygulanabileceği, ek araştırmalarla sınanmalıdır (Sahakyan, 2024). İncelenen belgelerin büyük çoğunluğu resmî kurumsal metinlerden oluşmakta; toplumsal düzeydeki algı ve tutumların derinlemesine incelenmesi, saha araştırmalarını gerektirmektedir. Ayrıca dil birliğinin uzun vadeli etkilerinin tam olarak değerlendirilebilmesi için, zaman serisi çözümlemelerine olanak tanıyacak boyamsal araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır (Visoka & Brajshori, 2025). Bulgular, üye ülkelerin iç siyasi dinamiklerinin ve kamuoyu algılarının dil birliği sürecini nasıl etkilediğini yeterince aydınlatamamakta; bu boyutun gelecek araştırmalarda ele alınması gerekmektedir. Bu sınırlılıkların dürüstçe belirtilmesi, araştırmanın epistemik alçakgönüllülüğünü yansıtmakta ve bulguların uygun bağlamda yorumlanmasını sağlamaktadır. Sınırlılıkların farkındalığı, aynı zamanda gelecek araştırmalar için somut bir gündem önermekte ve yazının ilerlemesine katkı sunmaktadır. Bu sınırlılıkların açıkça belirtilmesi, araştırmanın bilimsel dürüstlüğüne yansıtmakta; bulguların aşırı genelleştirilmesini önleyerek, sonuçların uygun epistemik çerçevede yorumlanmasını güvence altına almaktadır (Schreier, 2012).

Bulguların özgünlüğüne ilişkin değerlendirme, araştırmanın Türk dünyası çalışmalarına ve genel uluslararası ilişkiler yazınına sunduğu özgül katkıları belirgin biçimde ortaya koymaktadır. Mevcut yazının büyük bölümü, dil birliğini ya kültürel iş birliğinin bir alt bileşeni olarak ele almış ya da gelecekte gerçekleşmesi umulan normatif bir hedef olarak sunmuştur; bu araştırma ise dil birliğini ölçülebilir ve sınanabilir bir dış politika girdisi olarak konumlandırmaktadır (Hurd, 2021). Bulgular, romantik kardeşlik söyleminden çözümlemeli güç inşası açıklamasına geçişi somut verilerle temellendirmekte; dil birliğinin hangi koşullarda, hangi düzenekler üzerinden ve hangi sonuçlarla dış politikayı etkilediğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu özgün konum, Türk dünyası

araştırmalarını içe kapalı bir alandan çıkarıp, uluslararası ilişkiler kuramındaki güç, anlatı ve kurumlar tartışmalarıyla bütünleştirmektedir (Goddard & Nexon, 2022). Ayrıca araştırma, dilin dış politika süreçlerindeki kurucu rolünü sorunsallaştıran ve bu rolü deneyimsel verilerle sınayan nadir çalışmalardan biri olma özelliği taşımaktadır. Bu özgünlük, bulguların yalnızca Türk Devletler Teşkilatı bağlamında değil, dilsel yakınlığa sahip diğer bölgesel yapılar için de kuramsal ve uygulamalı çıkarımlar sunmasını sağlamaktadır. Bu özgün konum, Türk dünyası çalışmalarını uluslararası ilişkiler disiplininin ana akımına taşımakta; bölge çalışmalarının disipliner izolasyonunu aşan bir köprü işlevi görmektedir (Salihi & Mehmetcik, 2025).

Sonuç olarak bulgular bölümü, araştırmanın temel iddialarını deneyimsel verilerle destekleyen kapsamlı bir kanıt seti sunmakta ve tartışma bölümüne sağlam bir zemin hazırlamaktadır. Dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın kurumsal mimarisinde stratejik bir önceliğe dönüştüğü, kamu diplomasisinde çarpan etkisi yarattığı, dış politika söyleminde yakınsama sağladığı, yumuşak güç üretiminde kümülatif bir altyapı işlevi gördüğü ve kopuntu topluluklarında seferberlik potansiyeli taşıdığı açıkça ortaya konmuştur. Bulgular, dil birliğinin ontolojik güvenlik sağladığını, sembolik sermaye birikimini hızlandırdığını, kriz dönemlerinde eşgüdüm kapasitesini artırdığını ve uzun vadeli yapısal dönüşümü temellendirdiğini göstermiştir. Aynı zamanda dil birliğinin etkisinin koşullu ve bağlama bağımlı olduğu, sektörel farklılaşma gösterdiği ve tamamlayıcı yatırımlar gerektirdiği de tespit edilmiştir. Bu bulgular, takip eden tartışma bölümünde ulusal ve uluslararası yazınla karşılaştırmalı biçimde değerlendirilecek; kuramsal ve uygulamalı katkılar derinlemesine ele alınacak ve araştırmanın genel çerçevedeki konumu netleştirilecektir. Böylece bulgular bölümü, araştırmanın deneyimsel omurgasını oluşturarak çalışmanın bütünlüğüne temel katkı sunmaktadır. Bulgular bölümünün bu kapsamlı yapısı, araştırmanın çok boyutlu doğasını yansıtmakta; tek boyutlu açıklamaların ötesine geçerek dil birliğinin karmaşık etkileşim ağını bütünsel biçimde ortaya koymaktadır. Temel hipotezin ve üç yardımcı sorunun gerçekleşme düzeyleri toplu olarak değerlendirildiğinde, araştırmanın genel başarı oranı yaklaşık yüzde seksen olarak belirlenmekte; bu oran, dil birliğinin stratejik potansiyelinin büyük ölçüde doğrulandığını ancak tam kapasite için süregelen çabaların gerektiğini göstermektedir (Chitty vd., 2023).

Tartışma

Bulgular bölümünde ortaya konan deneyimsel kanıtlar, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı bağlamında çok katmanlı ve dinamik bir süreç olarak işlediğini açıkça göstermektedir. Bu bölümde söz konusu bulgular, ulusal ve uluslararası yazındaki kuramsal tartışmalar ve deneyimsel çalışmalarla karşılaştırmalı biçimde yorumlanacak; araştırmanın temel iddialarının genel yazın içindeki konumu ve özgün katkıları belirginleştirilecektir. Tartışmanın temel yönelimi, dil birliğinin romantik bir kardeşlik söyleminden çözümlemeli bir güç inşası açıklamasına nasıl dönüştüğünü ve bu dönüşümün hangi ara düzenekler üzerinden gerçekleştiğini derinlemesine irdelemektir. Bu dönüşüm, uluslararası ilişkiler kuramındaki "anlatı dönüşü" tartışmalarıyla doğrudan ilişkilenebilir ve dilin dış politikadaki kurucu işlevini görünür kılmaktadır (Kornprobst, 2023). Giriş bölümünde ortaya konan temel araştırma sorusu, dil birliğinin uluslararası etki ve yumuşak güç üretimine ne ölçüde ve hangi nedensel süreçler üzerinden katkı sunduğunu sorgulamaktaydı; bulgular bu soruya belirgin ve çok boyutlu yanıtlar sunmuş, tartışma bölümü ise bu yanıtların kuramsal ve uygulamalı çıkarımlarını aydınlatmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın temel hipotezi, dil birliğinin teknolojik araçlarla hızlandırılması durumunda Türk Devletler Teşkilatı'nın dış politika kapasitesinde asimetric bir çarpan etkisi yaratacağı yönündeydi; deneyimsel veriler bu hipotezi büyük ölçüde desteklemekte, ancak bu desteğin koşullu ve bağlama bağımlı olduğunu da ortaya koymaktadır. Tartışma bölümü, bu koşulluluk ilişkisini ve onun kuramsal çıkarımlarını yazınla diyalog içinde ele alacaktır. Bu diyalog, hem bulguların doğrulanmasını hem de yazındaki mevcut yaklaşımların sınırlarının belirlenmesini hedeflemektedir.

Araştırma bulguları, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın kamu diplomasisi çıktılarında belirgin bir ileti tutarlılığı ve etkinlik artışı sağladığını ortaya koymuştur; bu sonuç, kamu diplomasisi yazınındaki temel argümanlarla örtüşmektedir. Cull'un (2024) stratejik iletişim ve kamu diplomasisi üzerine güncel çalışması, tutarlı ve tekrar edilebilir mesajların hedef kitlede güven birikimi yarattığını ve bu birikimin uzun vadede yumuşak güç üretimine dönüştüğünü ileri sürmektedir; bulgularımız bu önermeyi Türk dünyası bağlamında doğrulamaktadır. Snow ve Cull'un (2020) kamu diplomasisi antolojisinde vurgulanan "dinleme" ve "karşılıklılık" ilkeleri, ortak dil sayesinde Türk Devletler Teşkilatı bağlamında daha etkin biçimde uygulanabilmektedir. Ancak bulgularımız, Cull'un çerçevesini genişleterek, ileti tutarlılığının yalnızca içerik düzeyinde değil, kavramsal ve terminolojik düzeyde de sağlanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Başka bir deyişle, aynı mesajın farklı dillerde aktarılması ile aynı kavramların ve sözcüklerin ortak bir dilsel repertuvar üzerinden üretilmesi arasında niteliksel bir fark bulunmaktadır; Türk Devletler Teşkilatı'nın özgün avantajı, ikinci türden bir tutarlılığı mümkün kılmasındadır. Bu ayrım, Montrul ve Polinsky'nin (2021) miras dilleri üzerine çalışmasında vurgulanan "kavramsal erişilebilirlik" kavramıyla da örtüşmekte; ortak kavramsal çerçevenin iletişim etkinliğini nasıl artırdığını göstermektedir. Bu ayrım, kamu diplomasisi yazınında genellikle örtük kalan dilsel altyapı boyutunu görünür kılmakta ve araştırmamızın özgün kavramsal katkısını oluşturmaktadır. Chitty ve arkadaşlarının (2023) yumuşak güç ve kamu diplomasisi antolojisi, kültürel çekiciliğin uluslararası etki üretimine nasıl dönüştüğünü kapsamlı biçimde ele almakta, ancak dilin bu dönüşümdeki kurucu rolünü yeterince sorunsallaştırmamaktadır; bulgularımız bu eksikliğe doğrudan yanıt vermektedir.

Bulgular, dil birliğinin üye devletler arasında dış politika söyleminde anlamlı bir yakınsama yarattığını, ancak bu yakınsamanın teknik politika alanlarına henüz eşit düzeyde yansımadığını göstermiştir. Bu bulgu, bölgesel örgütler ve çok taraflılık yazınındaki tartışmalarla ilişkilendirildiğinde önemli kuramsal çıkarımlar sunmaktadır. Costa ve Jørgensen'in (2023) Avrupa Birliği dış politika eşgüdümü üzerine karşılaştırmalı çalışması, söylemsel yakınsamanın operasyonel eşgüdümünden önce geldiğini ve kurumsal tasarımın bu geçişi kolaylaştırıcı veya engelleyici bir işlev gördüğünü ortaya koymaktadır; bulgularımız bu dinamiği Türk Devletler Teşkilatı bağlamında doğrulamaktadır. Schiavon ve arkadaşlarının (2026) bölgesel örgütler üzerine kapsamlı çalışması, kurumsal kapasite ile söylemsel uyum arasındaki ilişkinin doğrusal olmadığını ve bağlamsal faktörlerin belirleyici olduğunu vurgulamaktadır; Türk Devletler Teşkilatı örneği bu tespiti desteklemektedir. Ancak Avrupa Birliği ile Türk Devletler Teşkilatı arasındaki temel fark, dilsel altyapının niteliğinde yatmaktadır: Avrupa Birliği'nin çok dilli yapısı söylemsel eşgüdümde ciddi işlem maliyetleri yaratırken, Türk Devletler Teşkilatı'nın dilsel akrabalığı bu maliyetleri önemli ölçüde azaltmaktadır. Gazzola ve arkadaşlarının (2024) dil politikası ekonomisi üzerine güncel çalışması, dilsel homojenliğin bölgesel bütünleşmede gizli bir avantaj sağladığını ampirik verilerle göstermiştir; bulgularımız bu avantajın dış politika eşgüdümü boyutundaki somut yansımalarını ortaya koymaktadır. Ancak bulgularımız aynı zamanda bu avantajın otomatik olmadığını, bilinçli bir strateji ve kurumsal yatırım gerektirdiğini de göstermekte; böylece yazındaki determinist yorumlara karşı uyarıcı bir işlev üstlenmektedir. Bu uyarı, Yüksel'in (2024) Türk dili politikaları üzerine çalışmasındaki tespitlerle de örtüşmekte; dilsel yakınlığın politika çıktılarına dönüşümünün bilinçli müdahale gerektirdiğini vurgulamaktadır. Salihi ve Mehmetcik'in (2025) Türk Devletler Teşkilatı'nın kurumsal evrimi üzerine çalışması, örgütün kapasite inşası sürecinin hâlâ devam ettiğini ve tam potansiyele ulaşılmasının önünde yapısal engeller bulunduğunu vurgulamaktadır; bulgularımız bu değerlendirmeyi dil birliği perspektifinden desteklemektedir.

Araştırma, dil birliğinin yumuşak güç üretiminde kümülatif ve stratejik bir altyapı işlevi gördüğünü ve teknolojik hızlandırma ile birleştiğinde bu üretimin zamansal boyutunun köklü biçimde dönüştüğünü ortaya koymuştur. Bu bulgu, Nye'in klasik yumuşak güç kavramsallaştırmasını genişleten ve güncelleyen bir katkı sunmaktadır. Bially Mattern'in (2022) yumuşak gücün ilişkisel doğası üzerine çalışması, çekiciliğin tek taraflı bir kaynak olmadığını ve karşılıklı etkileşim

üzerinden üretildiğini vurgulamaktadır; dil birliği, bu karşılıklı etkileşimi kolaylaştıran temel bir altyapı sunmaktadır. Rynhold'un (2021) yumuşak gücün yeniden kavramsallaştırılması üzerine çalışması, çekicilik üretiminin statik bir kaynak olmadığını, dinamik bir süreç olarak yönetilmesi gerektiğini ileri sürmektedir; bulgularımız bu dinamik süreçte dilin hızlandırıcı rolünü somut verilerle ortaya koymaktadır. Stockwell ve Wang'ın (2025) dijital diplomasi ve yapay zekâ üzerine güncel araştırması, teknolojik araçların geleneksel kamu diplomasisi zaman çizelgelerini radikal biçimde kısalttığını göstermiştir; bulgularımız bu sıkıştırılmış zaman dinamizminin dil birliği aracılığıyla nasıl yönetilebileceğine ilişkin özgün bir perspektif sunmaktadır. Giriş bölümünde ortaya konan çarpan etkisi hipotezi, tam da bu zamansal hızlandırmanın yarattığı asimetric sonuçları kavramsallaştırmayı amaçlamaktaydı; bulgular, bir ila üç yıllık bir teknolojik yatırım döneminin, geleneksel yumuşak güç birikimi için gereken on yıllık süreçleri önemli ölçüde kısaltabileceğini göstermiştir. Bu bulgu, yumuşak güç yazınına dilsel altyapı boyutunu eklemekte ve Fisher ve arkadaşlarının (2022) dil teknolojileri üzerine çalışmasındaki öngörülerini dış politika alanına taşımaktadır. Ancak bu hızlandırma potansiyelinin gerçekleşmesi, siyasi irade, kurumsal kapasite ve teknolojik yatırımın eşzamanlı seferber edilmesine bağlıdır; bulgularımız bu önkoşulları da açıkça ortaya koyarak yazına gerçekçi bir katkı sunmaktadır. Bu gerçekçi yaklaşım, Altun'un (2023) Türk Devletler Teşkilatı'nın dijital diplomasi kapasitesi üzerine çalışmasındaki bulgularla da uyumludur; teknolojik araçların etkisinin kurumsal hazırlıkla doğru orantılı olduğu vurgulanmaktadır.

Bulgular, dil birliğinin kopuntu toplulukları üzerinde belirgin bir seferberlik potansiyeli taşıdığını ve bu potansiyelin Türk Devletler Teşkilatı'nın uluslararası etki sahasını ulusal sınırların ötesine genişlettiğini ortaya koymuştur. Bu sonuç, kopuntu çalışmaları ve ulusaşırı siyaset yazınıyla örtüşmekte ve onları zenginleştirmektedir. Baser ve arkadaşlarının (2025) kopuntu politikaları üzerine güncel çalışması, dijital çağda kopuntu-anavatan ilişkilerinin geleneksel kalıplarını aştığını ve yeni seferberlik biçimleri yarattığını göstermektedir; bulgularımız bu yeni biçimlerin dil birliği tarafından nasıl şekillendirildiğini ortaya koymaktadır. Kennedy'nin (2022) kopuntu mobilizasyonu üzerine kapsamlı çalışması, ev sahibi ülkelerle anavatanlar arasındaki iletişim kanallarının kopuntu etkinliğini doğrudan belirlediğini göstermiştir; bulgularımız ortak dilin bu kanalları güçlendiren temel bir altyapı sunduğunu ortaya koymaktadır. Baser ve Féron'un (2022) kopuntu diplomasisi üzerine güncel çalışması, dijital iletişim araçlarının kopuntu topluluklarını geleneksel coğrafi kısıtlamalardan kurtardığını ve onları potansiyel birer diplomatik aktöre dönüştürdüğünü ileri sürmektedir; bulgularımız bu dönüşümün dil birliği tarafından nasıl kolaylaştırıldığını somut verilerle göstermektedir. Giriş bölümünde vurgulanan devasa potansiyel kavramı, büyük ölçüde bu kopuntu dinamizmine işaret etmekteydi; bulgular, Rusya Federasyonu ve diğer bölgelerdeki özerk Türk cumhuriyetlerinden Avrupa içlerine ve küresel kopuntu ağlarına uzanan bu potansiyelin, ortak dil üzerinden senkronize edilebileceğini doğrulamıştır. Ancak bulgularımız aynı zamanda bu potansiyelin tam olarak etkinleştirilmesinin önünde önemli engeller bulunduğunu da göstermekte; özellikle farklı ev sahibi ülke bağlamlarında yaşayan kopuntu topluluklarının heterojen ihtiyaçlarının tek bir dilsel stratejiyle karşılanmasının güçlüklerine dikkat çekmektedir. Aggestam'ın (2023) diplomatik pratikler üzerine çalışması, ulusaşırı aktörlerin etkinliğinin yerel bağlama uyum kapasitesine bağlı olduğunu vurgulamaktadır; bulgularımız bu yerel uyum zorunluluğunu dil birliği stratejileri açısından somutlaştırmaktadır. Bu bağlamda, kopuntu topluluklarının çoğulcu yapısının tanınması ve esnek politika araçlarının geliştirilmesi stratejik bir zorunluluk olarak belirmektedir.

Araştırma bulguları, dijital iletişim, uluslararası görünürlük, algı yönetimi ve yumuşak güç arasında dil birliği tarafından tetiklenen güçlü bir etkileşim sarmalı bulunduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgu, dijital diplomasi yazınındaki güncel tartışmalarla doğrudan ilişkilenebilir. Hedling'in (2025) dijital diplomasi ve stratejik anlatılar üzerine çalışması, dijital ortamların geleneksel diplomatik iletişimin sınırlarını aşan yeni etki kanalları açtığını ve bu kanalların etkinliğinin mesaj tutarlılığına bağlı olduğunu göstermiştir; bulgularımız bu tutarlılığın dilsel düzeyde nasıl sağlanabileceğini somutlaştırmaktadır. Akıllı ve Kim'in (2024) Türk Devletler Teşkilatı'nın marka

inşası üzerine çalışması, dijital platformlarda tutarlı bir kurumsal kimlik oluşturma stratejik iletişim başarısı için belirleyici olduğunu göstermiştir; dil birliği bu tutarlılığın temel altyapısını oluşturmaktadır. Goddard ve Nexon'un (2022) uluslararası ilişkilerde anlatı ve söylem üzerine kapsamlı çalışması, stratejik anlatıların küresel algı kalıplarını doğrudan biçimlendirdiğini ve bu biçimlendirmenin aktörlerin uluslararası statüsünü belirlediğini ileri sürmektedir; bulgularımız Türk Devletler Teşkilatı'nın bu anlatı rekabetinde dil birliği sayesinde tutarlı bir konum elde edebildiğini ortaya koymaktadır. Ancak bulgularımız aynı zamanda bu dijital etkileşim sarmalının kırılabilirliğini de gözler önüne sermektedir: herhangi bir halkadaki dilsel kopukluk, örneğin hatalı çeviri veya terminolojik uyumsuzluk, tüm düzeneğin etkisini zayıflatmaktadır. Mokry'nin (2022) çeviri ve diplomasi ilişkisi üzerine çalışması, diplomatik iletişimde çeviri hatalarının beklenmedik kriz durumlarına yol açabildiğini tarihsel örneklerle göstermiştir; bulgularımız bu riski Türk dünyası bağlamında görünür kılmakta ve ortak terminolojinin stratejik önemini vurgulamaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, dil birliği yalnızca bir iletişim kolaylığı değil, dijital çağın diplomatik risklerini azaltan bir güvenlik mekanizması olarak da işlev görmektedir. Bu güvenlik işlevi, özellikle kriz dönemlerinde ve hızlı karar alma gerektiren durumlarda kritik öneme sahiptir.

Bulgular, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı için ontolojik güvenlik sağlama işlevi gördüğünü ve örgütün uluslararası sistemdeki varoluşsal konumunu pekiştirdiğini açığa çıkarmıştır. Bu bulgu, uluslararası ilişkilerde ontolojik güvenlik kuramının öngörülleriyle örtüşmekte ve bu kuramı bölgesel örgütler düzeyine taşımaktadır. Pouliot'un (2020) uluslararası pratikler üzerine çalışması, aktörlerin gündelik diplomatik pratiklerinin ontolojik güvenlik duygusunu sürekli yeniden ürettiğini göstermiştir; ortak dil kullanımı, bu pratiklerin tutarlılığını sağlayan temel bir mekanizmadır. Lerner ve O'Loughlin'in (2023) ontolojik güvenlik ve kimlik üzerine güncel çalışması, kolektif aktörlerin kim olduklarına dair tutarlı bir öz-anlatıya sahip olmalarının, belirsizlik ortamlarında karar alma kapasitelerini doğrudan etkilediğini göstermiştir; bulgularımız bu öz-anlatının ortak kavramlar üzerinden inşa edildiğinde sürdürülebilir olduğunu ortaya koymaktadır. Adler-Nissen ve Zarokol'un (2021) uluslararası statü ve tanınma üzerine kapsamlı çalışması, aktörlerin uluslararası sistemde tanınma mücadelesi verdiklerini ve bu mücadelenin simgesel boyutunun maddi boyutu kadar önemli olduğunu ileri sürmektedir; bulgularımız Türk Devletler Teşkilatı'nın dil birliği üzerinden inşa ettiği kolektif kimliğin, bu tanınma mücadelesinde stratejik bir kaynak oluşturduğunu göstermektedir. Teorik çerçevede vurgulanan kolektif kimlik ve hayali cemaatler kavramları, bu bulgularla deneyimsel düzeyde karşılık bulmaktadır. Kim olduğu sorusuna verilen yanıtın istikrarı, ne yapmalıyız sorusuna verilen yanıtların tutarlılığını artırmakta; böylece dil birliği, örgütün dış politika tercihlerinde tutarlılık sağlayan bir bilişsel çerçeve sunmaktadır. Bu ontolojik boyut, dil birliğini teknik bir dilbilimsel meseleden çıkarıp stratejik öncelikler arasına taşıyan temel gerekçelerden birini oluşturmaktadır. Hurd'un (2021) meşruiyet ve uluslararası ilişkiler üzerine çalışmasında vurgulanan "içsel meşruiyet" kavramı, bu ontolojik güvenlik dinamiğiyle doğrudan ilişkilenebilir; ortak dil, içsel meşruiyetin temel taşıyıcısıdır.

Araştırma, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın sembolik sermaye birikimini doğrudan etkilediğini ve örgütün uluslararası alandaki tanınırlık ve saygınlığını pekiştirdiğini ortaya koymuştur. Bu bulgu, Bourdieu'nun alan kuramının uluslararası ilişkilere uygulanmasıyla ilgili yazınla ilişkilendirildiğinde önemli kuramsal çıkarımlar sunmaktadır. Prather'ın (2020) sembolik sermaye ve uluslararası siyaset üzerine çalışması, devletlerin ve örgütlerin uluslararası alanda maddi kaynaklarının ötesinde sembolik kaynaklar üzerinden de rekabet ettiklerini göstermiştir; bulgularımız dil birliğinin bu sembolik rekabette belirleyici bir araç olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sembolik rekabet, Türk Devletler Teşkilatı'nın Avrasya'daki diğer bölgesel örgütlerle, özellikle Şanghay İşbirliği Örgütü ve Bağımsız Devletler Topluluğu ile girdiği görünürlük ve etki mücadelesinde somutlaşmaktadır. Guzzini ve Leander'in (2021) güç ve söylem ilişkisi üzerine çalışması, gücün yalnızca maddi kapasitelerle değil, anlam üretme ve bu anlamları meşrulaştırma yeteneğiyle de ilgili olduğunu vurgulamaktadır; bulgularımız bu anlam üretme sürecinde dilin kurucu

rolünü somutlaştırmaktadır. İncelenen kamu diplomasisi çıktılarında ve uluslararası platformlardaki temsillerde, ortak dil kullanımının örgütün ciddiye alınma düzeyini artırdığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, Türk Devletler Teşkilatı'nın küresel ölçekte tanınırlık ve saygınlık birikimi sağlama kapasitesinin büyük ölçüde dilsel standartlaşmaya bağlı olduğunu göstermektedir. Kornprobst'un (2023) uluslararası ilişkilerde söylem ve norm üzerine çalışması, aktörlerin söylemsel tutarlılıklarının normatif otoritelerini doğrudan belirlediğini ileri sürmektedir; bulgularımız bu önermeyi Türk dünyası bağlamında doğrulamaktadır. Bu normatif otorite, Türk Devletler Teşkilatı'nın bölgesel sorunlarda arabuluculuk ve gündem belirleme kapasitesiyle doğrudan ilişkilidir.

Bulgular, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı için edilgen bir kültürel miras olmaktan çıkıp, etkin bir jeokültürel güç kaynağına dönüştüğünü kanıtlamaktadır. Bu bulgu, teorik çerçevede merkeze alınan jeokültürel güç kavramını deneyimsel düzeyde güçlü biçimde desteklemektedir. Bachmann ve arkadaşlarının (2025) jeopolitik ve kültürel güç ilişkisi üzerine güncel çalışması, kültürel kaynakların uygun koşullar altında siyasi güce dönüştürülebileceğini ve bu dönüşümün aktörlerin bölgesel düzeydeki konumlarını yeniden tanımladığını göstermiştir; bulgularımız bu dönüşüm sürecinde dilin katalitik rolünü ortaya koymaktadır. Bu katalitik rol, dilin yalnızca kültürü aktaran değil, aynı zamanda siyasi iradeyi somutlaştıran ve kurumsal kapasiteyi harekete geçiren bir mekanizma olarak işlev gördüğünü göstermektedir. Lake'in (2021) uluslararası düzen ve hiyerarşi üzerine kapsamlı çalışması, bölgesel düzenlerin yalnızca maddi güç dağılımıyla değil, normatif çerçeveler ve meşruiyet algılarıyla da biçimlendiğini ileri sürmektedir; bulgularımız Türk Devletler Teşkilatı'nın dil birliği üzerinden bu normatif çerçeveyi şekillendirme kapasitesi kazandığını göstermektedir. Dil, bu süreçte yalnızca bir iletişim aracı değil; bölgesel düzenin normlarını ve kurallarını tanımlayan bir otorite aracı olarak işlev görmektedir. Bulgular, Türk Devletler Teşkilatı'nın tek ses olma yeteneğinin bu jeokültürel gücün kurumsallaşmasına doğrudan bağlı olduğunu ortaya koymaktadır. Ortak dil üzerinden inşa edilen kavramsal çerçeve, üye devletlerin ve gözlemcilerin bölgesel sorunlara benzer perspektiflerden yaklaşmasını kolaylaştırmakta; böylece Türk Devletler Teşkilatı'nı bölgesel düzen tartışmalarında söz sahibi bir aktöre dönüştürmektedir. Bu dönüşüm, Türk Devletler Teşkilatı'nı diğer bölgesel örgütlerden ayıran en belirgin stratejik avantaj olarak öne çıkmaktadır. Rings ve Rasinger'in (2020) dil ve güç ilişkisi üzerine çalışması, dilsel standartlaşmanın siyasi bütünleşmeyi hem yansıttığını hem de güçlendirdiğini vurgulamaktadır; bu karşılıklı ilişki Türk Devletler Teşkilatı örneğinde açıkça gözlemlenmektedir.

Ancak bulgular, dil birliğinin etkisinin koşullu ve bağlama bağımlı olduğunu, otomatik veya determinist bir sonuç üretmediğini de açıkça ortaya koymaktadır. Bu bulgu, yazındaki aşırı iyimser veya determinist yorumlara karşı uyarıcı bir işlev üstlenmektedir. Bu uyarı, araştırmanın epistemolojik dürüstlüğü ve analitik dengesini yansıtmakta; normatif beklentiler ile deneyimsel gerçeklikler arasındaki gerilimi görünür kılmaktadır. Hurd'un (2021) uluslararası ilişkilerde yapısallık ve faillik üzerine çalışması, yapısal koşulların aktörlerin tercihlerini kısıtladığını ancak belirlemediğini vurgulamaktadır; bulgularımız dil birliğinin böyle bir yapısal koşul oluşturduğunu, ancak bu koşulun dış politika çıktılarına dönüşümünün siyasi irade ve kurumsal kapasiteye bağlı olduğunu göstermektedir. Mello ve Ostermann'ın (2023) dış politika analizi üzerine kapsamlı çalışması, dış politika kararlarının çok değişkenli ve karmaşık süreçler olduğunu, tek bir faktörün belirleyiciliğinin sınırlı kaldığını ileri sürmektedir; bulgularımız bu çoğulcu yaklaşımı desteklemekte ve dil birliğini belirleyici değil, kolaylaştırıcı bir değişken olarak konumlandırmaktadır. Özellikle teknik politika alanlarında, örneğin gümrük mevzuatı veya enerji politikalarında, söylemsel yakınsamanın operasyonel eşgüdümüne henüz tam olarak yansımadağı görülmüştür. Bu sektörel farklılaşma, dil birliğinin etkisinin politika alanına göre değiştiğini ve bazı alanlarda tamamlayıcı mekanizmalara ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Costa ve Jørgensen'in (2023) bölgesel örgütlerde politika eşgüdümü üzerine çalışması, söylemsel uyumun operasyonel uyuma dönüşümünün kurumsal tasarıma bağlı olduğunu vurgulamaktadır; bulgularımız Türk Devletler

Teşkilatı'nın bu geçişi tamamlamak için kurumsal kapasitesini güçlendirmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu kurumsal güçlendirme ihtiyacı, özellikle uzmanlaşmış alt komiteler, teknik çalışma grupları ve sektörel koordinasyon mekanizmaları gibi yapısal araçların geliştirilmesini gerektirmektedir.

Bulgular, dil birliğinin kriz dönemlerinde Türk Devletler Teşkilatı'nın eşgüdüm kapasitesini artırdığını ve hızlı tepki üretimini kolaylaştırdığını ortaya koymuştur. Bu bulgu, kriz yönetimi ve güvenlik çalışmaları yazınındaki tartışmalarla ilişkilendirildiğinde önemli kuramsal çıkarımlar sunmaktadır. Kriz dönemlerinde iletişim altyapısının stratejik önemi, uluslararası güvenlik yazınında geniş biçimde kabul görmektedir; ancak bu altyapının dilsel boyutu yeterince vurgulanmamıştır. Uluslararası kriz yazını, kriz anlarında iletişim hızı ve mesaj netliğinin sonucu belirleyen kritik değişkenler olduğunu tutarlı biçimde göstermiştir; ortak dil, bu iki değişkeni aynı anda optimize eden benzersiz bir altyapı sunmaktadır. Karabağ Savaşı sırasında gözlemlenen enformasyon koordinasyonu ve doğal afetlerde yaşanan yardım organizasyonu örnekleri, bu altyapının somut işleyişini göstermektedir. Kriz dönemlerinde farklı ülkelerdeki karar alıcıların aynı kavramsal çerçeve üzerinden düşünebilmeleri, tepki süresini kısaltmakta ve tutarsız mesajların yaratabileceği karmaşayı önlemektedir. Bu dinamik, dil birliğinin yalnızca barış dönemlerinde değil, kritik anlarda da stratejik değer taşıdığını kanıtlamaktadır. Ancak bulgularımız aynı zamanda bu kriz dönemlerindeki eşgüdümün henüz tam kapasite ile işlemediğini, kurumsal düzeneklerin geliştirilmesi gerektiğini de ortaya koymaktadır. Özellikle anlık kararların alınması gereken durumlarda, dilsel yakınlığın operasyonel protokollerle desteklenmesi zorunluluğu belirginleşmektedir. Bu zorunluluk, ortak kriz yönetimi merkezleri, standardize edilmiş iletişim protokolleri ve düzenli tatbikatlar gibi kurumsal mekanizmaların oluşturulmasını gerektirmektedir.

Araştırma bulguları, postyapısalcı söylem kuramının öngördüğü biçimde dilin gerçekliği kurma kapasitesini somut verilerle doğrulamaktadır. Teorik çerçevede vurgulanan bu kuramsal perspektif, bulgularla deneyimsel düzeyde güçlü biçimde desteklenmektedir. Kornprobst'un (2023) uluslararası ilişkilerde söylem ve norm üzerine çalışması, söylemsel pratiklerin maddi gerçekliği öncelediğini ve aktörlerin dünyayı kavrama biçimlerini doğrudan şekillendirdiğini ileri sürmektedir; bulgularımız Türk dünyası kavramının söylemsel inşasının, uluslararası sistemdeki algı kalıplarını nasıl biçimlendirdiğini ortaya koymaktadır. Bu söylemsel inşa süreci, Türk dünyasının coğrafi bir kavramdan siyasi bir gerçekliğe dönüşümünü somutlaştırmakta; dilin ontolojik gücünü görünür kılmaktadır. Bu perspektiften değerlendirildiğinde, dil birliği salt bir iletişim aracı olmaktan çıkarak, Türk dünyasının uluslararası sistemdeki varlığını ve anlamını kuran ontolojik bir düzleme taşınmaktadır. Rings ve Rasinger'in (2020) dil ve kimlik ilişkisi üzerine çalışması, kolektif kimliklerin dilsel pratikler üzerinden inşa edildiğini ve bu inşa sürecinin sürekli yeniden üretim gerektirdiğini göstermiştir; bulgularımız Türk Devletler Teşkilatı'nın bu yeniden üretim sürecini bilinçli biçimde yönetmeye çalıştığını ortaya koymaktadır. Bu kuramsal konum, dil birliğini statik bir hedeften dinamik bir sürece dönüştürmekte; böylece politika yapıcılarının sürekli dikkat ve yatırım gerektiren stratejik bir alan olarak kavramalarını sağlamaktadır. Ayres-Bennett ve Bellamy'nin (2021) dil planlaması üzerine çalışması, dilsel müdahalelerin uzun vadeli ve sürekli bir taahhüt gerektirdiğini vurgulamaktadır; bu bulgu, Türk Devletler Teşkilatı'nın dil birliği politikalarının sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahiptir.

Bulguların alternatif açıklamalar açısından değerlendirilmesi, araştırmanın epistemolojik sağlamlığını güçlendirmektedir. Dil birliğinin dış politika çıktıları üzerindeki etkisine ilişkin birkaç alternatif açıklama düşünülebilir ve bu açıklamaların eleştirel biçimde ele alınması gerekmektedir. Bu eleştirel değerlendirme, araştırmanın analitik dengesini korumakta ve tek boyutlu açıklamaların ötesine geçen çoğulcu bir kavrayış sunmaktadır. Birinci alternatif açıklama, gözlemlenen yakınsamanın dil birliğinden değil, üye devletlerin zaten var olan ortak çıkarlarından kaynaklandığını ileri sürebilir. Ancak bulgularımız, ortak çıkarların varlığının söylemsel yakınsamayı otomatik olarak üretmediğini; ortak kavramsal çerçevenin bu çıkarların birlikte ifade edilmesini mümkün kıldığını

göstermektedir. İkinci alternatif açıklama, Türkiye'nin bölgesel hegemonyasının diğer üye devletleri uyuma zorladığını ileri sürebilir. Ancak incelenen belgeler, söylemsel uyumun tek yönlü bir dayatma değil, karşılıklı bir müzakere süreci olduğunu ortaya koymaktadır; üye devletlerin ortak terminoloji oluşumuna etkin biçimde katıldığı görülmektedir. Bu müzakere süreci, Türk Devletler Teşkilatı'nın yatay ve çoğulcu yapısını yansıtmakta; hegemonik dayatma tezini zayıflatmaktadır. Üçüncü alternatif açıklama, kurumsal baskının bireysel tercihleri şekillendirdiğini ve dilin bu süreçte araçsal bir rol oynadığını ileri sürebilir. Bu açıklama kısmen geçerli olmakla birlikte, kurumsal baskının kendisinin de dilsel pratikler üzerinden işlediğini göz ardı etmektedir. Bu alternatif açıklamaların eleştirel değerlendirmesi, dil birliğinin bağımsız bir açıklayıcı değişken olarak konumlandırılmasını desteklemektedir.

Araştırmanın metodolojik sınırlılıklarının tartışılması, bulguların genellenabilirliği ve aktarılabilirliği açısından önem taşımaktadır. Bu tartışma, araştırmanın epistemolojik şeffaflığını sağlamakta ve bulguların uygun çerçevede değerlendirilmesine olanak tanımaktadır. Birinci sınırlılık, çalışmanın tek örneğe dayalı bir araştırma tasarımı benimsemiş olmasıdır; Türk Devletler Teşkilatı örneğinden elde edilen bulgular, dilsel yakınlığa sahip diğer bölgesel örgütlere doğrudan genellenemez. Ancak nitel araştırma mantığına uygun olarak, bu çalışma istatistiksel genelleme yerine çözümlemeli genelleme hedeflemektedir; başka bir deyişle, dil birliğinin dış politika süreçlerindeki işlevine ilişkin geliştirilen kuramsal çerçeve, farklı bağlamlarda sınanabilir ve geliştirilebilir niteliktedir. İkinci sınırlılık, veri kaynaklarının büyük ölçüde resmî belgeler ve kurumsal söylemlerle sınırlı kalmasıdır; karar alıcıların gerçek düşünce süreçlerine doğrudan erişim mümkün olmamıştır. Bu sınırlılık, bulguların söylemsel düzeyle sınırlı kaldığını ve dil birliğinin bilişsel süreçler üzerindeki etkisinin dolaylı biçimde çıkarsandığını göstermektedir. Gelecek araştırmalarda derinlemesine görüşmeler ve etnografik yöntemler kullanılarak bu sınırlılık aşılabılır. Üçüncü sınırlılık, araştırmanın belirli bir zaman dilimini kapsamaması ve uzun vadeli etkilerin henüz gözlemlenememesidir; dil birliğinin kümülatif etkilerinin tam olarak ortaya çıkması için daha uzun süreli izleme çalışmalarına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu sınırlılıkların açıkça belirtilmesi, bulguların uygun çerçevede değerlendirilmesini sağlamaktadır.

Sınırlılıklara karşın, araştırmanın uluslararası ilişkiler yazınına ve Türk dünyası çalışmalarına özgün katkıları belirgindir. Birinci katkı, dil birliğini romantik bir kardeşlik söyleminden çözümlemeli bir güç inşası açıklamasına taşıyan kavramsal çerçevenin geliştirilmesidir; bu çerçeve, dilin dış politika süreçlerindeki işlevini ölçülebilir ve sınanabilir biçimde ele almaktadır. Bu kavramsal çerçeve, Türk dünyası çalışmalarını normatif söylemden analitik incelemeye taşımakta; böylece alanın akademik olgunlaşmasına katkı sunmaktadır. İkinci katkı, yumuşak güç yazınına dilsel altyapı boyutunun eklenmesidir; Nye'nin klasik kavramsallaştırmasında örtük kalan dilin rolü, bu çalışmayla açık ve somut biçimde ortaya konmaktadır. Üçüncü katkı, bölgesel örgütler yazınında dilsel homojenliğin eşgüdüm kapasitesi üzerindeki etkisinin Türk dünyası örneğinde gösterilmesidir; Avrupa Birliği'nin çok dilli yapısıyla karşılaştırmalı bir perspektif sunulmaktadır. Dördüncü katkı, kamu diplomasisi yazınında ileti tutarlılığının yalnızca içerik düzeyinde değil, kavramsal ve terminolojik düzeyde de sağlanması gerektiğinin vurgulanmasıdır. Bu katkılar, araştırmayı sıradan bir bölge çalışması olmaktan çıkarıp, genel uluslararası ilişkiler kuramına temas eden bir konuma taşımaktadır. Goddard ve Nexon'un (2022) uluslararası ilişkilerde anlatı dönüşü tartışması ve Adler-Nissen ve Zarakol'un (2021) tanınma siyaseti çerçevesi, bu araştırmanın kavramsal olarak bağlandığı temel referans noktalarını oluşturmaktadır. Bu kuramsal bağlantılar, araştırmanın disiplinlerarası bir köprü işlevi görmesini sağlamakta; Türk dünyası çalışmalarını uluslararası ilişkiler kuramının ana akımıyla bütünleştirmektedir.

Bulguların kuramsal çıkarımları, uluslararası ilişkiler disiplinindeki dil ve güç ilişkisi tartışmalarına doğrudan katkı sunmaktadır. Araştırma, dilin uluslararası ilişkilerde yalnızca bir iletişim aracı olmadığını; aynı zamanda güç üretiminin, norm yayılımının ve kolektif kimlik inşasının temel bir altyapısı olduğunu deneyimsel verilerle ortaya koymuştur. Bu bulgu, uluslararası ilişkiler

kuramında uzun süredir ihmal edilen dilsel boyutu ön plana çıkarmakta; disiplinin kavramsal repertuarını zenginleştirmektedir. Bu bulgu, uluslararası ilişkiler kuramındaki maddecilik ile inşacılık arasındaki gerilime yeni bir perspektif kazandırmaktadır. Maddi güç kaynaklarının önemini yadsımadan, bu kaynakların etkin biçimde seferber edilmesinin dilsel ve kavramsal bir altyapı gerektirdiği görülmektedir. Singh ve arkadaşlarının (2025) uluslararası ilişkilerde dil ve iletişim üzerine güncel çalışması, dilin araçsal ve kurucu işlevleri arasındaki gerilimi kavramsal düzeyde ele almıştır; bulgularımız bu gerilimi Türk Devletler Teşkilatı örneğinde somutlaştırarak, dilin her iki işlevi de eşzamanlı olarak yerine getirdiğini göstermektedir. Dil, bir yandan mevcut çıkarların ve tercihlerin aktarılmasına hizmet ederken; öte yandan bu çıkarların ve tercihlerin nasıl tanımlandığını doğrudan biçimlendirmektedir. Bu çifte işlev, dil birliğini dış politika çalışmalarında ihmal edilemez bir değişken olarak konumlandırmaktadır.

Araştırmanın teorik çıkarımları, çarpan etkisi kavramının kuramsal temellerini güçlendirmektedir. Giriş bölümünde ortaya konan bu kavram, dil birliğinin teknolojik araçlarla hızlandırılması durumunda ortaya çıkacak asimetrik sonuçları kavramsallaştırmak üzere geliştirilmişti; bulgular bu kavramın deneyimsel geçerliliğini desteklemektedir. Çarpan etkisi kavramı, yumuşak güç yazınına özgün bir katkı sunmakta ve dil birliğinin stratejik değerini ölçülebilir biçimde kavramsallaştırmaktadır. Çarpan etkisi, dil birliğinin tek başına değil, dijital iletişim teknolojileri, kurumsal kapasite ve siyasi iradeyle birleştiğinde katlanarak artan sonuçlar ürettiğini ifade etmektedir. Bu kavram, yumuşak güç yazınına özgün bir katkı sunmakta ve Nye'nin klasik çerçevesini dilsel altyapı boyutuyla genişletmektedir. Rynhold'un (2021) yumuşak gücün dinamik doğası üzerine çalışması, çekicilik üretiminin statik bir kaynak değil yönetilmesi gereken bir süreç olduğunu vurgulamıştır; çarpan etkisi kavramı, bu süreci hızlandıran ve yoğunlaştıran dilsel mekanizmaları görünür kılmaktadır. Ancak bu kavramın sınırları da belirgindir: çarpan etkisi yalnızca olumlu sonuçları değil, olumsuz sonuçları da katlanarak artırabilir; dilsel tutarsızlıklar veya iletişim hataları, olumsuz algıların da hızla yayılmasına yol açabilmektedir. Bu çift yönlü potansiyel, dil birliği stratejilerinin dikkatli yönetimini zorunlu kılmaktadır. Bu dikkatli yönetim, kalite kontrol mekanizmalarının, tutarlılık standartlarının ve sürekli izleme sistemlerinin oluşturulmasını gerektirmektedir.

Bulgular, Türk Devletler Teşkilatı'nın 2040 Vizyonu belgelerinde ortaya konan hedeflerle uyumlu ancak onların ötesine geçen bir analitik çerçeve sunmaktadır. Resmî belgelerde dil birliği çoğunlukla kültürel bir hedef olarak çerçevelenirken, bulgularımız bu hedefin stratejik ve operasyonel boyutlarını belirginleştirmektedir. Bu belirginleştirme, politika yapıcılarının dil birliğini somut performans göstergeleri ve bütçe tahsisleriyle ilişkilendirmelerine olanak tanımaktadır. Akın'ın (2025) Türk Devletler Teşkilatı'nın kurumsal gelişimi üzerine çalışması, örgütün 2040 hedeflerinin gerçekleştirilmesi için kapsamlı bir yol haritası gerektirdiğini vurgulamıştır; bulgularımız dil birliğinin bu yol haritasında merkezi bir konum işgal etmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Uzun ve Kaya'nın (2023) Türk dünyası entegrasyonu üzerine çalışması, ekonomik ve siyasi bütünleşmenin kültürel altyapıya bağlı olduğunu ileri sürmüştür; bulgularımız bu kültürel altyapının özünde dilsel bir nitelik taşıdığını somutlaştırmaktadır. Bu perspektiften değerlendirildiğinde, dil birliği politikaları yalnızca eğitim ve kültür bakanlıklarının sorumluluğunda bir alan olarak değil; dış işleri, ekonomi ve güvenlik alanlarını da kapsayan bütünsel bir strateji olarak ele alınmalıdır. Kocatepe'nin (2024) Türk Devletler Teşkilatı'nın bölgesel rolü üzerine çalışması, örgütün potansiyelinin kurumsal kapasiteyle sınırlı kaldığını vurgulamıştır; bulgularımız dil birliğinin bu kurumsal kapasitenin temel bir bileşeni olduğunu göstermektedir. Bu bütünsel yaklaşım, sektörler arası koordinasyon mekanizmalarının ve üst düzey siyasi taahhütlerin sağlanmasını gerektirmektedir.

Araştırmanın politika yapıcılar için sunduğu uygulamalı çıkarımlar, bulguların somut stratejilere dönüştürülmesine yönelik bir çerçeve sunmaktadır. Birinci çıkarım, dil birliği politikalarının kısa vadeli teknolojik yatırımlarla uzun vadeli etki birikimini hedefleyen bütünsel

bir strateji içinde ele alınması gerektiğidir. Bu bütünleşik strateji, kaynak tahsisi, performans ölçümü ve sürekli değerlendirme mekanizmalarını içermelidir. Yapay zekâ destekli çeviri motorları, dijital öğrenme platformları ve ortak içerik üretim araçları, geleneksel dil planlamasının nesiller arası zaman ufkunu köklü biçimde dönüştürme potansiyeli taşımaktadır. İkinci çıkarım, dil birliği hedeflerinin açık sorumluluk alanları, bütçe tahsisleri ve ölçülebilir göstergelerle ilişkilendirilmesi zorunluluğudur. Soyut hedefler yerine somut çıktılara odaklanan bir yaklaşım, kaynakların etkin kullanımını ve ilerlemenin izlenmesini mümkün kılacaktır. Üçüncü çıkarım, kamu diplomasisi, eğitim ve kültürel programların dil birliğinin güce dönüştürüldüğü öncelikli alanlar olarak belirlenmesidir. Bu alanlar, dil birliğinin somut çıktılar ürettiği ve etkisinin görece kısa sürede gözlemlenebildiği kuluçka alanları işlevi görmektedir. McKercher'ın (2022) diplomasi ve kaynak tahsisi üzerine çalışması, stratejik önceliklerin bütçe kararlarına yansıtılmasının politika tutarlılığı için zorunlu olduğunu vurgulamıştır; bulgularımız dil birliğinin bu stratejik öncelikler arasında yer alması gerektiğini desteklemektedir. Bu önceliklendirme, dil birliği politikalarının kurumsallaşmasını ve sürdürülebilirliğini güvence altına alacaktır.

Bulgular, dil birliği politikalarının kopuntu stratejilerine bütünleştirilmesi gerektiğini de açıkça ortaya koymaktadır. Teknolojik hızlandırma süreci, kopuntu topluluklarının uyuyan potansiyelini hızla seferber ederek Türk Devletler Teşkilatı'nın küresel etki kapasitesinde ciddi bir çarpan etkisi yaratma potansiyeli taşımaktadır. Bu seferberlik potansiyeli, kopuntu topluluklarının yalnızca kültürel aktörler değil, aynı zamanda diplomatik ve ekonomik kaynaklar olarak değerlendirilmesini gerektirmektedir. Baser ve arkadaşlarının (2025) kopuntu politikaları üzerine güncel çalışması, kopuntu topluluklarının anavatanlarla ilişkilerinin dijital teknolojilerle köklü biçimde dönüştüğünü göstermiştir; bulgularımız bu dönüşümün dil birliği stratejileriyle nasıl yönetilebileceğine ilişkin somut öneriler sunmaktadır. Ortak dil, farklı ev sahibi ülkelerde yaşayan kopuntu topluluklarını birbirine ve anavatana bağlayan dijital çimento işlevi görmektedir. Ancak bu bağlantının etkinliği, kopuntu topluluklarının heterojen ihtiyaçlarının tanınmasına ve yerel bağlamlara uyum kapasitesinin geliştirilmesine bağlıdır. Tek tip bir dil politikası yerine, esnek ve uyarlanabilir bir yaklaşım benimsenmelidir. Bu yaklaşım, temel kavramsal çerçeveyi korurken, farklı bağlamlardaki kopuntu topluluklarının özgül ihtiyaçlarına yanıt verebilecek esnekliği sağlamalıdır. Sahakyan'ın (2024) bölgesel kimlik ve dil politikası üzerine çalışması, homojen dil politikalarının beklenmedik dirençlerle karşılaşabileceğini vurgulamıştır; bulgularımız bu riski Türk dünyası bağlamında görünür kılmakta ve uyarıcı bir işlev üstlenmektedir. Bu uyarı, politika yapıcılarının kapsayıcı ve katılımcı süreçler tasarlamalarını ve yerel paydaşların sesine kulak vermelerini gerektirmektedir.

Araştırma bulguları, gelecek çalışmalar için verimli araştırma yönelimlerini de belirginleştirmektedir. Birinci yönelim, dil birliğinin dış politika çıktıları üzerindeki etkisinin karşılaştırmalı biçimde incelenmesidir; dilsel yakınlığa sahip diğer bölgesel örgütler, örneğin Arap Birliği veya İber-Amerika Zirvesi gibi yapılar, Türk Devletler Teşkilatı'yla karşılaştırmalı çalışmalar için özgün laboratuvarlar sunmaktadır. Bu karşılaştırmalı çalışmalar, dil birliğinin etkisinin evrensel boyutlarını ve bağlama özgü koşullarını ayırt etmeye olanak tanıyacaktır. İkinci yönelim, dil birliğinin uzun vadeli etkilerinin boylamsal çalışmalarla izlenmesidir; mevcut araştırma belirli bir zaman dilimini kapsamakta olup, kümülatif etkilerin tam olarak ortaya çıkması için on yıllık veya daha uzun izleme süreleri gerekmektedir. Bu boylamsal perspektif, dil birliğinin kuşaklar arası aktarımını ve kurumsal bellekteki yerini aydınlatacaktır. Üçüncü yönelim, dil birliği süreçlerinin mikro düzeyde, karar alıcıların bilişsel süreçleri ve söylemsel pratikleri üzerinden incelenmesidir; derinlemesine görüşmeler ve etnografik yöntemler, resmî belgelerin ötesindeki dinamikleri görünür kılacaktır. Mello ve Ostermann'ın (2023) dış politika analizi üzerine çalışması, karar alma süreçlerinin çok düzeyli analizini önermektedir; gelecek araştırmalar bu öneriyi dil birliği perspektifinden hayata geçirebilir. Bu çok düzeyli analiz, makro yapısal koşullarla mikro karar alma süreçleri arasındaki etkileşimi aydınlatacaktır.

Gelecek araştırmalar için dördüncü yönelim, teknolojik hızlandırmanın dil birliği süreçleri üzerindeki etkisinin sistematik biçimde değerlendirilmesidir. Yapay zekâ destekli çeviri motorları, büyük dil modelleri ve dijital öğrenme platformlarının dil birliği hedeflerine katkısı, henüz yazında yeterince ele alınmamış bir araştırma alanı oluşturmaktadır. Bu araştırma alanı, dijital beşeri bilimler ve hesaplama sosyal bilimler gibi yeni disiplinlerarası yaklaşımların uygulanmasına olanak tanımaktadır. Fisher ve arkadaşlarının (2022) dil teknolojileri üzerine çalışması, bu teknolojilerin dil politikalarını köklü biçimde dönüştürme potansiyeli taşıdığını göstermiştir; gelecek araştırmalar bu potansiyelin Türk dünyası bağlamındaki somut sonuçlarını izleyebilir. Beşinci yönelim, dil birliğinin ekonomik boyutlarının incelenmesidir; ortak dilin ticaret hacmi, yatırım akışları ve işgücü hareketliliği üzerindeki etkisi, nicel yöntemlerle araştırılabilir. Gazzola ve arkadaşlarının (2024) dil politikası ekonomisi üzerine çalışması, dilsel faktörlerin ekonomik çıktılar üzerindeki etkisini ölçmek için gelişmiş yöntemsel araçlar sunmaktadır; bu araçlar Türk Devletler Teşkilatı bağlamına uyarlanabilir. Bu araştırma yönelimleri, mevcut çalışmanın açtığı kavramsal alanı genişletecek ve dil birliğinin çok boyutlu etkilerini daha kapsamlı biçimde aydınlatacaktır. Altıncı yönelim olarak, dil birliğinin güvenlik boyutlarının incelenmesi de önemli bir araştırma alanı oluşturmaktadır; ortak dilin güvenlik iş birliği, istihbarat paylaşımı ve kriz yönetimi süreçlerine katkısı ayrıntılı biçimde araştırılmalıdır.

Bulgular, uluslararası ilişkiler disiplininin yanı sıra dilbilim, iletişim çalışmaları ve siyaset psikolojisi gibi komşu disiplinlerle verimli diyaloglar kurma potansiyeli taşımaktadır. Bu disiplinlerarası diyalog, dil birliğinin çok boyutlu doğasını kavramak için zorunlu bir yaklaşım sunmaktadır. Dilbilim yazını, dil planlaması ve standartlaşma süreçlerine ilişkin zengin bir kavramsal repertuvar sunmaktadır; ancak bu repertuvar uluslararası ilişkiler bağlamında yeterince kullanılmamıştır. Ayres-Bennett ve Bellamy'nin (2021) dil politikası ve planlaması üzerine kapsamlı çalışması, dilsel müdahalelerin toplumsal dönüşüm üzerindeki etkisini tarihsel örneklerle göstermiştir; bulgularımız bu müdahalelerin uluslararası düzeydeki yansımalarını ortaya koymaktadır. İletişim çalışmaları yazını, stratejik iletişim ve algı yönetimi konularında gelişmiş kuramsal araçlar sunmaktadır; bu araçlar dil birliğinin kamu diplomasisi boyutunu derinleştirmek için kullanılabilir. Snow ve Cull'un (2020) kamu diplomasisi ve yumuşak güç antolojisi, iletişim kuramlarının dış politika analizine nasıl uygulanabileceğini göstermiştir; mevcut araştırma bu disiplinlerarası köprüyü dil birliği perspektifinden güçlendirmektedir. Siyaset psikolojisi yazını ise kolektif kimlik, grup aidiyeti ve ontolojik güvenlik konularında değerli içgörüler sunmaktadır; bu içgörüler dil birliğinin bilişsel ve duygusal boyutlarını aydınlatabilir. Bu disiplinlerarası açılımlar, araştırmanın kavramsal zenginliğini artıracak ve dil birliğinin çok katmanlı doğasını daha bütüncül biçimde kavramayı mümkün kılacaktır. Bu bütüncül kavrayış, dil birliğinin yalnızca teknik bir politika alanı değil, toplumsal ve siyasi dönüşümün temel bir boyutu olduğunu vurgulamaktadır.

Tartışmanın bu noktasında, araştırmanın genel çerçevedeki konumunun netleştirilmesi gerekmektedir. Mevcut çalışma, Türk dünyası araştırmalarını içe kapalı bir alan çalışması olmaktan çıkarıp, uluslararası ilişkiler kuramının ana akımıyla bütünleştirme iddiası taşımaktadır. Bu bütünleştirme iddiası, araştırmanın disiplinler katkısının temelini oluşturmakta ve çalışmanın akademik değerini belirginleştirmektedir. Bu iddia, bulguların yalnızca Türk Devletler Teşkilatı bağlamında değil, genel dil-güç-kurumlar ilişkisi açısından da değerlendirilmesini gerektirmektedir. Goddard ve Nexon'un (2022) uluslararası ilişkilerde anlatı dönüşü tartışması, aktörlerin stratejik anlatılar üzerinden uluslararası sistemdeki konumlarını nasıl inşa ettiklerini göstermiştir; mevcut araştırma bu tartışmaya dil birliğinin anlatı üretimindeki kurucu rolünü eklemektedir. Adler-Nissen ve Zarakol'un (2021) tanınma ve statü siyaseti çerçevesi, aktörlerin uluslararası tanınma mücadelesinin simgesel boyutlarını aydınlatmıştır; bulgularımız dil birliğinin bu mücadeledeki stratejik işlevini somutlaştırmaktadır. Bu kuramsal bağlantılar, araştırmayı bölgesel bir monografiden disiplinler katkı sunan bir çalışmaya dönüştürmektedir. Hurd'un (2021) uluslararası ilişkilerde yapısal ve faillik tartışması, yapısal koşullarla aktör tercihlerinin etkileşimini

kavramsallaştırmıştır; mevcut araştırma dil birliğini bu etkileşimi şekillendiren özgül bir yapısal koşul olarak konumlandırmaktadır. Bu konumlandırma, araştırmanın hem ampirik hem kuramsal düzeyde özgün bir katkı sunduğunu ortaya koymaktadır.

Tartışma bölümünün genel değerlendirmesi, bulguların yazınla karşılaştırmalı yorumlanmasının araştırmanın iddialarını güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. Dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın kamu diplomasisi çıktılarında ileti tutarlılığı sağladığı, dış politika söyleminde yakınsama yarattığı, yumuşak güç üretiminde kümülatif bir altyapı işlevi gördüğü ve kopuntu topluluklarında seferberlik potansiyeli taşıdığı, hem ulusal hem uluslararası yazınla tutarlı biçimde desteklenmiştir. Bu destekleme, araştırmanın deneyimsel geçerliliğini ve kuramsal sağlamlığını güvence altına almaktadır. Aynı zamanda bu etkilerin koşullu, bağlama bağımlı ve sektörel farklılaşma gösteren bir doğaya sahip olduğu da eleştirel biçimde ortaya konmuştur. Postyapısalcı söylem kuramı, inşacı kimlik yaklaşımı, yumuşak güç kavramı ve jeokültürel güç çerçevesi, bulgularla deneyimsel düzeyde ilişkilendirilerek kuramsal bütünlük sağlanmıştır. Alternatif açıklamaların eleştirel değerlendirmesi, metodolojik sınırlılıkların dürüstçe tartışılması ve araştırmanın özgün katkılarının belirginleştirilmesi, tartışmanın epistemolojik sağlamlığını güçlendirmiştir. Gelecek araştırma yönelimleri ve disiplinlerarası açılımlar, mevcut çalışmanın açtığı kavramsal alanın genişletilmesine yönelik somut öneriler sunmuştur. Bu kapsamlı tartışma, bulguların kuramsal ve uygulamalı çıkarımlarını bütüncül biçimde ortaya koyarak, sonuç ve öneriler bölümüne sağlam bir zemin hazırlamaktadır.

Tartışma boyunca ortaya konan kuramsal ve deneyimsel kanıtlar, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı bağlamında stratejik bir dönüştürücü mekanizma olarak işlev gördüğünü kesin biçimde doğrulamaktadır. Bu doğrulama, araştırmanın temel iddiasının güçlü deneyimsel ve kuramsal temellere dayandığını göstermektedir. Giriş bölümünde ortaya konan temel araştırma sorusu, dil birliğinin uluslararası etki ve yumuşak güç üretimine hangi nedensel süreçler üzerinden katkı sunduğunu sorgulamaktaydı; tartışma bölümü bu soruya çok katmanlı ve bütünlük bir yanıt sunmuştur. Dil birliği; anlatı tutarlılığı, normatif uyum, algı yönetimi, kamu diplomasisi etkinliği, kopuntu seferberliği ve kriz dönemlerinde eşgüdüm gibi birbirine bağlı ara düzenekler üzerinden dış politika çıktılarına biçimlendirmektedir. Bu düzeneklerin her biri, ulusal ve uluslararası yazınla karşılaştırmalı biçimde değerlendirilmiş ve kuramsal temelleri güçlendirilmiştir. Özellikle postyapısalcı söylem kuramının öngördüğü dilin gerçekliği kurma kapasitesi, jeokültürel güç kavramının öne sürdüğü kültürel kaynakların siyasi güce dönüşümü ve yumuşak güç yazınının vurguladığı çekicilik üretimi dinamikleri, Türk dünyası örneğinde somut verilerle desteklenmiştir. Bu kuramsal bütünleştirme, araştırmayı betimleyici bir bölge çalışması olmaktan çıkarıp, uluslararası ilişkiler kuramına özgün katkı sunan bir konuma taşımaktadır.

Araştırmanın temel hipotezi, dil birliğinin teknolojik araçlarla hızlandırılması durumunda Türk Devletler Teşkilatı'nın dış politika kapasitesinde asimetrik bir çarpan etkisi yaratacağı yönündeydi. Tartışma bölümünde sunulan kanıtlar, bu hipotezin büyük ölçüde desteklendiğini ortaya koymaktadır. Bu destek, hipotezin hem kavramsal geçerliliğini hem deneyimsel sınanabilirliğini doğrulamaktadır. Bir ila üç yıllık bir teknolojik yatırım döneminin, geleneksel yumuşak güç birikimi için gereken on yıllık süreçleri önemli ölçüde kısaltabileceği; dijital iletişim araçları, yapay zekâ destekli çeviri motorları ve ortak içerik üretim platformlarının bu hızlandırmayı mümkün kıldığı görülmüştür. Ancak tartışma aynı zamanda bu hipotezin gerçekleşmesinin koşullu olduğunu da vurgulamıştır: siyasi irade, kurumsal kapasite ve teknolojik yatırımın eşzamanlı seferber edilmesi gerekmektedir. Ayrıca dil birliğinin etkisinin sektörel farklılaşma gösterdiği, söylemsel yakınsamanın teknik politika alanlarına henüz eşit düzeyde yansımadağı tespit edilmiştir. Bu koşulluluk ilişkisinin açıkça ortaya konması, araştırmayı determinist yorumlardan korumakta ve gerçekçi bir analitik çerçeve sunmaktadır. Böylece çarpan etkisi kavramı, hem potansiyeli hem sınırlılıkları kapsayan dengeli bir kavramsallaştırma olarak konumlandırılmıştır. Bu dengeli konumlandırma, kavramın farklı bağlamlarda sınanabilirliğini ve geliştirilebilirliğini sağlamaktadır.

Tartışmanın nihai sentezi, dil birliğini Türk dünyasının devasa potansiyelini harekete geçiren temel katalizör olarak konumlandırmaktadır. Giriş bölümünde vurgulanan devasa potansiyel kavramı, Türk Devletler Teşkilatı'na üye beş devlet, gözlemci statüsündeki aktörler, özerk Türk cumhuriyetleri ve küresel kopuntu ağlarının oluşturduğu çok katmanlı bir yapıya işaret etmekteydi; tartışma, bu potansiyelin ancak ortak bir iletişim dili ve kavramsal birlik üzerinden senkronize edildiğinde tek ve güçlü bir sese dönüşebildiğini kanıtlamıştır. Bu kanıt, araştırmanın temel iddiasını güçlü biçimde desteklemekte ve stratejik çıkarımlarını somutlaştırmaktadır. Bu dönüşüm, romantik bir kardeşlik söyleminden çözümlemeli bir güç inşası açıklamasına geçişi somutlaştırmaktadır. Dil birliği, artık yalnızca kültürel bir temenni değil; ölçülebilir politika etkileri üreten, yatırım getirisi hesaplanabilir ve stratejik olarak yönetilebilir bir kapasite olarak kavranmalıdır. Bu kavramsal dönüşüm, hem akademik yazına hem politika yapıcılara yeni bir perspektif sunmakta; Türk dünyası çalışmalarını disiplinler izolasyondan kurtararak uluslararası ilişkiler kuramının ana akımıyla bütünleştirmektedir. Bachmann ve arkadaşlarının (2025) jeokültürel güç kavramsallaştırması, Goddard ve Nexon'un (2022) anlatı yaklaşımı ve Chitty ile arkadaşlarının (2023) yumuşak güç çerçevesi, bu bütünleştirmenin kuramsal dayanaklarını oluşturmaktadır.

Sonuç olarak tartışma bölümü, araştırmanın deneyimsel bulgularını kuramsal çerçeveye bütünleştirerek, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın dış politika kapasitesini nasıl dönüştürdüğünü kapsamlı biçimde ortaya koymuştur. Bu kapsamlı ortaya koyuş, araştırmanın analitik derinliğini ve bütünlüğünü yansıtmaktadır. Bulguların ulusal ve uluslararası yazınla karşılaştırmalı yorumlanması, araştırmanın iddialarının hem desteklendiğini hem eleştirel biçimde sınındığını göstermiştir. Kuramsal çıkarımlar, uygulamalı öneriler, metodolojik sınırlılıklar ve gelecek araştırma yönelimleri, tartışmanın çok boyutlu yapısını oluşturmuştur. Dil birliğinin ontolojik güvenlik sağlama, sembolik sermaye biriktirme, kriz dönemlerinde eşgüdüm kapasitesini artırma ve uzun vadeli yapısal dönüşümü temellendirme işlevleri, somut verilerle desteklenmiştir. Aynı zamanda bu etkilerin koşullu, bağlama bağımlı ve tamamlayıcı yatırımlar gerektiren bir doğaya sahip olduğu da dürüstçe ortaya konmuştur. Bu kapsamlı tartışma, takip eden sonuç ve öneriler bölümüne sağlam bir zemin hazırlamakta; araştırmanın bütüncül değerlendirmesi ve ileriye dönük stratejik önerileri için gerekli kavramsal altyapıyı sunmaktadır. Böylece tartışma bölümü, bulgular ile sonuç arasında entelektüel bir köprü işlevi görerek, araştırmanın analitik bütünlüğünü güvence altına almaktadır. Bu köprü işlevi, makalenin yapısal tutarlılığını ve argüman akışının kesintisizliğini sağlamaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma, Türk dünyasında dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı aracılığıyla uluslararası etki ve yumuşak güç üretimine nasıl katkı sunduğunu çok katmanlı bir çerçevede çözümlemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma, dilin uluslararası ilişkilerdeki kurucu rolünü, yalnızca iletişimsel bir araç olarak değil, güç üretiminin yapısal bir bileşeni olarak ele almıştır (Pouliot, 2020). Giriş bölümünde ortaya konan temel araştırma sorusu, dil birliğinin dış politika alanında yalnızca destekleyici ve simgesel bir öge mi, yoksa bağımsız bir güç üretim kapasitesi mi taşıdığını sorgulamaktaydı. Bulgular ve tartışma bölümlerinde sunulan kanıtlar, bu soruya kesin ve kapsamlı bir yanıt sunmaktadır: Dil birliği, Türk Devletler Teşkilatı bağlamında pasif bir kültürel miras olmaktan çıkarak, anlatı tutarlılığı, normatif uyum, algı yönetimi ve kamu diplomasisi etkinliği gibi birbirine bağlı düzenekler üzerinden dış politika çıktılarını doğrudan biçimlendiren stratejik bir dönüştürücü mekanizma olarak işlev görmektedir. Bu dönüştürücü işlev, dilin yalnızca mevcut gerçekliği yansıtmadığını, aynı zamanda toplumsal ve siyasal gerçekliği inşa ettiğini savunan postyapısalcı epistemolojinin temel varsayımlarıyla örtüşmektedir (Lerner & O'Loughlin, 2023). Bu sonuç, dilin uluslararası ilişkilerde yalnızca iletişim aracı değil, güç üretiminin kurucu bir bileşeni olduğunu ortaya koyan postyapısalcı söylem kuramının temel varsayımlarını deneyimsel düzeyde doğrulamaktadır (Goddard & Nexon, 2022; Kornprobst, 2023). Araştırmanın temel hipotezi, dil birliğinin teknolojik araçlarla hızlandırılması durumunda Türk Devletler Teşkilatı'nın dış politika

kapasitesinde asimetrik bir çarpan etkisi yaratacağı yönündeydi; elde edilen bulgular bu hipotezi büyük ölçüde desteklemektedir. Hipotezin bu düzeyde desteklenmesi, araştırmanın hem kavramsal geçerliliğini hem de deneyimsel sınanabilirliğini güvence altına almaktadır. Dolayısıyla çalışma, dil birliğini romantik bir kardeşlik söyleminden çıkararak, ölçülebilir politika etkileri üreten ve stratejik olarak yönetilebilir bir kapasiteye dönüştürmüştür.

Araştırmanın uluslararası ilişkiler yazınına ve Türk dünyası çalışmalarına özgün katkıları çok boyutludur. Bu katkılar, hem kuramsal hem deneyimsel hem de metodolojik düzeylerde somutlaşmakta; araştırmayı sıradan bir bölge monografisi olmaktan çıkarıp, disiplinler düzeyde özgün bir konuma taşımaktadır. Birinci katkı, dil birliğini klasik dilbilimsel sınırlardan çıkarıp uluslararası ilişkiler kuramının kavramsal çerçevesine taşıyan bütünleşik bir çözümleme modeli sunmasıdır. Bu model, postyapısalcı söylem kuramı, inşacı kimlik yaklaşımı, yumuşak güç kavramı ve jeokültürel güç çerçevesini dil birliği olgusunda birleştirerek, dilin dış politika süreçlerindeki işlevini ölçülebilir ve sınanabilir biçimde ele almaktadır (Bachmann vd., 2025; Chitty vd., 2023). Bu bütünleştirme, farklı kuramsal geleneklerin diyalog içinde bir araya getirilmesini sağlamak ve kavramsal araç setinin açıklama gücünü artırmaktadır (Rings & Rasinger, 2020). İkinci katkı, Nye'in klasik yumuşak güç kavramsallaştırmasında örtük kalan dilsel altyapı boyutunu açık ve somut biçimde ortaya koymasındır; bulgular, yumuşak gücün çekicilik üretiminin dil aracılığıyla sabitlenen ortak anlatılar ve paylaşılan kavramsal çerçeveler olmaksızın etkin biçimde işleyemeyeceğini kanıtlamıştır. Bu kanıt, yumuşak güç yazınının kavramsal sınırlarını genişletmekte ve dilin bu alandaki ihmal edilen rolünü görünür kılmaktadır (Montrul & Polinsky, 2021). Üçüncü katkı, bölgesel örgütler yazınında dilsel homojenliğin eşgüdüm kapasitesi üzerindeki etkisini Türk dünyası örneğinde göstermesidir; Avrupa Birliği'nin çok dilli yapısının yarattığı eşgüdüm zorluklarıyla karşılaştırıldığında, Türk Devletler Teşkilatı'nın dilsel akrabalık potansiyeli özgün bir avantaj olarak belirlemektedir (Mello & Ostermann, 2023). Dördüncü katkı, kamu diplomasisi yazınında ileti tutarlılığının yalnızca içerik düzeyinde değil, kavramsal ve terminolojik düzeyde de sağlanması gerektiğini vurgulamasıdır; ortak kelimeler ve ortak kavramlar üzerinden kurulan iletişim rejimi, mesajların hedef kitleler tarafından tutarlı biçimde alınılmasını güvence altına almaktadır (Snow & Cull, 2020; Altun, 2023). Bu katkılar, araştırmayı sıradan bir bölge çalışması olmaktan çıkarıp, genel uluslararası ilişkiler kuramına temas eden disiplinlerarası bir konuma taşımaktadır.

Bulguların kuramsal çıkarımları, uluslararası ilişkiler disiplinindeki dil ve güç ilişkisi tartışmalarına doğrudan katkı sunmaktadır. Bu katkı, soyut kuramsal varsayımların deneyimsel verilerle sınanması ve somutlaştırılması açısından önem taşımaktadır; böylece kuram ile pratik arasındaki köprü güçlendirilmektedir. Postyapısalcı söylem kuramının öngördüğü dilin gerçekliği kurma kapasitesi, Türk Devletler Teşkilatı'nın söylemsel üretimlerinde somut biçimde gözlemlenmiştir; ortak dil, yalnızca mevcut gerçekliği betimlemekle kalmayıp, bölgesel düzenin normlarını ve kurallarını tanımlayan bir otorite aracı olarak işlev görmektedir (Guzzini & Leander, 2021; Lake, 2021). Bu otorite işlevi, dilin yalnızca iletişimsel değil, aynı zamanda performatif ve kurucu bir güce sahip olduğunu ortaya koymaktadır (Singh vd., 2025). İnşacı kimlik yaklaşımının vurguladığı kolektif kimlik oluşumu süreçleri, ortak dilsel çerçeveler aracılığıyla hızlandırılmakta ve pekiştirilmektedir; Türk dünyası kavramı, paylaşılan kelimeler ve özdeyişler üzerinden yeniden tanımlanarak, parçalı ulusal kimliklerden bütünleşik bir jeokültürel kimliğe geçişi kolaylaştırmaktadır (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Yumuşak güç kavramı, bu araştırmayla birlikte dilsel altyapı boyutuyla zenginleştirilmiştir; bulgular, çekicilik üretiminin sürdürülebilirliğinin ortak anlatılar ve paylaşılan kavramsal haritalar üzerinden sağlanan algı sürekliliğine bağlı olduğunu göstermiştir (Bially Mattern, 2022). Bu algı sürekliliği, yumuşak gücün kümülatif birikiminin ve uzun vadeli etkisinin temel koşulunu oluşturmaktadır (Sundqvist & Jerdén, 2024). Jeokültürel güç çerçevesi ise kültürel kaynakların siyasi güce dönüşüm süreçlerini aydınlatmıştır; dil birliği, Türk dünyasının tarihsel ve kültürel mirasını pasif bir geçmişten aktif bir stratejik varlığa dönüştüren temel katalizör olarak konumlandırılmıştır. Bu kuramsal bağlantılar, araştırmanın hem deneyimsel hem

kavramsal düzeyde özgün bir katkı sunduğunu ortaya koymakta; Türk dünyası çalışmalarını normatif söylemden çözümlemeli incelemeye taşımaktadır.

Araştırmanın deneyimsel bulguları, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın dış politika kapasitesinde dört temel düzenek üzerinden etki ürettiğini ortaya koymuştur. Bu düzeneklerin tanımlanması, dil birliğinin dış politika süreçlerindeki işlevini soyut bir iddiadan somut ve izlenebilir nedensel süreçlere dönüştürmektedir. Birinci düzenek olan anlatı tutarlılığı, örgütün kamu diplomasisi mesajlarının ortak kavramlar ve terminoloji üzerinden sabitlenerek tutarlı biçimde iletilmesini sağlamaktadır; bu tutarlılık, hedef kitlelerde algı sürekliliği yaratarak yumuşak gücün kümülatif birikimini mümkün kılmaktadır (Cull, 2024; Hedling, 2024). Anlatı tutarlılığının sağlanması, özellikle dijital çağda mesaj parçalanmasının yarattığı risklerin aşılması açısından kritik önem taşımaktadır (Vadrot & Ruiz Rodríguez, 2022). İkinci düzenek olan normatif uyum, üye ülkeler arasında ortak tehdit algısı, ortak çıkar tanımı ve ortak değer çerçevesinin oluşturulmasını kolaylaştırmaktadır; özellikle bölgesel istikrar, enerji güvenliği ve ulaştırma koridorları gibi stratejik konularda gözlemlenen söylemsel yakınsama, dış politika eşgüdümünün bilişsel temellerini güçlendirmektedir (Costa & Jørgensen, 2023; Hurd, 2021). Bu bilişsel temellerin güçlenmesi, kriz dönemlerinde hızlı ve koordineli karar almayı mümkün kılmakta ve örgütün reaksiyon kapasitesini artırmaktadır (Rynhold, 2021). Üçüncü düzenek olan algı yönetimi, Türk Devletler Teşkilatı'nın uluslararası sistemde parçalı bir yapı yerine bütünlüklü bir güç bloğu olarak algılanmasını sağlamaktadır; tek ve güçlü ses kapasitesi, örgütün kriz dönemlerinde hızlı ve koordineli tepki vermesini mümkün kılmaktadır (Mello & Ostermann, 2023). Dördüncü düzenek olan kopuntu seferberliği, küresel ölçekte yayılmış Türk toplulukları arasında ortak bir iletişim dili kurarak, bu demografik gücü stratejik bir lobi kapasitesine dönüştürme potansiyeli taşımaktadır (Kennedy, 2022; Baser vd., 2025). Bu potansiyelin gerçekleştirilmesi, kopuntu örgütlerinin güçlendirilmesini ve dijital altyapının yaygınlaştırılmasını gerektirmektedir (Roig-Sanz, 2025). Bu düzeneklerin her biri, dil birliğinin dış politika çıktıları biçimlendiren özgül nedensel süreçleri ortaya koymakta; böylece araştırma sorusuna çok katmanlı ve bütünlüklü bir yanıt sunmaktadır.

Araştırmanın temel hipotezinin sınanması, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın dış politika kapasitesinde çarpan etkisi yaratma potansiyelini büyük ölçüde doğrulamıştır. Bu doğrulama, hipotezin hem kavramsal tutarlılığını hem de deneyimsel geçerliliğini güvence altına almakta; araştırmanın bilimsel güvenilirliğini pekiştirmektedir. Bir ila üç yıllık bir teknolojik yatırım döneminin, geleneksel yumuşak güç birikimi için gereken on yıllık süreçleri önemli ölçüde kısaltabileceği; dijital iletişim araçları, yapay zekâ destekli çeviri motorları ve ortak içerik üretim platformlarının bu hızlandırmayı mümkün kıldığı görülmüştür (Stockwell & Wang, 2025). Bu teknolojik hızlandırma potansiyeli, dil birliğini geleneksel kültür politikalarından ayıran temel farklılaştırıcı unsur olarak belirlemektedir (Martill & Mesarovich, 2024). Ancak bulgular aynı zamanda bu çarpan etkisinin koşullu bir doğaya sahip olduğunu da ortaya koymuştur: Siyasi irade, kurumsal kapasite ve teknolojik yatırımın eşzamanlı seferber edilmesi gerekmektedir. Bu koşulların herhangi birinin eksikliği, çarpan etkisinin gerçekleşmesini engelleyebilir veya geciktirebilir; dolayısıyla bütüncül bir yaklaşım zorunludur (McLarren, 2025). Dil birliğinin etkisinin sektörel farklılaşma gösterdiği, kültür, eğitim ve kamu diplomasisi gibi yumuşak alanlarda hızlı sonuçlar üretirken, güvenlik ve ekonomik entegrasyon gibi teknik alanlarda söylemsel düzeyde kaldığı tespit edilmiştir. Bu koşulluluk ilişkisinin açıkça ortaya konması, araştırmayı determinist yorumlardan korumakta ve gerçekçi bir çözümlemeli çerçeve sunmaktadır. Böylece çarpan etkisi kavramı, hem potansiyeli hem sınırlılıkları kapsayan dengeli bir kavramsallaştırma olarak konumlandırılmıştır; bu dengeli konumlandırma, kavramın farklı bağlamlarda sınanabilirliğini ve geliştirilebilirliğini sağlamaktadır.

Araştırmanın bulguları, politika yapıcılar için somut ve uygulanabilir öneriler sunmaktadır. Bu öneriler, akademik bilginin pratik uygulamaya dönüştürülmesi açısından kritik önem taşımakta; araştırmanın toplumsal ve siyasal etkisini somutlaştırmaktadır. Birinci öneri, dil birliğinin Türk

Devletler Teşkilatı'nın stratejik öncelikler hiyerarşisinde üst sıralara taşınmasıdır; mevcut kurumsal yapıda dil birliği çoğunlukla kültür ve eğitim alanlarının bir alt başlığı olarak ele alınmakta, oysa bulgular dilin dış politika eşgüdümünün kurucu bir önkoşulu olduğunu ortaya koymaktadır (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Bu öncelik yükseltmesi, dil birliğinin kültürel bir nostalji projesi değil, stratejik bir kapasite inşası olarak kavranmasını gerektirmektedir (Erendor, 2023). Bu öncelik yükseltmesi, yalnızca söylemsel bir vurgu değişikliği değil; bütçe tahsisi, kurumsal yapılanma ve insan kaynakları planlaması düzeyinde somut yansımalar gerektirmektedir. İkinci öneri, dil birliği politikalarının teknolojik altyapıyla bütünleştirilmesidir; yapay zekâ destekli çeviri motorları, ortak dijital sözlükler ve eş zamanlı iletişim platformları, bir ila üç yıllık bir süre zarfında dilsel yakınsamayı hızlandırabilecek potansiyel taşımaktadır (Stockwell & Wang, 2025). Bu teknolojik yatırımlar, klasik dil politikalarının on yıllara yayılan zaman dilimini dramatik biçimde kısaltabilir ve hızlı sonuçlar üretebilir. Üçüncü öneri, dil birliği girişimlerinin kamu diplomasisi stratejileriyle eşgüdümlü biçimde yürütülmesidir; ortak kelimeler ve kavramlar üzerinden kurulan iletişim rejimi, dijital platformlardaki mesaj tutarlılığını artırarak örgütün küresel görünürlüğünü asimetrik biçimde güçlendirebilir (Cull, 2024; Altun, 2023). Bu eşgüdüm, dil birliğini parçalı girişimler bütününden bütünleşik bir stratejik programa dönüştürecektir (Akıllı & Kim, 2024). Bu eşgüdüm, dil birliğini izole bir kültürel proje olmaktan çıkararak, bütünleşik bir stratejik girişime dönüştürecektir.

Teknolojik altyapı önerileri, dil birliğinin operasyonel düzeyde gerçekleştirilmesi için kritik öneme sahiptir. Bu öneriler, somut yatırım alanlarını ve öncelik sırasını belirleyerek, politika yapıcılara uygulanabilir bir yol haritası sunmaktadır. Birincisi, Türk Devletler Teşkilatı bünyesinde ortak bir terminoloji veri tabanının oluşturulması gerekmektedir; bu veri tabanı, diplomatik metinlerden kamu diplomasisi içeriklerine, akademik yayınlardan medya üretimlerine kadar geniş bir yelpazede kavramsal tutarlılığı güvence altına alacaktır (Gazzola vd., 2024). Bu veri tabanı, aynı zamanda yapay zekâ destekli çeviri sistemlerinin eğitim verisi olarak da işlev görecektir ve teknolojik altyapının etkinliğini artıracaktır (Yüksel, 2024). İkincisi, yapay zekâ destekli gerçek zamanlı çeviri sistemlerinin geliştirilmesi ve üye ülkelerin kurumsal altyapılarına entegre edilmesi önerilmektedir; bu sistemler, özellikle zirve toplantıları, kriz dönemleri ve çok taraflı müzakereler sırasında iletişim sürdürülmesini en aza indirecektir (Mello & Ostermann, 2023). Üçüncüsü, dijital eğitim platformları aracılığıyla ortak dilin toplumsal tabana yayılması hedeflenmelidir; bu platformlar, yalnızca diplomatik elitleri değil, geniş halk kitlelerini ve özellikle genç kuşakları hedefleyerek, dil birliğinin sürdürülebilirliğini güvence altına alacaktır (Hatoss, 2024). Genç kuşakların hedeflenmesi, dil birliğinin uzun vadeli yapısal dönüşüm potansiyelini güçlendirmekte ve kuşaklar arası süreklilik sağlamaktadır. Dördüncüsü, ortak içerik üretim platformlarının kurulması önerilmektedir; bu platformlar, üye ülkelerin medya kuruluşları, düşünce kuruluşları ve akademik çevreleri arasında eşgüdümlü içerik üretimini kolaylaştırarak, Türk dünyasının tek ve güçlü sesini küresel ölçekte yankılandıracaktır (Hedling, 2024). Bu teknolojik yatırımlar, dil birliğini nostaljik bir miras koruma projesi olmaktan çıkararak, gelecek yatırımı niteliğinde stratejik bir girişime dönüştürecektir.

Çok aktörlü yönetim perspektifi, dil birliği politikalarının etkinliği açısından belirleyici önem taşımaktadır. Bu perspektif, dil birliğinin yalnızca devletlerarası bir girişim değil, toplumsal bir dönüşüm projesi olarak kavranmasını gerektirmektedir. Türk Devletler Teşkilatı'nın devasa potansiyeli, yalnızca devlet temsilcilerinin ve diplomatların değil; üniversitelerin, düşünce kuruluşlarının, teknoloji şirketlerinin, sivil toplum örgütlerinin ve kopuntu topluluklarının da dâhil olduğu geniş bir etkileşim ekosistemini kapsamaktadır (Costa & Jørgensen, 2023). Bu ekosistemin etkin biçimde seferber edilmesi, dil birliğinin toplumsal meşruiyetini ve sürdürülebilirliğini güvence altına alacaktır (Schiavon vd., 2026). Bu çok katmanlı yapı, dil birliği politikalarının tasarımı ve uygulanmasında dikkate alınmalıdır; aksi takdirde ortak dil, dar bir bürokratik elitin jargonuna dönüşme ve toplumsal tabandan kopma riskiyle karşı karşıya kalacaktır. Akademik ağların, ortak kavramların bilimsel temellerde geliştirilmesinde ve meşrulaştırılmasında öncü rol üstlenmesi gerekmektedir; ortak araştırma projeleri, akademik değişim programları ve çok dilli yayın girişimleri,

dil birliğinin entelektüel altyapısını güçlendirecektir (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Kopuntu sivil toplum kuruluşlarının, ortak dilin ev sahibi ülkelerde yaygınlaştırılmasında ve lobi faaliyetlerinde etkin biçimde seferber edilmesi önerilmektedir; bu seferberlik, Türk dünyasının küresel etki kapasitesini asimetrik biçimde artıracaktır (Kennedy, 2022; Baser vd., 2025). Özel sektörün, özellikle teknoloji şirketlerinin dil birliği altyapısının geliştirilmesinde stratejik ortak olarak konumlandırılması gerekmektedir; kamu-özel ortaklıkları, teknolojik yatırımların hızlandırılmasını ve sürdürülebilirliğini sağlayacaktır. Bu ortaklıklar, aynı zamanda dil birliği girişimlerinin ekonomik sürdürülebilirliğini de güvence altına alacaktır. Bu tabana yayılma stratejisi, dil birliğini tepeden inme bir devlet projesi olmaktan çıkarak, organik ve sürdürülebilir bir toplumsal dönüşüme evrilmesini mümkün kılacaktır.

Araştırmanın sınırlılıkları, bulguların uygun çerçevede değerlendirilmesi açısından açıkça belirtilmelidir. Bu sınırlılıkların dürüstçe ortaya konması, araştırmanın epistemolojik şeffaflığını ve bilimsel güvenilirliğini pekiştirmektedir; ayrıca bulguların abartılı yorumlanmasını önlemektedir. Birinci sınırlılık, çalışmanın tek örnek üzerinden ilerlemesi ve karşılaştırmalı bir vaka çözümlemesi içermemesidir; Türk Devletler Teşkilatı'nın özgül koşulları, bulguların başka bölgesel örgütlere doğrudan genellenebilirliğini kısıtlamaktadır (Sahakyan, 2024). Ancak nitel araştırma mantığına uygun olarak, bu çalışma istatistiksel genelleme yerine çözümlemeli genelleme hedeflemektedir; dil birliğinin dış politika süreçlerindeki işlevine ilişkin geliştirilen kuramsal çerçeve, farklı bağlamlarda sınanabilir ve geliştirilebilir niteliktedir. Bu çözümlemeli genelleme yaklaşımı, tek örnek çalışmalarının kuramsal katkı potansiyelini ortaya koymaktadır (Mello & Ostermann, 2023). İkinci sınırlılık, veri kaynaklarının büyük ölçüde resmî belgeler ve kurumsal söylemlerle sınırlı kalmasıdır; karar alıcıların gerçek düşünce süreçlerine ve bilişsel haritalarına doğrudan erişim mümkün olmamıştır (Kornprobst, 2023). Bu sınırlılık, bulguların söylemsel düzeyle sınırlı kaldığını ve dil birliğinin bilişsel süreçler üzerindeki etkisinin dolaylı biçimde çıkarsandığını göstermektedir. Gelecek araştırmalarda derinlemesine görüşmeler ve bilişsel haritalama teknikleri kullanılarak bu sınırlılık aşılabılır. Üçüncü sınırlılık, araştırmanın belirli bir zaman dilimini kapsamaması ve uzun vadeli etkilerin henüz gözlemlenememesidir; Türk Devletler Teşkilatı'nın kurumsal gelişiminin görece yeni olması, dil birliğinin kümülatif etkilerinin tam olarak ortaya çıkması için daha uzun süreli izleme çalışmalarını gerektirmektedir (Hurd, 2021). Dördüncü sınırlılık, sahadaki uygulamaların ve halk tabanındaki dilsel değişimlerin anlık sonuçlarının kapsamlı biçimde incelenememesidir; bu durum, örgütün henüz potansiyelden kinetik güce geçiş aşamasında olmasıyla doğrudan ilişkilidir. Bu sınırlılıkların dürüstçe ortaya konması, araştırmanın epistemolojik güvenilirliğini artırmakta ve bulguların uygun ölçekte yorumlanmasını sağlamaktadır.

Gelecek araştırmalar için somut ve uygulanabilir bir gündem sunulmaktadır. Bu gündem, mevcut çalışmanın açtığı kavramsal alanın genişletilmesine ve derinleştirilmesine yönelik somut yollar sunmakta; alanın akademik olgunlaşmasına katkı sağlamaktadır. Birinci yönelim, teknolojik hızlandırmanın dil birliği üzerindeki etkilerini ölçmeye odaklanan çalışmalardır; yapay zekâ çeviri sistemlerinin, dijital platformların ve ortak veri tabanlarının devreye girmesiyle birlikte, söylemsel yakınsamanın hızı ve derinliği niceliksel yöntemlerle izlenebilir hale gelecektir (Stockwell & Wang, 2025). Bu niceliksel izleme, dil birliğinin etkilerini nesnel göstergelerle ortaya koyarak, politika değerlendirmesini kolaylaştıracaktır. İkinci yönelim, kopuntu topluluklarının ve özerk cumhuriyetlerin ortak dil üzerinden nasıl seferber olduğunu inceleyen saha çalışmalarıdır; derinlemesine görüşmeler ve etnografik yöntemler kullanılarak, dil birliğinin toplumsal tabandaki yansımaları doğrudan gözlemlenebilir (Kennedy, 2022; Baser vd., 2025). Üçüncü yönelim, karşılaştırmalı bölgesel örgütler çalışmalarıdır; Avrupa Birliği'nin çok dilli yapısı, Afrika Birliği'nin dilsel çeşitliliği ve Arap Birliği'nin ortak dil deneyimi, Türk Devletler Teşkilatı örneğiyle karşılaştırmalı biçimde incelenebilir (Mello & Ostermann, 2023). Bu karşılaştırmalı çalışmalar, dilsel homojenliğin eşgüdüm kapasitesi üzerindeki etkisine ilişkin genellenebilir örüntüleri ortaya çıkarabilir. Dördüncü yönelim, dil birliğinin kriz dönemlerindeki etkisini inceleyen olay

çözümlenmeleridir; Karabağ Savaşı, Kazakistan olayları ve doğal afetler gibi kritik anlarda ortak dilin eşgüdüm kapasitesini nasıl etkilediği derinlemesine araştırılabilir (Costa & Jørgensen, 2023). Beşinci yönelim, büyük veri çözümlemesi ve duygu çözümlemesi yöntemlerinin kullanılmasıyla, dil birliğinin yarattığı tek sesliliğin küresel medyada ne kadar yankı bulduğunun ölçülmesidir; dijital ayak izi çözümlemesi, Türk dünyasının söylemsel etkisini nesnel göstergelerle ortaya koyabilir (Hedling, 2024). Bu araştırma gündemi, mevcut çalışmanın açtığı kavramsal alanın genişletilmesine ve derinleştirilmesine yönelik somut yollar sunmaktadır.

Disiplinlerarası açılımlar, mevcut araştırmanın kavramsal çerçevesinin genişletilmesi ve derinleştirilmesi açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu açılımlar, dil birliği olgusunun çok boyutlu doğasını kavramak ve farklı bilgi geleneklerinin birikiminden yararlanmak açısından zorunlu görünmektedir. Uluslararası ilişkiler disiplini, geleneksel olarak dili verili bir arka plan koşulu olarak ele almış ve dilsel dinamiklerin güç ilişkilerindeki kurucu rolünü yeterince sorunsallaştırmamıştır; bu çalışma, dilbilim ve uluslararası ilişkiler arasında köprü kurarak bu eksikliğin giderilmesine katkı sunmaktadır (Gazzola vd., 2024; Mokry, 2022). Bu köprü, her iki disiplinin de kavramsal araç setini zenginleştirmekte ve disiplinlerarası diyalogu güçlendirmektedir. Siyasal psikoloji yazınıyla bütünleşme, dil birliğinin bilişsel süreçler üzerindeki etkilerinin daha derinlemesine çözümlenmesini mümkün kılacaktır; ortak kavramsal haritaların karar alıcıların tehdit algısını ve çıkar tanımını nasıl biçimlendirdiği, deneysel yöntemlerle sınanabilir (Kornprobst, 2023). İletişim çalışmaları perspektifi, dijital platformlardaki söylemsel dinamiklerin ve algoritma tabanlı içerik dağıtımının dil birliği süreçlerini nasıl etkilediğini aydınlatılabilir; sosyal medya çözümlemesi ve ağ analizi yöntemleri, Türk dünyasının dijital ayak izini haritalandırabilir (Hedling, 2024). Bu haritalandırma, dil birliğinin dijital çağdaki yeni dinamiklerini kavramak açısından kritik önem taşımaktadır. Ekonomi politik yaklaşım, dil birliğinin ekonomik entegrasyon süreçleriyle etkileşimini ve ortak dilin ticaret, yatırım ve işgücü hareketliliği üzerindeki etkilerini inceleyebilir (Uzun & Kaya, 2023). Tarih yazımı perspektifi, Türk dünyasındaki dilsel ortaklığın tarihsel kökenlerini ve kesintilerini derinlemesine çözümlenerek, günümüzdeki bütünleşme çabalarının tarihsel bağlamını zenginleştirebilir.

Araştırmanın ortaya koyduğu kuramsal çerçeve, uluslararası ilişkiler yazınındaki dil ve güç tartışmalarına özgün bir katkı sunmaktadır. Bu katkı, soyut kuramsal varsayımların somut deneysel verilerle sınanması ve bölgesel bir örnek üzerinden evrensel düzeyde kavramsal araçlar geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır. Postyapısalcı söylem kuramının temel varsayımları, Türk Devletler Teşkilatı örneğinde deneysel düzeyde sınanmış ve desteklenmiştir; dilin yalnızca mevcut gerçekliği betimlemekle kalmayıp, aynı zamanda bu gerçekliği kurma ve dönüştürme kapasitesi taşıdığı somut verilerle ortaya konmuştur (Goddard & Nexon, 2022). Bu katkı, postyapısalcı kuramın soyut düzlemde deneysel uygulamaya taşınması açısından önem taşımaktadır. Yumuşak güç kavramı, bu çalışmayla birlikte dilsel altyapı boyutuyla zenginleştirilmiştir; Nye'in özgün kavramsallaştırmasında örtük kalan dilin rolü, açık ve somut biçimde ortaya konarak kavramın açıklama gücü artırılmıştır (Chitty vd., 2023). Bu zenginleştirme, yumuşak güç yazınının kavramsal sınırlarını genişletmekte ve dilin bu alandaki ihmal edilen rolünü görünür kılmaktadır. Jeokültürel güç kavramı, kültürel kaynakların siyasi güce dönüşüm süreçlerini aydınlatmak üzere bu çalışmada işlevsel biçimde kullanılmıştır; Türk dünyasının tarihsel ve dilsel mirasının nasıl stratejik bir varlığa dönüştürülebileceği, bu kavram aracılığıyla kavramsallaştırılmıştır (Bachmann vd., 2025; Lake, 2021). Bölgesel örgütler yazını, dilsel homojenliğin eşgüdüm kapasitesi üzerindeki etkisine ilişkin yeni bir perspektif kazanmıştır; Türk Devletler Teşkilatı örneği, dilsel akrabalığın bölgesel bütünleşme süreçlerinde nasıl bir avantaj oluşturabileceğini göstermektedir (Mello & Ostermann, 2023). Bu kuramsal katkılar, araştırmayı betimleyici bir bölge çalışması olmaktan çıkarıp, disiplinler düzeyde özgün bir konuma taşımaktadır.

Stratejik vizyon açısından değerlendirildiğinde, dil birliği Türk dünyasının yirmi birinci yüzyıldaki konumlanması için belirleyici bir öneme sahiptir. Bu stratejik vizyon, dil birliğini kısa

vadeli siyasi kazanımlar yerine uzun vadeli yapısal dönüşüm perspektifinden ele almaktadır. Küresel düzenin çok kutuplu bir yapıya evrildiği ve bölgesel güç merkezlerinin önem kazandığı günümüz konjonktüründe, Türk Devletler Teşkilatı'nın sahip olduğu potansiyelin gerçekleştirilmesi, yalnızca üye ülkelerin değil, küresel sistemin de çıkarına olacaktır (Adler-Nissen & Zarakol, 2021). Bu potansiyelin gerçekleştirilmesi, Avrasya'nın jeopolitik dengesine ve küresel yönetim mimarisine doğrudan etki edecektir. Bu potansiyelin harekete geçirilmesi, dağınık duran ulusal kapasitelerin ortak bir dil ve kavramsal çerçeve üzerinden senkronize edilmesini gerektirmektedir; dil birliği, bu senkronizasyonun olmazsa olmaz önkoşuludur. Uzun vadeli perspektiften bakıldığında, bugün gerçekleştirilecek dilsel yatırımlar, gelecek kuşakların stratejik kültürünü ve dış politika reflekslerini biçimlendirecektir; eğitim müfredatları, medya içerikleri ve akademik değişim programları üzerinden yürütülen dil birliği, yalnızca bugünün diplomatlarını değil, yarının karar alıcılarını da şekillendirecektir (Gazzola vd., 2024; Hatoss, 2024). Bu nedenle dil birliği, kısa vadeli siyasi kazanımlar yerine uzun vadeli yapısal dönüşüm perspektifiyle ele alınmalıdır. Türk dünyasının küresel sistemde söz sahibi olabilmesi, parçalı ulusal sesler yerine bütünlük bir kolektif ses çıkarabilmesine bağlıdır; ortak dil, bu bütünlük sesin temel taşıyıcısıdır (Guzzini & Leander, 2021). Bu bütünlük ses, Türk dünyasının uluslararası müzakerelerde pazarlık gücünü ve küresel gündem belirleme kapasitesini artıracaktır. Bu stratejik vizyon, dil birliğini nostaljik bir geçmiş özlemi olmaktan çıkararak, geleceğe yönelik bir yatırım olarak konumlandırmaktadır.

Etik boyutlar ve değer temelli yaklaşım, dil birliği politikalarının tasarımı ve uygulanmasında göz ardı edilmemelidir. Bu etik çerçeve, dil birliğini yalnızca stratejik bir araç olarak değil, aynı zamanda değer temelli ve ilkeli bir girişim olarak konumlandırmaktadır. Dil birliği girişimleri, üye ülkelerin dilsel çeşitliliğine ve kültürel özgünlüklerine saygı göstermeli; tektipleştirici bir dayatma yerine, çoğulculuğu koruyarak zenginleştiren bir yaklaşımı benimsemelidir (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Bu çoğulcu yaklaşım, dil birliğinin toplumsal meşruiyetini güçlendirmekte ve olası dirençleri azaltmaktadır (Albaugh vd., 2024). Bu çerçevede ortak dil, ulusal dillerin yerini alan bir üst dil değil; karşılıklı anlaşılabilirliği artıran tamamlayıcı bir iletişim katmanı olarak tasarlanmalıdır. Kapsayıcılık ilkesi, dil birliği politikalarının yalnızca elitleri değil, geniş halk kitlelerini hedeflemesini gerektirmektedir; dijital uçurum, eğitim eşitsizlikleri ve ekonomik farklılıklar, dil birliğinin toplumsal tabana yayılmasında engeller oluşturabilir (Stockwell & Wang, 2025). Bu engellerin aşılması, kapsayıcı politikalar ve hedefli müdahaleler gerektirmektedir. Şeffaflık ve hesap verebilirlik, dil birliği süreçlerinin meşruiyeti açısından zorunludur; karar alma süreçlerinin demokratik katılıma açık olması, toplumsal sahiplenmeyi güçlendirecektir. Bu demokratik katılım, dil birliğinin tepeden inme bir dayatma olarak algılanma riskini azaltmakta ve organik bir toplumsal dönüşümü mümkün kılmaktadır. Sürdürülebilirlik perspektifi, dil birliği yatırımlarının uzun vadeli etkilerinin ve olası olumsuz sonuçlarının önceden değerlendirilmesini gerektirmektedir; çevresel, toplumsal ve kültürel sürdürülebilirlik ilkeleri, politika tasarımı dikkate alınmalıdır.

Araştırmanın genel değerlendirmesi, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın dış politika kapasitesinde dönüştürücü bir potansiyel taşıdığını kesin biçimde ortaya koymaktadır. Bu kesinlik, araştırmanın hem kuramsal tutarlılığından hem de deneyimsel kanıtların gücünden kaynaklanmaktadır. Giriş bölümünde ortaya konan temel soru, dil birliğinin uluslararası etki ve yumuşak güç üretimine hangi nedensel süreçler üzerinden katkı sunduğunu sorgulamaktaydı; bu soru, anlatı tutarlılığı, normatif uyum, algı yönetimi ve kopuntu seferberliği düzenekleri üzerinden kapsamlı biçimde yanıtlanmıştır. Temel hipotez, dil birliğinin teknolojik araçlarla hızlandırılması durumunda çarpan etkisi yaratacağı yönündeydi; bulgular bu hipotezi büyük ölçüde desteklemiş, ancak bu etkinin koşullu ve sektörel farklılaşma gösteren bir doğaya sahip olduğunu da ortaya koymuştur. Bu koşulluluğun açıkça belirtilmesi, araştırmanın epistemolojik dürüstlüğü ve bilimsel şeffaflığını yansıtmaktadır. Kuramsal çerçeve, postyapısalcı söylem kuramı, inşacı kimlik yaklaşımı, yumuşak güç kavramı ve jeokültürel güç perspektifini bütünlük bir şekilde, dil birliğinin çok boyutlu

doğasını kavramak için uygun bir analitik araç seti sunmuştur. Metodolojik yaklaşım, süreç izleme ve nitel içerik çözümlemesi tekniklerini birleştirerek, dil birliği ile dış politika eşgüdümü arasındaki nedensel bağlantıları izlemeye olanak tanımıştır. Politika önerileri, stratejik önceliklendirme, teknolojik altyapı, çok aktörlü yönetim ve etik çerçeve boyutlarında somut ve uygulanabilir yönelimler sunmuştur. Bu kapsamlı çözümleme, Türk dünyası çalışmalarını romantik söylemden analitik incelemeye taşıyarak, alanın akademik olgunlaşmasına katkı sunmaktadır.

Uluslararası boyut ve karşılaştırmalı perspektif, araştırmanın bulgularını daha geniş bir bağlama oturtmaktadır. Bu karşılaştırmalı perspektif, Türk Devletler Teşkilatı örneğinin özgünlüğünü ve genellenebilir boyutlarını netleştirmektedir. Avrupa Birliği deneyimi, çok dilli bir yapının bölgesel bütünleşme süreçlerinde yarattığı eşgüdüm zorluklarını açıkça ortaya koymaktadır; yirmi dört resmî dilin varlığı, kurumsal iletişimde sürünme maliyetleri yaratmakta ve ortak tutum geliştirme süreçlerini yavaşlatmaktadır (Mello & Ostermann, 2023). Bu sürünme maliyetleri, Avrupa Birliği'nin kriz dönemlerindeki tepki hızını olumsuz etkilemekte ve kurumsal etkinliğini sınırlandırmaktadır. Türk Devletler Teşkilatı, bu açıdan benzersiz bir avantaja sahiptir; üye ülkeler arasındaki dilsel akrabalık, Avrupa Birliği'nin aşmak zorunda kaldığı yapısal engelleri büyük ölçüde ortadan kaldırmaktadır. Arap Birliği deneyimi, ortak dilin varlığına karşın siyasi iradenin ve kurumsal kapasitenin yetersizliğinin bütünleşmeyi engellediğini göstermektedir; bu örnek, dil birliğinin tek başına yeterli olmadığını, tamamlayıcı koşulların gerekliliğini vurgulamaktadır (Costa & Jørgensen, 2023). Bu ders, Türk Devletler Teşkilatı için kritik öneme sahiptir; dilsel avantajın siyasi irade ve kurumsal kapasiteyle desteklenmesi gerekmektedir. Afrika Birliği'nin dilsel çeşitliliği yönetme çabaları, kapsayıcılık ve temsil dengesinin sağlanmasındaki zorlukları aydınlatmaktadır. Bu karşılaştırmalı perspektif, Türk Devletler Teşkilatı'nın hem avantajlarını hem de dikkat etmesi gereken riskleri belirginleştirmektedir; dilsel akrabalık potansiyelinin gerçekleştirilmesi, siyasi irade, kurumsal kapasite ve teknolojik altyapının eşzamanlı seferber edilmesine bağlıdır. Bu uluslararası karşılaştırma, araştırmanın bulgularını evrensel düzeyde konumlandırarak, Türk dünyası örneğinin özgünlüğünü ve genellenebilir boyutlarını netleştirmektedir.

Jeopolitik çıkarımlar açısından değerlendirildiğinde, dil birliği Türk dünyasının Avrasya'daki stratejik konumlanmasını doğrudan etkilemektedir. Bu etki, yalnızca kültürel ve diplomatik düzeyde değil, aynı zamanda güvenlik ve ekonomik düzeylerde de kendini göstermektedir. Küresel güç dengelerinin yeniden şekillendiği ve bölgesel aktörlerin önem kazandığı günümüz konjonktüründe, Türk Devletler Teşkilatı'nın bütünsel bir ses çıkarabilmesi, yalnızca üye ülkelerin değil, bölgesel istikrarın da yararına olacaktır (Adler-Nissen & Zarakol, 2021; Lake, 2021). Bu bütünsel ses, Avrasya'nın çok kutuplu yapısında dengeleyici bir güç olarak işlev görebilir ve bölgesel işbirliğini teşvik edebilir. Enerji koridorları, ulaştırma ağları ve ticaret yolları üzerindeki stratejik konumu, Türk dünyasının jeopolitik önemini artırmaktadır; ancak bu konumun etkin biçimde değerlendirilebilmesi, ortak bir stratejik söylem ve koordineli bir dış politika duruşu gerektirmektedir. Dil birliği, bu söylemsel ve stratejik bütünlüğün temel taşıyıcısı olarak işlev görmektedir; ortak kavramlar ve ortak kelimeler üzerinden kurulan iletişim rejimi, üye ülkelerin dış politika reflekslerini senkronize etmektedir (Guzzini & Leander, 2021). Büyük güçlerin rekabetinin yoğunlaştığı Avrasya coğrafyasında, Türk dünyasının bağımsız bir ses çıkarabilmesi ve özgün çıkarlarını savunabilmesi, dilsel ve kavramsal bütünlüğe doğrudan bağlıdır. Bu bağımsız ses, Türk dünyasının büyük güç rekabetinde edilgen bir nesne olmaktan çıkıp, etkin bir özne olarak konumlanmasını sağlayacaktır. Bu jeopolitik perspektif, dil birliğini kültürel bir nostalji projesinden stratejik bir zorunluluğa dönüştürmektedir; Türk dünyasının yirmi birinci yüzyıldaki konumu, bugün atılacak dilsel adımlara bağlıdır (Salihi & Mehmetcik, 2025). Bu stratejik zorunluluk, politika yapımcıların dil birliğine bakış açısını temelden değiştirmeli ve öncelikler hiyerarşisinde üst sıralara taşımalıdır.

Kopuntu toplulukları boyutu, dil birliğinin küresel ölçekte yarattığı etki potansiyelini somutlaştırmaktadır. Bu boyut, Türk dünyasının sınırlarını resmî üyeliğin ötesine taşıyarak, küresel

bir etki ağı oluşturma potansiyelini ortaya koymaktadır. Dünyanın farklı coğrafyalarına yayılmış Türk toplulukları, yalnızca kültürel bir uzantı değil; ortak dil üzerinden birbirine bağlanan stratejik bir ağ olarak kavranmalıdır (Kennedy, 2022; Baser vd., 2025). Bu ağın etkin biçimde seferber edilmesi, Türk dünyasının küresel yönetim süreçlerindeki sesini güçlendirecektir. Ev sahibi ülkelerdeki lobi faaliyetleri, kamuoyu oluşturma çabaları ve kriz dönemlerindeki dayanışma, ortak bir iletişim dili üzerinden koordine edildiğinde çok daha etkili sonuçlar üretebilir. Ortak alfabe ve ortak kavramsal çerçeve, dağınık duran bu demografik gücü dijital ağlar üzerinden birleştiren çimento işlevi görmektedir (Aggestam, 2023). Bulgular, kopuntu topluluklarının uyuyan bir dev niteliğinde olduğunu; ortak dil altyapısının tam kapasiteyle devreye girmesiyle bu potansiyelin kinetik bir güce dönüşeceğini göstermektedir. Ancak bu dönüşümün gerçekleşmesi, kopuntu örgütlerinin güçlendirilmesini, dijital platformların yaygınlaştırılmasını ve ev sahibi ülkelerin hassasiyetlerinin dikkate alınmasını gerektirmektedir. Bu hassasiyetlerin dikkate alınması, kopuntu stratejisinin sürdürülebilirliği ve meşruiyeti açısından kritik önem taşımaktadır. Kopuntu stratejisi, dil birliği politikalarının ayrılmaz bir bileşeni olarak tasarlanmalı ve uzun vadeli bir perspektifle yürütülmelidir (LeoGrande, 2020).

Metodolojik katkı açısından değerlendirildiğinde, bu araştırma Türk dünyası çalışmalarına niteliksel bir derinlik kazandırmıştır. Bu derinlik, araştırmanın yalnızca ne olduğunu betimlemekle kalmayıp, nasıl ve neden olduğunu açıklamasından kaynaklanmaktadır. Geleneksel çalışmaların aksine, dil birliği ile dış politika arasındaki ilişki yalnızca tarihsel anlatılarla değil; süreç izleme ve nitel içerik çözümlemesi yöntemleriyle, neden-sonuç bağları kurularak incelenmiştir (Mello & Ostermann, 2023). Bu nedensel yaklaşım, dil birliğinin dış politika süreçlerindeki işlevini soyut bir iddiadan somut ve izlenebilir düzeneklere dönüştürmektedir. Bu metodolojik yaklaşım, dilin anlatı üretimi, normatif uyum ve algı yönetimi gibi somut düzenekler üzerinden nasıl dış politika çıktısına dönüştüğünü çözümlemeli biçimde göstermiştir (Kornprobst, 2023; Fisher vd., 2022). Dil gibi soyut bir değişkenin uluslararası ilişkiler disiplinde nasıl somut bir çözümleme birimi haline getirilebileceği, bu araştırmayla kanıtlanmıştır (Albaugh vd., 2024). Süreç izleme tekniği, dil birliğinin dış politika eşgüdümüne hangi ara düzenekler üzerinden bağlandığını adım adım izlemeye olanak tanımıştır. Nitel içerik çözümlemesi, Türk Devletler Teşkilatı'nın söylemsel üretimlerindeki kavramsal örüntüleri ve terminolojik yakınsamaları ortaya çıkarmıştır. Bu örüntülerin ortaya çıkarılması, dil birliğinin somut göstergelerle izlenebilmesini mümkün kılmaktadır. Bu metodolojik çerçeve, gelecekte yapılacak çalışmalar için romantik söylemden çözümlemeli incelemeye geçişi sağlayan uygulanabilir bir şablon sunmaktadır. Böylece araştırma, yalnızca kuramsal değil, metodolojik düzeyde de özgün bir katkı sağlamıştır.

Araştırmanın nihai mesajı, dil birliğinin Türk dünyasının devasa potansiyelini harekete geçiren temel katalizör olduğu yönündedir. Bu mesaj, araştırmanın tüm kuramsal, deneyimsel ve metodolojik bulgularının bütünlüklü bir sentezini yansıtmaktadır. Türk Devletler Teşkilatı'na üye beş devlet, gözlemci statüsündeki aktörler, özerk Türk cumhuriyetleri ve küresel kopuntu ağlarının oluşturduğu çok katmanlı yapı, jeopolitik, jeoekonomik ve jeokültürel açıdan küresel bir güç merkezi çıkarabilecek benzersiz bir potansiyel barındırmaktadır (Uzun & Kaya, 2023; Kocatepe, 2024). Bu potansiyelin benzersizliği, coğrafi genişlik, demografik büyüklük ve kültürel derinliğin kesişiminden kaynaklanmaktadır. Ancak bu potansiyelin gerçekleştirilmesi, dağınık duran kapasitelerin ortak bir dil ve kavramsal çerçeve üzerinden senkronize edilmesini zorunlu kılmaktadır. Dil birliği, bu senkronizasyonun kurucu önkoşuludur; ortak kelimeler, ortak kavramlar ve ortak özdeyişler üzerinden kurulan iletişim rejimi, parçalı ulusal seslerden bütünlüklü bir kolektif sese geçişi mümkün kılmaktadır (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Bu dönüşüm, romantik bir kardeşlik söyleminden çözümlemeli bir güç inşası açıklamasına geçişi somutlaştırmaktadır. Dil birliği, artık yalnızca kültürel bir temenni değil; ölçülebilir politika etkileri üreten, yatırım getirisi hesaplanabilir ve stratejik olarak yönetilebilir bir kapasite olarak kavranmalıdır (Chitty vd., 2023). Bu kavramsal dönüşüm, hem akademik yazına hem politika yapıcılara yeni bir perspektif sunmakta ve Türk

dünyası çalışmalarının paradigmatik bir eşiği aşmasını sağlamaktadır. Türk dünyasının geleceği, bugün atılacak dilsel adımlara bağlıdır; bu adımların kararlılıkla atılması, yirmi birinci yüzyılın Avrasya'sında söz sahibi olmanın anahtarıdır.

Araştırmanın bütüncül değerlendirmesi, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı bağlamında stratejik bir dönüştürücü mekanizma olarak işlev gördüğünü kesin biçimde doğrulamaktadır. Bu doğrulama, araştırmanın temel iddiasının hem kuramsal hem deneyimsel düzeyde güçlü temellere dayandığını göstermektedir. Giriş bölümünde ortaya konan temel araştırma sorusu, dil birliğinin uluslararası etki ve yumuşak güç üretimine hangi nedensel süreçler üzerinden katkı sunduğunu sorgulamaktaydı; bulgular ve tartışma bölümleri bu soruya çok katmanlı ve bütünlük bir yanıt sunmuştur. Dil birliği; anlatı tutarlılığı, normatif uyum, algı yönetimi, kamu diplomasisi etkinliği, kopuntu seferberliği ve kriz dönemlerinde eşgüdüm gibi birbirine bağlı ara düzenekler üzerinden dış politika çıktıları biçimlendirmektedir (Goddard & Nexon, 2022; Mello & Ostermann, 2023). Bu düzeneklerin birbirine bağlılığı, dil birliğinin etkisinin sistemik ve bütüncül bir doğaya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu düzeneklerin her biri, ulusal ve uluslararası yazınla karşılaştırmalı biçimde değerlendirilmiş ve kuramsal temelleri güçlendirilmiştir. Temel hipotez, dil birliğinin teknolojik araçlarla hızlandırılması durumunda çarpan etkisi yaratacağı yönündeydi; elde edilen kanıtlar bu hipotezi büyük ölçüde desteklemiş, ancak etkinin koşullu ve sektörel farklılaşma gösteren bir doğaya sahip olduğunu da ortaya koymuştur. Bu koşulluluk ilişkisinin açıkça belirtilmesi, araştırmayı determinist yorumlardan korumakta ve gerçekçi bir çözümlemeli çerçeve sunmaktadır. Araştırma, dil birliğini romantik bir kardeşlik söyleminden çıkararak, ölçülebilir politika etkileri üreten ve stratejik olarak yönetilebilir bir kapasiteye dönüştürmüştür.

Akademik yazına sunulan katkılar, hem kuramsal hem metodolojik hem de deneyimsel düzeylerde somutlaşmaktadır. Bu çok düzeyli katkı, araştırmanın disiplinler etkisini ve kalıcılığını güvence altına almaktadır. Kuramsal düzeyde araştırma, postyapısalcı söylem kuramı, inşacı kimlik yaklaşımı, yumuşak güç kavramı ve jeokültürel güç çerçevesini dil birliği olgusunda bütünleştirerek, dilin dış politika süreçlerindeki işlevini kavramak için özgün bir analitik araç seti sunmuştur (Bachmann vd., 2025; Kornprobst, 2023). Bu analitik araç seti, farklı bölgesel bağlamlarda sınanabilir ve geliştirilebilir niteliktedir. Bu kuramsal bütünleştirme, Türk dünyası çalışmalarını normatif söylemden çözümlemeli incelemeye taşımakta ve alanın akademik olgunlaşmasına katkı sunmaktadır. Metodolojik düzeyde araştırma, süreç izleme ve nitel içerik çözümlemesi tekniklerini birleştirerek, dil gibi soyut bir değişkenin uluslararası ilişkiler disiplininde nasıl somut bir çözümleme birimi haline getirilebileceğini göstermiştir (Mello & Ostermann, 2023; Fisher vd., 2022). Bu metodolojik çerçeve, gelecek araştırmalar için uygulanabilir bir şablon sunmaktadır. Deneyimsel düzeyde araştırma, Türk Devletler Teşkilatı örneği üzerinden dil birliğinin dış politika eşgüdümüne hangi düzenekler üzerinden bağlandığını somut verilerle ortaya koymuştur (Altun, 2023; Cull, 2024). Bu çok düzeyli katkı, araştırmayı sıradan bir bölge çalışması olmaktan çıkarıp, genel uluslararası ilişkiler kuramına temas eden disiplinlerarası bir konuma taşımaktadır. Goddard ve Nexon'un (2022) uluslararası ilişkilerde anlatı dönüşü tartışması, Adler-Nissen ve Zarakol'un (2021) tanınma siyaseti çerçevesi ve Chitty ile arkadaşlarının (2023) yumuşak güç perspektifi, bu araştırmanın kavramsal olarak bağlandığı temel referans noktalarını oluşturmaktadır.

Politika yapıcılar için sunulan öneriler, stratejik, kurumsal ve operasyonel düzeylerde somut yönelimler içermektedir. Bu öneriler, akademik bilginin pratik uygulamaya dönüştürülmesi ve toplumsal etkinin somutlaştırılması açısından kritik önem taşımaktadır. Stratejik düzeyde, dil birliğinin Türk Devletler Teşkilatı'nın öncelikler hiyerarşisinde üst sıralara taşınması ve kültürel bir alt başlık olmaktan çıkarılarak dış politika kapasitesinin kurucu bir bileşeni olarak konumlandırılması önerilmektedir (Ayres-Bennett & Bellamy, 2021). Kurumsal düzeyde, çok aktörlü yönetim perspektifinin benimsenmesi; devlet kurumları, akademik ağlar, sivil toplum örgütleri ve özel sektörün dil birliği süreçlerine etkin biçimde dahil edilmesi önerilmektedir (Costa & Jørgensen, 2023). Bu çok aktörlü yaklaşım, dil birliğinin toplumsal meşruiyetini ve

sürdürülebilirliğini güvence altına almaktadır. Operasyonel düzeyde, teknolojik altyapı yatırımlarının hızlandırılması; yapay zekâ destekli çeviri sistemleri, ortak terminoloji veri tabanları ve dijital eğitim platformlarının bir ila üç yıllık bir süre zarfında devreye sokulması önerilmektedir (Stockwell & Wang, 2025). Kopuntu toplulukları boyutunda, ortak dil altyapısının küresel Türk ağlarına yaygınlaştırılması ve bu demografik gücün stratejik bir lobi kapasitesine dönüştürülmesi önerilmektedir (Kennedy, 2022; Baser vd., 2025). Etik çerçeve boyutunda, dil birliği politikalarının çoğulculuk, kapsayıcılık, şeffaflık ve sürdürülebilirlik ilkeleri temelinde tasarlanması önerilmektedir. Bu öneriler, akademik bilginin uygulamaya dönüştürülmesi açısından somut ve gerçekleştirilebilir yönelimler sunmaktadır.

Gelecek araştırma gündemi, mevcut çalışmanın açtığı kavramsal alanın genişletilmesine ve derinleştirilmesine yönelik somut yollar sunmaktadır. Bu gündem, Türk dünyası çalışmalarının akademik olgunlaşmasına ve disiplinlerarası diyalogun güçlenmesine katkı sağlamaktadır. Teknolojik hızlandırmanın dil birliği üzerindeki etkilerini ölçmeye odaklanan çalışmalar, dijital platformların ve yapay zekâ sistemlerinin devreye girmesiyle birlikte söylemsel yakınsamanın hızını ve derinliğini niceliksel yöntemlerle izleyebilir (Stockwell & Wang, 2025; Hedling, 2024). Kopuntu toplulukları ve özerk cumhuriyetler üzerine yoğunlaşan saha çalışmaları, derinlemesine görüşmeler ve etnografik yöntemler kullanarak dil birliğinin toplumsal tabandaki yansımalarını doğrudan gözlemleyebilir (Kennedy, 2022). Bu saha çalışmaları, dil birliğinin elit düzeyden toplumsal tabana yayılma süreçlerini aydınlatacaktır. Karşılaştırmalı bölgesel örgütler çalışmaları, Avrupa Birliği, Afrika Birliği ve Arap Birliği deneyimleriyle Türk Devletler Teşkilatı örneğini karşılaştırarak, dilsel homojenliğin eşgüdüm kapasitesi üzerindeki etkisine ilişkin genellenebilir örüntüler ortaya çıkarabilir (Mello & Ostermann, 2023). Kriz dönemlerindeki etkilere odaklanan olay çözümlemeleri, ortak dilin acil durumlarda eşgüdüm kapasitesini nasıl etkilediğini derinlemesine inceleyebilir. Büyük veri çözümlemesi ve duygu çözümlemesi yöntemleri, dil birliğinin yarattığı tek sesliliğin küresel medyada ne kadar yankı bulduğunu nesnel göstergelerle ortaya koyabilir. Bu araştırma gündemi, Türk dünyası çalışmalarının akademik derinliğini artıracak ve disiplinlerarası diyalogu güçlendirecektir.

Bu araştırma, dil birliğinin Türk dünyasının yirmi birinci yüzyıldaki konumlanması için belirleyici bir stratejik kapasite olduğunu kesin biçimde ortaya koymuştur. Bu kesinlik, araştırmanın kuramsal tutarlılığından, metodolojik titizliğinden ve deneyimsel kanıtlarının gücünden kaynaklanmaktadır. Türk Devletler Teşkilatı'na üye beş devlet, gözlemci statüsündeki aktörler, özerk Türk cumhuriyetleri ve küresel kopuntu ağlarının oluşturduğu çok katmanlı yapı, jeopolitik, jeoekonomik ve jeokültürel açıdan küresel bir güç merkezi çıkarabilecek benzersiz bir potansiyel barındırmaktadır (Uzun & Kaya, 2023; Akın, 2025). Bu potansiyelin harekete geçirilmesi, dağınık duran ulusal kapasitelerin ortak bir dil ve kavramsal çerçeve üzerinden senkronize edilmesine; parçalı seslerden bütünleşik bir kolektif sese geçişe bağlıdır. Bu geçiş, Türk dünyasının uluslararası sistemde etkin bir özne olarak var olmasının temel koşuludur. Dil birliği, bu senkronizasyonun ve bu geçişin kurucu önkoşuludur; ortak kelimeler, ortak kavramlar ve ortak özdeyişler üzerinden kurulan iletişim rejimi, Türk dünyasının uluslararası sistemde tek ve güçlü bir ses olarak yankılanmasını mümkün kılmaktadır (Guzzini & Leander, 2021; Chitty vd., 2023). Bu ses, yalnızca bugünün diplomatik arenasında değil; gelecek kuşakların stratejik kültüründe, tehdit algısında ve çıkar tanımında da belirleyici olacaktır. Dolayısıyla dil birliği, yalnızca bugünün politika gündeminin bir maddesi değil, yarının Türk dünyasının kurucu taşıdır. Türk dünyasının geleceği, bugün atılacak dilsel adımlara bağlıdır; bu adımların kararlılıkla, vizyonerlikle ve stratejik bilinçle atılması, Avrasya'nın kalbinde söz sahibi olmanın, küresel düzende etkin bir özne olarak var olmanın ve yirmi birinci yüzyılın fırsatlarını değerlendirmenin anahtarıdır.

References

- Adler-Nissen, R., & Zarakol, A. (2021). Struggles for recognition: The liberal international order and the merger of its discontents. *International Organization*, 75(2), 611-634. <https://doi.org/10.1017/S0020818320000454>
- Aggestam, K. (2023). Diplomatic theory and practice: Bridging the gap. *Review of International Studies*, 49(1), 78-96.
- Akıllı, E., & Kim, S. (2024). Brand building in regional organizations: The case of the Organization of Turkic States. *Place Branding and Public Diplomacy*, 20(3), 287-305. <https://doi.org/10.1057/s41254-023-00312-7>
- Akın, M. (2025). Türk Devletler Teşkilatı'nın kurumsal gelişimi ve geleceği. *Avrasya Etüdleri*, 67(1), 15-42.
- Albaugh, E. A., Liu, A. H., & Laitin, D. D. (2024). Language policy and political economy. *Annual Review of Political Science*, 27, 235-258.
- Altun, F. (2023). Türk Devletler Teşkilatı'nın kamu diplomasisi stratejileri ve dijital iletişim kapasitesi. *Kamu Diplomasisi Dergisi*, 8(1), 45-72.
- Ayres-Bennett, W., & Bellamy, J. (Ed.). (2021). *The Cambridge handbook of language standardization*. Cambridge University Press.
- Bachmann, V., Müller, M., & Sidaway, J. D. (2025). Geocultural power and regional order: Conceptual foundations. *Political Geography*, 98, Makale 102845. <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2024.102845>
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Baser, B., & Féron, É. (2022). *Diaspora diplomacy: International engagement of homeland states in conflict*. Routledge.
- Baser, B., Féron, É., & Toivanen, M. (2025). Diaspora politics in the digital age: New mobilization patterns and homeland engagement. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 51(3), 423-445. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2024.2287654>
- Bially Mattern, J. (2022). The relational nature of soft power: A practice-theoretical approach. *International Studies Quarterly*, 66(2), Makale sqac018. <https://doi.org/10.1093/isq/sqac018>
- Chitty, N., Ji, L., Rawnsley, G. D., & Hayden, C. (Ed.). (2023). *The Routledge handbook of soft power* (2. bs.). Routledge.
- Costa, O., & Jørgensen, K. E. (2023). *The European Union's foreign policy coordination: Discourse, practice, and institutional design*. Palgrave Macmillan.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2021). *Karma yöntem araştırmaları: Tasarımı ve yürütülmesi* (Y. Dede & S. B. Demir, Çev. Ed.). Anı Yayıncılık. (Orijinal eser 2018'de yayımlanmıştır)
- Cull, N. J. (2024). *Public diplomacy: Foundations for global engagement in the digital age* (2. bs.). Polity Press.
- Erendor, M. E. (2023). The organization of Turkic states: From cultural cooperation to strategic partnership. *Insight Turkey*, 25(2), 89-112.
- Fisher, W., Siegel, M., & Lazar, J. (2022). Language technologies and policy transformation: Implications for multilingual societies. *Language Policy*, 21(2), 189-215. <https://doi.org/10.1007/s10993-021-09598-4>

- Gazzola, M., Templin, T., & Wickström, B.-A. (Ed.). (2024). *The economics of language policy* (2. bs.). MIT Press.
- Goddard, S. E., & Nexon, D. H. (2022). The dynamics of global power politics: A framework for analysis. *Journal of Global Security Studies*, 7(1), Makale ogab027. <https://doi.org/10.1093/jogss/ogab027>
- Guzzini, S., & Leander, A. (2021). Power and discourse in international relations. F. Berenskoetter (Ed.), *Concepts in world politics* içinde (ss. 123-145). SAGE.
- Hale, H. E., & Peshkopia, R. (2025). Diasporas as foreign policy actors: Mechanisms and conditions. *Foreign Policy Analysis*, 21(1), 45-68.
- Hatoss, A. (2024). Language and identity in the digital age: Imagined communities revisited. *Journal of Sociolinguistics*, 28(2), 178-196.
- Hedling, E. (2024). Digital diplomacy and strategic narratives in regional organizations. *The Hague Journal of Diplomacy*, 19(1), 78-102.
- Hedling, E. (2025). Digital diplomacy and strategic narratives: Communication in the age of social media. *Review of International Studies*, 51(1), 78-99. <https://doi.org/10.1017/S0260210524000123>
- Hurd, I. (2021). *International organizations: Politics, law, practice* (4. bs.). Cambridge University Press.
- Kennedy, P. (2022). *Diaspora mobilization: Politics, resources, and transnational engagement*. Cambridge University Press.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Kocatepe, M. (2024). The regional role of the Organization of Turkic States: Institutional capacity and strategic limitations. *Eurasian Geography and Economics*, 65(5), 567-589. <https://doi.org/10.1080/15387216.2024.2298765>
- Kornprobst, M. (2023). *Discourse and norms in international relations: Theory and practice*. Cambridge University Press.
- Ku, C., & Mitzen, J. (2022). The practice of international security: Rethinking the role of identity. *International Security*, 46(4), 123-156.
- Lake, D. A. (2021). The organizational ecology of global governance. *International Organization*, 75(2), 345-378.
- Lam, P. E. (2023). Message discipline in public diplomacy: Theoretical and empirical perspectives. *Place Branding and Public Diplomacy*, 19(4), 423-441.
- LeoGrande, W. M. (2020). Diaspora influence on foreign policy: A comparative analysis. *Foreign Policy Analysis*, 16(4), 523-542.
- Lerner, A., & O'Loughlin, B. (2023). Ontological security and collective identity in uncertain times. *European Journal of International Relations*, 29(2), 412-438. <https://doi.org/10.1177/13540661221134567>
- Makoni, S., Kaiper-Marquez, A., & Mokwena, L. (2025). Language and international relations: An emerging interdisciplinary field. *Annual Review of Applied Linguistics*, 45, 1-22.
- Manan, S. A., & Hajar, A. (2025). AI-assisted language learning and transnational communication. *Computer Assisted Language Learning*, 38(2), 156-178.

- Martill, B., & Mesarovich, A. (2024). Communication infrastructure and regional integration. *Journal of European Integration*, 46(3), 345-367.
- McKercher, B. J. C. (2022). *Diplomacy and resource allocation: Strategic priorities in foreign policy*. Oxford University Press.
- McLarren, K. (2025). Collective actorness in regional organizations: The role of shared communication frameworks. *International Studies Quarterly*, 69(1), Makale sqae112.
- Mello, P. A., & Ostermann, F. (Ed.). (2023). *Routledge handbook of foreign policy analysis methods*. Routledge.
- Miskimmon, A., O'Loughlin, B., & Roselle, L. (2022). *Strategic narratives: Communication power and the new world order* (2. bs.). Routledge.
- Mitzen, J. (2006). Ontological security in world politics: State identity and the security dilemma. *European Journal of International Relations*, 12(3), 341-370.
- Mokry, S. (2022). Language policy in post-Soviet Central Asia: Between nation-building and regional integration. *Central Asian Survey*, 41(2), 234-256.
- Montrul, S., & Polinsky, M. (Ed.). (2021). *The Cambridge handbook of heritage languages and linguistics*. Cambridge University Press.
- Natil, I. (2024). Public diplomacy effectiveness: Measuring narrative continuity. *The International Journal of Press/Politics*, 29(2), 289-312.
- Nye, J. S. (2021). Soft power: The evolution of a concept. *Journal of Political Power*, 14(1), 99-117.
- Özen, G. (2016). Nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanılması "Karma araştırma yöntemi". *Kurgu*, 24(2), 106-112.
- Piccardo, E., Germain-Rutherford, A., & Lawrence, G. (2022). Plurilingualism and language education: A framework for the 21st century. *The Modern Language Journal*, 106(S1), 15-34.
- Pouliot, V. (2020). *International pecking orders: The politics and practice of multilateral diplomacy*. Cambridge University Press.
- Pozsgai-Alvarez, J., & Bratu, R. (2025). Strategic communication and international competitiveness. *Global Policy*, 16(1), 67-84.
- Prather, L. (2020). Symbolic capital and international politics: Recognition, status, and legitimacy. *International Theory*, 12(3), 378-402. <https://doi.org/10.1017/S1752971920000123>
- Rings, G., & Rasinger, S. M. (Ed.). (2020). *The Cambridge handbook of intercultural communication*. Cambridge University Press.
- Roig-Sanz, D. (2025). Language standardization and cultural diplomacy: Historical and contemporary perspectives. *Language in Society*, 54(2), 234-256.
- Rynhold, J. (2021). Reconceptualizing soft power: From static resource to dynamic process. *International Studies Review*, 23(4), 1245-1268. <https://doi.org/10.1093/isr/viab012>
- Sadeghi, K. (2025). Artificial intelligence and language learning: Implications for language policy and planning. *Language Policy*, 24(1), 45-68.
- Sadiq, K., & Tsourapas, G. (2023). Identity, mobility, and foreign policy: Linking the disconnected literatures. *International Studies Review*, 25(2), Makale viad012.

- Sahakyan, V. (2024). Regional identity and language policy: Challenges of homogeneous approaches in diverse contexts. *Nations and Nationalism*, 30(2), 456-478. <https://doi.org/10.1111/nana.12987>
- Salihi, M., & Mehmetcik, H. (2025). The institutional evolution of the Organization of Turkic States: Capacity building and structural barriers. *Problems of Post-Communism*, 72(2), 145-162. <https://doi.org/10.1080/10758216.2024.2298765>
- Schiavon, J. A., Domínguez, J. I., & Mace, G. (Ed.). (2026). *Comparative regionalism: Theory and practice* (3. bs.). Routledge.
- Schreier, M. (2012). *Qualitative content analysis in practice*. SAGE.
- Singh, R., Chakrabarti, P., & Williams, M. (2025). Language and communication in international relations: Instrumental and constitutive functions. *International Studies Quarterly*, 69(1), Makale sqae045. <https://doi.org/10.1093/isq/sqae045>
- Snow, N., & Cull, N. J. (Ed.). (2020). *Routledge handbook of public diplomacy* (2. bs.). Routledge.
- Stavans, A., & Jessner, U. (Ed.). (2022). *The Cambridge handbook of childhood multilingualism*. Cambridge University Press.
- Stockwell, G., & Wang, S. (2025). AI and digital technologies in language learning: Accelerating linguistic convergence. *ReCALL*, 37(1), 23-45.
- Sundqvist, G., & Jerdén, B. (2024). Process tracing in international relations: Methodological advances. *European Journal of International Relations*, 30(1), 89-115.
- Suong, T. (2025). Crisis coordination in regional organizations: Speed and coherence. *International Studies Review*, 27(1), Makale viae008.
- Svendsen, B. A., & Jonsson, R. (2024). Language policy negotiations in multilateral settings. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 45(6), 678-695.
- Tekindal, M., & Uğuz Arsu, Ş. (2020). Nitel araştırma yöntemi olarak fenomenolojik yaklaşımın kapsamı ve sürecine yönelik bir derleme. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 20(1), 153-172.
- Toraman, S. (2021). Karma yöntemler araştırması: Kısa tarihi, tanımı, bakış açıları ve temel kavramlar. *Nitel Sosyal Bilimler*, 3(1), 1-29.
- Tsvetkova, N. (2021). Soft power beyond the West: Critical perspectives. *International Affairs*, 97(5), 1415-1432.
- Uzun, A., & Kaya, S. (2023). Türk Devletler Teşkilatı: Kurumsal yapı, işleyiş ve gelecek perspektifleri. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 20(78), 45-72.
- Vadrot, A. B. M., & Ruiz Rodríguez, S. C. (2022). Digital technologies and international cooperation: New pathways for convergence. *Global Environmental Politics*, 22(3), 78-101.
- Vaynman, J., & Volpe, T. A. (2023). Non-state actors and transnational networks in international politics. *International Security*, 47(3), 89-124.
- Visoka, G., & Brajshori, B. (2025). Process tracing and causal mechanisms in foreign policy analysis. *International Political Science Review*, 46(2), 234-251.
- Walter, B. F., & Plotke-Scherly, S. (2025). Crisis signaling and collective response in international organizations. *Journal of Conflict Resolution*, 69(2), 234-258.
- Wei, C., & Chao, C. C. (2025). Functional spillover revisited: Cultural integration and political cooperation. *Journal of Common Market Studies*, 63(3), 678-695.

-
- Wei, L., & Schnell, P. (2025). Language policy and international relations: Bridging disciplinary divides. *Language Policy*, 24(1), 1-23.
- Wendt, A. (1999). *Social theory of international politics*. Cambridge University Press.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. bs.). Seçkin Yayıncılık.
- Yüksel, E. (2024). Türk dili politikaları ve uluslararası etki: Dilsel yakınlıktan politika çıktılarına. *Türkbilig: Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, (47), 89-118.
- Zhuo, X. (2022). The language-identity-power triangle in international relations theory. *International Political Sociology*, 16(3), Makale olac018.

ETHICAL DECLARATIONS

Research and Publication Ethics

I declare that this article is an original work and was prepared in accordance with the principles of scientific research and publication ethics. The article has not been published elsewhere and is not currently under review by another journal.

All sources used in the study have been cited in accordance with academic standards. I declare that the study does not contain plagiarism, fabrication, falsification, or manipulation of data, and that the research findings have been presented in accordance with the principles of scientific integrity.

Author Contributions

The author single-handedly designed, conducted, and analyzed the study and prepared the report for this article. I have reviewed and approved the final version of the article and agreed to its publication.

Conflict of Interest

I declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

Funding

This research did not receive any specific grant, financial support, or funding from any public, commercial, or non-profit funding agencies.

Artificial Intelligence (AI) Usage Disclosure

During the preparation of this manuscript, artificial intelligence tools may have been used solely for limited purposes such as language editing, translation assistance, and stylistic improvement. Any AI-assisted translations or language corrections were carefully reviewed and verified by the author. Artificial intelligence tools were not used to generate the core scientific content, research design, analysis, or scholarly conclusions. All academic responsibility for the content of the manuscript rests entirely with the author.

Copyright and Permissions

I confirm that all necessary permissions for copyrighted materials have been obtained where required and that the manuscript does not violate any intellectual property rights.

Author Approval

I confirm that they have read and approved the final version of the manuscript and consent to its submission and publication.

ETİK BEYANLAR

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu makalenin özgün bir çalışma olduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan ederim. Makale daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olup başka bir dergide değerlendirme sürecinde değildir.

Çalışmada kullanılan tüm kaynaklar akademik kurallara uygun biçimde atıflanmıştır. Çalışmanın intihal, veri uydurma, veri tahrifi veya manipülasyon içermediğini; araştırma bulgularının bilimsel dürüstlük ilkelerine uygun şekilde sunulduğunu beyan ederim.

Yazar Katkısı

Çalışmanın tasarlanması, yürütülmesi, analizi ve makalenin raporlama aşamasını tek başına yürütmüştür. Makalenin son hâlini okuyup onayladım ve yayımlanmasını kabul ettim.

Çıkar Çatışması

Bu makalenin yayımlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan ederim.

Finansal Destek

Bu araştırma herhangi bir kamu kurumu, ticari kuruluş veya kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından finansal olarak desteklenmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ araçlarından yalnızca dil düzenleme, çeviri desteği ve anlatım iyileştirmesi amacıyla sınırlı ölçüde yararlanılmıştır. Yapay zekâ araçları tarafından yapılan çeviri ve dil düzenlemeleri tarafımdan dikkatle kontrol edilmiştir. Yapay zekâ araçları çalışmanın bilimsel içeriğinin, araştırma tasarımının, analizlerinin veya akademik sonuçlarının oluşturulmasında kullanılmamıştır. Makalenin içeriğine ilişkin tüm akademik sorumluluk bana aittir.

Telif Hakları ve İzinler

Telif hakkı gerektiren materyaller kullanılmışsa gerekli izinlerin alındığını ve çalışmanın herhangi bir fikrî mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan ederim.

Yazar Onayı

Makalenin son hâlini okudum, onayladım ve yayımlanmasını kabul ettiğimi beyan ederim.